η Μαζύ

No 8
Σεπτέμβρης
Οκτώβρης '85

Τα κόμματα σε κρίση

Οι αγώνες ξεδιπλώνονται

Αυτοδύναμο αλλά «λίγο»

Αυτή η τετραετία δεν είναι σαν την προηγούμενη. Αυτό φαίνεται από την κατάσταση όπως διαμορφώνεται μετά τις εκλογές. Η διαφοροποίηση που υπάρχει απλώνεται σε διάφορα επίπεδα:

* Στο εργατικό κίνημα που, για πρώτη φορά μετά από χρόνια, δείχνει μια τέτοια φθινοπωρινή επιστροφή. Διάφοροι χώροι κατεβαίνουν σε απεργιακές κινητοποιήσεις, από εργοστάσια μέχρι ολόκληροι κλάδοι δεμένοι με το κράτος (ΔΕΗ, Καθηγητές, Δάσκαλοι, Νοσοκομειακοί, ΕΜΥ, Τηλεόραση). Η πίεση αυτή έχει φτάσει ακόμα και σε διάφορα επαρχιακά κέντρα (Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Θήβα) που κυρήσσουν πανεργατικές 24ωρες,προσπαθώντας να μπούνε μπροστά σε κινητοποιήσεις που υπάρχουν σε αυτές τις περιοχές.

* Στην πολιτική της κυβέρνησης, που αφού πέρασε την αριστερή στροφή-της την προεκλογική περίοδο, τώρα έρχεται να επιβάλει το πακέτο των μέτρων που θα μειώνουν κάθετα τις δημόσιες δαπάνες (με έμφαση τις κοινωνικές), θα αυξάνουν την ανεργία αφήνοντας την τύχη-της στα χέρια του ΣΕΒ και θα αναμορφώνουν την ΑΤΑ, για να εξισωθούν τα μεροκάματα με τα επιδόματα του ΟΑΕΔ...

Μερικοί προϊδεασμοί αυτού που πρόκειται να συμβεί είναι το κλείσιμο της Πολυτεχνικής στην Πάτρα, το κόψιμο των εκτάκτων στα ΤΕΙ, οι δηλώσεις του Τσοβόλα ότι θα πρέπει να κοπούν πολυτελείς δαπάνες όπως Πνευματικά Κέντρα και η επιδότηση των σχολικών εκδρομών...

* Φυσικό είναι σ' αυτή την "πλούσια" από μέτρα κι αντιδράσεις περίοδο, τα ίδια τα κόμματα να μην μένουν στο περιθώριο των εξελίξεων:

– Στο ΠΑΣΟΚ συνδικαλιστές και γραφειοκράτες βλέπουν το ρόλο-τους να περιορίζεται με τη[illegible]α κυβερνητική πολιτική και σ' αυτό αντιδρούν. Κυρήσσουν απεργίες με κύριο στόχο την ενίσχ[illegible]η του ρόλου-τους στο κομματικό και κρατικό μηχανισμό (π.χ. ΔΕΗ). Ο Πιπεριάς κοντράρει το συνδυασμό του Αντρέα για το Εκτελεστικό Γραφείο και προτείνει τον εαυτό-του στην τελευταία σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής. Στην μάζωξη που είχαν στο Παλαί-ντε-Σπορ διάφοροι συνδικαλιστές κάνουν επίθεση σε Γιαννόπουλο και Σημίτη κατηγορώντας-τους για τσιράκια του ΣΕΒ. Και μέσα σ' όλα το φανταιζί της υπόθεσης είναι ο Τρίτσης (ο χαϊδεμένος της προηγούμενης τετραετίας) να ζητά πια ανοιχτά: "λιγότερη κυβέρνηση"!!!

– Στη Νέα Δημοκρατία οι εκλογές πυροδότησαν αρκετά πιο δραματικές εξελίξεις. Στην αρχή μεμονωμένες αποχωρήσεις στελεχών και στο τέλος η μπόμπα Στεφανόπουλου. Και τώρα πια δυο κόμματα, προς το παρόν τουλάχιστον, γιατί έρχεται και το συνέδριο.

– Θα μπορούσε να προσθέσει κανένας και τους ρεφορμιστές μέσα σ' αυτή την περιγραφή των πολιτικών κομμάτων αυτή την περίοδο. Εκεί όμως οι εξελίξεις έχουν προσωρινά παγώσει, αντίθετα με μια αρχική περίοδο αμέσως μετά τις εκλογές. Έχουν μάλλον απορροφηθεί από τις εξελίξεις έξω απ' αυτούς κι ελπίζουν ότι από κει θάρθει η λύση. Απλή Αναλογική προτείνει ο Στεφανόπουλος, οι αριστεροί του ΠΑΣΟΚ είναι δυσαρεστημένοι, όλα αυτά μπορεί να λύσουν το πρόβλημά-τους, έτσι ευελπιστούν και τα δυο ΚΚ.

Έτσι τέσσερις μήνες μετά από εκλογές, κι έχει κανείς την αίσθηση ότι αυτή τη φορά οι εκλογές δεν έκλεισαν άλλα άνοιξαν ζητήματα έστω κι αν το ΠΑΣΟΚ ήταν ο μοναδικός νικητής. Όμως οι νέες οικονομικές επιλογές, ο κλονισμός της κοινωνικής συμμαχίας που στήριζε το ΠΑΣΟΚ και οι εξελίξεις στο χώρο της αντιπολίτευσης ανοίγουν μια περίοδο όπου το βασικό χαρακτηριστικό των πολιτικών εξελίξεων είναι η αναζήτηση από μεριάς κυβέρνησης νέων στηριγμάτων για να περάσει την πολιτική-της.

Προς ποια κατεύθυνση θα τα αναζητήσει εξαρτάται από την αντίσταση που θα βρει στη νέα πιο δεξιά στροφή-της. Η περίοδος είναι ανοιχτή για κάθε λογής ανακατατάξεις και ζυμώσεις.

— Οικονομικά μέτρα: "Λιγότερο κράτος"

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ από την αρχή δεν άφησε ψευδαισθήσεις ότι ήρθε να διαχειριστεί την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού. Παρόλα αυτά μέσα σ᾿ όλη αυτή την περίοδο δεν χρησιμοποίησε πάντα τους ίδιους τρόπους για να το πετύχει. Κι απ᾿ αυτή την άποψη μπορεί κανένας να μιλάει για στροφές στην οικονομική πολιτική-του, δεμένες κάθε φορά με τα μέσα που χρησιμοποίησε για να αποκαταστήσει την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού καπιταλισμού και την επιβίωσή-του στην διεθνή αγορά. Οι τρόποι που κάθε φορά διάλεγε είχαν τις επιπτώσεις-τους πάνω στο ίδιο το εργατικό κίνημα και γι᾿ αυτό μπορούμε να μιλάμε για δεξιές στροφές, όχι σε σχέση με το "σοσιαλιστικό"-του πρόγραμμα, αλλά σε σχέση με την επιθετικότητά-τους για την εργατική τάξη. Κι αυτό δεν κρίνεται μόνο στο υποκειμενικό επίπεδο —θέμα οργάνωσης, πολιτικοποίησης και μαχητικότητας— αλλά και στο αντικειμενικό επίπεδο δηλαδή αν η πολιτική του ΠΑΣΟΚ την αποδιαρθρώνει σαν τάξη. Και μ᾿ αυτό το κριτήριο πιστεύουμε ότι τα μέτρα που βάζει μπροστά αυτή την περίοδο είναι μια μετακίνηση ακόμα πιο δεξιά της ίδιας της κυβέρνησης.

Βαρόμετρο γι᾿ αυτές τις στροφές είναι η αντιμετώπιση απέναντι στο ζήτημα των προβληματικών. Επειδή σαν προβληματικές δεν εκφράζουν κάποιες μεμονωμένες επιχειρήσεις αλλά το σύνολο σχεδόν των ελλήνων καπιταλιστών, γι᾿ αυτό και οι τρόποι "εξυγίανσης" ήταν πάντοτε η αιχμή των επιλογών του ΠΑΣΟΚ για την οικονομία.

Σε μια αρχική περίοδο όλες τις προβληματικές τις αναλάμβανε το κράτος. Είτε κρατικοποιώντας-τες είτε μπαίνοντας σαν εγγυητής ανάμεσα στους ιδιοκτήτες και τις τράπεζες, το βασικό ήταν ότι ήθελε να τις κρατήσει ανοιχτές. Αυτή η αντιμετώπιση δεν ήταν ξεκομένη απ᾿ όλη την υπόλοιπη πολιτική του ΠΑΣΟΚ εκείνη την περίοδο. Ήταν συνολικά η πεποίθηση ότι με μοχλό το κράτος θα μπορούσε να προχωρήσει στην "εξυγίανση" του ελληνικού καπιταλισμού, καταφέρνοντας να τον κάνει ανταγωνιστικό σε αντίθεση με τους επιμέρους βιομήχανους που "ήταν ανίκανοι" (είτε δεν ήθελαν, είτε ήταν παρασιτικοί κλπ).

Γι᾿ αυτό μ᾿ αυτή την επιλογή εκείνη την περίοδο δεν συγκρούονταν κάποιες άλλες διακυρήξεις του ΠΑΣΟΚ όπως το σταμάτημα της ανεργίας, οι αυξήσεις στους χαμηλόμισθους, η αύξηση των κοινωνικών δαπανών, ο εκδημοκρατισμός του συνδικαλισμού κ.ά.

Όμως, τόσο η κρίση των ίδιων των τραπεζών (οι παγωμένες πιστώσεις συνεχώς ανέβαιναν) όσο και η διεθνής οικονομική κρίση που αντι να περιορίζεται χειροτέρευε (εμπορικοί προστατευτισμοί, άνοδος του δολλάριου, κρίση διεθνώς κλάδων που είναι βασικοί στην ελληνική οικονομία όπως ναυπηγεία και κλωστουφαντουργεία) ανάγκασαν το ΠΑΣΟΚ να προσαρμοστεί.

Στην επόμενη περίοδο το κράτος θα κρατούσε ανοιχτές (είτε άμεσα το ίδιο είτε έμμεσα μέσω τραπεζών) μόνο εκείνες τις βιομηχανίες που έδιναν τα εχέγγυα της βιωσιμότητας, δηλαδή μπορούσαν να γίνουν ανταγωνιστικές στα πλαίσια της διεθνούς αγοράς.

Αυτό αμέσως έβαλε το πρόβλημα επιλογής του ποιοι κλάδοι και μέσα σ᾿ αυτούς ποιες βιομηχανίες ειδικότερα καλύπταν μια τέτοια προοπτική. Οι άλλες μπορούσαν να κλείσουν. Για να γίνει δε σαφής αυτή η διάκριση, η κυβέρνηση φτιάχνει και τον φορέα των προβληματικών στο οποίο υπάγονται 35 από τις δεκάδες βιομηχανίες που τότε είχαν κριθεί προβλη-

ματικές. Ο αριθμός-τους έχει από τότε αυξηθεί χωρίς να έχουν αυξηθεί αντίστοιχα κι αυτές που υπάγονται στον φορέα. Τα αποτελέσματα αυτής της στροφής φάνηκαν πολύ γρήγορα με την αύξηση της ανεργίας (στους νέους ανέργους προστέθηκαν και οι εργάτες από τα εργοστάσια που κλείναν) και με την κάθετη μείωση του μεροκάματου στους βιομηχανικούς εργάτες, αφού ακόμα εκκρεμούν σε διάφορους κλάδους συλλογικές συμβάσεις από το '83. Όμως οι συνέπειες αυτής της στροφής δεν περιορίστηκαν μόνο στις βιομηχανίες αλλά επεκτάθηκαν και στο δημόσιο. Σταμάτησαν οι προσλήψεις σε οργανισμούς και τράπεζες. Μπήκαν ρυθμοί απασχόλησης με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας (τα εργατικά ατυχήματα στο δημόσιο τομέα έχουν αυξηθεί), άρχισε κι εκεί το πάγωμα των συλλογικών συμβάσεων –οι συμβάσεις σε όλη σχεδόν την Κοινή Ωφέλεια είναι τα τελευταία χρόνια κατα κανόνα ετεροχρονισμένες.

Θα μπορούσε κανένας να πλουτίνει αυτή την εικόνα με τις περικοπές σε διάφορες κοινωνικές δαπάνες, τα πρώτα χτυπήματα στον "εκδημοκρατισμό" του συνδικαλισμού, την επανεμφάνιση των ΜΑΤ και ΜΕΑ στις απεργίες που ξεσπούσαν.

Οι αντιδράσεις των βιομηχάνων απέναντι στο ζήτημα "προβληματικές" δεν ήταν πάντοτε οι ίδιες. Σε μια αρχική περίοδο προσπερνούσαν το πρόβλημα ιδιοκτησίας και επέμεναν περισσότερο στο να εξασφαλίσουν τους καλύτερους όρους του περάσματος απ' αυτούς στο κράτος. Δηλαδή οι διαπραγματεύσεις ήταν περισσότερο γύρω από την αποζημείωση, τη ανάληψη των μέχρι τώρα χρεών-τους από το κράτος και διάφορα τέτοια ζητήματα. Από μια στιγμή και πέρα αλλάζει αυτή η στάση και μπαίνει σαν όρος από τη μεριά-τους το να κρατήσουν την ιδιοκτησία, έστω κι αν προσωρινά το κράτος αναλάβει τη διαχείριση της επιχείρησης. Αυτή η αντίδραση δεν περιλαμβάνει όλες τις προβληματικές, αλλά τις πιο σημαντικές, αυτές που άλλωστε το ΠΑΣΟΚ είχε κρίνει σαν βιώσιμες.

Η κυβέρνηση αρχικά πέρασε μια περίοδο αναποφασιστικότητας. Είναι τότε που ξέσπασαν οι καυγάδες ανάμεσα σε Τσάτσους (τσιμέντα) και Αρσένη, που τη μια στιγμή το δικαστήριο τους απάλλασε από την κατηγορία της απάτης και λίγο αργότερα το εφετείο τους καταδίκαζε για το ίδιο αδίκημα.

Μετεκλογικά ο ΣΕΒ, στο πλαίσιο της επαναπροσέγγισης, έβαλε ξανά το αίτημα και η κυβέρνηση δια στόματος Αντρέα, στην Έκθεση Θεσσαλονικής, έδωσε καθησυχαστική απάντηση διαβεβαίωσε ότι "προχωράει στο ξεκαθάρισμα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, την μετοχοποίηση του ποσοστού των χρεών που θα κριθεί αναγκαίο... και τη διοίκηση των επιχειρήσεων από τον Οργανισμό Ανασυγκρότησης των επιχειρήσεων που θα μετατραπεί σε Εταιρία Χαρτοφυλακίου...". Είναι απάντηση κομμένη και ραμένη στα μέτρα των βιομηχάνων, δεδομένου ότι αυτό που οι ίδιοι ζητούσαν ήταν να μπορέσουν να ξαναγίνουν κύριοι μέτοχοι στις επιχειρήσεις-τους, αφού βέβαια το κράτος θα έχει εξοφλήσει τα χρέη-τους.

Η τελευταία αντιμετώπιση της κυβέρνησης πάνω στα προβλήματα ιδιοκτησίας θα ήταν λάθος να παρθεί σαν μια μεμονωμένη ιστορία στα πλαίσια καλυτέρεψης και μόνο των σχέσεων-της με τον ΣΕΒ. Μολονότι έχει κι αυτή την πλευρά, το βάρος πέφτει κάπου αλλού, κι αυτό είναι ότι την ερχόμενη περίοδο η συνολική ταχτική διαγράφεται με στόχο "Λιγότερο Κράτος". Αυτό ήταν άλλωστε και το κύριο μοτίβο της ομιλίας του Αντρέα στη Θεσσαλονίκη είτε όταν έλεγε ότι "πρέπει να εξεταστεί το σύστημα των κρατικών παρεμβάσεων..." είτε όταν ξεκαθάριζε ότι "η κοινωνικοποίηση των επιχειρήσεων δεν είναι αποδεκτή λύση..." είτε πολύ περισσότερο όταν επέμενε για "συμπίεση του κόστους λειτουργίας των δημόσιων επιχειρήσεων...".

Και για να μη μείνει κανένας με απορίες για τις συνέπειες αυτής της νέας στροφής ήρθαν άμεσα σαν επιβεβαίωση η αύξηση σε τιμές των υπηρεσιών της Κοινής Ωφέλειας, περικοπές σε δημόσιες δαπάνες (ιδιαίτερα αισθητές κιόλας στην εκπαίδευση και στους Δήμους) η απειλή για την κατάργηση της ΑΤΑ. Κι αυτά είναι απλά τα ορεκτικά σ' ένα πακέτο που προετοιμάζει ο Σημίτης κι οι σύμβουλοί-του.

Έτσι, λοιπόν, το ΠΑΣΟΚ ενώ ξεκίνησε σαν διαχειριστής του ελληνικού καπιταλισμού που φιλοδοξούσε να χρησιμοποιήσει το κράτος για να του δώσει νέο δυναμισμό, πέρασε ένα ολόκληρο κύκλο για να φτάσει σήμερα στη διακύρηξη της ανάγκης να περιοιστεί το "σπάταλο" κράτος. Αυτή η μεταστροφή υπαγορεύτηκε από τις ίδιες τις πιέσεις που αντιμετωπίζει ο ελληνικός καπιταλισμός και οι διαχειριστές-του.

Οι πιέσεις έγιναν αφόρητες κάτω από το βάρος του εξωτερικού χρέους που μεγαλώνει σε μια περίοδο στασιμότητας της παραγωγής. Οι τόκοι και οι δόσεις (τα "τοκοχρεωλύσια") που απαιτούν οι ξένες τράπεζες μέσα στα επόμενα χρόνια φτάνουν σε τεράστια ποσά ενώ αντίθετα οι φιλοδοξίες των ελλήνων καπιταλιστών να κατακτήσουν νέες αγορές αποδείχτηκαν μάταιες: Η Μ.Ανατολή που κάποτε έμοιαζε με νέο Ελντοράντο με τα πετροδολλάριά-της, σήμερα μικραίνει σαν αγορά αντί να μεγαλώνει καθώς η τιμή του πετρέλαιου πέφτει. Τα Βαλκανικά και Ανατολικο-Ευρωπαϊκά ανοίγματα του ελληνικού καπιταλισμού ήρθαν πολύ αργά, όταν πια οι ανατολικές χώρες, αρκετά χρεωμένες και οι ίδιες, περιόριζαν τις εισαγωγές-τους. Η ένταξη στην ΕΟΚ, αντί να φέρει νέες επενδύσεις στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο που τα οικονομικά "θαύματα" είχαν τελειώσει και οι ισχυροί καπιταλισμοί της Ευρώπης δεν ξαποστέλνουν πια ολόκληρα εργοστάσια στην περιφέρειά-της. Η "διεθνής ανάκαμψη" που όλοι προσδοκούσαν μετά τη δεύτερη "πετρελαιακή" κρίση του 1980 ήρθε και πέρασε χωρίς να απαλύνει τις πιέσεις. Τώρα ο ελληνικός καπιταλισμός, όπως και

άλλοι ομόλογοί-του, βρίσκεται μπροστά στο δίλλημα πώς να κρατήσει ανοιχτές τις προσβάσεις-του στον διεθνή καταμερισμό τη στιγμή που δεν είναι αρκετές για να τον ξεχρεώσουν. Η απάντηση του ΠΑΣΟΚ είναι ίδια με τις απαντήσεις που δίνουν σήμερα δεξιοί και "αριστεροί" διάχειριστές σε όλα τα μήκη και πλάτη: Ακόμα μεγαλύτερο άνοιγμα προς τα έξω, να ξεπληρωθούν τα δάνεια με κάθε θυσία, να χτυπηθεί η εσωτερική κατανάλωση για να πέσουν οι εισαγωγές και να αυξηθούν οι εξαγωγές, να εξοικονομηθούν πόροι με τις περικοπές του κράτους-πρόνοιας έστω και στη στοιχειώδη-του μορφή. Το κράτος όχι μόνο πρέπει να απέχει από "δαπανηρές" απόπειρες να σώσει προβληματικές επιχειρήσεις αλλά και να πουλήσει κερδοφόρα κομμάτια του δημόσιου τομέα. Η ιδέα της ισχυρής κρατικής παρέμβασης και πρωτοβουλίας παραχωρεί τη θέση-της στις περικοπές και την ιδιωτικοποίηση.

Το σύνθημα "Λιγότερο Κράτος" από τα λάβαρα της Θάτσερ και του Ρήγκαν έφτασε στις σημαίες της Νέας Δημοκρατίας του Μητσοτάκη και του Μάνου και τώρα περνάει στα "ιδανικά" του ΠΑΣΟΚ. Από την περίοδο που ακόμα και η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας είχε κατηγορηθεί για "σοσιαλμανία" φτάσαμε σε μια "σοσιαλιστική" κυβέρνηση με θατσερική οικονομική πολιτική, στον "σοσιαλμονεταρισμό" όπως βαφτίστηκε. Η στροφή είναι πραγματικά μεγάλη και οι ανακατατάξεις που την ακολουθούν αντίστοιχες.

— ΠΑΣΟΚ: Αναζητώντας νέες συμμαχίες

Για να μπορέσουν να μπουν μπροστά τα μέτρα που θα υλοποιούν μια τέτοια στροφή δεν είναι αρκετή μια κοινοβουλευτική αυτοδυναμία σαν αυτή που εξασφάλισε το ΠΑΣΟΚ παίρνοντας στις εκλογές το 46%. Αντίθετα αυτό που θα κρίνει την επιτυχία της νέας οικονομικής πολιτικής είναι η δυνατότητα να χτιστεί μια ευρύτερη πολιτική συναίνεση γύρω από αυτή. Κι αυτό αυτή τη στιγμή δεν είναι καθόλου δεδομένο, αντίθετα είναι αρκετά τα σημάδια που δείχνουν το αντίθετο.

Το εργατικό κίνημα, μολονότι δεν βρίσκεται σε κατάσταση φοβερής αγωνιστικότητας, εν τούτοις και σε διάφορους κλάδους γίνονται απεργίες αλλά και υπάρχει μια υπόκωφη αναταραχή περιμένοντας τις κυβερνητικές εξαγγελίες. Στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ η κατάσταση είναι χειρότερη από ποτέ. Ανταρσίες συνδικαλιστών και κομματικών δεν δίνουν τα εχέγγυα ότι από τη μεριά των ίδιων των στελεχών του ΠΑΣΟΚ δεν θα υπάρχουν αντιδράσεις. Ούτε τα κόμματα δεν έχουν ακόμα πει την τελευταία λέξη. Το ΚΚΕ δεν έχει ανακαλύψει μετεκλογικά πού θα κατασταλάξουν οι σχέσεις-του με το ΠΑΣΟΚ και βέβαια αντιδρά στην υποβάθμιση του ρόλου του δικού-του και γενικά της αριστερής πτέρυγας της "αλλαγής". Η δε Νέα Δημοκρατία είναι ακόμα στο σημείο που ξεκαθαρίζει τα εσωτερικά-της έτσι ώστε να παίξει το ρόλο-της σαν αντιπολίτευση πολύ πιο προετοιμασμένη απ' ότι την προηγούμενη περίοδο.

Αυτή η εικόνα δείχνει ότι στην επόμενη περίοδο ο πολιτικός έλεγχος της κυβέρνησης δεν είναι πια δεδομένος. Οι προηγούμενες συμμαχίες στις οποίες στηριζόταν έχουν αρχίσει να σπάνε ενώ ακόμα δεν έχουν βρεθεί καινούριες που θα τις αντικαταστήσουν. Προς αυτή την κατεύθυνση δουλεύει το ΠΑΣΟΚ όλο αυτό το διάστημα, ελπίζοντας να στήσει εσωτερικά και εξωτερικά στηρίγματα που θα το βοηθήσουν στη νέα στροφή-του. Η επιτυχία δεν είναι δεδομένη γιατί τα μέτωπα είναι ακόμα ανοιχτά και η πολιτική κατάσταση δεν έχει ακόμα προχωρήσει προς μια καινούρια ισορροπία. Αυτό είναι άλλωστε που δίνει και το χαρακτηριστικό της πολιτικής αστάθειας στην περίοδο. Αυτό γίνεται πιο έντονο καθώς η κυβερνητική στροφή εκφράζεται σ' όλα τα επίπεδα.

— Ελλάς - ΗΠΑ: Συμμαχία

Το ΠΑΣΟΚ είχε κάνει το ντεμπούτο-του σαν ο προστάτης και σύμμαχος του παλαιστινιακού κινήματος, αλλά και όλων των "προοδευτικών" καθεστώτων ή κομμάτων της περιοχής. Σε μια αρχική περίοδο υποστήριζε τη Λιβύη και τη Συρία απέναντι σε Αίγυπτο και Ισραήλ, τους Τζουμπλάτ και Μπέρι απέναντι στους φαλαγγίτες στον Λίβανο, τους παλαιστίνιους μαχητές απέναντι στον σιωνισμό και τον ιμπεριαλισμό.

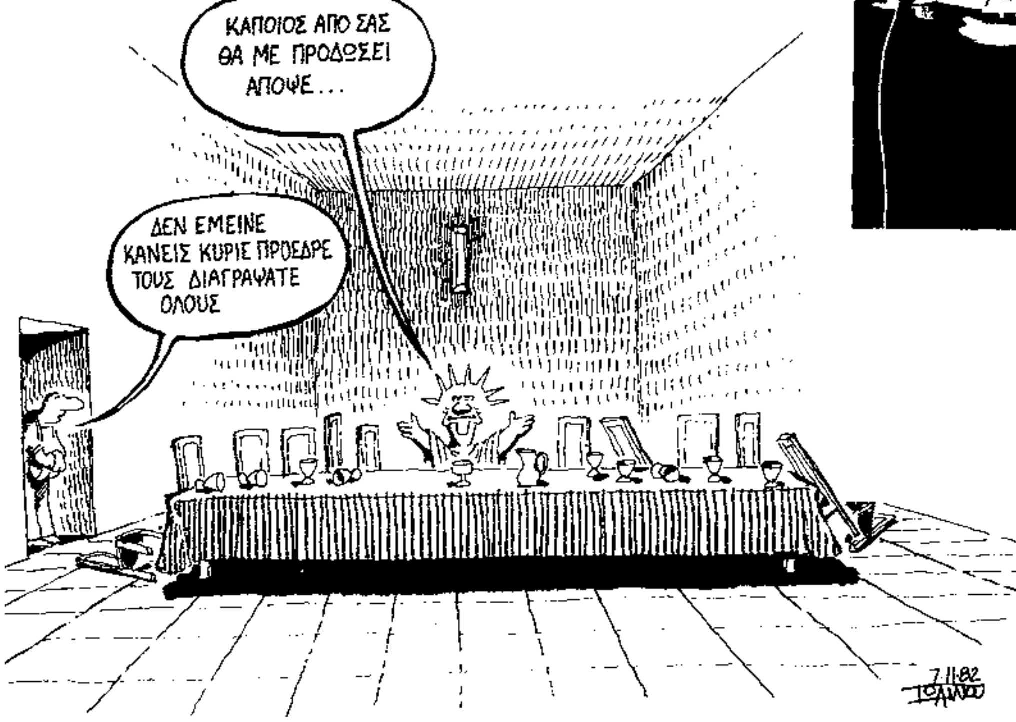
Τον τελευταίο όμως καιρό οι εμφάσεις έχουν αλλάξει: Το σχέδιο Ρήγκαν—Χουσεΐν για να μαντρώσουν και να διαλύσουν το παλαιστινιακό κίνημα εξασφάλισε την υποστήριξη όχι μόνο των διαφόρων ευρωπαίων αλλά και της ίδιας της ελληνικής κυβέρνησης. Παράλληλα όμως αποκαθίστανται και οι γέφυρες και προς το Ισραήλ, έτσι ώστε στην τελευταία επιδρομή της ισραηλινής αεροπορίας ενάντια στο αρχηγείο του ΟΑΠ στην Τυνησία, η αντίδραση από στόματος Λαλιώτη ήταν η δήλωση ότι "η κυβέρνηση καταδικάζει τη τρομοκρατία από οπουδήποτε κι αν προέρχεται". Έτσι ώστε να κρατούνται ίσες αποστάσεις και με τους Παλαιστίνιους που τις προηγούμενες μέρες είχαν εκτελέσει στην Κύπρο τρεις πράκτορες των μυστικών υπηρεσιών του Ισραήλ.

Αυτή είναι μια στροφή στην εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης που εκφράζεται όχι μόνο στο χώρο της Μ.Ανατολής αλλά και στο διεθνές επίπεδο, με μια σύσφιξη των διπλωματικών σχέσεων της Ελλάδας με τις ΗΠΑ. Και πέρα δηλαδή από την περιοχή της Μ.Ανατολής η Ελλάδα έχει συνολικά χαμηλώσει τον τόνο της κριτικής-της απέναντι στην Αμερική. Η γνωστή "Πρωτοβουλία των 6" για το θέμα των εξοπλισμών έχει χάσει κάθε αντιαμερικανική αιχμή τη στιγμή που ο ίδιος ο Ρήγκαν ετοιμάζεται να συναντήσει τον Γκορμπατσώφ. Στο θέμα της Ν.Αφρικής οι ελληνικές θέσεις είναι πιο συντηρητικές ακόμα και από τις διστακτικές "κυρώσεις" που ανακοίνωσαν οι αμερικάνοι. Όσο για την Νικαράγουα και την Κ.Αμερική, ακόμα και οι φραστικές χειρονομίες συμπαράστασης έχουν καταργηθεί από το ΠΑΣΟΚ.

Οι λόγοι που επιδράσαν πάνω σε μια τέτοια στροφή είναι πολλοί. Πρώτα απ' όλα η ήττα και διάσπαση των Παλαιστίνιων. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στην Αμερική να παίζει πια βασικό ρόλο στα σχέδια σταθεροποίησης στην περιοχή. Να συνεργάζεται μαζί με Αραφάτ και Χουσεΐν για την "λύση" του παλαιστινιακού. Να ανοίγει σχέσεις με τη Συρία για να εξασφαλίσει τον έλεγχο της κατάστασης στον Λίβανο. Να καθορίζει δηλαδή τις εξελίξεις στη Μ.Ανατολή μπαίνοντας άμεσα η ίδια, όχι στρατιωτικά αλλά πολιτικά.

Αυτό το νέο χαρακτηριστικό των εξελίξεων στη Μ.Ανατολή σημαίνει ότι η ελληνική διπλωματία πιέζεται να προσαρμοστεί αλλά και βλέπει ευκαιρίες να μπει στο παιχνίδι: Οι πρωτοβουλίες κόντρα στους αμερικάνους έχουν γίνει ασύμφορες ενώ υπάρχουν περιθώρια για συνεργασίες μαζί-τους

Η "ειρηνευτική" πρωτοβουλία Ρήγκαν-Χουσειν έχει μια θέση και για τον Παπούλια σαν βοηθό μεσολαβητή για Συρία, Αραφάτ κλπ.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η απόφαση της κυβέρνησης να ξεκαθαριστούν τώρα όλες οι εκκρεμότητες που ακόμα υπάρχουν με το ΝΑΤΟ και που εμποδίζουν να κλείσει το ζήτημα του επιχειρησιακού ελέγχου στο Αιγαίο. Δηλαδή να συμφωνηθεί η εγκατάσταση του στρατηγείου της Λάρισας, να περιληφθεί η Λήμνος στο σχεδιασμό του ΝΑΤΟ στην περιοχή και να σταματήσουν οι αμφισβητήσεις της Τουρκίας σχετικά με τον εναέριο χώρο του Αιγαίου. Το κλείσιμο αυτων των ζητημάτων πιστεύει το ΠΑΣΟΚ ότι θα το ευνοήσουν σε δυο ταυτόχρονα επίπεδα. Πρώτα στο ρόλο της Ελλάδας στην ίδια την περιοχή και λόγω των ανακατατάξεων που αναφέραμε παραπάνω, και δεύτερο στο ίδιο το εσωτερικό μέτωπο όπου θα αναγκάσει τη Νέα Δημοκρατία, μπροστά στα φιλοαμερικανικά ανοίγματα του ΠΑΣΟΚ, να περάσει στην άμυνα και να περιορίσει έτσι την αντιπολίτευσή-της.

Αυτά δεν γίνονται στο κενό από μεριάς ελληνικής κυβέρνησης. Αντίθετα, για διάφορους λόγους που δεν θα επεκταθούμε εδώ, υπάρχει κι ένας παρόμοιος προσανατολισμός και από μεριάς ΗΠΑ: Η αλλαγή στάσης-της απέναντι στο ΠΑΣΟΚ, ο διορισμός Κήλυ σαν αντικαταστάτη του Στερνς, η προετοιμασία συνάντησης του Ρήγκαν με τον Αντρέα στην Αμερική είναι κάποιες ενδείξεις. Το ουσιαστικό είναι πως μέσα στις αλλαγές της διεθνούς συγκυρίας το ξανασφίξιμο της ελληνοαμερικανικής συμμαχίας προωθείται και από τις δυο πλευρές.

— Ραγίζει η συνοχή

Η απόσταση ανάμεσα στις διακηρύξεις των σοσιαλιστικών κομμάτων όταν αυτά είναι στην αντιπολίτευση και στη συγκεκριμένη πολιτική-τους όταν αυτά γίνονται κυβέρνηση καταλήγει σχεδόν πάντοτε σε εσωκομματικές συγκρούσεις. Το αν αυτές οι συγκρούσεις οδηγούν σε ομαδοποιήσεις που παραμένουν μέσα στο κόμμα ή αποχωρούν, αυτό εξαρτάται κύρια από την συγκυρία μέσα στην οποία συμβαίνει ένα τέτοιο γεγονός. Οι επαναστατικές συνθήκες στην Πορτογαλία οδήγησαν ολόκληρα κομμάτια από το σοσιαλιστικό κόμμα του Σοάρες, όχι μόνο να φύγουν απ΄ αυτό, αλλά και να συνεργαστούν με την επαναστατική αριστερά. Αντίθετα μ΄ αυτό, οι διαφωνίες μέσα στο γαλλικό σοσιαλιστικό κόμμα,

παρόλο που τελευταία ενταθήκαν, δεν φαίνεται ότι θα οδηγήσουν σε σπασίματα από τα αριστερά. Αντίθετα μάλιστα η μόνη τάση ανεξαρτητοποίησης εμφανίζεται από τα δεξιά, από τους Ροκαρικούς που διεκδικούν την προεδρία για τον ίδιο τον Ροκάρ στην επόμενη περίοδο.

Στο ΠΑΣΟΚ, είτε μέσα στη τετραετία είτε όταν ήταν στην αντιπολίτευση, οι διαφωνίες ποτέ δεν πήραν την μορφή των ομαδοποιήσεων τουλάχιστον θεσμοθετημένα. Αντίθετα μπορούσε η ηγεσία με μανούβρες ή διαγραφές να απομονώνει πολύ εύκολα κάθε κατάσταση που γινόταν επικίνδυνη. Η μόνη φορά που οι διαφωνίες μέσα στο ΠΑΣΟΚ έχουν πάρει τόσο μεγάλη έκταση που δεν μπορούν να λυθούν με ποινές είναι η σημερινή. Κι αυτό γιατί η αντίθεση στη νέα κυβερνητική πολιτική απλώνεται σε διάφορα νευραλγικά κομμάτια του κόμματος. Μπροστά σ' αυτή την απειλή, που θα ενταθεί την επόμενη περίοδο, ο Αντρέας προχωρεί στις κομματικές αλλαγές. Τώρα πια το παλιό ΠΑΣΟΚ του δημιουργεί μόνο προβλήματα.

Το ΠΑΣΟΚ σαν κόμμα αναπτύχθηκε μ' ένα πρόγραμμα που υποσχόταν την ταυτόχρονη ικανοποίηση διαφορετικών ταξικών συμφερόντων μέσα από τις αλλαγές που θα έφερνε στον ελληνικό καπιταλισμό. Το αν αυτό το πρόγραμμα κατά καιρούς ήταν ολίγον αντιμπεριαλιστικό κι αργότερα κύρια αναπτυξιακό και στο τέλος περιοριζόταν στην κρατική παρέμβαση, αυτό είχε περιορισμένη σημασία. Το βασικό ήταν ότι όλη την προηγούμενη περίοδο κατάφερνε να συνδέει τις επιμέρους διεκδικήσεις και φιλοδοξίες των διαφόρων κομματιών και επέτρεπε στο ΠΑΣΟΚ να συσπειρώνει απ' όλο αυτό το ευρύ κοινωνικό φάσμα και να αναπτύσσεται σαν κόμμα. Η διαχειριστική πρόταση του ΠΑΣΟΚ έκφραζε τις ελπίδες αυτής της κοινωνικής βεντάλιας κι αυτό το γεγονός της έδινε συνοχή, μια συνοχή που εκφραζόταν και οργανωτικά σε μια κομματική δομή η οποία με τη σειρά-της βοηθούσε το ΠΑΣΟΚ να στηρίζεται σε όλα τα κομμάτια-της. Οι Τοπικές Οργανώσεις έδιναν τη δυνατότητα να υπάρχει ένας χώρος συμμετοχής για όλους όσοι ενεργοποιούνταν γύρω από τις επιλογές του ΠΑΣΟΚ. Οι Κλαδικές οργανώσεις εξασφάλιζαν την έκφραση της ιδιαιτερότητας των επιμέρους συμφερόντων, πράγμα που διευκόλυνε το ΠΑΣΟΚ στη σχέση-του όχι μόνο με τον εργατικό συνδικαλισμό αλλά και με τα καινούρια μεσοστρώματα που είχαν δημιουργηθεί. Και πάνω σ' αυτές τις οργανώσεις είχε οικοδομηθεί μια κομματική γραφειοκρατία που όχι μόνο παρακολουθούσε και εξασφάλιζε τη λειτουργία-τους αλλά και νομιμοποιούσε την ίδια την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ συζητώντας και εγκρίνοντας τις επιλογές-της, εκλέγοντας τα μέλη-της και συνδέοντας-την με τη βάση.

Όσο η συνοχή της κοινωνικής συμμαχίας του ΠΑΣΟΚ ήταν σταθερή, όλα αυτά λειτουργούσαν ενισχυτικά και επέτρεπαν στην ηγεσία να ξεπερνάει τις τυχόν ανταρσίες με χαρακτηριστική ευκολία. Από τη στιγμή, όμως, που η συνοχή αρχίζει να κλονίζεται τα πράγματα αλλάζουν και ανοίγει η συζήτηση για αλλαγές μέσα στο ίδιο το ΠΑΣΟΚ σαν κόμμα. Ο κλονισμός δεν είναι τωρινό φαινόμενο. Έχει ήδη αρχίσει από την προηγούμενη τετραετία και από καιρό υπήρχαν οι συζητήσεις για κομματικές ανακατατάξεις. Σήμερα, όμως, η στροφή που επιχειρεί η κυβέρνηση στο ίδιο το πρόγραμμά-της δίνει τέτοια έκταση στο πρόβλημα αυτό που μπορούμε να πούμε πια ότι η κομματική δομή βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις σημερινές ανάγκες του ΠΑΣΟΚ. Η παλιά δομή λειτουργεί σαν κανάλι για να μεταφέρονται οι αντιδράσεις στην πολιτική της κυβέρνησης μέσα στο εσωτερικό-της, δημιουργώντας εμπόδια για την υλοποίηση της κυβερνητικής στροφής. Γι' αυτό βλέπουμε αυτή τη στιγμή τον Αντρέα να προωθεί την κατάργηση των κλαδικών (για λόγους καταπολέμησης των... συντεχνιών), την αποδυνάμωση των Τ.Ο. και πάνω απ' όλα την αποψίλωση της κομματικής γραφειοκρατίας από το προηγούμενο περιεχόμενό-της, ακόμα και την νομιμοποίηση της ηγεσίας. Η φιλολογία για το διαχωρισμό κυβέρνησης-κόμματος που συνόδεψε την αντικατάσταση ολόκληρου του εκτελεστικού γραφείου είχε αυτό το νόημα.

Η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ που βρίσκεται στην κυβέρνηση όχι μόνο θέλει να έχει τα χέρια-της ελεύθερα από οποιαδήποτε εσωκομματική αντιπολίτευση στην νέα πολιτική-της αλλά και δεν χρειάζεται πια μια οργάνωση σαν την παλιά. Το παλιό μεταρρυθμιστικό ΠΑΣΟΚ, που ήταν φορέας προτάσεων και αντιλήψεων για θεσμικές αλλαγές και εκσυγχρονισμό του κράτους (εκδημοκρατισμός στον συνδικαλισμό, στην τοπική αυτοδιοίκηση, την εκπαίδευση, δικαιοσύνη κλπ) είχε ανάγκη τις αντίστοιχες οργανώσεις-του σαν "εκπορθητικό" κριό για την κατάκτηση και στήριξη όλων αυτών των αλλαγών στους θεσμούς. Σήμερα, σαν κόμμα που έχει ήδη κατακτήσει τη διαχείριση της εξουσίας και στρέφεται σε μια διαχείρηση συντήρησης κι ούτε καν μεταρρύθμισης, οι ίδιες οι οργανωτικές ανάγκες αλλάζουν. Το βασικό χαρακτηριστικό-τους γίνεται η πελατειακή μορφή, δηλαδή Επιτροπές Στήριξης, αντί για Τ.Ο. και Κλαδικές, με δυνατότητες για συνεργασίες και ανοίγματα πέρα από το Κέντρο και προς τα δεξιά. Και μια ανώτερη κομματική γραφειοκρατία περιορισμένη στον συντονισμό αυτών των δραστηριοτήτων, υποβαθμισμένη όχι μόνο σε σύγκριση με την κυβερνητική ηγεσία αλλά και με τους κοινοβουλευτικούς αστέρες.

Στα σοσιαλιστικά και σοσιαλδημοκρατικά κόμματα που έχουν παράδοση διαχείρισης της εξουσίας, η Κοινοβουλευτική Ομάδα έχει βασικό ρόλο, αν όχι αποκλειστικό, στην νομιμοποίηση της ηγεσίας. Αυτό διευκολύνει και τον χειρισμό των συνεργασιών, των συμβιβασμών, των κοινοβουλευτικών ελιγμών γενικά. Στο ΠΑΣΟΚ μέχρι τώρα η ανώτερη κομματική γραφειοκρατία είχε το προβάδισμα απέναντι στην Κοινοβουλευτική Ομάδα. Τώρα που η πολιτική κινητικότητα φέρνει στην επικαιρότητα τα κοινοβουλευτικά ανοίγματα οι ισορροπίες μετατοπίζονται.

Αυτές οι αλλαγές δεν είναι εύκολο να γίνουν μέσα στη σημερινή συνολική στροφή και οι πολιτικές αντιδράσεις είναι δεμένες με τα ιδιαίτερα προβλήματα της κομματικής γραφειοκρατίας που βλέπει το ρόλο-της να μειώνεται και των συνδικαλιστικών στελεχών που βρίσκονται σε κρίση. Το αποτέλεσμα είναι ότι για πρώτη φορά μέσα στο ΠΑΣΟΚ συγκροτείται εσωκομματική αντιπολίτευση σε τέτοια έκταση. Αν όμως οι σημερινές αντιδράσεις μοιάζουν πιο εντυπωσιακές σε σύγκριση με παλιές αντιπολιτεύσεις που διαγράφτηκαν, στην πραγματικότητα είναι πιο συντηρητικές, όχι μόνο πολιτικά, αλλά κι οργανωτικά. Αν οι παλιές αντιπολιτεύσεις ζητούσαν να δώσουν πιο ριζοσπαστικό κοινωνικό περιεχόμενο στη διακύρηξη της 3 Σεπτέμβρη και δεικδικούσαν εσωκομματική δημοκρατία, η σημερινή αντιπολίτευση μέσα στο ΠΑΣΟΚ περιορίζεται στο αίτημα "να μείνει το κόμμα όπως ήταν" όπου ξαφνικά η πολιτική της περασμένης τετραετίας φαντάζει "αριστερή".

Η πολιτική φτώχια της αντιπολίτευσης μέσα στο ΠΑΣΟΚ υπογραμμίζεται και από τις ανακατατάξεις έξω από το κυβερνητικό κόμμα. Για τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει ούτε η δικαιολογία ότι όλα αυτά γίνονταικάτω από την πίεση μιας "ρεβανσιστικής" δεξιάς. Γιατί η Νέα Δημοκρατία αντιμετωπίζει τις δικές-της εσωτερικές ζυμώσεις.

— Ν.Δ.: «Νεο-φιλελεύθεροι» εναντίον «Νεο-συντηρητικών»

Οι τάσεις που διαμορφώνονται —όπως και σε άλλα δεξιά κόμματα στην Ευρώπη— συγκεντρώνονται γύρω από δυο βασικούς πόλους.

Ο ένας πόλος είναι οι "νεοφιλελεύθεροι" που θέλουν να ανασυγκροτήσουν τη δεξιά σαν "φυσικό φορέα" της νέας οικονομικής πολιτικής, επενδύοντάς-την με τη ιδεολογία της ατομικής ελευθερίας απέναντι στο παρεμβατικό κράτος. Πιστεύουν ότι η μετατόπιση της καπιταλιστικής διαχείρησης προς τις περικοπές και την ιδιωτικοποίηση ευνοεί τη συγκρότηση ενός συνασπισμού αυτών που ευνοούνται από τα νέα μέτρα μαζί με τους δυσαρεστημένους από την παρατεινόμενη κρίση με ιδεολογική αιχμή τον αντικρατισμό και πολιτική αιχμή την ανικανότητα των "σοσιαλιστών" να εφαρμόσουν τη νέα πολιτική γιατί είναι υπερβολικά δεμένοι με την "νομενκλατούρα" του δημόσιου τομέα και τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Σύμφωνα μ' αυτή την αντίληψη η ραχοκοκαλιά του φιλελεύθερου συνασπισμού διαφαίνεται ήδη στο 41% που πήρε η Νέα Δημοκρατία και μπορεί να αποσπάσει κι άλλα κομμάτια από το ΠΑΣΟΚ: Είναι οι εξαγωγικές βιομηχανίες και πολυεθνικές επιχειρήσεις, τα πιο σύγχρονα και δυναμικά κομμάτια από τα μικροαστικά στρώματα που δυσανασχετούν με τη φορολογία οι πιο ευέλικτοι τομείς των αγροτών που επωφελήθηκαν από τις διαφοροποιήσεις που έφερε η ΕΟΚ και αναζητούν νέες ευκαιρίες συγκέντρωσης της αγροτικής συσσώρευσης στα χέρια-τους.

Το κόμμα της "αξιωματικής αντιπολίτευσης" μπήκε στην νέα περίοδο με πολλά προβλήματα. Πρώτα απ' όλα είχε υποστεί διπλή ήττα, όχι μόνο γιατί μαζί με τις βουλευτικές εκλογές έχασε και την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά γιατί από τις 9 Μάρτη ως τις 2 Ιούνη νικήθηκαν και οι δυο εναλλακτικές στρατηγικές που συνυπήρχαν μέσα στη Νέα Δημοκρατία την προηγούμενη τετραετία. Η "συναινετική στρατηγική", που έβλεπε την επάνοδο στην εξουσία μέσα από μια συνδιαχειριστική αντιμετώπιση του ΠΑΣΟΚ, νικήθηκε από τη στιγμή που κατάρευσε το σενάριο της επανεκλογής του Καραμανλή στην Προεδρία. Αλλά και η στρατηγική της "αυτοδύναμης" επιστροφής στην εξουσία, που φυσιολογικά πήρε το πάνω χέρι μέσα στη μετωπική σύγκρουση που ακολούθησε, νικήθηκε στις 2 Ιούνη. Στο βάρος αυτής της διπλής ήττας έρχονται να προστεθούν οι πιέσεις από τη ραγδαία πορεία του ΠΑΣΟΚ προς τα δεξιά. Ο Παπανδρέου "κλέβει" το πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας αφήνοντας-την ξανά χωρίς εναλλακτική πρόταση διαχείρισης, όχι μόνο στην οικονομική πολιτική αλλά και στην εξωτερική. Όλα τα προβλήματα ιδεολογίας, προγράμματος και τακτικής μπαίνουν και πάλι μπροστά στο κόμμα της δεξιάς και μάλιστα σε μια περίοδο που κάνει όλα αυτά τα ερωτήματα επείγοντα γιατί το γενικό κλίμα είναι δεξιόστροφο.

Δεν είναι παράξενο, λοιπόν, που η Νέα Δημοκρατία μπήκε σε φάση "αναζητήσεων" και ρευστότητας που ήδη έφτασε μέχρι τη διάσπαση.

Ωστόσο ο αντίλογος στα σχέδια των νεοφιλελεύθερων υπάρχει μέσα στην ίδια τη δεξιά: Είναι οι τομείς που ανησυχούν για τις κοινωνικές εντάσεις που μπορεί να προκαλέσει το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα και αμφισβητούν την ικανότητά-του να εξασφαλίσει την κοινωνική γαλήνη. Είναι οι μερίδες των καπιταλιστών που στηρίζονται στην εσωτερική αγορά και δυσφορούν με τα ανοίγματα στον διεθνή ανταγωνισμό. Είναι οι ίδιοι οι δεσμοί της Νέας Δημοκρατίας με τον δημόσιο τομέα που τον επέκτεινε και τον διαχειρίστηκε πολύ πριν το ΠΑΣΟΚ. Είναι η παραδοσιακή συντηρητική μικροαστική εκλογική πελατεία που δεν βρίσκει ότι χρειάζεται λιγότερο κράτος αλλά περισσότερο κράτος σε "σωστά χέρια". Απ' όλες αυτές τις μεριές τροφοδοτείται ο αντίλογος που συγκροτεί τον δεύτερο πόλο: Τους "νεο-συντηρητικούς".

Είναι το ρεύμα που προτείνει την επιστροφή στις "φιλολαϊκές" παραδόσεις της δεξιάς, που απέναντι στο "σπάταλο" κράτος-πρόνοιας αντιπαραθέτει τις παλιές αξίες του φτωχού αλλά τίμιου κράτους-προστάτη. Προστάτη της εσωτερικής αγοράς, προστάτη της μικροιδιοκτησίας, προστάτη της τίμιας εργασίας. Οικονομικά συμφωνάει περισσότερο με τα συγκρατημένα μέτρα εξυγίανσης της περασμένης τετραετίας του ΠΑΣΟΚ, παρά με τις νεο-φιλελεύθερες μετωπικές εφόδους. Ιδεολογικά ελπίζει να τραβήξει τις δυσαρέσκειες από την παράταση της κρίσης σε μια κατεύθυνση επιστροφής στην οικογένεια-στην εκκλησία-στον πατριωτισμό.

Ούτε ο ένας πόλος, ούτε ο άλλος δεν έχουν αποκρυσταλλωθεί μέσα στη Νέα Δημοκρατία. Η διάσπαση που προκάλεσε ο Στεφανόπουλος δεν σημαίνει ότι στη μια όχθη έμειναν οι νεο-φιλελεύθεροι και στην άλλη οι νεο-συντηρητικοί. Τα στελέχη της Νέας Δημοκρατίας μετατοπίζονται και μανουβράρουν διαρκώς με εκπληκτική ταχύτητα αλλάζοντας εσωκομματικές συμμαχίες και συνεργασίες σαν τα πουκάμισα.

Αυτή η ρευστότητα θα παρατείνεται όσο ακόμα το ΠΑΣΟΚ δεν έχει υποβάλει τη δεξιά στροφή-του στην δοκιμασία της επιβολής των νέων μέτρων που συνεπάγεται. Όλοι περιμένουν να δουν την έκταση και τα όρια των αντιδράσεων στην κυβερνητική στροφή για να προσδιορίσουν πιο καθαρά τις επιλογές-τους.

— Για την αυτοδυναμία του κινήματος

Συμπερασματικά, λοιπόν, η μετεκλογική περίοδος εμφανίζεται "παράδοξα" ρευστή παρά την εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ. Πρόκειται για μια ρευστότητα που ξεκινάει από τις πιέσεις που αντιμετωπίζει ο ελληνικός καπιταλισμός, από την παράταση της κρίσης-του, από τις ανάγκες για πιο σκληρή διαχείριση. Αλλά είναι μια ρευστότητα που επιτείνεται από το "κρυφτούλι" των κομμάτων. Το ΠΑΣΟΚ έχει την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία αλλά διαβλέπει ότι δεν είναι αρκετή για να επιβάλει τη νέα διαχείριση μόνο-του. Ψάχνει για στηρίγματα, ανοίγματα και συναινέσεις, που όμως δεν προσφέρονται σήμερα τόσο πρόθυμα όσο την προηγούμενη περίοδο. Η Νέα Δημοκρατία συγκλονίζεται από τα διλλήματα που της δημιουργεί η μετατόπιση του ΠΑΣΟΚ στα χωράφια-της, δεν είναι έτοιμη ούτε για συνδιαχείριση μαζί με το ΠΑΣΟΚ ούτε για προβολή-της σαν εναλλακτική λύση.

Από την άλλη όχθη, το ΚΚΕ (και το ΚΚΕεσ) μοιάζουν να έχουν υπνωτιστεί απ' τα πυροτεχνήματα των εσωκομματικών ζυμώσεων του ΠΑΣΟΚ και περιμένουν να καθορίσουν τη στάση-τους ανάλογα με τις δυνατότητες συμμαχιών που βλέπουν ν' ανοίγονται προς τα εκεί. Με έμμεσο τρόπο και παρά την αντιπολιτευτική φρασεολογία εγκλωβίζονται ξανά στον στενό πολιτικό ορίζοντα των πασοκικών επιλογών, όλο και πιο δεξιά.

Όμως το εργατικό κίνημα δεν έχει τίποτα να περιμένει απ' αυτή την αναζήτηση συμμάχων ανάμεσα στις φιγούρες που σκιαμαχούν στους διαδρόμους του ΠΑΣΟΚ και γυρεύουν να το κάνουν στήριγμά-τους. Το εργατικό κίνημα έχει ανάγκη από μια πολιτική που να διεκδικεί την δική-του αυτοδυναμία, που να χρησιμοποιεί τη σημερινή ρευστότητα για να συγκροτήσει τη αντίστασή-του ενάντια στα μέτρα της κυβέρνησης. Χρειάζεται μια επαναστατική αριστερά που να μη βάζει μπροστά-της ψεύτικες επιλογές ανάμεσα στη χρεωκοπημένη πολιτική του χτές και στην απροκάλυπτα δεξιά πολιτική του σήμερα, αλλά να υποστηρίζει την ανάπτυξη των εργατικών αγώνων προβάλοντας την επαναστατική προοπτική της σύγκρουσης με τους καπιταλιστές για την ανατροπή-τους.

Η ΑΝΤΙΔΕΞΙΑ
ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΕΛΕΙΩΣΕ
Η ΣΤΡΟΦΗ ΔΕΞΙΑ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

★ Η νέα νίκη του ΠΑΣΟΚ αφετηρία για πιο σκληρή καπιταλιστική διαχείριση

★ Η ήττα του ΚΚΕ επιβεβαιώνει την αδυναμία της ρεφορμιστικής αριστεράς να σταματήσει τη στροφή δεξιά

ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΜΑΣ

★ Μέσα στους μαζικούς χώρους – ενάντια στις απολύσεις και την ανεργία, ενάντια στον απεργοσπαστισμό και την αστυνόμευση, ενάντια στο μιλιταρισμό και τον αντινεολαιΐστικο ρατσισμό.

★ Κεντρικά πολιτικά – για μια επαναστατική αριστερά ικανή να συγκροτήσει κίνημα ενάντια στους διαχειριστές της κρίσης.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ
Πέμπτη 13 Ιούνη ώρα 7 μ.μ.
Αίθουσα ΟΤΟΕ (οδός Σίνα)

η Μάχη
περιοδικό της Ο.Σ.Ε

ΚΚΕ - ΚΚΕ (εσ.):Κατάσταση αναμονής και περισυλλογής

Οι εκλογές του '85 αποτέλεσαν μια δοκιμασία για τα Κ.Κ., της οποίας οι άμεσες συνέπειες και οι ορατές πλευρές, είναι αντιληπτές και περιγράψιμες και από τον τελευταίο ψηφοφόρο.

Για πρώτη φορά από την μεταπολίτευση το ΚΚΕ παρουσιάζει μείωση του συνολικού ποσοστού-του και ακόμη σημαντικότερο πτώση της δύναμης και της επιρροής-του, στις παραδοσιακά αριστερές και εργατικές περιοχές των αστικών κέντρων (Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη), και σε περιοχές με αριστερή παράδοση (Μαγνησία, Λέσβος κλπ.).

Το ΚΚΕεσ διασώζεται, καταρθώνοντας να πετύχει την κοινοβουλευτική-του εκπροσώπηση,όμως τα ερωτήματα ποιοί είμαστε, ποιούς εκφράζουμε, τί θέλουμε, αναζωπυρώνονται, και η διέξοδος αναζητείται στις πιο διαφορετικές κατευθύνσεις.

Αυτές οι προφανείς και εξώφθαλμες διαπιστώσεις, προκαλούν στην κομματική βάση και τον περίγυρο και των δυο κομμάτων, συζητήσεις, αμφισβητήσεις, ερωτηματικά. Αμφισβητείται η ορθότητα της πολιτικής που ακολουθήθηκε ολόκληρη την προηγούμενη περίοδο, γεννιούνται ερωτηματικά για το είδος της πολιτικής σχέσης που επιλέχτηκε με το ΠΑΣΟΚ, και τα αναγκαία μέτρα για διόρθωση της πορείας στην μετεκλογική περίοδο. Γύρω απ' αυτά τα ζητήματα, αμέσως μετά τις εκλογές, αρχίζει να αναπτύσεται μια μη προκαθορισμένη, άτυπη, ζωντανή και εφ' όλης της ύλης συζήτηση στο εσωτερικό και τον περίγυρο των δυο κομμάτων.

Σήμερα, τέσσερις μήνες μετά τις εκλογές, εκείνη η άτυπη, ζωντανή και δημόσια συζήτηση, μοιάζει να έχει υποχωρήσει και οι αναζητήσεις διεξόδου να έχουν στραφεί σε άλλες κατευθύνσεις από τις αρχικές προσδοκίες.

Οι μετεκλογικές προσαρμογές του ΠΑΣΟΚ, στις απαιτήσεις μιας πιο σφιχτής και μονεταριστικής διαχείρισης, η ανακατανομή δύναμης ανάμεσα στις διάφορες ομάδες του ΠΑΣΟΚ, οι διαμαρτυρίες και διαφωνίες που εμφανίζονται και η κρίση στη Νέα Δημοκρατία επηρρέασαν και επηρρεάζουν την πορεία, τους όρους και τα όρια των αναζητήσεων στη ρεφορμιστική αριστερά, τόσο ώστε να διαφαίνονται δυο περίοδοι, τουλάχιστον σ' ό,τι αφορά τις κατευθύνσεις στις οποίες αναζητούνται οι απαντήσεις.

Από την αντιδεξιά πολιτική στην «κοινωνική» αριστερά;

Στην αμέσως μετεκλογική περίοδο οι αναζητήσεις στρέφονταν στην προσπάθεια σύγκλισης και συνεργασίας των εκτός ΠΑΣΟΚ, αριστερών, ριζοσπαστών, νέων κινημάτων και κινήσεων. Το ΠΑΣΟΚ, έχει βγει από τις εκλογές τροπαιούχο και μάλιστα παρά την προεκλογική επίθεση της ρεφορμιστικής αριστεράς και εις βάρος-της. Στην επινίκια ομιλία-του ο Παπανδρέου καταγγέλει την "μυωπική πολιτική της παραδοσιακής αριστεράς" της καταλογίζει "έλλειψη πολιτικής πρότασης" και κατακεραυνώνει "τις εκλεκτικές συγγένειες με το Μητσοτάκη". Αυτή η επίθεση δεν είναι τόσο συνέχεια της προεκλογικής αντιπαράθεσης, όσο, κύρια, μια προσπάθεια να ολοκληρωθεί η αφομοίωση από το ΠΑΣΟΚ των επιρροών των ΚΚ που προεκλογικά προσχώρησαν στις "Επιτροπές Στήριξης του ΠΑΣΟΚ" και μια προληπτική καταγγελία της ρεφορμιστικής αριστεράς για πολιτική αφερεγγυότητα, ενόψη των μέτρων λιτότητας που θα παίρνονταν στη συνέχεια.

Οι ελπίδες που τα ΚΚ και κυρίως το ΚΚΕ είχε στηρίξει, στην τρίχρονη συνεργασία-του με το ΠΑΣΟΚ, για τον προσεταιρισμό της υποτιθέμενης "αριστεράς" του ΠΑΣΟΚ, του απέφεραν μόνο τους μοναχικούς και αποδιοπόμπαίους Ιντζέ και Δρεττάκη. Αντίθετα η δική-του προσχώρηση στο νεφελώδες στάδιο της "αλλαγής" του στέρησε πολύτιμους δεσμούς με το εργατικό κίνημα και διευκόλυνε την πρόσδεση παραδοσιακών ψηφοφόρων-του στις "Επιτροπές Στήριξης του ΠΑΣΟΚ".

Σ' αυτή την αμέσως μετεκλογική περίοδο, η απάντηση του ΚΚΕ στην επίθεση του ΠΑΣΟΚ, και τις αμφισβητήσεις της βάσης, στοχεύει σε δυο κατευθύνσεις.

1. Η πρώτη υλοποιείται με την απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής 10 μέρες μετά τις εκλογές. Εκεί η επίκληση του "δικομματισμού", του "ληστρικού εκλογικού νόμου", η αναφορά στην προσπάθεια του ΠΑΣΟΚ για περιθωριοποίηση του ΚΚΕ, απευθύνεται στον πατριωτικό κομματισμό και τα αμυντικά αντανακλαστικά των μελών του κόμματος. Οι επικλίσεις υπενίσσονται πως πρέπει να αμβλυθούν οι κριτικές και οι αμφισβητήσεις μπροστά στην επίθεση που δέχεται το ΚΚΕ.

Παράλληλα, ξεθάβονται και παραθέτονται επιλεκτικά χωρία από τις αποφάσεις του 11ου Συνέδριου, στα οποία το ΠΑΣΟΚ χαρακτηρίζεται "σοσιαλ-ρεφορμιστικό κόμμα", "διαχειριστής τουσυστήματος" σαν άμεση απάντηση στις κριτικές για τη φύση του ΠΑΣΟΚ και τη συνεργασία του ΚΚΕ μαζί-του.

Σ'αυτή την κατεύθυνση της ανάγκης "ιδεολογικού ξεκαθαρίσματος" και "σύσφιξης των κομματικών μελών" εντάσσονται και τα μετεκλογικά ιδεολογικά σεμινάρια της ΚΝΕ, που διαφημίζονται ακόμα και με αφίσες.

2. Στη σύγκλιση των δυνάμεων της αριστεράς, κάτω βέβαια από την ηγεμονία-του. Σ' αυτή την κατεύθυνση γίνονται γενναία ανοίγματα σε διάφορες κατευθύνσεις. Ο Καλούδης της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, εμφανίζεται στην "Αυγή", (άκουσον-άκουσον) να υποστηρίζει το αίτημα του ΚΚΕεσ να τους παραχωρηθούν γραφεία στη Βουλή. Στις

εφημερίδες των δυο κομμάτων, εξαφανίζονται οι παραδοσιακοί χαρακτηρισμοί (δογματικοί, αναθεωρητές κλπ). Ακόμα ο άτυπος μέσω δημοσιογράφων διάλογος Κύρκου-Φλωράκη στη Βουλή.

Το περιλάλητο άρθρο του Ανδρουλάκη, είναι μια προσπάθεια συνολικοποίησης της εμπειρίας και των πρακτικών του ΚΚΕ την τελευταία περίοδο, αναζήτησης των προυποθέσεων και των κατευθύνσεων για την επόμενη.

Η καθυστερημένη διαπίστωση ότι η "αντιδεξιά γραμμή" δεν είναι επαρκής ακόμα και για ρεφορμιστική αντιπολίτευση, δεν οδηγεί στην αναζήτηση πολιτικής απάντησης στη διαχείριση του ΠΑΣΟΚ, αλλά καταφεύγει στην αναζήτηση της "κοινωνικής αριστεράς" και των "νέων αναγκών". Με ανοίγματα, ασαφή στα όρια τους και αόριστα στην πολιτική τους αιχμή, προς τα νέα υποκείμενα (νέους, γυναίκες), ή τα "νέα" θέματα (περιβάλλον, αξίες) . Το αρθρο, προσπάθεια κεντρικής πρότασης για τη νέα περίοδο, ενσυνείδητα αφήνει τα περιθώρια για πολλές χρήσεις και ερμηνείες. Από την ευτελή προσπάθεια μίμησης του πολυσελεκτισμού του ΠΑΣΟΚ, την εφησύχαση των ενδοκομματικών κριτικών, στον προσεταιρισμό της γλώσσας της "ανανέωσης". Η δυνατότητα χρήσης του ξεπερνά τους βραχυπρόθεσμους στόχους. Το πήδημα από την αναγνώριση της αφερεγγυότητας της συνεπούς αντιδεξιάς γραμμής, σαν πολιτικής πρότασης, στην "κοινωνική αριστερά" και τις "νέες ανάγκες" αφήνει ανοιχτές τις πόρτες όχι μόνο για την απεύθυνση στην υπόλοιπη αριστερά και τους ριζοσπάστες-σοσιαλιστές, αλλά και στο ΠΑΣΟΚ. Είναι εύκολο, όταν η πολιτική συγκυρία το επιτρέψει και οι ελιγμοί του ΚΚΕ επιβάλουν, να αναγνωριστούν μέσα στο ΠΑΣΟΚ στοιχεία "κοινωνικής αριστεράς" και υποκείμενα με "νέες ανάγκες".

Κυρίως όμως προσπαθεί να θεωρητικοποιήσει και να νομιμοποιήσει, την απεύθυνση του ΚΚΕ όχι με κέντρο την εργατική τάξη αλλά την "κοινωνική αριστερά". Αυτή είναι η "νέα μήτρα" απ᾽ όπου θα αντληθούν οι εφεδρείες. Πρόκειται για την ωραιοποίηση ενός προσανατολισμού που απομακρύνεται από την παραδοσιακή βάση στήριξης με την οποία είχε οργανικούς δεσμούς. Αυτή η νέα ανακάλυψη δεν περιγράφεται ούτε με ταξικούς ούτε με πολιτικούς όρους. Η ασάφεια είναι όρος της ύπαρξής της και διευκολύνει τα παντός είδους μετεκλογικά ανοίγματα, συμμαχίες και συνεργασίες του ΚΚΕ.

Σ᾽ εκείνη τη φάση, μετά τις εκλογές, είναι προφανές ότι αυτό το άνοιγμα του ΚΚΕ στην υπόλοιπη ρεφορμιστική αριστερά και τους ριζοσπάστες δεν μπορούσε να αποδώσει άμεσα. Το μόνο που μπορούσε να γίνει ήταν η εξομάλυνση των σχέσεων και η προετοιμασία του εδάφους με μελλοντικές συμπράξεις. Πέρα από τους ιστορικούς λόγους και την καχυποψία απέναντι στο ΚΚΕ, το σημαντικότερο στοιχείο ήταν πως δεν υπήρχε μια πολιτική πρόταση, γύρω από την οποία θα γινόταν η οποιαδήποτε σύγκλιση.

Προς μια ανανέωση της ανανέωσης;

Στο ΚΚΕεσ, οι μετεκλογικές αναζητήσεις όξυναν τις προεκλογικές αγωνίες. Ξεκινώντας από την συνειδητοποίηση ότι δεν έχουν μια άλλη συνολική πρόταση ούτε για την κυβέρνηση ούτε πολύ περισσότερο για το κίνημα, ούτε αναφορά σε συγκεκριμένη τάξη, οι αναζητήσεις στρέφονταν στις πιο διαφορετικές κατευθύνσεις.

Το ενοποιητικό στοιχείο όλων των αναζητήσεων είναι η "αναγκαιότητα του νέου φορέα". Σ᾽ αυτή την "οργανωτική λύση" δίνεται διαφορετικό περιεχόμενο από κάθε τάση. Για όσους βλέπουν τη σωτηρία στη σύγκλιση με το ΚΚΕ, σαν άμεση απάντηση στην επίθεση του ΠΑΣΟΚ, ο "νέος φορέας" αφαιρεί το μόνο εμπόδιο απ᾽ αυτή τη συνεργασία. Εκείνοι που ελπίζουν να υπάρξουν στα ενδιάμεσα του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ, εισπράττοντας τη φθορά και των δυο, βλέπουν στην αλλαγή του σχήματος και το νέο φορέα, το όχημα για τις εκλεκτικές συνεργασίες, και την απεύθυνση σε νέα στρώματα χωρίς το βάρος της "κομμουνιστικής παράδοσης". Αυτή η συζήτηση ενεργοποιεί τις ομάδες, τα περιοδικά και τα άτομα που αναφέρονται στην ανανέωση. Στη διαλλακτική στάση του ΚΚΕ απέναντί του δίνεται η ερμηνεία ότι οι ιδέες της ανανέωσης, η γλώσσα, το ύφος και το ήθος της η αναφορά στις νέες ανάγκες και τα νέα στρώματα, επηρεάζουν το ΚΚΕ. Όμως για να μπορέσει το εσωτερικό να γίνει η ηγεμονική δύναμη στη διαδικασία σύγκλισης της αριστεράς, απαιτείται η μεγαλύτερη δυνατή συσπείρωση όλων όσων αναφέρονται σ᾽ αυτήν, σε ένα "νέο φορέα". Ωστόσο η ανανέωση της ανανέωσης αποδεικνύεται μια εξαιρετικά δύσκολη και επίπονη διαδικασία. Χωρίς αναφορά σε κοινωνικό υποκείμενο, οι αναζητήσεις αιωρούνται από τα δεξιά του ΠΑΣΟΚ μέχρι τον Ευρωκομμουνισμό. Από την αναζήτηση του νέου ήθους και ύφους στην πολιτική, στην διορθωτική παρέμβαση στις συμμετοχικές διαδικασίες του ΠΑΣΟΚ.

Η μετεκλογική ανίχνευση των δυνατοτήτων για σύγκλιση της ρεφορμιστικής αριστεράς, βρίσκει πρόσφορο το έδαφος στο ΚΚΕεσ αλλά σκοντάφτει στις ίδιες δυσκολίες, ιστορικές, ιδεολογικές και κυρίως ανυπαρξίας πολιτικής απάντησης στο ΠΑΣΟΚ.

Προσαρμογές στο νέο σκηνικό

Ό,τι μετεκλογικά φάνηκε να αρχίζει στην ρεφορμιστική αριστερά, σαν συζήτηση εφόλης της ύλης, σύντομα άρχισε να εκφυλίζεται. Η άτυπη, ζωντανή, δημόσια συζήτηση περιορίστηκε στο εσωτερικό των κομματικών μηχανισμών. Η αναζήτηση των αιτιών της συρρίκνωσης κατάληξε να γίνει ψηφοθηρική απεύθυνση σε νέα στρώματα. Τα ερωτηματικά για τις σχέσεις με το ΠΑΣΟΚ και το περιεχόμενο της αλλαγής, καναλιζάρονται στην πρακτική σύγκλιση με την "επαναενεμφανισθείσα αριστερά" του ΠΑΣΟΚ, όπως εμφανίζεται απ' τους εκπροσώπους των διάφορων ομαδοποιήσεων και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας του ΠΑΣΟΚ. Αυτή η υποχώρηση των αναζητήσεων το θάψιμο των ερωτημάτων και η πρακτική προσαρμογή στο βηματισμό των διαμαρτυρόμενων του ΠΑΣΟΚ, καθορίστηκε από σύμφυτους με την πολιτική των ρεφορμιστών λόγους, αλλά και από τις εξελίξεις στα άλλα κόμματα. Ήδη στην προηγούμενη ΜΑΜΗ (Ο Ρεφορμισμός σαν Αριστερή Πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ) αναλύονται οι λόγοι της αδυναμίας των ρεφορμιστών να έχουν μια εναλλακτική, έστω ρεφορμιστική για το κίνημα, πρόταση απέναντι στις πιέσεις του ΠΑΣΟΚ. Για ολόκληρη την προηγούμενη τριετία μετά το '81 το μεν ΚΚΕ κάλυπτε την αριστερή πτέρυγα του μπλοκ της αλλαγής, και το Εσωτερικό προσπαθούσε να γίνει η συνείδηση του νέου πολιτικού-της ήθους. Ο ετεροκαθορισμός-τους από την κεντρική πολιτική και τις πρωτοβουλίες του ΠΑΣΟΚ, η αδυναμία ανάπτυξης μιας αυτόνομης δικής-τους σχέσης με το εργατικό κίνημα, η σταδιακή αποστασιοποίηση ακόμα και του ΚΚΕ από τα παραδοσιακά εργατικά-του στηρίγματα και η απεύθυνση σε νέα μικραστικά στρώματα της κρατικής γραφειοκρατίας, και των τεχνοκρατών, που ούτε πολιτικά τα καθόριζε ούτε οργανικές σχέσεις είχε μαζί-τους, συγκροτούσαν και συγκροτούν την αδυναμία πολιτικής απάντησης στην πασοκική ηγεμονία.

Δεύτερο, η μετά τον Αύγουστο, αναδιάρθωση των κομματικών και κυβερνητικών μηχανισμών του ΠΑΣΟΚ, ενόψη της εφαρμογής της νέας σκληρής πολιτικής-τουπροκαλούν στο εσωτερικό-του τριγμούς, ομαδοποιήσεις και κριτικές

Η άμυνα ενός τουλάχιστον κομματιού της συνδικαλιστικής και κομματικής γραφειοκρατίας που βλέπει το ρόλο-της να υποβαθμίζεται στρέφεται πολιτικά στις αρχικές διακηρύξεις και επαγγελίες του ΠΑΣΟΚ. Αυτές οι ανακατατάξεις επιτρέπουν στους ρεφορμιστές να ξανανακαλύψουν την "αριστερά του ΠΑΣΟΚ" και να προσπαθήσουν να συγχρονιστούν μαζί-της σ' αυτό το έδαφος της κομματικής και συνδικαλιστικής πασοκικής γραφειοκρατίας. Ο υποβιβασμός του τόνου της κριτικής στην ΓΣΕΕ, η συμφωνία των συνδικαλιστών στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά, η έκκληση του Φλωράκη σ' όλους τους ριζοσπάστες, δημοκράτες, σοσιαλιστές, η πρόσφατη ενεργοποίηση της γέφυρας που είχε στηθεί προεκλογικά με τους Ιντζέ-Δρεττάκη-Φίλια, είναι τα πρακτικά δείγματα των νέων αναζητήσεων.

Η μίνι-διάσπαση της Νέας Δημοκρατίας και η δημιουργία του κόμματος του Στεφανόπουλου, η τροποποίηση του κανονισμού της Βουλής, επανέφεραν στην επικαιρότητα το ζήτημα της απλής αναλογικής. Η απλή αναλογική είχε αποτελέσει προεκλογικά κεντρικό προπαγανδιστικό στόχο των ρεφορμιστών. Η παρουσία του μικρού Στεφανοπουλικού κόμματος, αναθερμαίνει τις ελπίδες και δημιουργεί προυποθέσεις για μια νέα προπαγανδιστική μάχη. Ο στόχος της απλής αναλογικής, κοινός για το σύνολο της ρεφορμιστικής αριστεράς και των μικρών κομμάτων, βοηθά μεν την εξομάλυνση των μεταξύ-τους σχέσεων, αλλά η ελπίδα εφαρμογής-του δημιουργεί στον καθένα την αίσθηση της αυτάρκειας αφού καθένας μπορεί να υπάρξει μόνος-του.

Η αναζωπύρωση αυτών των προσδοκιών και των συναφών αναζητήσεων και συμπράξεων, απωθεί τα αμέσως μετεκλογικά ερωτηματικά και αφήνει τα περιθώρια εκλογικίστικης απεύθυνσης και χρησιμοθηρικής συμπαράταξης, με τους ριζοσπάστες, τα νέα στρώματα, των επώνυμων διαμαρτυρόμενων του ΠΑΣΟΚ. —Είναι χαρακτηριστικό ότι στην ομιλία-του στο φεστιβάλ της ΚΝΕ ο Φλωράκης, προσδιόρισε σαν κεντρικό στόχο του κόμματος για τον επόμενο χρόνο, την προετοιμασία για τις δημοτικές εκλογικές του '86!!

Σ' αυτό το οδοιπορικό στις μετεκλογικές αναζητήσεις των ρεφορμιστών, απ' τα εφόλης της ύλης ερωτηματικά, στην προσαρμογή-τους και με αναφορά την "αριστερά" του ΠΑΣΟΚ, δεν αναφέρθηκε η επαναστατική αριστερά.

Ενώ οι αναζητήσεις των ρεφορμιστών, άνοιγαν τα θέματα του χαρακτήρα-τους, της στρατηγικής-τους, των επιλογών-τους, που θεωρούνταν προνομιακά και για μια παρέμβαση της επαναστατικής αριστεράς, αυτή σιωπά. Περνά, απαρατήρητα σχεδόν, τη δική-της πολιτική κρίση, όχι μόνο επειδή και οι δικές-της κοινωνικές αναφορές έχουν γίνει νεφελώδεις, αλλά κυρίως για τις απόψεις που την διαπερνούν. Απόψεις που καλύπτουν το φάσμα από τη κριτικη υποστήριξη στο ΠΑΣΟΚ, μέχρι τις "υποδειγματικές" και "συμβολικες" ενέργειες που ξεκίνησαν σαν απάντηση στην καταστολή και διευρύνονται σε νέες θεματολογίες. Αυτή η κατάσταση της επαναστατικής αριστεράς, όχι μόνο δεν της επιτρέπει να υπάρξει σαν πόλος συσπείρωσης όσων αποχωρούν από τα αριστερά των ρεφορμιστών, αλλά ούτε της αφήνει τη δυνατότητα μιας πολιτικής παρέμβασης στη συζήτηση που άνοιξε στα ΚΚ.

Οι δυσκολίες και τα προβλήματα προσαρμογής που περνούν τα ΚΚ, θα συντηρούν τις αναζητήσεις-τους, άλλοτε έντονες και άλλοτε σε ύφεση, ανάλογα με τη συγκυρία. Όμως το ζητούμενο μιας επαναστατικής αριστεράς ικανής να παρέμβει στην κρίση των ΚΚ παραμένει.

Τάκης Ζώτος

Ό Λεωνίδας μέ πλήρη ἐξάρτηση γιά νέες ζυμώσεις

Το εργατικό κίνημα μπροστά στη «νέα» οικονομική πολιτική» του ΠΑΣΟΚ

Δεν χρειάστηκε να περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα για να φανεί ότι η νέα, πιο σκληρή καπιταλιστική επίθεση ενάντια στην εργατικη τάξη δεν αποκρούστηκε —δεν ήταν δυνατόν να αποκρουστεί— με το εκλογικό αποτέλεσμα της 2 Ιούνη. Αν κάποιοι πίστεψαν ότι ήταν αρκετή μια ήττα της νεο-φιλελεύθερης Νέας Δημοκρατίας του Μητσοτάκη για να αποφύγει η εργατική τάξη την μετωπική επίθεση των καπιταλιστών, τα γεγονότα του πρώτου τετράμηνου της νέας κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ τους διαψεύδουν τραγικά! Μέσα στην κινητικότητα που χαρακτηρίζει τις εξελίξεις μετεκλογικά, με τις έντονες ζυμώσεις σ' όλες τις πτέρυγες του πολιτικού φάσματος, το πιο σταθερό στοιχείο της νέας περιόδου, αυτό που θεωρείται σαν "δοσμένο", είναι οι νέες, πιο μεγάλες θυσίες που "απαιτεί η σταθεροποίηση της οικονομίας".

Οι συγκαλυμένες διατυπώσεις της προεκλογικής Έκθεσης του Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος, Χαλικιά, έχουν ῃ μετατραπεί σε ανοιχτές Πρωθυπουργικές διακηρύξεις μετά την ομιλία Παπανδρέου στη Θεσσαλονίκη.

Όλοι οι στόχοι της οικονομικής πολιτικης, ανεξάρτητα από τις τεχνοκρατικές φιοριτούρες για "εξυγείανση", "σταθεροποίηση" κλπ. συγκλίνουν στο ίδιο σημείο: χτύπημα του βιωτικού επίπεδου της εργατικής τάξης (μείωση του μεροκάματου, περικοπές κοινωνικών υπηρεσιών, άνοδος της ανεργίας) και ενίσχυση των κερδών. Μέσα στη διετία 1986-1987 ο ελληνικός καπιταλισμός πρέπει να ξεπληρώσει στους διεθνείς τραπεζίτες ένα αστρονομικό ποσό για τόκους και χρέη, πολύ μεγαλύτερο από τα προηγούμενα χρόνια. Πίσω από τις βαρύγδουπες εκκλήσεις για "εθνική προσπάθεια", για "εκσυγχρονισμό", για "τεχνολογική επανάσταση" και την "Ελλάδα του 2000" η ωμή πραγματικότητα είναι ότι το ΠΑΣΟΚ μας καλεί να σφίξουμε το ζωνάρι και να δουλέψουμε πιο σκληρά για να ξεπληρώσουμε τους Τραπεζίτες.

Γι' αυτό, άλλωστε, αυτή τη φορά οι διακηρύξεις της λιτότητας μπαίνουν πολύ πιο πιεστικά και άμεσα. Η συμβουλή "να τρώτε λιγότερο και να δουλεύετε περισσότερο" δεν είναι καινούρια. Το καινούριο είναι η απειλή ότι ή αποδέχεστε αυτή τη συνταγή εδώ και τώρα ή πάμε για χρεωκοπία. Αυτή τη στιγμή η σκλήρυνση της καπιταλιστικής διαχείρισης εκδηλώνεται σ' όλα τα μέτωπα —από τις μεγάλες ανατιμήσεις (50% στα εισητήρια!) μέχρι τις απολύσεις (στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά για πρώτη φορά προβληματική επιχείρηση περνάει στο Δημόσιο κρατώντας σε εκκρεμότητα τους εργάτες που απασχολούσε πριν).

Το ερώτημα σήμερα δεν είναι αν βρισκόμαστε μπροστά σε πιο αιχμηρή διαχείριση της κρίσης, ανεξάρτητα από το εκλογικό αποτέλεσμα. Η συζήτηση αυτή ανήκει στο παρελθόν. Ούτε οι πιο αφελείς οπαδοί του ΠΑΣΟΚ δεν αμφισβητούν πια τη στροφή της οικονομικής πολιτικής. Το ζήτημα, τώρα, είναι σε ποια κατάσταση βρίσκει αυτή η στροφή το εργατικό κίνημα και τις δυνατότητές του ν' αντισταθεί.

Η καθοδική πορεία του κινήματος στην περασμένη τετραετία

Τα τελευταία χρόνια το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε συνεχή υποχώρηση. Από την εποχή της "θερμής άνοιξης" με τις απεργίες ενάντια στο άρθρο 4, η καθοδική πορεία είναι εντυπωσιακή. Αυτό φαίνεται πρώτα απ' όλα από το πόσο μειώθηκαν οι απεργίες σε όλο αυτό το διάστημα. Δεν είναι, όμως, μόνο αυτό. Το "δεν κουνιέται φύλλο" συνδυάστηκε με την διάβρωση της δύναμης του κινήματος σε πολλά επίπεδα:

* Η επέκταση του συνδικαλισμού ανακόπηκε. Δεν εννοούμε μόνο το μαχητικό συνδικαλισμό όπως των εργοστασιακών σωματείων της μεταπολίτευσης. Εννοούμε τη στοιχειώδη συνδικαλιστική οργάνωση, έστω κι αν καθοδηγείται από συμβιβαστικά στοιχεία. Τα πιο πολλά εργοστάσια δεν απόχτησαν ποτέ σωματείο, ούτε καν οργανωμένη σύνδεση με την Ομοσπονδία του κλάδου-τους. Στα εργοστάσια που υπήρχαν σωματεία ή εργοστασιακές επιτροπές, έστω και με τον επιφανειακό τρόπο που προωθούσαν η ΕΣΑΚ και η ΠΑΣΚΕ τους πρώτους μήνες της εφαρμογής του "αντι-330", σήμερα επικρατεί διάλυση. Η πορεία της ΟΒΕΣ είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα για τις τύχες του συνδικαλισμού στα εργοστάσια του ιδιωτικού τομέα.

* Αλλά και στην Κοινή Ωφέλεια η δύναμη του συνδικαλισμού έχει διαβρωθεί, αν και με διαφορετικό τρόπο. Η έντονη γραφειοκρατικοποίηση με την εμπλοκή των συνδικάτων σε επίσημες και ανεπίσημες συμμετοχικές διαδικασίες έχει προκαλέσει διασπάσεις και κατακερματισμούς που δεν υπήρχαν στο παρελθόν. Η απεργοσπαστική και ρουσφετολογική δράση της ΠΑΣΚΕ έχει δημιουργήσει πολώσεις μέσα στην ίδια τη βάση των συνδικάτων που δυσκολεύουν τη συσπείρωση-της. Εκτός από το άρθρο 4 έχουν δημιουργηθεί και άλλα εμπόδια-αμορτισέρ ανάμεσα στα προβλήματα της βάσης και στις κορυφές των συνδικαλιστικών οργανώσεων: το κυριότερο είναι οι τρομερά γραφειοκρατικές-κοινοβουλευτικές διαδικασίες που συνδέουν την ηγεσία με τη βάση. Οι συνδικαλιστές δεν αναδεικνύονται στην ηγεσία του συνδικάτου γιατί κατάφεραν να οργανώσουν συνδικαλιστικά το χώρο της δουλειάς-τους, αλλά χάρη στην εκλογική δύναμη της παράταξης στην οποία ανήκουν. Δεν είναι τυχαίο ότι στις συνδικαλιστικές εκλογές τείνουν ν' αναπαράγονται τα ποσοστά των κομμάτων όπως στις βουλευτικές εκλογές.

* Η καθοδική πορεία των τελευταίων χρόνων φαίνεται και από την τύχη των συλλογικών συμβάσεων, που ποτέ δεν συνήλθαν από το πάγωμα ("ετεροχρονισμό") του 1983. Από τότε έχει δημιουργηθεί ουσιαστικά ένας μόνιμος ετεροχρονισμός και κάθε χρόνο οι συλλογικές συμβάσεις καθυστερούν να υπογραφούν. Οι μηχανισμοί της διαιτησίας (3239) εμφανίζονται ενισχυμένοι σε σύγκριση με το παρελθόν και όσοι συνδικαλιστές δεν είναι "συνεργάσιμοι" με το Υπουργείο Εργασίας αντιμετωπίζουν την απειλή να δουν τη συλλογική σύμβαση του κλάδου-τους να χρονίζει στον λαβύρινθο των διαιτητικών δικαστήριων.

* Τέλος χαρακτηριστικό στοιχείο της διάβρωσης της δύναμης του κινήματος είναι και ο αποδεκατισμός της εργατικής αριστεράς. Πρωτοπόροι αγωνιστές και εργατικές ομάδες που διατηρούσαν μια συνδικαλιστική δράση στα αριστερά των μεγάλων παρατάξεων μέσα σε διάφορους χώρους, έχουν σιγά-σιγά σιγήσει.

Οι αιτίες γι' αυτή την καθίζηση του εργατικού κινήματος είναι σύνθετες.

– Είναι πρώτα απ' όλα τα χτυπήματα της μακρόσυρτης οικονομικής κρισης. Σε μια σειρά κλάδους η ανεργία πήρε τέτοιες διαστάσεις (οικοδόμοι, κλωστουφαντουργοί, ναυπηγοί) που υπονόμευσε την ίδια την διαπραγματευτική δύναμη των εργατών. Αλλά και στους υπόλοιπους κλάδους μέσα σε κλίμα απολύσεων και κλεισίματος εργοστασίων δεν είναι παράξενο να χτυπιέται ο συνδικαλισμός στα εργοστάσια και να συμπιέζονται τα μεροκάματα. Η κρίση λειτουργεί εκβιαστικά, "χοντραίνει το παιχνίδι", με τρόπο ώστε η απλή συνδικαλιστική μαχητικότητα δεν είναι αρκετή.

– Αλλά και η πολιτική συγκυρία συνδυάστηκε με τα χτυπήματα της οικονομικής κρίσης για να υπονομεύσει την αντίσταση της εργατικής τάξης. Με την ανάδειξη του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση, οι συνδικαλιστικοί αγώνες απογυμνώθηκαν ακόμα και από το στοιχειώδες αντιδεξιό πολιτικό περιεχόμενο που τους έδινε μια συνοχή την προηγούμενη περίοδο. Χωρίς την αυτοπεποίθηση της οικονομικής δύναμης-τους και χωρίς την προστασία (αλληλοκάλυψη, συμπαράσταση) που δίνει η ένταξη σ' ένα ευρύτερο πολιτικό κίνημα, τα μαχητικά κομμάτια ήταν πιο εύκολο να απομονωθούν, να φθαρούν, να χάσουν τη μαχητικότητά-τους. Δεν είναι τυχαίο ότι η καθοδική πορεία επιταχύνθηκε μετά την ήττα των κινητοποιήσεων ενάντια στο άρθρο 4, που αποκάλυψε την έλλειψη πολιτικής προοπτικής.

– Τα αποτελέσματα της οικονομικής και πολιτικής αποδυνάμωσης του εργατικού κινήματος οξύνθηκαν από τη ρεφορμιστική πολιτική του ΚΚΕ. Η συνδικαλιστική συνεργασία ΕΣΑΚ–ΠΑΣΚΕ μετά το 22ο Συνέδριο της ΓΣΕΕ μπορεί να εξασφάλισε την παρουσία "κομμουνιστών συνδικαλιστών" σε πολλές ηγετικές θέσεις, κόστισε όμως ακριβά στα συνδικάτα που στήριζαν τις ελπίδες-τους στο ΚΚΕ για αριστερή αντιπολίτευση στη κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ. Μπορεί το ΚΚΕ να εξασφάλισε θέσεις στην Ομοσπονδία Κλωστουφαντουργών, αλλά το αντίτιμο

ήταν μια Ομοσπονδία που δεν σήκωσε το δαχτυλάκι-της για να αντισταθεί στα κλεισίματα εργοστασίων, με αποτέλεσμα σήμερα να είναι τόσο αποδυναμωμένη που οι κινητοποιήσεις-της να εξαντλούνται σε στάση εργασίας της μιας(!) ώρας σε κάθε βάρδια! Οι επιμέρους αντιστάσεις θυσιάζονταν στο βωμό του "ευρύτερου κινήματος". Στα καταλειμένα εργοστάσια της Θεσσαλονίκης η ΕΣΑΚ προπαγάνδιζε ότι η ανεργία δεν πολεμιέται με μεμονωμένες ενέργειες και αντιπρότεινε την ένταξή-τους στο πλατύτερο μέτωπο κατά της ανεργίας, δηλαδή στις συνεργασίες-της με την ΠΑΣΚΕ στο Ε.Κ. Θεσσαλονίκης για γενικόλογες επικλήσεις στην κυβέρνηση να πάρει μέτρα κατά της ανεργίας. Με τέτοια ταχτική τα μαχητικά κομμάτια απομονώνονταν ενώ στο πλατύτερο κίνημα καλλιεργούνταν η ψευδαίσθηση ότι η διέξοδος είναι η πίεση στην κυβέρνηση να εφαρμόσει το πρόγραμμά-της. Ο πολιτικός αφοπλισμός χειροτέρευε καθώς το ίδιο το ΚΚΕ προπαγάνδιζε την αξία του πασοκικού προγράμματος.

Για όλους αυτούς τους λόγους που εξετάσαμε πιο πάνω, η εικόνα ενός εργατικού κινήματος που προχωράει από κατάκτηση σε κατάκτηση είναι ψεύτικη. Όσοι στέκονται στην επιφάνεια και μετράνε την πορεία της εργατική τάξης με κριτήρια όπως πόσα "κάστρα της δεξιάς" πέσανε (με αποκορύφωμα την πτώση του Καραμανλή και τη "λαϊκή νίκη" της 2 Ιούνη), πετάνε στα σύννεφα. Η πραγματική πορεία είναι καθοδική και αυτό είναι που επιτρέπει στους καπιταλιστές σήμερα να επιχειρούν κλιμάκωση των επιθέσεων-τους.

Τα όρια των αντιδράσεων της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας

Η κάμψη του εργατικού κινήματος είναι αυτή που εξηγεί και τα χαρακτηριστικά των πρώτων αντιδράσεων στη νέα οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Ενώ η κυβέρνηση έχει ρίξει ανοιχτά το γάντι, οι μαζικοί χώροι δυσκολεύονται να μετατρέψουν την δυσφορία-τους σε δράση ενώ αντίθετα βρίσκονται στο προσκήνιο οι αντιδράσεις των στελεχών της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας ακόμα και μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Η περιβόητη πια σύσκεψη όπου στελέχη της ΠΑΣΚΕ διαφώνησαν με Σημίτη-Τσοχατζόπουλο έχει γίνει το επίκεντρο των συνδικαλιστικών ζυμώσεων.

Η αγανάκτηση που συσσωρεύεται στα εργοστάσια από τα μέτρα ενός νέου γύρου πιο σκληρής λιτότητας είναι δύσκολο να βρει διέξοδο για να εκφραστεί σαν μαχητικό απεργιακό κύμα που ξεφεύγει από τον κυβερνητικό έλεγχο. Την εμποδίζουν όλοι αυτοί οι παράγοντες που είδαμε προηγούμενα. Ταυτόχρονα, όμως, λειτουργεί σαν πίεση για τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, που έχει και τους δικούς-της λόγους να αγανάχτεί με τη νέα κυβερνητική πολιτική και τα ανοίγματά-της στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Έτσι, διαμορφώνεται ένα σκηνικό όπου η εργατική αντιπαράθεση στα κυβερνητικά μέτρα εμφανίζεται με κάποιες γραφειοκρατικ. ελεγχόμενες κινητοποιήσεις που ξεκινούν από πρωτοβουλίες ακόμα και πασοκικών κομματιών της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (με επίκεντρο την Κοινή Ωφέλεια και τις Προβληματικές) αλλά με αρκετά προκαθορισμένα όρια.

Δυο στοιχεία καθορίζουν κύρια αυτά τα όρια.

Πρώτο, ο προσανατολισμός της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας στην αναζήτηση ανταλλαγμάτων που να ενισχύουν το δικό-της ρόλο για να δώσει τη συγκατάθεσή-της στα νέα οικονομικά μέτρα. Αριστεροί πασοκτζήδες, εσακίτες και αεμίτες συγκλίνουν στο προβάδισμα για θεσμικά αιτήματα (κοινωνικοποίηση, ενημέρωση, διάλογος, μηχανισμοί εποπτείας των τιμών κλπ) που τους καθιερώνουν σαν συνομιλητές του κράτους και της εργοδοσίας αλλά δεν κατοχυρώνουν καθόλου το μεροκάματο και τη δουλειά των εργατών.

Δεύτερο, η έλλειψη συνολικής αντικαπιταλιστικής προοπτικής για διέξοδο από την κρίση. Εδώ στηρίζεται ο Παπανδρέου για να απευθύνει την πρόκλησή-του σε όποιον διαφωνεί με την κυβερνητική πολιτική να διαμορφώσει αντιπροτάσεις. Ξέρει πολύ καλά ότι ούτε το ΚΚΕ, ούτε το ΚΚΕεσ, ούτε βέβαια οι διαφωνούντες συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ δεν διαθέτουν μια πολιτική που να προχωράει πέρα από τις διακηρύξεις του πασοκικού προγράμματος του 1981. Το κοινό λάβαρο που προσπαθούν να υψώσουν είναι οι αποφάσεις του 22ου Συνέδριου της ΓΣΕΕ, ένα ανακάτεμα από κευνσιανές συνταγές με λίγο προστατευτισμό και μπόλικη σάλτσα για "δημοκρατικό έλεγχο της ασυδοσίας των μονοπωλίων".

Ο συνδυασμός αυτών των δυο στοιχείων περιγράφει τον μέσο όρο της πολιτικοποίησης των συνδικαλιστικών στελεχών που αντιδρούν στη στροφή της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης και εξηγεί γιατί η κυβέρνηση μπορεί να διατηρεί πολιτικά το πάνω χέρι απέναντι-τους και να τα υποχρεώνει σε συμβιβασμούς. Το συνολικό πλαίσιο αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης καταλήγει να αποδέχεται τους κυβερνητικούς στόχους (εκσυγχρονισμός, παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα, κριτήρια βιωσιμότητας) και να αντιπροτείνει εναλλακτικούς τρόπους υλοποίησης. Σ' αυτό το διάλογο η κυβέρνηση έχει περιθώρια να περάσει την ουσία των οικονομικών μέτρων παραχωρώντας κάποια προσχήματα "δημοκρατικού ελέγχου".

Ωστόσο, στη σημερινή φάση ακόμη και η τήρηση των προσχημάτων συναντάει δυσκολίες. Η κυβέρνηση επιχειρεί ένα άνοιγμα την ιδιωτική πρωτοβουλία και στο "διευθυντικό δικαίωμα" των τεχνοκρατών, που πρέπει να πολεμήσουν τα ελλείματα του δημόσιου τομέα. Η αξιοπιστία αυτού του ανοίγματος προς την κρατική και ιδιωτική εργοδοσία αμφισβητείται κάθε φορά που η κυβέρνηση αναγνωρίζει έστω και διακοσμητικά κάποιο ρόλο στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Γι' αυτό βλέπουμε ακόμα και την υλοποίηση της απατηλής κιν

νικοποίησης να έχει γίνει πεδίο ανταγωνισμών στη ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ κλπ.

Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία πιέζεται από τα κάτω γιατί τα νέα μέτρα χτυπούν σκληρά τους εργαζόμενους, πολύ πιο σκληρά απ' ότι την προηγούμενη περίοδο. Ταυτόχρονα, πιέζεται και από τα πάνω γιατί η νέα πιο αιχμηρή διαχείριση της κρίσης ευνοεί τους "φυσικούς" διαχειριστές χωρίς πολλά πάρε-δώσε με συνδικαλιστικούς μεσάζοντες. Αυτός ο συνδυασμός πιέσεων σημαίνει ότι οι πρωτοβουλίες της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας παύουν να είναι ειρηνικές και προχωρούν σε κινητοποιήσεις, κάτω βέβαια από το δικό-τους έλεγχο και μέσα στα πλαίσια του δικού-τους στενού πολιτικού ορίζοντα.

Η παρέμβαση της Επαναστατικής Αριστεράς

Αυτά τα χαρακτηριστικά της σημερινής συγκυρίας του εργατικού κινήματος πρέπει να τα πάρει υπόψη-της οποιαδήποτε προσπάθεια ανάπτυξης της εργατικής αντίστασης.

Πολλές φορές στο παρελθόν η επαναστατική αριστερά κινήθηκε με την ψευδαίσθηση ότι μπορεί να απευθύνεται πλατειά στις μάζες και να τις προτρέπει σε κίνηση σα να ήταν ο μοναδικός-τους συνομιλητής, αγνοώντας κάθε άλλο παράγοντα. Με τέτοια ταχτική έσπασε τα μούτρα-της, ακόμα και σε εποχές που διέθετε σημαντικές προσβάσεις στο εργατικό κίνημα. Σήμερα, που έχει μεσολαβήσει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα διάβρωσης της εργατικής αριστεράς και απομόνωσης των επαναστατών στους εργατικούς χώρους, μια τέτοια ταχτική οδηγεί σε απογοήτευση και εγκατάλειψη κάθε προσπάθειας αφού οι "μάζες" δεν ανταποκρίνονται.

Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά είναι απαραίτητη η χάραξη τακτικής που να παίρνει υπόψη-της τις περιορισμένες, έστω, κινητοποιήσεις που ξεσπούν και να προσπαθεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητες ανασυγκρότησης της εργατικής αριστεράς που προσφέρουν.

Αφετηρία γι' αυτό πρέπει να είναι η παρέμβασήμας σ' όλες τις περιπτώσεις όπου οι πιέσεις που περιγράψαμε οδηγούν τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία να πάρει πρωτοβουλίες που βάζουν σε κίνηση έστω και μικρούς τομείς της εργατικής τάξης. Το γεγονός ότι διαβλέπουμε τους ελιγμούς της ΠΑΣΚΕ ή της ΕΣΑΚ και μπορούμε να προβλέψουμε την έκβασή-τους (αναστολή κινητοποιήσεων, συμβιβασμοί ή ήττα) δεν πρέπει να μας οδηγεί στο λάθος να αγνοούμε αυτές τις απεργίες ή ακόμα χειρότερα να προτείνουμε στους εργάτες να μην ακολουθήσουν τέτοιες "τυχοδιωκτικές" πρωτοβουλίες. Αντίθετα, πρέπει να δούμε ότι έστω και για περιορισμένο διάστημα δίνουν διέξοδο στην συσσωρευμένη αγανάκτηση, την μετατρέπουν σε δράση και ανοίγουν δυνατότητες επικοινωνίας μαζί-της και προχωρήματός-της.

Το ζήτημα είναι η παρέβμασή-μας σ' αυτές τις περιπτώσεις να μην παίρνει τον χαρακτήρα ουράς στις κινήσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, αλλά να τις παίρνει σαν αφετηρία διεύρυνσης και ξεπεράσματός-τους. Αυτό σημαίνει ότι δεν αρκεί μια παρέμβαση πλειοδοσίας σε μαχητικότητα. Χρειάζεται μια κριτική παρέμβαση τόσο στο περιεχόμενο των αιτημάτων όσο και στην οργάνωση των κινητοποιήσεων, που να αποκαλύπτει με συγκεκριμένο τρόπο τα όριά-τους.

Τα αιτήματα

Στον τομέα των αιτημάτων, το επίκεντρο της αντιπαράθεσης είναι το θάψιμο των οικονομικών διεκδικήσεων για χάρη των θεσμικών. Πρέπει παντού να βάλουμε σε αμφισβήτηση την κυρίαρχη ιεράρχιση που βάζει τα θεσμικά αιτήματα πάνω από τα "οικονομίστικα". Αυτό για δυο λόγους. Πρώτο γιατί η συνοχή και η δυναμική των εργατών επηρρεάζεται άμεσα από τις συνθήκες δουλειάς —καμιά "θεσμική αλλαγή" ακόμα και η πιο προχωρημένη δεν μπορεί να στηριχτεί σε χώρους δουλειάς όπου τα μεροκάματα και η σιγουριά της απασχόλησης απειλούνται ή διαβρώνονται από περικοπές, εντατικοποίηση, μεταθέσεις, απολύσεις. Και δεύτερο γιατί οποιαδήποτε απόπειρα να διατηρηθεί η ίδια ιεράρχιση (πρώτα τα θεσμικά κι ύστερα τα οικονομικά) με προσπάθειες να γίνουν πιο "ουσιαστικά" τα θεσμικά αιτήματα οδηγεί σε γραφειοκρατικά κατασκευάσματα ακόμα πιο απομακρυσμένα από την σημερινή κατάσταση του εργατικού κινήματος. Στις προτάσεις των πασοκιτών για απεργία με πρώτο αίτημα την κοινωνικοποίηση πάνω απ' όλα τ' άλλα, η απάντησή-μας δεν μπορεί να είναι "ναι, αλλά ουσιαστική κοινωνικοποίηση με πραγματικό εργατικό έλεγχο κλπ. κλπ.". Η απάντησή-μας είναι ότι ο εργατικός έλεγχος δεν κατοχτιέται βάζοντ άς-τον σαν συνδικαλιστικό αίτημα και μάλιστα σε βάρος των οικονομικών διεικδικήσεων γιατί αυτό οδηγεί μόνο σε σκιαμαχίες της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας με την διευθυντική, μακριά από την άμεση καθημερινή πραγματικότητα των εργατών. Οι καυγαδέσκαι οι μηνύσεις ανάμεσα στον Παπαντέλο και την ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Από αυτή τη σκοπιά κρίνουμε όλα τα άμεσα αιτήματα. Στο θέμα των αυξήσεων το αίτημα για νομοθετική κατοχύρωση της ΑΤΑ και "εργατική συμμετοχή" στον υπολογισμό του τιμάριθμου κινδυνεύει να παραπέμψει την υπεράσπιση του μεροκάματου στις καλένδες. Γιατί δεν παίρνει υπόψη-του τον αντιφατικό ρόλο της ΑΤΑ την προηγούμενη περίοδο. Η εργοδοσία και το κράτος συμφώνησαν να παραχωρήσουν Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή στους μισθούς

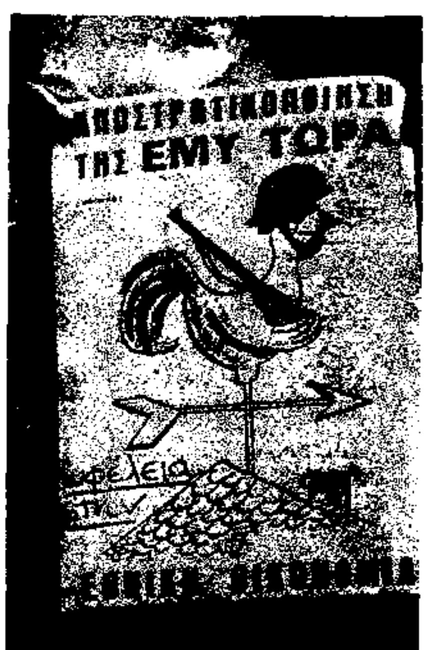
και στα μεροκάματα σε μια προσπάθεια να ελέγξουν και να διαχειριστούν προγραμματισμένα την άνοδο του εργατικού κοστους. Καθιερώνοντας αυτό τον θεσμό κατάφεραν να διασπάσουν την εργατική τάξη στο θέμα των αυξήσεων και ν' απαλλαγούν από πολλούς πονοκέφαλους με μικρό κόστος: τα πιο κακοπληρωμένα κι ανοργάνωτα κόμματια (νέοι, γυναίκες σε δουλειά με το κομμάτι ή μερική α πασχόληση) απομονώθηκαν (από τους "προνομιούχους" του δημόσιου τομέα όπου καθιερώθηκε η ΑΤΑ. Στο άλλο άκρο απομονώθηκαν επίσης τα πιο καλοπληρωμένα "υψηλόμισθα" κομμάτια που καθιερώθηκε να παίρνουν μέρος μόνο της ΑΤΑ. Έτσι, ο κεντρικός κορμός του διεκδικητικού κινήματος, τα πιο δυνατά τμήματα της Κοινής Ωφέλειας κλπ. παραχώρησε την πρωτοβουλία των κινήσεων στην κυβέρνηση με αντάλλαγμα την αυτόματη "προστασία" της ΑΤΑ ενώ τα υπόλοιπα κομμάτια ήταν δύσκολο να αντιδράσουν. Τώρα, πατώντας πάνω σ' αυτές τις επιτυχίες-τους, η κυβέρνηση και ο ΣΕΒ θέλουν να προχωρήσουν στην "τροποποίηση" της ΑΤΑ, δηλαδή να διατηρήσουν τους κατακερματισμούς που καθιέρωσε ο θεσμός και την απαλαγή από απροβλεπτες κινητοποιήσεις που έφερε ο "αυτοματισμος"-του, αλλά να περιορίσουν ακόμα και τα πενιχρά ανταλλάγματα που είχαν προσφέρει: είτε αφαιρώντας από το ποσοστό της "αυτόματης" αύξησης ένα μέρος, είτε μεταθέτοντας και άλλους τομείς στην κατηγορία των "υψηλόμισθων". Απέναντι σ' αυτές τις μεθοδεύσεις η εμπλοκή σε διαδικασίες τριμερούς συνεργασίας για τον "σωστό" υπολογισμό του τιμάριθμου μόνο μεγαλύτερη αδρανοποίηση, διάσπαση και ήττα μπορεί να φέρει.

Είμαστε αντίθετοι στις προσπάθειες της κυβέρνησης να περικόψει την ΑΤΑ και υποστηρίζουμε την ανάγκη κεντρικών συνολικών κινητοποιήσεων της εργατικής τάξης ενάντια στην εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι σε κάθε επιμέρους χώρο αφήνουμε το ζήτημα των αυξήσεων να περιμένει τα αποτελέσματα κάποιας κεντρικής-συνολικής ρύθμισης ανάμεσα στην κυβέρνηση, τον ΣΕΒ και τη ΓΣΕΕ. Αντίθετα προβάλουμε την ανάγκη για διεκδίκηση συγκεκριμένου ποσού σαν αύξηση εδώ και τώρα σε κάθε χώρο δουλειάς. Μόνο αν τα πιο δυνατά κομμάτια του συνδικαλιστικού κινήματος (Τράπεζες, μεγάλα εργοστάσια, Κοινή Ωφέλεια) αρχίσουν να διεκδικούν τώρα αύξηση πέρα από το γελοίο 2,1% της ΑΤΑ, υπάρχει περίπτωση να κατακτηθεί μια Εθνική Συλλογική Σύμβαση που να υπερασπίζει τα μεροκάματα και στα πιο αδύναμα τμήματα της εργατικής τάξης και να αποκρουστεί η περικοπή των αυξήσεων.

Τα ίδια ισχύουν και γαι το θέμα των απολύσεων. Το αίτημα να γίνει νόμος κατά των απολύσεων έχει το πλεονέκτημα ότι συνολικεύει το ζήτημα ώστε να μη μένουν τα μικρά εργοστάσια απομονωμένα στην αντιμετώπιση των απολύσεων. Όμως αυτό δεν πρέπει να μετατρέπεται σε άλλοθι για την υποτίμηση των άμεσων καθηκόντων υπεράσπισης των κομματιών που χτυπιούνται από την ανεργία. Μια καμπάνια συμπαράστασης στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά όπου κινδυνεύουν να μείνουν απ' έξω χιλιάδες εργάτες έχει μεγαλύτερη αμεσότητα στο μέτωπο αυτό.

οι μορφές οργάνωσης

Δεμενη με την κριτική στα αιτήματα είναι η κριτική στις μορφές οργάνωσης των κινητοποιήσεων, γιατί ξεκινάει από το ίδιο κριτήριο, δηλαδή το πέρασμα της πρωτοβουλίας απο τις "κορυφές" του συνδικαλισμού στη βάση. Αυτό, βέβαια, δεν αρκεί μόνο να προπαγανδίζεται έτσι γενικά. Απαιτεί και έναν αντίστοιχο μόνιμο προσανατολισμό στην καθημερινή παρέμβαση. Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι επαναστάτες μέσα στους εργατικούς χώρους (όπου υπήρχαν) ξεχώριζαν από τους άλλους συνδικαλιστές μόνο από τις διαφορετικές ιδέες που προπαγάνδιζαν στις εκλογές του σωματείου-τους. Αυτό, ως ένα βαθμό, αποτελεί αναπαραγωγή του ιδιότυπου συνδικαλιστικού κοινοβουλευτισμού που έχουν καθιερώσει οι παρατάξεις σαν κυρίαρχη συνδικαλιστική πραχτική. Πρέπει ν' αρχίσουμε να σπάμε αυτή την αντίληψη προβάλοντας την οργάνωση από τα κάτω. Για μας ένας καλά οργανωμένος συνδικαλιστικά χώρος δεν σημαίνει μόνο το δικαίωμα κάποιου μέλους του Δ.Σ. ή εκπρόσωπου κάποιας παράταξης να "κατεβάζει ενημέρωση". Σημαίνει την κατάχτηση της δυνατότητας των εργαζόμενων να κάνουν συνελεύσεις κατά τμήμα, να ορίζουν συνδικαλιστικούς εκπρόσωπους από το χώρο δουλειάς-τους και να μπορούν να κινητοποιούνται (στάση εργασίας, απεργία) με δική-τους απόφαση χωρίς την έγκριση των "ανώτερων συνδικαλιστικών οργάνων" για τα προβλήματα που προκύπτουν στον χώρο-τους.

Στις σημερινές συνθήκες, όπου η συνδικαλιστική γραφειοκρατία θέλει να ξεκινάει και να σταματάει τις κινητοποιήσεις κατά βούληση μπορούμε να προβάλουμε την ανάγκη της οργάνωσης από τα κάτω πολύ πειστικά. Να εξηγήσουμε δηλαδή ότι για μας η διαφορά δεν θα ήταν το να είχε η "δική-μας παράταξη" την πλειοψηφία στα Διοικητικά Συμβούλια για να μην ξεπουλάει τους αγώνες αλλά το πέρασμα της πρωτοβουλίας στη βάση. Αν, για παράδειγμα, κάποια εργοστάσια της ΔΕΗ είχαν καταχτήσει τέτοια συνδικαλιστική πραχτική θα ήταν πιο δύσκολο στην ΓΕΝΟΠ να σταματάει την απεργία με ανακοίνωση από την τηλεόραση. Η ζύμωση με στόχο να πάρουν την πρωτοβουλία κάποια δυνατά κομμάτια του κινήματος να προχωρήσουν σε κινητοποιήσεις ή να μην τις αναστείλουν παρά τις αποφάσεις της "ηγεσίας"-τους είναι από τα πιο βασικά θέματα που ανοίγει αυτή η περίοδος.

Κλείνοντας αυτή την πρώτη ματιά στα προβλήματα του εργατικού κινήματος στη νέα περίοδο πρέπει να ξεκαθαρίσουμε που απευθύνονται όλες αυτές οι προσπάθειες παρέμβασης από τη μεριά της επαναστατικής αριστεράς. Στόχος-μας δεν είναι να αυτοπροβληθούμε στις πλατειές μάζες σαν μια έτοιμη εναλλαχτική ηγεσία απέναντι στους "πουλημένους"ρεφορμιστές. Στόχος-μας είναι να βοηθήσουμε ένα πρωτοπόρο κομμάτι να ξεκαθαρίσει πολιτικά και να συγκροτηθεί σαν εργατική αριστερά, να ξαναστήσει τους δεσμούς ανάμεσα στην επαναστατική αριστερά και το εργατικό κίνημα. Γι' αυτό η απεύθυνσή-μας είναι στους μαχητικούς εκείνους εργάτες που μέσα στις συγκρούσεις της περιόδου αποκτούν την πείρα και την πολιτικοποίηση να αμφισβητήσουν την ηγεμονία του ρεφορμισμού. Εκατοντάδες αν όχι χιλιάδες εργάτες δραστηριοποιούνται ξανά συνδικαλιστικά ελπίζοντας σε μια αποτελεσματική αντίσταση στη στροφή της οικονομικής

πολιτικής της κυβέρνησης από τα σωματεία και τις ομοσπονδίες που ελέγχονται από αριστερούς πασοκίτες, εσακίτες, αεμίτες. Η δραστηριοποίηση αυτή τους οδηγεί να σκοντάψουν στα όρια και τις αντιφάσεις αυτής της γραφειοκρατικής αντίστασης, να αναρωτηθούν για τις αιτίες-τους, να αναζητήσουν τρόπους ανασύνταξης.

Όσο πιο μεγαλόφωνα εκφράζουν τη διαφωνία-τους με την νέα οικονομική πολιτική διάφοροι μεγαλόσχημοι συνδικαλιστικοί παράγοντες του ΠΑΣΟΚ τόσο πιο εντυπωσιακή είναι η τελική ευθυγράμμισή-τους με τις κυβερνητικές επιλογές. Όσο πιο φωναχτά διαμαρτύρεται το ΚΚΕ για τη στροφή του ΠΑΣΟΚ, τόσο πιο δύσκολο του είναι να εξηγήσει την αδυναμία του να την εμποδίσει. Ιδιαίτερα για τους νέους εργάτες, που δεν έχουν μακρόχρονους δεσμούς με την ΕΣΑΚ ή την ΠΑΣΚΕ από την παλιά "αγωνιστική" αντιδεξιά περίοδό-τους, η αντιφατικότητα αυτής της αριστερής συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης είναι αποκαλυπτική.

Στρατηγική αντιπαράθεση

Στις απορίες και στις αναζητήσεις αυτού του κομματιού, που θέλει να αντισταθεί και δεν παραδέχεται τις σκοπιμότητες και τους ελιγμούς της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, πρέπει να απαντούν οι δικές-μας παρεμβάσεις. Γι' αυτό, πέρα από τις κριτικές στα αιτήματα, στις μορφές οργάνωσης και κινητοποίησης χρειάζεται απάντηση στα ερωτήματα για το συνολικό πλαίσιο, για την προοπτική όπου εντάσσονται οι αντιστάσεις στη νέα λιτότητα. Η πιο σημαντική συζήτηση που πρέπει ν' ανοίξουμε μέσα σε κάθε εργατικό χώρο που ενεργοποιείται σήμερα είναι αυτή. Πρέπει να εξηγήσουμε ότι η απάντηση στη δεξιά στροφή του ΠΑΣΟΚ δεν είναι η επιστροφή στις ξεχασμένες διακηρύξεις του πασοκικού προγράμματος της περασμένης τετραετίας, αλλά το προχώρημα σε μια αντικαπιταλιστική στρατηγική. Να δείξουμε ότι ο δρόμος για τη σημερινή στροφή στρώθηκε ακριβώς από την πολιτική του "παλιού καλού" ΠΑΣΟΚ, που αδρανοποίησε και διάβρωσε το εργατικό κίνημα. Γι' αυτό, το ΚΚΕ που εμφανίζεται σαν συνεπής συνεχιστής της "αλλαγής" αδυνατεί να απαντήσει στη δεξιά στροφή. Τη στιγμή που η κυβέρνηση διακηρύσει ανοιχτά την ανάγκη προσαρμογής στις απαιτήσεις της καπιταλιστικής ανταγωνιστικότητας (τεχνολογικός εξοπλισμός, ανέβασμα της παραγωγικότητας, συμπίεση του εργατικού κόστους), το μόνο στρατηγικό πλαίσιο που βοηθάει τις αντιστάσεις να αναπτυχθούν είναι η αντικαπιταλιστική προοπτική για το πάρσιμο της εξουσίας από την εργατική τάξη ώστε να οργανώσει την παραγωγή σύμφωνα με τις ανάγκες των εργατών και όχι σύμφωνα με τις πιέσεις της παγκόσμιας αγοράς.

Αυτή η αντιπαράθεση στο επίπεδο της συνολικής στρατηγικής δε σημαίνει ότι προσπαθούμε να κάνουμε γενική κι αφηρημένη προπαγάνδα υπέρ της εργατικής εξουσίας την ώρα που το εργατικό κίνημα βρίσκεται αποδιοργανωμένο. Αυτό που επιδιώκουμε είναι το πολιτικό ξεκαθάρισμα αυτών των μικρών αλλά σημαντικών κομματιών που προσπαθούν να τραβήξουν την αντίστασή-τους πέρα από τα όρια της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Το άνοιγμα της συζήτησης για την στρατηγική προοπτική μπορεί να γίνεται με συγκεκριμένο τρόπο μέσα από τα ζητήματα που αναδεικνύουν οι σημερινοί αγώνες, όπου προβάλουν επίκαιρες αντικαπιταλιστικές αιχμές. Ο αγώνας στα Ναυπηγεία του Νιάρχου έδωσε την ευκαιρία να μπει πλατιά το θέμα της αποζημίωσης. Το αίτημα της κρατικοποίησης χωρίς αποζημίωση για τους βιομήχανους που κλείνουν τα εργοστάσιά-τους είναι ανοιχτό σημείο αντιπαράθεσης με τους "ρεαλιστές" διαχειριστές της κρίσης. Το ίδιο ισχύει και για τα αιτήματα ενάντια στους πολεμικούς εξοπλισμούς και τη στρατιωτικοποίηση. Ένα άλλο μέτωπο ανοίγει με τις ανατιμήσεις στα εισιτήρια, το ηλεκτρικό, το νερό κλπ. που γίνονται στο όνομα της κάλυψης των ελλειμάτων. Ένα τεράστιο ποσοστό των ελλειμάτων προέρχεται από τους τόκους που εισπράττουν οι Τράπεζες από τα δάνεια που έχουν συσσωρευτεί. Μέσα στην Κοινή Ωφέλεια είναι καιρός ν' ανοίξει η συζήτηση για το αίτημα να σταματήσουν οι πληρωμές των τόκων σαν απάντηση στις κυβερνητικές "λύσεις" με τις αυξήσεις των τιμών και το πάγωμα των μισθών. Το ίδιο θέμα ανοίγει και μέσα απο την προοπτική επέμβασης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τα δάνεια από τις διεθνείς Τράπεζες. Το ίδιο το ΠΑΣΟΚ στην προσπάθειά-του να ασκήσει ιδεολογική πίεση ενάντια στις διεκδικήσεις ανοίγει τα "μεγάλα θέματα" για να δείξει ότι δεν υπάρχουν ρεαλιστικές αντιπροτάσεις. Σ' όλες αυτές τις περιπτώσεις ανοίγεται ένα περιορισμένο αλλά πρόθυμο ακροατήριο για τις επαναστατικές ιδέες. Η μετατροπή αυτού του "ακροατηρίου" σε νέους δεσμούς ανάμεσα στην επαναστατική αριστερά και το εργατικό κίνημα είναι η πρόκληση που μας περιμένει αυτή την περίοδο.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ

Το χρονικό

2 ΑΠΡΙΛΗ: Το ναυπηγείο κλείνει και αναγγέλεται η διάλυση της εταιρίας.

4 ΑΠΡΙΛΗ: Οι εργάτες κάνουν πορεία μέσα στο ναυπηγείο με σύνθημα –για πρώτη φορά– "Έξω ο Νιάρχος από τα Ναυπηγεία". Κόντρα στην εργοδοσία ανοίγουν τις πύλες για να μπουν οι δημοσιογράφοι.

Την ίδια μέρα διοργανώνεται δίωρη(!) παμπειραϊκή στάση εργασίας από τη ΓΣΕΕ, το Εργατικό Κέντρο Πειραιά, την Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατών Μετάλλου και Σωματεία του Πειραιά για συμπαράσταση.

25 ΑΠΡΙΛΗ: Νέα στάση εργασίας για συμπαράσταση, τετράωρη αυτή τη φορά, οργανώνεται από την ΠΟΕΜ. Κι αυτή, όπως ακριβώς και η προηγούμενη, περνάει ανεκμετάλλευτη, μια και κανείς δεν επιδιώκει την επαφή των εργατών του Σκαραμαγκά με τους εργάτες των χώρων που απεργούν. Ο αγώνας-τους εξακολουθεί να παραμένει κλεισμένος μέσα στη μάντρα του ναυπηγείου.

Στα πλαίσια της δίμηνης χαριστικής (προεκλογικής) περιόδου προς την κυβέρνηση η διοίκηση του Σωματείου (ΠΑΣΚΕ) αρνείται να καλέσει κινητοποιήσεις και αποφεύγει τη σύγκληση γενικής συνέλευσης. Για να εκτονώσει την πίεση από τους εργάτες που κλείνουν μήνα απλήρωτοι αναγγέλλει πορεία για τις 30 Απρίλη –αν ως τότε "δεν έχει λυθεί το οικονομικό". Βέβαια το οικονομικό "λύνεται" με την εξαγγελία επιδόματος 18.000 από τον ΟΑΕΔ, κι έτσι η πορεία δεν γίνεται.

20 ΙΟΥΝΙΟΥ: Η πρώτη γενική συνέλευση μετά τις εκλογές. Η δίμηνη προθεσμία

Συζήτηση μέ σύντροφο εργάτη στα ναυπηγεία

Για την εξέλιξη του αγώνα στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά πήραμε τη συνέντευξη που ακολουθεί από ένα εργάτη των ναυπηγείων. Επειδή οι καιροί είναι πονηροί και στον Σκαραμαγκά η απειλή της απόλυσης κρέμεται πάνω από τα κεφάλια των εργατών προτιμήσαμε να μην αναφέρουμε το όνομά-του.

Ποιές θα ήταν οι επιπτώσεις, όχι μόνο για τους εργάτες του Σκαραμαγκά αλλά και για όλο το εργατικό κίνημα, εάν τελικά έκλειναν τα ναυπηγεία.

Αν δεχτούμε ότι τα Ναυπηγεία του Νιάρχου είναι το πρώτο σωματείο από αριθμό μελών αυτόματα φαίνεται ότι μπορεί ως ένα σημείο η στάση-του να καθορίσει και το υπόλοιπο εργατικό κίνημα. Μια ήττα της Τρίαινας θα ήταν ήττα και για όλους. Ποιός θα μπορούσε να διεκδικήσει από κει και πέρα όταν ένα σωματείο 5.000 εργατών και με παράδοση στους αγώνες είχε χτυπηθεί;

Πώς δέχτηκαν οι εργάτες την ανακοίνωση για το κλείσιμο των Ναυπηγείων; Τί κινητοποιήσεις γίναν;

Οι εργάτες το δέχτηκαν στην αρχή μουδιασμένα αλλά αμέσως μετά η αντίδρασή-τους δείχνει μια αγωνιστική διάθεση και ότι δεν θα μπορούσε κανείς να τα βάλει με μια δύναμη 5.000 εργατών ενωμένων. Οι πρώτες κινητοποιήσεις γίναν με πορείες στο Υπουργείο Εργασίας και στα Κεντρικά Γραφεία του Νιάρχου. Το Υπουργείο μας είπε ότι θα μελετήσει το θέμα, δηλαδή δεν πήραμε καμιά απάντηση. Εμείς είμαστε ενωμένοι στη βάση. Δεν αφήναμε καμιά παράταξη να μας δημιουργήσει προβλήματα. Εκείνο που θέλαμε ήταν να δουλέψουμε κι αν ο Νιάρχος δεν ήθελε πια τα ναυπηγεία ας τα έπαιρνε η κυβέρνηση. Προς τα κει ήταν που έπρεπε να δώσουμε τον αγώνα-μας.

Υπάρχει μια μεγάλη περίοδος αναφωνής από την πλευρά-σας που φτάνει μέχρι τις εκλογές. Η κυβέρνηση ζήτησε μια διορία δυο μηνών για να διαπραγματευτεί με τον Νιάρχο και –όπως ειπώθηκε χαρακτηριστικά– "να μην αγοράσει γουρούνι στο σακκί" και τοΣωματείο της την έδωσε. Γιατί έγινε αυτό; Γιατί δεχτήκατε αυτή τη δίμηνη προθεσμία;

Το διάστημα το προεκλογικό δεν το εκμεταλλευτήκαμε. Η γνώμη-μου είναι ότι αν υπήρχε αγωνιστική διάθεση από την πλευρά του Δ.Σ. και δεν δεχόταν αυτή τη δίμηνη προθεσμία, θα είχαμε τελειώσει προεκλογικά γιατί θα πιεζόταν η κυβέρνηση με 5.000 εργάτες στους δρόμους της Αθήνας και δεν θα μας τράβαγε από μήνα σε μήνα. Αυτό όμως είναι θέμα καθαρά του Δ.Σ. το οποίο είναι φιλοκυβερνητικό και προτιμήσανε να δώσουνε μια ευκαιρία στην κυβέρνηση να ξεφύγει από τον προεκλογικό κίνδυνο που δημιουργούσαν τα Ναυπηγεία και που θα είχε πολι-

τικό κόστος για το ΠΑΣΟΚ, πράγμα που θα το υποχρέωνε να αγοράσει το ναυπηγείο από τότε. Η ταχτική του Δ.Σ. ήταν ταχτική στο να τα βρούμε, να συνενοηθούμε, να δόσουμε κάποιο χρόνο στην κυβέρνηση και πάντα ότι η κυβέρνηση έχει στόχο άμεσο να πάρει τα ναυπηγεία. Οι εργάτες οπωσδήποτε κατάλαβαν, δηλαδή δεν νομίζω ότι υπήρξε ένας εργάτης ανεξάρτητα πολιτικών πεποιθήσεων που να μην κατάλαβε ότι το Δ.Σ. δηλαδή η ΠΑΣΚΕ που κινούσε τα νήματα τότε, έδινε κάποια αβάντα στην κυβέρνηση εις βάρος των εργαζομένων στα ναυπηγεία. Δεν είναι ότι ο κόσμος το δέχτηκε αυτό αμαχητί, αλλά ήταν τόση η ασάφεια που υπήρχε, τόσα τα πισωγυρίσματα που γινόντουσαν, τη μια είμαστε επαναστάτες – την άλλη γυρίζαμε πίσω, που ο κόσμος ήταν μπλοκαρισμένος.

Υπήρχε και μια συνειδητότητα ανάμεσα στους εργάτες ενωτική. Βλέπαμε ότι αν κάποιοι κάνανε κινήσεις εναντίον αυτής της στάσης του Δ.Σ., θα υπήρχε φόβος να δημιουργηθεί διάσπαση ανάμεσα στους εργάτες και σ' αυτή τη δύναμη του να είμαστε πάντα ενωμένοι στη βάση, και αυτό ίσως κράτησε και όσους θέλανε να δώσουν μια άλλη αγωνιστική ταχτική.

Όλο αυτό το διάστημα μέχρι να γίνουν εκλογές, περιμένοντας να τελειώσει η διορία που είχατε δώσει στην κυβέρνηση, τί κινητοποιήσεις κάνατε εκτός απ' το να περιφρουρείτε το χώρο των ναυπηγείων;

Να μην ξεχάσουμε ότι όταν διαλύθηκε η εταιρία, έπεσε στην αντίληψή-μας ν' αδειάζουνε αποθήκες από μηχανήματα και να βρίσκονται φορτωμένα σε καμιόνια ή τοποθετημένα στην παραλία. Μετά από αυτό ας πούμε ότι κάναμε μια κατάληψη του χώρου στην προσπάθειά-μας να μην αφήσουμε τον Νιάρχο να αδειάσει τα ναυπηγεία. Γιατί τα μηχανήματα αυτά όπως και όλο το ναυπηγείο είναι δικάμας, εμείς δουλέψαμε, εμείς τα φτιάξαμε, άσχετα αν ο Νιάρχος είναι αυτός που καρπώθηκε το δικό-μας μόχθο. Άλλωστε αν χάνονταν η κυβέρνηση μπορεί να το έβρισκε σαν πάτημα για να μην αγοράσει τα Ναυπηγεία αν κι αυτό θα μπορούσε εύκολα να λυθεί γιατί εμείς τα γνωρίζαμε και θα μπορούσαμε να τα ζητήσουμε πίσω.

Τώρα για να απαντήσω τι κινητοποιήσεις γίναν αυτό το δίμηνο μπορώ να πω ότι ουσιαστικά δεν έγινε τίποτα. Δηλαδή, σ' αυτό το διάστημα κάναμε δυο-τρεις ψευτοπορείες και αυτές το Δ.Σ. τις έκανε κάτω από τη δυσαρέσκεια των εργατών, διότι μέχρι τότε δεν είχαμε πληρωθεί από πουθενά. Υπήρχαν μόνο κάτι υποσχέσεις ότι θα πάρουμε λεφτά από τον ΟΑΕΔ. Τελικά μετά από αυτές τις πορείες αναγκάστηκαν να μας δώσουν 18.000 το μήνα. Αυτή την επιδότηση από τον ΟΑΕΔ δεν την είδαμε με καθόλου καλό μάτι, σκεφτήκαμε μήπως μας ρίξουν με πλάγιο τρόπο στην ανεργία και ξαφνικά βρεθούμε άνεργοι χωρίς να είμαστε. Αυτά ήταν όλα όσα κάναμε περιμένοντας να λήξει η προθεσμία που είχαμε δώσει στην κυβέρνηση.

Στην περίοδο μετά τις εκλογές αρχίζει μια σειρά κινητοποιήσεων με αποκλειστική μορφή

Το χρονικό

έχει εξαντληθεί, η αγανάκτηση μές στους εργάτες εντείνεται, το Δ.Σ. του σωματείου τρέχει να βγει μπροστά εξαγγέλλοντας πορεία στην Αθήνα σε μια βδομάδα.

27 ΙΟΥΝΙΟΥ: Η πρώτη πορεία του Σκαραμαγκά στην Αθήνα δίνει την ευκαιρία να ξεσπάσει η αγανάχτηση και η αγωνία των εργατών μετά από τρεις μήνες αναμονής. Αυτό το ξέσπασμα δεν αφήνει απ' έξω την ιδέα της Διοίκησης να επιλεγεί σαν εκκίνηση της πορείας η πλατεία Κλαυθμώνος που απέχει μόλις λίγα λεπτά από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας στο Σύνταγμα. Μετά από αυτό οι επόμενες πορείες καλούνται στην πλατεία Κουμουνδούρου.

3 ΙΟΥΛΙΟΥ: Κι άλλη(!) συμπαράσταση. Μετά από δυο συσκέψεις των σωματείων μετάλλου το Εργατικό Κέντρο Πειραιά κηρύσσει τρίωρη στάση εργασίας. Φυσικά, αν τρεις ώρες απεργία φτάνουν για να καλύψουν τους οπαδούς του ΚΚΕ απέναντι στην ανάγκη για συμπαράσταση, όμως είναι αρκετά λίγες για να μην επιτρέψουν την ύπαρξη κάποιου κέντρου αναφοράς, κάποιας κοινής συγκέντρωσης ή εκδήλωσης. Έτσι, πέρα από τους τύπους, κι αυτή η στάση εργασίας προσφέρει στον αγώνα του Σκαραμαγκά ό,τι και οι δυο προηγούμενες: ψίχουλα

8 ΙΟΥΛΙΟΥ: Η Εργοστασιακή Επιτροπή (παράταξη του ΚΚΕ στο Σκαραμαγκά) σε μια —και μοναδική— προσπάθειάτης να προχωρήσει σε δικές-της αυτόνομες πρωτοβουλίες, καλεί σε πορεία από την Κουμουνδούρου στο Σύνταγμα. Παρόλο που είναι καθαρό ότι το κάλεσμα γίνεται μόνο για την κόντρα με την ΠΑΣΚΕ (πολύ περισσότερο γιατί το Δ.Σ. του σωματείου έχει ήδη καλέσει την ίδια πορεία για δυο μέρες αργότερα) και παρόλη την αντίδραση που υπάρχει (το Δ.Σ. κυκλοφορεί προκήρυξη που καλεί τους εργάτες να μη συμμετάσχουν, η τηλεόραση καλεί στην πορεία που οργανώνει το Δ.Σ.), εν τούτοις η προσέλευση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ικανοποιητική. Τα πεντακόσια περίπου άτομα που συμμετείχαν θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια καλή βάση για το ξεκίνημα μιας προσπάθειας απλώματος της συμπαράστασης για να βγει ο αγώνας από τα τείχη του ναυπηγείου. Κάτι τέτοιο όμως δεν ήταν μέσα στην οπτική του ΚΚΕ. Η προοπτική που δόθηκε στο τέλος της πορείας ήταν: "Συνάδερφοι όλοι αύριο στο ναυπηγείο για να πιέσουμε να γίνει ανοιχτό Δ.Σ.".

Το χρονικό

10 ΙΟΥΛΙΟΥ: Η πορεία της "Τρίαινας" με όλο-της το μεγαλείο (συμμετέχουν περίπου 3.000 εργάτες) περνάει από το Υπουργείο Εργασίας για να καταλήξει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, και να διαλυθεί εισπράττοντας για άλλη μια φορά το κάλεσμα του Αρσένη να περιμένουν την έκβαση των διαπραγματεύσεων.
15 ΙΟΥΛΙΟΥ: Η ΠΟΕΜ εξαγγέλλει τη μεγάλη-της κινητοποίηση: Πανελλαδική 24ωρη στα ναυπηγεία και τετράωρη στάση στις μεταλλουργικές επιχειρήσεις, για τις 18 Ιουλίου. Καθώς την άλλη μέρα, στις 16 Ιουλίου, υπογράφεται το προσύμφωνο της εξαγοράς, αυτή η κίνηση της ΠΟΕΜ μας φέρνει στο νου έναν ήρωα του Καραγκιόζη: το βαρύμαγκα Σταύρακα που όταν επι σκηνής πέφτει ξύλο παρακολουθεί αμέτοχος από τα παρασκήνια, και μόνο όταν ο καυγάς βαίνει προς το τέλος-του και εκλείπει ο κίνδυνος, τότε πηδάει στη σκηνή φωνάζοντας: "επ! και δεν πρόκανα!".
16 ΙΟΥΛΙΟΥ: Υπογράφεται προσύμφωνεξαγοράς των ναυπηγείων Σκαραμαγκά από την ΕΤΒΑ. Δηλώνεται ότι η συμφωνία θα οριστικοποιηθεί στις 31 Ιουλίου. Πίσω από τους πανηγυρισμούς για τη μεγάλη νίκη αρχίζουν κιόλας να πέφτουν τα σλόγκαν περί ανταγωνιστικότητας, συνεργασίας των εργαζομένων και παραγωγικότητας.
22 ΙΟΥΛΙΟΥ: Το Δ.Σ. του σωματείου διοργανώνει πανηγυρική συγκέντρωση στο χώρο δουλειάς με προσκεκλημένο τον Πρόεδρο της ΓΣΕΕ. Ο πρόεδρος του σωματείου δεν παραλείπει να τονίζει σε κάθε ευκαιρία το πώς οι εργάτες θα κάνουν την εταιρία ανταγωνιστική με τη συνειδητή προσφορά-τους και το ανέβασμα της παραγωγικότητας.
31 ΙΟΥΛΙΟΥ: Η υπογραφή της τελικής συμφωνίας καθυστερεί, καθώς Νιάρχος και ΕΤΒΑ κολλάνε στο ποιός θα αναλάβει τα χρέη της επιχείρησης. Για να δικαιολογηθεί αυτή η καθυστέρηση και να κερδηθεί κι άλλο χρονικό περιθώριο επιστρατεύεται μια υποτιθέμενη άγνωστη ως τότε σοβαρή βλάβη στη μεγάλη δεξαμενή του ναυπηγείου.

Ο μπαμπούλας της άχρηστης δεξαμενής αποδείχνεται ανίκανος να τρομάξει τους εργάτες. Μπροστά στην αυξανόμενη δυσαρέσκεια, το Δ.Σ. εξαγγέλλει μεγαλειώδη πορεία απ' το Σκαραμαγκά στην Αθήνα. Βέβαια την τελευταία στιγμή (στις τελευταίες ειδήσεις της

τη διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας. Νομίζεις ότι αυτό ήταν αρκετό ή θα έπρεπε να υπάρξουν και άλλες μορφές αγώνα;

Δεν έφτανε, είναι φανερό ότι δεν έφτανε. Θα μπορούσε να είχε ζητηθεί ενεργός συμπαράσταση απ' όλα τα εργοστάσια της Αθήνας και του Πειραιά. Όμως τέτοια πράγματα δεν γίνανε, και δεν γίνανε όχι από συνδικαλιστική απειρία του Δ.Σ. του σωματείου. Σε μια συνέλευση όπου είχε έρθει να μας μιλήσει και εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ, ο Κοντάκης, ο πρόεδρος του σωματείου, μας διάβασε γύρω στις δυο χιλιάδες τηλεγραφήματα συμπαράστασης απ' όλη την Ελλάδα. Μ' αυτό τον τρόπο ήθελε να μας ρίξει στάχτη στα μάτια. Γιατί τη συμπαράσταση δε τη ζητάς με την μέθοδο των τηλεγραφημάτων.

Όταν λες ενεργό συμπαράσταση τί εννοείς; Και ποιά είναι η διαφορά-της από τα τηλεγραφήματα;

Είμαστε ένα δυναμικό σχεδόν 5.000 εργατών. Θα μπορούσαμε να έχουμε γυρίσει ανάποδα όλη την Αθήνα ζητώντας συμπαράσταση από τους άλλους εργάτες. Συμπαράσταση ηθική και υλική. Αν γινόταν μια τέτοια κίνηση, μια τέτοια μεθόδευση του αγώνα, αυτό θα βοηθούσε το ίδιο το εργατικό κίνημα να πάρει την κατάσταση στα χέρια-του και να κινηθεί σαν πρωτοπόρο, σαν αυτό που αποφασίζει κι όχι σαν αυτό που ακολουθεί κάποιους άλλους, που μπορεί κάλλιστα να μην παλεύουν για το δίκιο των εργατών. Και ίσως αυτό μερικοί να το φοβούνται, τη συσπείρωση δηλαδή και την πραχτική αντιμετώπιση του προβλήματος από τους ίδιους τους εργάτες, μαζί με την βοήθεια από άλλα σωματεία. Διότι τότε έχεις τη δύναμη να σπάσεις τα πόδια στους οποιουσδήποτε θέλουν να μπούνε εμπόδιο σ' αυτό τον αγώνα.

Αυτό το πράγμα δεν έγινε, ούτε επιδιώχτηκε να γίνει. Και γιατί δεν έγινε νομίζω ότι είναι φανερό. Γιατί η ταχτική του Δ.Σ. ήταν καθαρά συμβιβαστική απέναντι στην κυβέρνηση. Θέλανε να ελέγχουν τις διαδικασίες και δεν τους συνέφερε να δημιουργήσουν ομάδες ή απεργιακές επιτροπές γιατί από κει και πέρα θα χάνανε τον έλεγχο μέσα απ' τα χέρια-τους, θα πήγαινε σε μια ομάδα πρωτοβουλίας και αλλού, και αλλού, χωρίς να μπορούσε κανείς να κατηγορηθεί ούτε για προβοκάτορας, ούτε για διασπαστής της ενότητας των εργατών κλπ. κλπ., πράγμα που δεν μπορούσα να το κάνω μόνος-μου για παράδειγμα, γιατί θα αντιμετώπιζα τις κατηγορίες αυτές. Αυτό μας κράτησε πίσω, απ' το φόβο να μην διασπαστεί η ενότητα των 5.000 εργατών δεν προχωρήσαμε εμείς μόνοι-μας άσχετα αν βλέπαμε ότι πρέπει να το κάνουμε, και έτσι περιμέναμε να μας οδηγήσει το Δ.Σ.

Η ενότητα με τον τρόπο τουλάχιστον που προσπάθησαν να την περάσουν στα ναυπηγεία ήταν κατα την γνώμη-μου ένας απλούστατος εκβιασμός. Λειτούργησε δηλαδή εκβιαστικά πάνω στην αγωνιστική διάθεση των εργατών. Οποιοσδήποτε θα διατύπωνε μια οποιαδήποτε άποψη ή γνώμη αντίθετη από τις αποφάσεις του Δ.Σ., αυτός χαρακτηριζόταν διασπαστής. Παράδειγμα: μια μέρα πριν το Δ.Σ. πάρει σα θέση το "Έξω ο Νιάρχος απ' τα Ναυπηγεία" δυο συνάδερφοι γράψανε δυο

πλακάτ και τα κρεμάσανε πάνω-τους που έγραφαν "Έξω ο Νιάρχος απ' τα Ναυπηγεία". Το αποτέλεσμα ήταν να τους επιτεθούν οπαδοί της ενότητας και της ομαλής πορείας των πραγμάτων και μόνο που δεν τους δείρανε. Δεχτήκανε άγρια επίθεση, προβοκάτορες, φασίστες, πουλημένοι κλπ. Την άλλη μέρα βλέπω με έκπληξη ότι το ίδιο σύνθημα το υιοθέτησε και το Δ.Σ. αφού προηγουμένως είχαν βρίσει τους συναδέρφους προβοκάτορες. Μάλιστα ο ίδιος ο Κοντάκης είχε πει "απομονώστε τους οποιουσδήποτε προβοκάτορες που περνάνε νέα συνθήματα και προσπαθούν να διασπάσουν την ενότητά-μας".

Εκείνο που μπορώ να πω με κάθε υπευθυνότητα είναι ότι αν η ενότητα, στη σωστή-της βάση κινδύνεψε κάποτε πραγματικά να μην υπάρχει μέσα στο χώρο, κινδύνεψε από τους συνδικαλιστές του Δ.Σ., όταν ερχόντουσαν σε κόντρα με τους συνδικαλιστές της Εργοστασιακής Επιτροπής (που είναι προσκείμενη στο ΚΚΕ). Οι αντεγκλήσεις-τους ήταν πολλές φορές οξύτατες. Φτάσανε να βρίζονται σε μια ολόκληρη γενική συνέλευση και να μην κάνουν τίποτα άλλο. Οι μεν κατηγορούσαν τους δε, και από την άλλη μεριά ήταν οι δεξιοί οι οποίοι τί ωραία, χτυπάγανε παλαμάκια. Σε τέτοιες περιπτώσεις κινδύνεψε η ενότητα αλλά πάντα την προστάτευε η βάση των εργατών, που βλέπανε και κατακρίνανε τέτοιες τακτικές.

Ποιές είναι οι οργανωμένες δυνάμεις που επεμβαίνουν στο σωματείο και ποιά ήταν η στάση της κάθε μιας όλη αυτή την περίοδο;

Πέρα από την Συνδικαλιστική Αλλαγή που είναι του ΠΑΣΟΚ, υπάρχει ένας κόσμος που ανήκει στην Εργοστασιακή Επιτροπή, που πρόσκειται στο ΚΚΕ. Η Ε.Ε. είχε πολύ δυναμική παρουσία στο παρελθόν, δηλαδή την εποχή της τρομοκρατίας του Νιάρχου. Τότε δεν υπήρχε ακόμα η Σ.Α. που πρωτοεμφανίστηκε μετά το '82, δηλαδή στις εκλογές που είχαμε κάνει και πήραμε το σωματείο από τους στημένους εργατοπατέρες. Οι έδρες τότε μοιραστήκανε από τρεις στην Σ.Α. και στη ΔΑΣΠ (Δεξιά) και μια στην Ε.Ε. Μετά που πήραμε το σωματείο εμείς οι εργάτες στο Δ.Σ. άρχισε να φαίνεται ό,τι, και στον πολιτικό χώρο έξω: βλέπουμε μια Ε.Ε. ξαφνικά να μεταβάλεται από μια αγωνιστική παράταξη σε ένα ακολουθητή, με κάποιες μικροδιαφορές, τις οποίες πανεύκολα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τόσο η Σ.Α. όσο και η ΔΑΣΠ, διότι απλώς προβάλλανε ένα επιχείρημα και δεν κάνανε τίποτα άλλο. Δηλαδή δεν προσπάθησαν να οργανώσουν κάποιους εργάτες για να πάρουν πρωτοβουλίες και να μην περιμένουν το Δ.Σ. κάθε φορά.

Αυτό φάνηκε καθαρά τώρα που έκλεισαν τα Ναυπηγεία και που η Ε.Ε. δεν ανάλαβε καμιά πρωτοβουλία σ' όλα τα κενά που άφηνε το Δ.Σ., για να συντονίσει τους εργάτες και να κινηθούμε προς τη σωστή κατεύθυνση. Για παράδειγμα θα μπορούσε σα μια οργανωμένη δύναμη που είναι, να πάρει την πρωτοβουλία (τουλάχιστον για τους εργάτες που επηρέαζε) και να οργανώσει ομάδες που θα λειτουργούσαν προς τα έξω σε σχέση με την συμπαράσταση. Κι όλα αυτά δεν γίνανε, με πρόφαση την περίφημη μαστίχα της ενότητας.

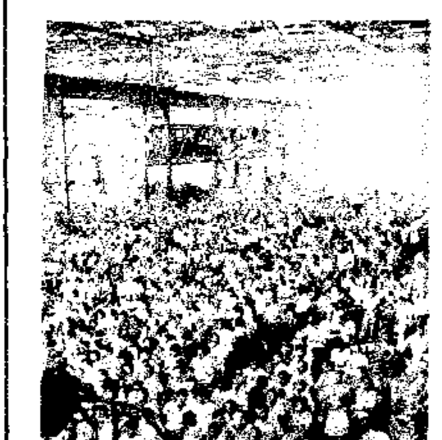
Το χρονικό

προηγούμενης μέρας) την ματαιώνει και στη θέση-της καλεί συγκέντρωση-συζήτηση στο Ναυπηγείο. Η απογοήτευση του κόσμου εκφράζεται με την ελάχιστη συμμετοχή-του: τετρακόσια άτομα....

20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Η τελευταία πορεία στην Αθήνα. Κουμουνδούρου-Σύνταγμα με μεγάλη συμμετοχή κόσμου αλλά με τη διάθεση στο μηδέν. Στο τέλος-της υπάρχει πάλι το "περιμένετε" του υπουργού και μια ακόμη μεγαλειώδης διακήρυξη του Δ.Σ. του σωματείου: "Μεθαύριο πορεία και καθιστική διαδήλωση στο Σύνταγμα —δεν θα φύγουμε αν δεν ανοίξει το ναυπηγείο". Διακύρηξη που δεν θα γίνει ποτέ πράξη, μια και την άλλη μέρα 21 Αυγούστου ανακοινώνεται η υπογραφή της συμφωνίας με τον Νιάρχο.

21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: Η Υπογραφή του προσύμφωνου κλείνει την περίοδο των κινητοποιήσεων. Η συλλογικότητα που είχαν κατακτήσει οι εργάτες σπάει και αντικαθίσταται από την αγωνία για το αν ο καθένας θα είναι μέσα σ' αυτούς που θα πιάσουν δουλειά. Στη νέα πανηγυρική συγκέντρωση που διοργανώνεται στο ναυπηγείο, με επίσημο προσκεκλημένο αυτή τη φορά τον υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας Ρουμελιώτη επαναλαμβάνονται οι επικλήσεις για παραγωγικότητα, και αφήνεται ανοιχτό το θέμα των απολύσεων.

ΑΡΧΕΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ: Με επιλογή της διοίκησης του σωματείου μπαίνουν για δουλειά 700 περίπου εργάτες.

Το χρονικό

16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ: Συνάντηση "γνωριμίας" του νέου Δ.Σ. της εταιρίας με τους εργάτες. Πέντε ομιλητές, (οι πρόεδρος-αντιπρόεδρος-διευθύνων σύμβουλος του νέου Δ.Σ. και από κοντά ο πρόεδρος του σωματείου και επίσης μέλος του νέου Δ.Σ.) επιστρατεύουν όλη-τους τη φαντασία και ό,τι νέους όρους βρήκαν στο παζάρι για να δείξουν στους εργάτες ότι αρχίζει περίοδος σκληρής και αγόγγυστης εργασίας. Χαρακτηριστικό δείγμα: "Επιδιώκουμε ένα νέο μοντέλο διοίκησης, όπου δεν θα υπάρχουν πια διατάσσοντες και εκτελούντες, αλλά συνειδητή εργασία που θα σας κάνει να αισθάνεσθε αφεντικά των εγκαταστάσεων και εμάς υπηρέτες των συμφερόντων-σας". Όλα αυτά όμως στάθηκαν ανίκανα να ζεστάνουν την αίθουσα, που πάγωσε ακόμη πιο πολύ με τις προοπτικές της απασχόλησης: "η παραγωγή θ' αρχίσει το Γενάρη του '86" ή "αν πάρουμε τα 4 ρώσικα ψυγεία θα 'χουμε δουλειά για εκατοντάδες συναδέλφους στα μέσα του '86.

23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ: Η διοίκηση του σωματείου προκηρύσσει αρχαιρεσίες και καλεί σε εκλογοαπολογιστική συνέλευση —η διεύθυνση της εταιρίας καλεί όλους τους εργαζόμενους να πιάσουν δουλειά από την 1η Οκτώβρη. Βίοι παράλληλοι....

1-2 ΟΚΤΩΒΡΗ: Με τέσσερις απανωτές ανακοινώσεις η διεύθυνση της εταιρίας δηλώνει:

α) "Καλούμε όλους τους συναδέλφους που δεν τους έχει δοθεί αντικεί-

Στη συζήτηση του Δ.Σ. της εταιρίας και των εκπροσώπων της ΕΤΒΑ με τους εργάτες, ακούστηκαν πολλά για παραγωγικότητα, με το επιχείρημα ότι μόνο αν το Ναυπηγείο γίνει ανταγωνιστικό θα μπορέσει να επιζήσει. Τι λες εσύ γι' αυτά;

Εγώ προσωπικά δυσαρεστήθηκα όταν άκουσα τις ιαχές και τις θριαμβολογίες ενός κομματιού συναδέρφων, όταν μπήκε ο Σοφούλης. Για μένα το γεγονός ότι άνοιξε το ναυπηγείο δεν μου λέει ότι τέλειωσε ο αγώνας και να επαναπαυθούμε στο ότι νικήσαμε. Μάλλον εδώ κινδυνεύουμε ή να χάσουμε ή να κερδίσουμε το παιχνίδι αν δεν το αντιμετωπίσουμε σωστά. Κι αυτό φάνηκε καθαρά από τους λόγους που μας έβγαλαν κείνη την μέρα. Μου έκανε εντύπωση αυτή η παραγωγικότητα που ζητιέται με τόση επιμονή, και έρχεται σε αντίφαση με την υποτιθέμενη προοπτική της κυβέρνησης για μείωση της ανεργίας. Δεν μπορώ να το συνδυάσω πώς γίνεται από τη μια μεριά να έχουμε μια κυβέρνηση που επιδιώκει αυτή την τετραετία να μειώσει όπως λέει το ποσοστό των ανέργων και από την άλλη να ζητάει από ένα χώρο με τόσους εργαζόμενους αύξηση της παραγωγικότητας, δηλαδή ζητάει από έναν εργάτη να δουλεύει για δυο. Ποιό θα είναι το αποτέλεσμα αν εγώ δουλέψω για δυο; Θα κάνω βιώσιμο το ναυπηγείο σε βάρος των ανέργων. Γιατί να μη δουλέψω για έναν και να προσλάβει κι άλλον να κάνει την δουλειά-του και έτσι να συμβάλλω και στην μείωση της ανεργίας. Εκτός αν προσπαθούν να συνδυάσουν την αύξηση της παραγωγικότητας με το να τους δοθεί η δυνατότητα να κάνουν τελικά απολύσεις σε ένα αριθμό που αυτοί θέλουν. Θέλουν να διώξουν χίλιους; Οι υπόλοιποι να δουλεύουμε και για τους χίλιους που θα φύγουν.

Με το άνοιγμα των Ναυπηγείων το Σωματείο προκηρύσσει αρχαιρεσίες (κάπως εσπευσμένα), ενώ συγχρόνως καλούνται να πιάσουν δουλειά όλοι οι εργαζόμενοι. Πώς το βλέπεις εσύ αυτό;

Η διοίκηση του Ναυπηγείου σκοπεύει να πάρει ορισμένα μέτρα τα οποία δεν θα είναι κατά τη γνώμη-μου φιλεργατικά. Και για το πέρασμα αυτών των μέτρων θα χρειαστεί την υποστήριξη του Δ.Σ. του σωματείου το οποίο άρα θα πρέπει να είναι στα χέρια των φιλοκυβερνητικών. Γι' αυτό το λόγο βλέπουμε το φαινόμενο να μας καλούνε να μπούμε όλοι για δουλειά και από την άλλη να πρέπει να ψηφίσουμε μέσα σε 5 μέρες, χωρίς προηγουμένως να έχουμε καμιά διαβεβαίωση ότι θα παραμείνουμε όλοι στις θέσεις-μας και ότι δεν θα είναι προσωρινή αυτή η είσοδος όλων-μας στην δουλειά.Κι από την άλλη δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι μπήκαμε πάλι στα ναυπηγεία χωρίς όρους, που αυτό θα πει ότι δεν ξέρουμε αν θα πάρουμε τα λεφτά της απεργίας κανονικά ή τις άδειές-μας, κι αν το μεροκάματό-μας θα μείνει όπως είναι, θα αυξηθεί ή θα μειωθεί.

Πού στηρίζεις αυτούς τους φόβους-σου; Υπάρχει καμιά συγκεκριμένη ένδειξη;

Έχουμε ενδείξεις αρκετές, με πρώτη εκείνη της πρώτης μέρας που πιάσαμε δουλειά και που δόθηκε η εντολή από τη Διοίκηση του Ναυπηγείου ότι σε όσους εργαζόμενους δεν έχει δοθεί δουλειά μέχρι τις 10π.μ. θα πρέπει να αποχωρούν από τον τόπο εργασίας με τα πούλμαν της εταιρίας και να πηγαίνουν σπίτια-τους. Κι αυτό με το πρόσχημα να μη δίνεται η εντύπωση ότι κάποιοι γυρίζουν μέσα στους χώρους άσκοπα. Η προσωπική-μου γνώμη είναι πως αυτό που τους ενοχλεί περισσότερο είναι το δικαίωμα του κάθε εργαζόμενου μέσα στο χώρο-του να είναι ελεύθερος από τη στιγμή που δεν έχει αντικείμενο εργασίας να εκμεταλλευτεί αυτό τον ελεύθερο χρόνο-του όπως νομίζει καλύτερα. Είτε να ξεκουράζεται, είτε να συζητάει μ' άλλο συνάδερφο που δεν έχει δουλειά. Αυτό όμως δεν συμφέρει κάτω από τις νέες συνθήκες που θέλει να διαμορφώσει η Διοίκηση του ναυπηγείου που θέλει από την πρώτη στιγμή να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα ψυχολογικής βίας, προκειμένου να περάσει ευκολότερα το σύνθημα για αύξηση της παραγωγικότητας. Μπορώ να πω, λοιπόν, τώρα γνωρίζοντας τ' αποτελέσματα των εκλογών που δίνουν απόλυτη πλειοψηφία στη φιλοκυβερνητική παράταξη ότι βρισκόμαστε στο ξεκίνημα των μεθοδεύσεων για το πέρασμα της αντεργατικής πολιτικής που σκοπεύει να εφαρμόσει η νέα Διοίκηση του Ναυπηγείου με την πλήρη στήριξη του Δ.Σ. του Σωματείου. Έχουμε μια καλή αρχή που οδηγεί προς την κατεύθυνση των απολύσεων: το λεγόμενο "εκδημοκρατισμό του χώρου" με αρκετές απολύσεις κάποιων τραμπούκων που υποτίθεται ότι σ' αυτούς στηριζόταν ο τρομοκρατικός μηχανισμός του Νιάρχου για αρκετά χρόνια. Αλλά το πρόβλημα δεν είναι αν έπρεπε ή όχι να φύγουν αυτοί. Εγώ δέχομαι ότι έπρεπε να φύγουν. Μήπως όμως αυτές οι απολύσεις δίνουν το πράσινο φως και για άλλες απολύσεις που θα γίνονταν για κάποιους άλλους λόγους (όπως π.χ. αδυναμία απασχόλησης όλου του εργατικού δυναμικού, κρίση στην παραγωγή κ.ά.); Μέχρι στιγμής τίποτε δεν μπορεί να μας διαβεβαιώσει ότι αύριο δεν είναι η δική-μας σειρά. Κι αν κρίνω από την μέχρι τώρα τακτική της διοίκησης του σωματείου που αυτή τη στιγμή βγαίνει πιο ενισχυμένη από τις εκλογές είναι και το πιο πιθανό. Δυστυχώς!

Το χρονικό

μενο εργασίας, να μην περιφέρονται άσκοπα στους χώρους παραγωγής και να αναχωρούν από τα τμήματά-τους δυο ώρες μετά την προσέλευσή-τους και για το σκοπό αυτό θα λειτουργούν τα μεταφορικά μέσα του Ναυπηγείου".

β) "Στο πνεύμα της σωστής απασχόλησης και αξιοποίησης των εργαζόμενων θεωρούμε τελείως απαραίτητες ορισμένες εσωτερικές μεταθέσεις προσωπικού...".

Άρχισαν τα όργανα....

3, 4, 5 ΟΚΤΩΒΡΗ: Ψήφισαν 4.232 Έγκυρα 4.124 Άκυρα-Λευκά 108. Πήραν: Συνδικαλιστική Αλλαγή: 2.833(69%) έδρες 5 Εργοστασιακή Επιτροπή 819(20%) " 2 ΔΑΚ (πρώην ΔΑΣΠ) 472(11%)

Η τρομοκρατία της ανεργίας δίνει τη συντριπτική πλειοψηφία στη κυβερνητική παράταξη.

Η απουσία της "ανόθευτης απλής αναλογικής" δίνει την έδρα της Δεξιάς στην Εργοστασιακή Επιτροπή.

Οι εργάτες περιμένουν τις εξαγγελίες της εταιρείας για την απασχόλησή-τους...

Η παρέμβαση της εργατικής Αλληλεγγύης

Είπαμε κι αλλού ότι είδαμε τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά σαν τον πρώτο χώρο που συγκρούστηκε με την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ στη δεύτερή-της περίοδο. Κι ακόμα τονίσαμε τη σπουδαιότητα αυτού του αγώνα, καθώς μια νίκη ή μια ήττα σ' αυτό τον χώρο θα έχει μεγάλη επίδραση γενικότερα στο εργατικό κίνημα. Κι εδώ θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει: Τί σημαίνει για την ΟΣΕ το ότι "δεν μπορεί παρά να βλέπει τον εαυτό-της μέσα σ' αυτή την ιστορία"; Ποιά ήταν η παρέμβασή-μας όλο αυτό το διάστημα —και άρα τί εννοούμε όταν λέμε ότι η Επαναστατική Αριστερά θα πρέπει να επιδιώξει τη σύνδεσή-της με την εργατική τάξη μέσα από τους εργατικούς αγώνες; Πώς προωθήσαμε εμείς τη δική-μας σύνδεση με το Σκαραμαγκά;

Το ένα βασικό στοιχείο αυτής της προσπάθειας ήταν η συχνή παρουσία-μας κοντά στους εργάτες. Οι σύντροφοι που παρακολουθήσαμε αυτό τον αγώνα, βρισκόμαστε σε κάθε συγκέντρωση ή συνέλευση που γινόταν μέσα στον χώρο του Ναυπηγείου, καθώς και σε όλες τις διαδηλώσεις που έκαναν στο κέντρο της Αθήνας. Έτσι πετύχαμε απ' τη μια να έχουμε μια άμεση γνώση των πραγμάτων και των εξελίξεων και μια πληροφόρηση από πρώτο χέρι μέσα απ' τις συζητήσεις που ανοίγονταν ανάμεσα στους εργάτες. Απ' την άλλη, αυτό είχε σαν αποτέλεσμα μια όλο και μεγαλύτερη γνωριμία-μας με τη βάση του σωματείου. Η παρουσία-μας εκεί αντιμετωπίστηκε από τους εργάτες σαν το πιο φυσικό πράγμα του κόσμου: Οι ίδιοι πάλευαν για το δικαίωμα στη δουλειά και κάποιοι άλλοι τους συμπαραστέκονταν.

Η δυνατότητα να μοιράζουμε τα έντυπά-μας ήταν το άλλο στοιχείο της προσπάθειας —και μπορούμε να πούμε ότι το αξιοποιήσαμε στο έπακρο. Η έκδοση και διανομή ενός τεύχους της "Εργατικής Αλληλεγγύης" και πέντε προκηρύξεων μαζί με μια αφίσσα συμπαράστασης μέσα σ' ένα διάστημα δυόμιση μηνών μπορεί

Νο 8

εργατική αλληλεγγύη

Για την προβολή και υποστήριξη των εργατικών αγώνων

Εκδίδεται από την Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση (ΟΣΕ)

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ

Η πιο κρίσιμη εργατική μάχη

ΟΧΙ ΑΛΛΗ ΑΝΑΜΟΝΗ ΓΙΑ ΠΑΖΑΡΕΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟ ΝΙΑΡΧΟ

ΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Η πρώτη Γενική Συνέλευση μετά τις Εκλογές

να εξανέμισε το πενιχρό-μας ταμείο, αλλά μας έδωσε τη δυνατότητα:

α) Να εκφράζουμε την άποψή-μας πάνω στην πορεία του αγώνα: Να δείχνουμε τη σπουδαιότητά-του για την εργατική τάξη και την κοινότητα της τύχης του Σκαραμαγκά με την τύχη των άλλων ναυπηγείων και χώρων γενικότερα, να δένουμε τη στάση της κυβέρνησης στο συγκεκριμένο θέμα με την γενικότερη πολιτική λιτότητας που εξήγγειλε μετά τις εκλογές. Κι έτσι να καλούμε σε βγάλσιμο του αγώνα απ' τα στενά όρια του Σκαραμαγκά και σε κοινές ενέργειες συμπαράστασης απ' την υπόλοιπη εργατική τάξη.

β) Να διαμορφώνουμε και να προβάλλουμε κάθε φορά αιτήματα που προχωρούσαν μπροστά τον αγώνα:
Για κρατικοποίηση του ναυπηγείου χωρίς αποζημίωση στο Νιάρχο, για να μη δοθεί καμιά χρονική παράταση στην κυβέρνηση για να παζαρεύει την εξαγορά, για να μη γίνει δεκτή ούτε μια απόλυση, κι ακόμα (απ' τη στιγμή που ξανάρχισε να λειτουργεί το ναυπηγείο) για να μην περάσει η επίθεση της μεγαλύτερης παραγωγικότητας κάτω απ' την ιδεολογία της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης, που θα φέρει την όλο και μεγαλύτερη εντατικοποίηση της δουλειάς μ' ό,τι αυτή σημαίνει (μεγαλύτερη ανεργία, χτύπημα του μεροκάματου, σπάσιμο της συλλογικότητας, περισσότερα ατυχήματα κλπ.)

γ) Να μεταφέρουμε την εμπειρία και το μήνυμα του Σκαραμαγκά και σε άλλους εργατικούς χώρους. Εκτός από το μόνιμο κάλεσμά-μας προς τους ίδιους τους εργάτες του Σκαραμαγκά να βγάλουν τον αγώνα-τους προς τα έξω, είχαμε και από μόνοι-μας τη δυνατότητα να κάνουμε κάτι τέτοιο (σε μικρότερη κλίμακα, φυσικά) μοιράζοντας το υλικό-μας. Έτσι, στα ναυπηγεία Ελευσίνας, ή στα Ναυπηγεία του Περάματος ή ακόμα στην ΠΥΡ-ΚΑΛ Ελευσίνας και σε κάποιες Τράπεζες είχαμε την ευκαιρία να παρουσιάσουμε τις απόψεις-μας, και είτε να διαπιστώσουμε για άλλη μια φορά πόσο είναι πρόσφορο το έδαφος για συμπαράσταση, είτε να γνωριστούμε με εργάτες απ' αυτούς τους χώρους.

Η διοργάνωση συζητήσεων πάνω στην υπόθεση των ναυπηγείων ήρθε σαν επιστέγασμα αλλά και σαν συμπλήρωμα αυτής-μας της δραστηριότητας. Μέσα απ' αυτές τις συζητήσεις μας δόθηκε η δυνατότητα να έχουμε μια πληρέστερη ανταλλαγή απόψεων με κάποιους αγωνιστές των χώρων, και να αναπτύξουμε μια γενικότερη πολιτική σχέση μαζί-τους, πέρα από τα όρια του συγκεκριμένου αγώνα.

Φυσικά, με όλα αυτά δεν έχουμε την αντίληψη ότι είμαστε εμείς που καθορίσαμε την εξέλιξη του αγώνα, ή που θα την καθορίσουμε από δω και μπρος. Επειδή όμως για μας οι εργατικοί αγώνες εκτός από την άμεση κατάκτηση καλύτερων θέσεων μάχης απέναντι στους καπιταλιστές (περισσότερες θέσεις εργασίας, λιγότερες ώρες δουλειάς, καλύτερα μεροκάματα, καλύτερες συνθήκες εργασίας) έχουν σα στόχο και το ανέβασμα της εργατικής συνείδησης, γι' αυτό:

* Παρεμβαίνουμε προπαγανδίζοντας υπέρ της αναγκαιότητας να αποφασίζει η βάση των σωματείων για το κάθε νέο βήμα του αγώνα, για τις μορφές πάλης, για την συμπαράσταση και το δέσιμο με τους άλλους χώρους.
* Προτείνουμε τις γενικές συνελεύσεις σαν τρόπο λειτουργίας και λήψης αποφάσεων: όχι για να βγάζει δεκάρικους λόγους από την εξέδρα ο κάθε γραφειοκράτης συνδικαλιστής, αλλά για να μπορεί κι ο τελευταίος εργάτης να σηκώνεται και να λέει την άποψή-του, όποια κι αν είναι αυτή.

Το ξανακέρδισμα αυτών των διαδικασιών απ' το εργατικό κίνημα είναι από τους βασικούς στόχους της παρέμβασής-μας. Η σύνδεσή-μας μ' ένα αριστερό κομμάτι αγωνιστών στους χώρους είναι το στοιχείο που θα δυναμώσει αυτή την προπαγάνδα και θα την βοηθήσει να γίνει πράξη.

Διονυσία Πυλαρινού
Σταμάτης Χατζηδήμου

ΑΥΤΗ Η ΜΑΧΗ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΘΕΙ!

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ

★ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

★ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ

★ ΓΙΑ ΤΟ ΔΥΝΑΜΩΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

«ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΔΕΗ – Οι αντιφάσεις μιας γραφειοκρατικής κινητοποίησης

Οι απεργιακες κινητοποιησεις στη ΔΕΗ εγιναν μολις λιγους μηνες μετα τη νικη του ΠΑΣΟΚ στις εκλογες της 2 Ιουνη. Ειχαν ηδη προηγηθει στην επιχειρηση εκλογες για την αναδειξη εκπροσωπων των εργαζομενων στα οργανα της κοινωνικοποιησης. Το κλιμα "ευφοριας και συμμετοχης" ειχε ομως απο καιρο κλονιστει καθως τα χρονια της πασοκικης διαχειρισης στη ΔΕΗ χειροτερεψαν ουσιαστικα τις συνθηκες δουλειας των εργαζομενων, γκρεμισαν αρκετα ονειρα. Μεσα στη δινη της οικονομικης κρισης η ΔΕΗ, που θα γινοταν πρωτοπορο στηριγμα για την ανακαμψη του ελληνικου καπιταλισμου, βουλιαξε και η ιδια στα χρεη, τα ελλειματα της ανεβηκαν τρομερα. Η απεργια της ΓΕΝΟΠ––ΔΕΗ γινεται σε μια περιοδο που το ΠΑΣΟΚ προσπαθει να βαλει σε εφαρμογη ενα προγραμμα εξυγιανσης και παραγωγικοτητας, με εμφαση στο περασμα των λεγομενων ιδιωτικοοικονομικων κριτηριων για τη λειτουργια της ΔΕΗ. Ιδιωτικοποιηση λοιπον της πιο "μεγαλης δημοσιας επιχειρησης", με εκσυγχρονισμο και νεα τεχνολογια, απειρες εργολαβιες αλλα και προσαρμογη της καταστασης των εργαζομενων με τις συνθηκες δουλειας του ιδιωτικου τομεα, με ιδεολογικη καλυψη το χτυπημα των "προνομιουχων".

Η ΔΕΗ ειναι ο χωρος οπου το ΠΑΣΟΚ διαθετει ενα απο τα πιο οργανωμενα συνδικαλιστικα του στηριγματα μεσα σε εργατικο χωρο. Η ΠΑΣΚΕ ελεγχει τη ΓΕΝΟΠ με μια πολυ μικροτερη δυναμη του ΚΚΕ (ΕΣΚ), ενω οι δεξιοι αντισυνδεσμοι (κατ ευφημισμο ολοι εχουν ονμαστει "ενωτικοι συνδεσμοι προσωπικου"..) δεν διαθετουν πανω απο 1200 μελη .

Επι σειρα ετων η ΠΑΣΚΕ και η ΓΕΝΟΠ ηταν το καμαρι του ΠΑΣΟΚ για το πως οι εργατες πιστευουν στην αλλαγη, παλευουν για αυτοδιαχειριση, κοινωνικοποιηση, θεσμικες αλλαγες, αρνουνται "οικονομιστικες" διεκδικησεις, θελουν την ΔΕΗ στην υπηρεσια του λαου και του τοπου, ενω ολη η κοινωνια – με τον Α.Παπανδρεου στην εξουσια – θα εβαινε αισιως προς τον σοσιαλιστικο μετασχηματισμο. Τωρα ολα αυτα διαβρωθηκαν αρκετα απο τις καθημερινες θυσιες και τα πισωγυρισματα και ετσι η δυσπιστια στα οραματα της αλλαγης αρχισε να εκφραζεται ανοιχτα στον κοσμο. Ακριβως σ'αυτον τον κοσμο μπορεσε να σπεκουλαρει εν μερει και ο φιλελευθερισμος του Μητσοτακη γιατι εμφανιζε ταυτοχρονα και αγωνιστικο προσωπειο, καταγγελνε την ακριβεια κλπ.

Το ΠΑΣΟΚ, με την πρωτοβουλια για τον Σαρτζετακη και τις εκλογες κερδισε ανακωχη απο τη ΓΕΝΟΠ για αρκετους μηνες. Η ιδια το παραδεχεται ανοιχτα στις ανακοινωσεις της με προσχημα οτι ο αγωνας ηταν τοτε για την επιβιωση της Αλλαγης...

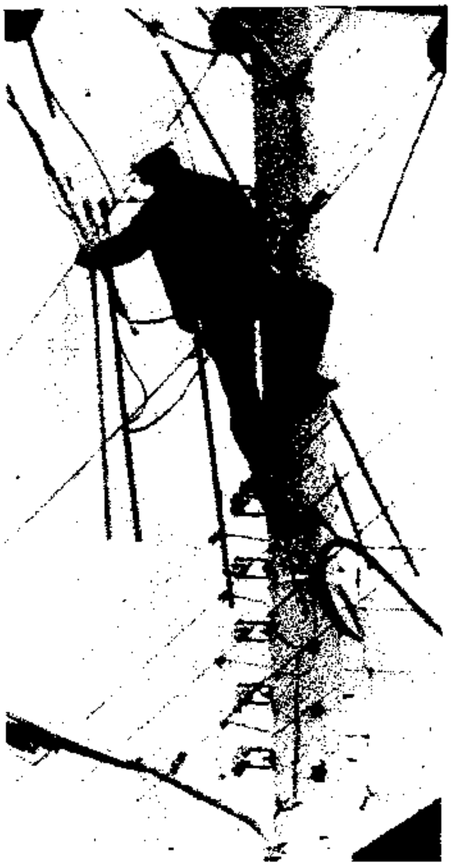
Κατω απ'τις τεραστιες πιεσεις την αγανακτηση του κοσμου, η ΓΕΝΟΠ προχωρησε σε απεργια. Τα στελεχη της ΠΑΣΚΕ αναρωτιουνται και διχαζονται πανω στο ποση φθορα θα εχει η επιρροη τους στη βαση αν γινουν ξετσιπωτοι αχθοφοροι της σκληρης λιτοτητας με τις περικοπες που προωθει το ΠΑΣΟΚ. Οι ιδιοι, που λιγους μηνες πριν ειχαν υποσχεθει στη βαση "ακομα καλυτερες μερες" δεν ενοιωθαν ετοιμοι, παρα τη γνωστη λεξοπλαστικη τους ικανοτητα, να δικαιολογησουν την επιθετικη πολιτικη του ΠΑΣΟΚ. Η προσαρμογη στις νεες συνθηκες προχωραει με τριγμους. Δεν προκειται ομως για καμμια αριστερη τοποθετηση αλλα για την προσκολληση στα παλια οραματα του ΠΑΣΟΚ, που τοσο πολυ εχουν χασει το λουστρο τους.

Για τι ειδους απεργια ομως επροκειτο; Ηταν πεντακαθαρα μια απεργια κατω απο τον ελεγχο των γραφειοκρατων της ΠΑΣΚΕ. Και τα αιτηματα που προβαλλε, αλλα και ο τροπος , που τα διεκδικησε στερουσαν την καθε στιγμη την πρωτοβουλια απο την βαση. Τα παζαρια με τον Βερυβακη, η ΕΣΣΕ χωρις την κατοχυρωση των βαριων και ανθυγιεινων, η κοινωνικοποιηση του Παπαμαντελλου, οι διαμαχες των συνδικαλιστων της ΠΑΣΚΕ για το προχωρημα ή το σταματημα της απεργιας εθαψαν τα πραγματικα προβληματα, αδρανοποιησαν τη βαση. Στο τελος ο Πιπεργιας μαζι με τον Μανιατη μπορουσαν να γραψουν στην ανακοινωση της ΓΕΝΟΠ: "Συναδελφισσες–συναδελφοι, ειμαστε περηφανοι για τις κατακτησεις μας και σας κοιταμε χωρις φοβο στα ματια."

Η υπογραφη της ΕΣΣΕ με τον Βερυβακη ηταν ουσιαστικα ενας συμβιβασμος που μπορουσε να γινει απο την ΓΕΝΟΠ οταν ξεκαθαρισαν τα στρατοπεδα των διαφωνουντων στους κολπους της, εστω και με τη μικρη πλειοψηφια 16–14, εστω και αν διαφοροι συλλογοι αντεδρασαν. Περιεχει μια σειρα απο ανουσια μετρα, που αφορουν επιμερους ζητηματα κατηγοριων. Αν κανεις ισχυριστει οτι υπαρχουν και ουσιωδη ζητηματα και παλι δεν τρεχει τιποτα γιατι και αυτη η συμφωνια θα εχει την τυχη των παλιων που δεν εφαρμοστηκαν, δηλαδη της ΕΣΣΕ 83,84.

Ολοι αυτοι οι συμβιβασμοι δεν εγιναν δεχτοι με πανυγηρικους ενθουσιασμους, αλλα με μια πικρα. Απο πολυ καιρο η βαση ειναι αποδιοργανωμενη και απογητευμενη. Ακριβως σαν αποτελεσμα ολης της γραφειοκρατικοποιησης, που επεβαλλε η ΠΑΣΚΕ στο κινημα, απ'τα παζαρια, που παντα καταληγαν σε συμβιβασμους και ο κοσμος οχι μονο δεν κερδιζε, αλλα εφτανε να βιωνει τις απεργιες πολυ λιγο σα δικες του μαχες και περισσοτερο σα χαμενα περοκαμματα ή αδειες ανευ αποδοχων για να παει στις "δουλειες του" και σε καποια εκδρομη.

Το σπασιμο των δεσμων αλληλεγγυης με αλλα κομματια της κοινης ωφελειας σε παρομοια κατασταση με την ΔΕΗ, εδινε την αισθηση μιας μοναχικης μαχης, που θα χαθει λογω ελλειψης συμπαραστασης. Πολυ χειροτερα οι ανταγωνισμοι μεσα στο προσωπικο μεταξυ διοικητικων και τεχνικων επαι-

ξαν διαλυτικο ρολο ιδιαιτερα για το κομματι των διοικητικων. Οι συσχετισμοι μεσα στην ΕΔΟΠ εδωσαν τη νικη στο "κομματικο" κομματι της ΠΑΣΚΕ αντανακλωντας μια πραγματικη εικονα μεσα στη βαση: "οι τεχνικοι ειναι οι καλοπληρωμενοι, που πινουν τα ουζακια τους, ενω εμεις ειμαστε οι πιο ριγμενοι, δεν μας παιρνει κανεις υποψη". Ο αλλος συλλογος του επιστημονικου προσωπικου (πτυχιουχοι) δεν πηρε θεση γιατι το προεδρειο του ΣΕΠ με συνενοηση δεξιων—ΚΚΕ φτιαχτηκε μετα την απεργια.

Οι διαφοροι συλλογοι προσωπικου διασπουν τους εργαζομενους εντεχνα κατα κατηγοριες, διαλυοντας εως παραλυοντας οχι μονο την εννοια της αλληλεγγυης μεταξυ ολων των εργαζομενων, αλλα και θολωνωντας στα ματια τους την ενιαια ταξικη τους τοποθετηση απεναντι στα συμφεροντα της ιεραρχιας και της διοικησης της ΔΕΗ. Οι εργαζομενοι συνδικαλιζονται με βαση το πως κατανεμονται αξιοκρατικα (πτυχια, ειδικευση) στην παραγωγη και οχι με το πως πιο αποτελεσματικα συνενωνουν την οικονομικη τους δυναμη.

Η Ενιαια Συνδικαλιστικη Κινηση ειναι η παραταξη του ΚΚΕ στη ΔΕΗ. Η αδυναμια της στη σημερινη περιοδο να εκφρασει τη δυσφορια απ'τα αριστερα ειναι εξοφθαλμη.

Το γενικο χαρακτηριστικο της πολιτικης της ειναι οτι προσπαθει να συσπειρωσει και να δημιουργησει ορους συμμαχιων με τους "αριστερους" συνδικαλιστες της ΠΑΣΚΕ. Μπορει ανετα να καθεται και να συνεδριαζει σ'ενα οργανο οπως ειναι το ΔΣ της ΕΔΟΠ παραμονες της απεργιας, για να παρθει αποφαση για τη συμμετοχη ή οχι των διοικητικων στην απεργια, οταν το οργανο αυτο αποδεικνυεται ενας απεργοσπαστικος μηχανισμος. Και το χειροτερο, για να μην τους πουνε διασπαστες, εκφραζουν οι ιδιοι (σαν συνδικαλιστες που ειναι αλλωστε...) την αποψη της πλειοψηφιας σε ενημερωτικες συνελευσεις. Καταντаει ενας τελειος παραλογισμος. Δεν ειναι μονο οτι εχουν αποδεχτει το μοντελο οργανωσης του κινηματος συμφωνα με τις πασοκικες συνταγες για "συμμετοχη των εργαζομενων στη λειτουργια της ΔΕΗ" και ετσι μοιραζονται τις ευθυνες για την γραφειοκρατικοποιηση και διαλυση του κινηματος. Ειναι, που και το πλαισιο των αιτηματων, που προωθουν εχει προσαρμοστει ακριβως στις αναγκες συσπειρωσης και αυξησης της επιρροης τους στη δυσαρεστημενη γραφειοκρατια της ΠΑΣΚΕ.

Τα στρατηγικα τους οραματα μπορουν ανετα να βρουν την θεωρητικοποιηση τους στα αρθρα του Πιπεργια στον ΠΑΛΜΟ (περιοδικο της ΓΕΝΟΠ). Η σημερινη προταση για διεξοδο προσπαθει να βρει ενα πιο εθνικο δρομο για την εξυγιανση και την ανοδο της παραγωγικοτητας. Η εισαγωγη νεας τεχνολογιας δεν την απασχολει (ισως να ειναι ιστορικα προοδευτικη...). Οι διασπασεις στο προσωπικο θα λυθουν με το να διεκδικουν ολοι ταυτοχρονα διαφορετικα αιτηματα, που αν τα αθροισεις ολα μαζι, θα γινουν ... ενα γερο χτυπημα στην εισοδηματικη πολιτικη του ΠΑΣΟΚ. Δεχεται τα αξιοκρατικα κριτηρια στις προσληψεις (πτυχια, ειδικευση) και ζηταει με ανακοινωση της "αδιαβλητη διαδικασια που σημαινει: ...(να συμμετεχουν) εκπροσωποι των εργαζομενων απ' ολες τις τασεις σ'ολο το συνδικαλιστικο κινημα." Ουσιαστικα, "κοινωνικοποιηση του ρουσφετιου με πιο συλλογικη μοιρασια αναμεσα στο ΠΑΣΟΚ, τη ΝΔ και το ΚΚΕ.

Η κριτικη της στην κοινωνικοποιηση εφτασε στο σημειο να παραπονειται για την παρανομη καθυστερηση στην εφαρμογη της. Αυτη η αγωνιστικη πλειοδοσια και η επιδιωξη της συμμαχιας με τους "αριστερους " της ΠΑΣΚΕ δεν αφηνε κανενα περιθωριο συσπειρωσης δυναμεων στη βαση για να προχωρησει η απεργια και απογοητευε καποιους αγωνιστες και αγωνιστριες, που εψαχναν στην απελπισια τους και στην ατομικοποιησης τους να βρουν εκφραση συνεργαζομενοι με την ΕΣΚ.

Παρ'ολη την πικρια, τις ηττες και τις διασπασεις, την απογοητευση απο τα παζαρια των γραφειοκρατων της ΠΑΣΚΕ, ενα μικρο κομματι της βασης, ιδιαιτερα μειοψηφικο, προσπαθησε με το δικο του τροπο, τη δικια του εμπειρια και πολιτικοποιηση να παιξει ενα ρολο στην απεργια. Αρκετα σκορπιο και εξατομικοποιημενο, πιεσμενο οπως ολοι απο τη μαχη της καθημερινης επιβιωσης στο πνιγηρο πλαισιο της δουλειας, με την καθυποταξη της δημιουργικοτητας στις εντολες των διευθυντων, πιεσμενο απο τις οικογενειακες και καθε ειδους καταναγκαστικες υποχρεωσεις, εντελως ανοργανωτο πολιτικα και συνδικαλιστικα παρ'ολα αυτα αυτο το κομματι των εργαζομενων ηταν υπαρκτο, εδωσε μια μαχη αρκετα μονο του.

Στους χωρους των διοικητικων ηταν οι εργαζομενοι που παρα την απεργοσπαστικη σταση της ΕΔΟΠ κατεβηκαν σε απεργια, οι περισσοτεροι ανοιχτα και δηλωμενα, αλλοι με μια ηθικη σταση του στυλ: "παιρνουμε αδεια ανευ αποδοχων". Στους τεχνικους αυτοι που αντεδρασαν στις συμφωνιες Πιπερια—Βερυβακη και που βεβαια δεν ειναι δυνατο να φανει η παρουσια τους χωρις κινητοποιησεις.

Ολη αυτη η νεα πολιτικοποιηση δεν εκφραστηκε μεσα απο κανενος ειδους δικο της οργανο πχ ομαδες προτωβουλιας βασης. Ακριβως αυτος ο κοσμος, που δεν ευρισκε λογο να καθεται ακινητος κατω απο την ιδεολογικη ομπρελλα του ΠΑΣΟΚ, εμεινε σ'ολη τη διαρκεια της απεργιας οπως και μετα το τελος της με αναπαντητα ερωτηματα, για την κατασταση στο χωρο του, την προοπτικη διεξοδου απο την υφεση του κινηματος.

Η Εργατικη Αλληλεγγυη κυκλοφορωντας μια προκυρηξη τις παραμονες της απεργιας, προσπαθησε ακριβως να συνδεθει μ'αυτον τον κοσμο, να επιχειρισει το ανοιγμα μιας συζητησης με ολους εκεινους τους αγωνιστες, που δυσφορωντας για τη σταση της ΠΑΣΚΕ, δεν ευρισκαν καλυψη στην κουτση αντιπολιτευση των ρεφορμιστων της ΕΣΚ. Η για πολλα χρονια απουσια καθε επαναστατικη αριστερης φωνης απο τους χωρους αυτους δεν ηταν φυσικα δυνατο να επιτρεψει να δημιουργηθουν αμεσα νεες αντιπαραθεσεις. Ομως αυτο δεν κρινεται αφηρημενα, αλλα συγκεκριμενα απ'την ενεργητικη αντιμετωπιση των ζητηματων που μπαινουν στο χωρο και ιδιαιτερα απο τη δραστηριοποιηση των ιδιων των συναγωνιστων, που βρισκονται μεσα σ'αυτον.

Π.Κ.

ΠΡΑΚΤΟΡΟΛΟΓΙΑ
Τα υποπροϊόντα της Πασοκικής διαχείρισης

Σε μια χωρα οπως η Ελλαδα, οπου οι "θεωριες της συνωμωσιας" κατεχουν ξεχωριστη θεση στην πολιτικη κουλτουρα σαν εργαλειο για την ερμηνεια καθε ειδους φαινομενου --απο τις πολιτικες εξελιξεις μεχρι την πορεια του Ολυμπιακου στο πρωταθλημα— η αποκαλυψη δυο διπλων πρακτορων ταυτοχρονα δεν μπορουσε, παρα να οδηγησει σε μια πανδαισια πρακτορολογιας. Καθε αλλο θεμα συζητησης εκτοπιστηκε οχι μονο απο τα πρωτοσελιδα των εφημεριδων, αλλα και απο τα πηγαδακια και τις συζητησεις σε ολους τους χωρους. Και αμεσως αναβιωσαν ξεχασμενες αντιληψεις για "αποσταθεροποιηση", "δακτυλους της ΣΙΑ", "πολεμο των υπερδυναμεων σε ξενο αμπελι" κλπ, κλπ. Μεσα σ'αυτον τον κυκεωνα απο γαργαλιστικες ιστοριες, "αποκλειστικες πληροφοριες" και αναχρονιστικες πολιτικες εξηγησεις ειναι δυσκολο να βρεθει ακρη. Ωστοσο, ειναι αναγκαιο, να επιχειρησουμε να βρουμε ακρη, πριν το επομενο επεισοδιο αυτου του κακογουστου σηριαλ αποδειχτει περισσοτερο τραγικο, παρα γαργαλιστικο.

• • •

Δυο στοιχεια ξεχωριζουν σ'ολη αυτην την υποθεση και μας δινουν την δυνατοτητα να τη συνδεσουμε με την πολιτικη πραγματικοτητα γυρω μας αποφευγοντας την αναζητηση του "σκοτεινου εγκεφαλου των κυκλων της ανωμαλιας".

ΠΡΩΤΟ: Το ταυτοχρονο ξεσπασμα των υποθεσεων Μποχαν — Κρυσταλλη, ηταν το επιστεγασμα μιας ιδιαιτερης ενεργοποιησης των μηχανισμων ασφαλειας του κρατους το τελευταιο διαστημα, που εχουν να επιδειξουν μια σειρα "επιτυχιες" —τη συλληψη "Τουρκων εμπρηστων", την εξαρθρωση του δυκτιου υποδοχης ενος "Παλαιστινιου εκτελεστη" στην ... Ελασσονα, τη στεγανοποιηση του αεροδρομιου Ελληνικου κλπ — με διαφανες πολιτικες σκοπιμοτητες.

ΔΕΥΤΕΡΟ : Αυτη η ασφαλιτικη ενεργοποιηση συνδυαστηκε με σκληρες διαμαχες για τον ελεγχο των μηχανισμων της και την πολιτικη καθοδηγηση της. Διαμαχες αναμεσα στα κομματα (κοντρες ΠΑΣΟΚ — Μητσοτακη), αλλα και μεσα στην ιδια την κυβερνηση (Υπουργειο Δημοσιας Ταξης — — ΚΥΠ).

Και τα δυο αυτα στοιχεια ειναι δεμενα με την στροφη που επιχειρει η κυβερνηση Παπανδρεου αυτη την περιοδο και τις ανακατατάξεις και κραδασμους που προκαλει. Ας τα δουμε πιο αναλυτικα.

Οι σκοπιμότητες

Οι ελιγμοι της Ελληνικης διπλωματιας τον τελευταιο καιρο πηραν ενα χαρακτηρα που κοντεψε να αναδειξει το Υπουργειο Δημοσιας Ταξης σε συνδιαχειριστη της εξωτερικης πολιτικης. Η πλαστη εικονα της εξωτερικης πολιτικης του ΠΑΣΟΚ που ηθελε να εμφανιζεται σα συμμαχος των κινηματων της περιοχης (κυρια των Παλαιστινιων) ανηκει πια στο παρελθον. Αντιθετα, σημερα η προσπαθεια της συγκεντρωνεται σε επιδειξη υπευθυνοτητας καθως προσπαθει να πεισει οτι ειναι ικανη να διαχειριστει τις νεες ευθυνες που ελπιζει να αναλαβει στο Αιγαιο και τη Μεση Ανατολη. Στο

Αιγαιο, η προοπτικη να αναγνωριστει απο το ΝΑΤΟ η ενταξη της Λημνου στο σχεδιασμο του και να δοθει η ευθυνη για τον επιχειρησιακο ελεγχο σε ελληνοναTOΪκο στρατηγειο στη Λαρισα, οδηγει την κυβερνηση του ΠΑΣΟΚ σε χειρονομιες συμμαχικης καλης θελησης, οχι μονο απεναντι στους Αμερικανους αλλα ακομα και προς τη χουντα του Εβρεν. Ενα απο τα πιο προσφιλη πεδια για τετοιες χειρονομιες ειναι "η παταξη της τρομοκρατιας". Η Τουρκικη διπλωματια τα τελευταια πεντε χρονια μονιμα παραπονιεται οτι η Ελλαδα βοηθαει "τρομοκρατες", που στρεφονται εναντιον της: Τουρκους και Κουρδους πολιτικους προσφυγες και Αρμενιους μαχητες. Οσο για τους Αμερικανους, αυτοι εχουν αναγει την "διεθνη τρομοκρατια" σε κεντρικο μοτιβο της εξωτερικης πολιτικης τους. Ειδικα στο χωρο της Μ.Ανατολης η Αμερικανικη προπαγανδα χρησιμοποιει σα βασικο κριτηριο για τις κυβερνησεις της περιοχης το ποιος "συνεργαζεται ή οχι για την αντιμετωπιση των τρομοκρατικων δραστηριοτητων". Τωρα, λοιπον, που ο Ρηγκαν προσπαθει να στησει ενα νεο Καμπ-Νταιηβιντ σε βαρος των Παλαιστινιων προωθωντας συνομιλιες Χουσειν και Αραφατ με το Ισραηλ, η Ελληνικη κυβερνηση ειναι πολυ ευαισθητη σε τετοιες κατηγοριες, γιατι προσπαθει να μπει στο παιχνιδι σα μεσολαβητης αναμεσα στο διδυμο Χουσειν—Αραφατ και στη Συρια και τους Παλαιστινιους, που αντιδρουν στο σχεδιο. Η καταχτηση αυτου του ρολου εχει προφανως τεραστια σημασια για τον ελληνικο καπιταλισμο και το ΠΑΣΟΚ εχει πολλες δυνατοτητες να τον πετυχει γιατι δεν υπαρχουν πολλες κυβερνησεις, που να εχουν αριστες σχεσεις ταυτοχρονα και με τον Αραφατ και με τον Ασσαντ. Το κυριο βαρος της διπλωματιας του ΠΑΣΟΚ αυτη την περιοδο στη Μ.Ανατολη πεφτει στην βελτιωση των σχεσεων με το Ισραηλ (συζητειται η αποκατασταση διπλωματικων σχεσεων) και στην αποκατασταση της εμπιστοσυνης των Αμερικανων, ετσι ωστε οι επιδοξοι μεσολαβητες να ειναι αποδεχτοι απ'ολες τις πλευρες, αν τελικα προχωρησουν αυτα τα σχεδια. Γι'αυτο, οταν στις αρχες του καλοκαιριου εκδηλωθηκε η γνωστη υποθεση αεροπειρατιας, η τοσο κουβαρνταδικη σε αντιαμερικανικη ρητορεια σοσιαλιστικη κυβερνηση μας καταπιε αδιαμαρτυρητα το τουριστικο εμπαργκο του Ρηγκαν και τσακιστηκε να συμμορφωθει με τις υποδειξεις του στελνοντας το γενικο γραμματεα Δημοσιας ταξης Τσιμα στην Ουασιγκτον. Ενω το Υπουργειο εξωτερικων προβαλλε τις καλες υπηρεσιες που προσφερε αναμεσα στους Αμερικανους και τη Συρια για το "αισιο τελος" της αεροπειρατιας, το Υπ. Δημοσιας ταξης ανελαβε να καλυψει και τις αμερικανικες απαιτησεις στον τομεα των δημοσιων σχεσεων κανοντας επιδειξη αποφασιστικοτητας κατα των τρομοκρατων" της Μ.Ανατολης. Τα μετρα ασφαλειας στο αεροδρομιο συνοδευτηκαν και απο την εντυπωσιακη διασωση του Ιορδανου πρεσβευτη απο Παλαιστινιακη ενεδρα.

Διπλα, λοιπον, στις παραδοσιακες πιεσεις πανω στις Υπηρεσιες Ασφαλειας για "αντιτρομοκρατικες επιτυχιες" (επιδειξη τηρησης του Νομου και της Ταξης, καθησυχασμος της συντηρητικης μικροαστικης ανησυχιας για την εγκληματικοτητα, διαβεβαιωσεις στους ντοπιους και ξενους επενδυτες οτι η Αθηνα ειναι πολη "ασφαλης" για επιχειρηματικες δραστηριοτητες), οι διπλωματικες σκοπιμοτητες ηρθαν να προσθεσουν νεες πιεσεις, και να σπρωξουν σ'αυτην την εκρηξη ενεργοποιησης, που προσφατα κλιμακωθηκε με τις υποθεσεις Μποχαν και Κρυσταλλη.

Το τι "λαυρακια" μπορουν να εμφανισουν οι ασφαλιτικοι μηχανισμοι οταν πιεζονται ειναι, βεβαια, αρκετα γνωστο. Η ανακαλυψη "Τουρκων εμπρηστων" ηταν χαρακτηριστικο δειγμα. Με εναν σμπαρο χτυπησε πολλα τρυγονια: Συντηρει τον μυθο οτι τα δαση καταστρεφονται απο "σκοτεινους" εμπρηστες και οχι απο την οικολογικη καταστροφη που φερνουν οι "αναπτυξιακες" δραστηριοτητες του ελληνικου καπιταλισμου. Τροφοδοτει τον αντι τουρκικο σωβινισμο (οι "Τουρκοι καινε τα δαση μας" !). Συκοφαντει τους Τουρκους πολιτικους προσφυγες σα φωλια πρακτορων και κατασκοπων του Εβρεν και διευκολυνει τη ληψη μετρων σε βαρος τους (το πολιτικο ασυλο θα δινεται πιο δυσκολα απο'δω και περα μας πληροφορουν οι εφημεριδες και το επιβεβαιωνει η εμπειρια των Τουρκων συντροφων.)

Με αλλα λογια, σε τετοιες περιπτωσεις "βολευονται" πολλες και διαφορες σκοπιμοτητες. Για αυτο και η ενεργοποιηση αυτων των μηχανισμων εγινε γρηγορα πεδιο συγκρουσεων για την πολιτικη καθοδηγηση τους, ιδιαιτερα καθως επεσε σε μια περιοδο εντονων πολιτικων ζυμωσεων. Αντι δηλαδη να υπαρχει ομοψυχια των κομματων γυρω απο τις τοσο "εθνικα χρησιμες" δραστηριοτητες της Ασφαλειας, οι πολιτικες συγκρουσεις της περιοδου εκφραστηκαν και σ'αυτο το πεδιο.

Οι διαμάχες

Η Ν.Δ. του Μητσοτακη (που τοσο δυσκολευεται να συγκροτησει το αντιπολιτευτικο της μετωπο καθως το ΠΑΣΟΚ στριβει προς τα δεξια και ζηταει διαλογο και συναινεση με μια "εκσυγχρονισμενη" δεξια) προσπαθησε να παρει την πρωτοβουλια των κινησεων και να δειξει οτι η κυβερνηση αναγκαζεται να κανει ενεργειες κατω απο τη δικη της πιεση, ανοιγοντας το θεμα Μποχαν. Πριν προλαβει ο Μητσοτακης να δωσει διαστασεις στο ζητημα, η κυβερνηση απαντησε με διπλη ομοβροντια, οχι μονο στο μετωπο της κατασκοπειας, αλλα και της τρομοκρατιας με τις συλληψεις Μεγαλοοικονομου—Πιπιτσουλη—Σερεπισιου και Κρυσταλλη—Μπεχρακη—Τσιτσιλιανου. Η αποκαλυψη της ιδιοτητας του Κρυσταλλη σαν πρακτορα της ΚΥΠ ομως, ηρθε να δωσει αλλη μια διασταση στα γεγονοτα. Περα απο τον εντυπωσιασμο της κοινης γνωμης, την ικανοποιηση των Αμερικανων και την αποστομωση του Μητσοτακη, τα πυροτεχνηματα εκεινου του Σαββατοκυριακου φανηκαν να εξυπηρετουν και τις εσωτερικες κοντρες μεσα στο ιδιο το ΠΑΣΟΚ.

Δεν μας προκαλει εκπληξη η χρησιμοποιηση τετοιων μεθοδων στις εσωτερικες διαμαχες του κυβερνητικου κομματος: δειγματα γραφης ειχαν δοθει και στο παρελθον. Ο Χριστοδουλιδης ξηλωθηκε απο το Ε.Γ. με τη βοηθεια ενος αστυνομικου μυθιστορηματος. Η κοντρα Σωτηρλη (και του προστατη του Τσοχατζοπουλου) με τους αδερφους Αρσενη, μας ειχε προσφερει το προηγουμενο σηριαλ, με καταχρα-

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 6.

Πιο αυστηρά κριτήρια για άσυλο σε Τούρκους

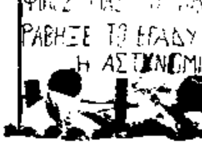
ΜΕ ΑΥΣΤΗΡΟΤΕΡΑ κριτήρια θα χορηγούν στο εξής, οι ελληνικές αρχές πολιτικό άσυλο στους Τούρκους πολιτικούς φυγάδες που καταφεύγουν στη χώρα μας, σύμφωνα με πληροφορίες της «Ε» από την Αστυνομία Έβρου.

Η αλλαγή στο καθεστώς χορήγησης πολιτικού ασύλου κρίθηκε αναγκαία, κατά τις ίδιες πληροφορίες, έπειτα από τη σύλληψη στον Έβρο πριν δυο βδομάδες νεαρού Τούρκου φυγάδα, για κατοχή εμπρηστικών [illegible]

λη γιατί θα δημιουργήσει ενδεχομένως προβλήματα στους αντιστασιακούς που δεν θέλουν σε καμιά περίπτωση να πληροφορηθεί το καθεστώς Εβρέν τα πραγματικά τους στοιχεία.

● Δεν θα χορηγούνται εύκολα άδειες εξόδου από τον καταυλισμό των προσφύγων, στο Λαύριο Αττικής, και στην περίπτωση που δίνονται «θα πρέπει οι αρχές να γνωρίζουν τις κινήσεις τους».

[illegible]

στες, πρακτορες του Ισραηλ, μασσονους και διαφορικο χωρις γραναζια. Οσο για το Μενιο και την Αυριανη, ειναι περιττο να προσπαθησουμε να περιγραψουμε τις μεθοδες, που χρησιμοποιουν. Με τετοια ευγενικη προιστορια, ο καθενας μπορει να φανταστει ποσο αγγελικα αγνες, διαφανες και δημοκρατικες διαδικασιες χρησιμοποιουνται μεσα στο ΠΑΣΟΚ σημερα, που οι ανακατατaξεις φτανουν μεχρι τον ανασχηματισμο ολοκληρου του Εκτελεστικου Γραφειου. Σε μια περιοδο οπου η ηγεσια του ΠΑΣΟΚ μετατοπιζει τις πηγες της εξουσιας της απο την κομματικη γραφειοκρατια στην κρατικη, η ενεργοποιηση των μηχανισμων ασφαλειας του κρατους αποτελει προκληση για τον καθε φιλοδοξο ηγετισκο να επωφεληθει για να προωθησει τις μετοχες του. Οταν λογοι "εθνικοι" επιβαλλουν να αποκαλυφθουν κατασκοποι και τρομοκρατες, "πας ανηρ (κυβερνητικος) ξυλευεται". Οι "ανθρωποι του Πρωθυπουργου" μπορουν να χρησιμοποιουν την ΚΥΠ για να παρακολουθουν, ελεγχουν, επηρεαζουν και εκβιαζουν δημοσιογραφους στην τηλεοραση και τις εφημεριδες, το Υπ.Εσωτερικων–Δημοσιας Ταξης μπορει να χρησιμοποιει την αστυνομια για να διεκδικησει μερος απο τις δραστηριοτητες της ΚΥΠ και ολοι μαζι αποκτουν την δυνατοτητα να απειλουν με σκευωριες καθε ενοχλητικη αντισταση στη δεξια πορεια του ΠΑΣΟΚ : Απο τους "απειθαρχους" συνδικαλιστες του ιδιου του ΠΑΣΟΚ, που αντιδρουν στα νεα θατσερικα μετρα "σταθεροποιησης της οικονομιας", μεχρι την Επαναστατικη Αριστερα, που ειναι παντα το πιο ευαλλωτο κομματι σε εκστρατειες απομονωσης των αντιστασεων, περνωντας ενδιαμεσα απο το ΚΚΕ, το οποιο η κυβερνηση πιεζει για να επιστρεψει στην πολιτικη του "μορατοριουμ".

Για την ωρα, το ανοιγμα ανακρισεων για κατασκοπεια και τρομοκρατια εχει προειδοποιητικο χαρακτηρα. Η κυβερνηση δεν προχωρησε σε νεους γυρους συλληψεων, ουτε εκανε σχολια για τις πολιτικες σχεσεις των συλληφθεντων. Προσπαθει να αποκαταστησει την αξιοπιστια της (που τραυματιστηκε απο τους εσωτερικους ανταγωνισμους), προβαλλοντας μια εικονα υπευθυνοτητας, οπου η δικαιοσυνη ελεγχει τα στοιχεια χωρις πολιτικες σκοπιμοτητες ή προκαταληψεις. Ο Δροσογιαννης κανει επιδειξη δημοκρατικης ευαισθησιας και αρνειται να απαντησει σε ερωτησεις του στυλ "τινος κομματος κουπονια διακινουσε ο Σερεπισιος ; ". Ο Παπανδρεου και ο Λαλιωτης επαναλαμβανουν συνεχως, οτι κανεις δεν παρακολουθειται για την πολιτικη δραστηριοτητα του. Ομως το στοιχειο της σκευωριας υπαρχει ηδη : ο Γιωργος Τσιτσιλιανος διωκεται με "πειστηριο" ενα αρθρο, που ειχε λαβει σαν εκδοτης του περιοδικου "Μαρξιστικη Συσπειρωση Ο Μπεχρακης καταγγελει, οτι η καταθεση του κατασκευαστηκε απο την ασφαλεια και "υπογραφτηκε" απο τον ιδιο με το ζορι. Τιποτα δεν εγγυαται οτι στην επομενη εξαρση της ασφλιτικης ενεργοποιησης δεν θα υπαρξουν νεα κατασκευασματα : ονοματα συνδικαλιστων στη λιστα Μποχαν, δικτυο Τουρκων κατασκοπων μεσα στο στρατο (δεν ξεχναμε οτι ο ναυαρχος Γιογκελας ειχε βαφτισει τις Επιτροπες Στρατιωτων Ναυτων Σμηνιτων, "πρακτορες των Τουρκων"), αποκαλυψεις "διασυνδεσεων" αριστερισμου–τρομοκρατιας. Αλλωστε και χωρις να δοθει καμμια νεα τροπη στις υποθεσεις το κλιμα πιεσεων και εκβιασμων λειτουργει. Η περιπτωση Σερεπισιου ειναι μια σαφης προειδοποιηση στο ΚΚΕ, να περιορισει τις δραστηριοτητες του απεναντι στο σωμα των αξιωματικων, εστω και αν δε δηλωνεται ανοιχτα !

Παρ'ολα αυτα, οι αντιδρασεις στην πρακτορολογια απο τα αριστερα ηταν απο υποτονικες μεχρι στρουθοκαμηλικες. Τοσο το ΚΚΕ(εσ), οσο και το ΚΚΕ συγκεντρωσαν τα πυρα τους στην ΚΥΠ, απαιτωντας τον κοινοβουλευτικο ελεγχο της. Προκειται για αιτημα – μπουμεραγκ απο δυο αποψεις. Πρωτο γιατι αφηνει να εννοηθει οτι αυτες οι υποθεσεις μπορει να κινουνται ανεξελεγκτα με στοχο την αποσταθεροποιηση της κυβερνησης, προσφεροντας μ'αυτον τον τροπο εμμεση καλυψη στο ΠΑΣΟΚ την ωρα, που το ιδιο καθοδηγει την ενεργοποιηση των μηχανισμων ασφαλειας. Και δευτερο γιατι μια κοινοβουλευτικη επιτροπη αυτη τη στιγμη απλα θα προσθεσει και μερικους νεοδημοκρατες στο παιχνιδι. Το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ., εστω και αν συγκρουονται για την πολιτικη καθοδηγηση των κρατικων μηχανισμων, συμφωνουν στους "εθνικους" στοχους και σκοπιμοτητες της ασφαλιτικης ενεργοποιησης. Η ρεφορμιστικη αριστερα τι περιμενει απο μια "εκδημοκρατισμενη" ΚΥΠ ; Οτι θα ανακαλυπτει πραγματικους κατασκοπους και πραγματικους τρομοκρατες; Το εργατικο κινημα δεν θελει κρατικη προστασια απο πρακτορες,Αμερικανους, Ρωσους, ή διπλους. Η μυστικη διπλωματια και η κατασκοπεια ειναι ξενη με τα δικα του συμφεροντα, γιατι υπηρετει τις αναγκες των καπιταλιστικων ανταγωνισμων. Στον "πολεμο των κατασκοπων" το εργατικο κινημα δεν υποστηριζει καμμια πλευρα. Ουτε βεβαια ζηταει κρατικη προστασια απεναντι στις ομαδες, που προσπαθουν να το "αφυπνισουν" με θεαματικες ενεργειες. Το μονο δημοκρατικο αιτημα απο τη σκοπια του κινηματος απεναντι στην ΚΥΠ ειναι η διαλυση της.

Πανω απ'ολα, ομως, αυτο που χρειαζεται αυτη τη στιγμη ειναι η καταγγελια της κυβερνητικης πολιτικης, που βρισκεται πισω απο την πρακτορολογια. Η αριστερα δεν πρεπει να στριμωχτει μονο σε αιτηματα αυτοπροστασιας απεναντι στις ασφαλιτικες μηχανορραφιες. Η μονη αποτελεσματικη προστασια ειναι, να συνδεσουμε την πρακτορολογια με τις υπολοιπες κυβερνητικες επιθεσεις εναντια στο μαζικο κινημα αυτην την περιοδο, γιατι εκει κρινονται στην πραξη τα ορια και τα περιθωρια της δεξιας στροφης του ΠΑΣΟΚ.

ΚΥΠΡΟΣ: ΤΑ ΑΔΙΕΞΟΔΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ΑΣΤΩΝ

Το παρακάτω κείμενο μας στάλθηκε από την Λευκωσία και έχει σαν κύριο θέμα-του τις διαμάχες που έχουν χαρακτηρίσει το πολιτικό κλίμα στην Κύπρο στην διάρκεια των τελευταίων μηνών.

Στην συζήτηση γι' αυτές τις διαμάχες που έχουν τις επιδράσεις-τους και στην ελληνική επαναστατική αριστερά, υποστηρίξαμε συχνά μέσα από την ΜΑΜΗ ότι οι λύσεις που "χαλκεύονται" δεν είναι παρά διαφορετικές εκφράσεις των απόψεων των Ελληνοκύπριων και Ελλήνων αστών για την έξοδο από την κρίση του κυπριακού καπιταλισμού. Το παρακάτω άρθρο, αν και μακροσκελές, έχει το πλεονέκτημα ότι αναλύει τη συγκυρία στην Κύπρο "από τα μέσα" και έρχεται να προσθέσει στη συζήτηση ένα στοιχείο, που πολυ έχει λείψει – μια απόπειρα ανάλυσης από επαναστατική σκοπιά μέσα στην ίδια Κύπρο.

Λευκωσία Ιούλης '85

Οι βασικές πολιτικές κατηγορίες σύμφωνα με τις οποίες σκέφτεται ο "μέσος" Ε/Κύπριος περνούν κρίση εδώ και μερικούς μήνες.

Ο πολιτικός κόσμος έμοιαζε μέχρι τότε, πολύ αδρά, να είναι χωρισμένος στα δυο, στη συμμαχία των "Μακαριακών" δυνάμεων και στους οπαδούς του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Για τη συμμαχία των Μακαριακών δυνάμεων, όπως αυτή διαμορφώθηκε το 1976, υπήρχαν από τη μια οι "φασίστες", "πράκτορες του ιμπεριαλισμού", "αντιδραστικοί", "προδότες", "πραξικοπηματίες", με λίγα λόγια ο ίδιος ο διάβολος, οργανωμένοι στον Δημοκρατικό Συναγερμό του Κληρίδη, και από την άλλη ένα πλατύ φάσμα που ξεκινούσε από "δεξιούς δημοκράτες πατριώτες" και περνούσε μέσα από τα διάφορα ενδιάμεσα στάδια ("προοδευτικοί", "αντιιμπεριαλιστές" κλπ) φτάνοντας ως τους "κομμουνιστές" του ΑΚΕΛ και τους "σοσιαλιστές" της ΕΔΕΚ.

Αντίστοιχα, για τους οπαδούς του ΔΗΣΥ, ο αντικομμουνισμός και η εθνικοφροσύνη αποτελούσε τη βάση της πολιτικής-τους πίστης, και τα υπόλοιπα κόμματα χαρακτηρίζονταν από τη στάση-τους απέναντι στο ΑΚΕΛ. Έτσι, το ΔΗΚΟ ήταν ο "Δούρειος ίππος" του κομμουνισμού.

Και για το ΑΚΕΛ και για το ΔΗΣΥ, η οποιαδήποτε συνεργασία-τους θεωρούνταν αδιανόητη. Κάθε άλλο κόμμα ή πολιτικός σχηματισμός κρίνονταν από τη στάση που κρατούσε απέναντι στους δυο αυτούς πόλους.

Φυσικά δεν έλειπαν τα καυγαδάκια μέσα στις συμμαχίες. Αλλά αυτά είχαν πάντα "εσωτερικό" χαρακτήρα, ενώ ο βασικός διαχωρισμός πάντα παράμενε κυρίαρχος. Για παράδειγμα, παρόλο που ο Κυπριανού είχε καταγγείλει από το Δεκέμβρη του '84 το "Μίνιμουμ Πρόγραμμα" της συνεργασίας-του με το ΑΚΕΛ, το ΑΚΕΛ δήλωσε ότι συνεχίζει να "υποστηρίζει τις αρχές του Μίνιμουμ Προγράμματος" και, έμμεσα, τη συνέχιση της προεδρίας του Κυπριανού.

Μετά όμως από την αρνητική στάση του Κυπριανού που οδήγησε στο ναυάγιο των συνομιλιών της Ν.Υόρκης το Γενάρη, όλες αυτές οι φαινομενικά αναμφισβήτητες και θεμελιακές πολιτικές κατηγορίες αναποδογυρίστηκαν.

Αντί για τους "ιμπεριαλιστικούς δάκτυλους" και "φασίστες" ή τους "οπαδούς του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού", τώρα πια για το ΑΚΕΛ και το ΔΗΣΥ υπάρχει μόνο "η πλειοψηφία της Βουλής" (δηλαδή το ΑΚΕΛ και το ΔΗΣΥ) και ο "Πρόεδρος της μειοψηφίας".

Χωρίς καμιά διακυρηγμένη συμφωνία ή συμμαχία, τα δυο κόμματα συνεργάζονται εδώ και μήνες για την επιβολή της πολιτικής-τους στο Κυπριακό και την απομάκρυνση του Κυπριανού από την εξουσία. Μοιράζονται "τίμια" τα βάρη και τις ευθύνες και αποφεύγουν κάθε προστιβή ή χρήση των παλιών κοσμητικών επιθέτων.

Έτσι ο προηγούμενος βασικός διαχωρισμός των πολιτικών δυνάμεων των Ε/Κύπριων ανάμεσα στους φιλοδυτικούς αντικομμουνιστές και τους "προοδευτικούς αντιιμπεριαλιστές" έχει ατονίσει δίνοντας τη θέση-του στο διαχωρισμό ανάμεσα σε "διαλλακτικούς" (ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ) και "αδιάλλακτους" ή, όπως είναι γνωστοί, το "απορριπτικό μέτωπο" (ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, Εκκλησία).

Δεν πρόκειται για μια απλή αλλαγή έμφασης. Οι διαφορές ανάμεσα στις δυο τάσεις είναι τόσο έντονες ώστε να οδηγήσουν σε πολιτική-συνταγματική κρίση (η πλειοψηφία του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ δεν ψηφίζει κονδύλια και νόμους της κυβέρνησης, καταργεί υπουργεία και αφαιρεί εξουσίες από τον πρόεδρο), σε μαζικά συλλαλητήρια των δυο κομμάτων, μέχρι και σε καταγγελίες από το ΔΗΣΥ ότι συγκεντρώνεται παράνομος οπλισμός για να χρησιμοποιηθεί σε βάρος των αντιπάλων του Κυπριανού.

Ωστόσο, αυτή η κατάσταση δεν είναι ούτε τόσο καινούρια ούτε τόσο παράδοξη όσο φαίνεται σε πρώτη ματιά.

Ο διαχωρισμός ανάμεσα σε "διαλλακτικούς" και "αδιάλλακτους" υπόβοσκε από παλιά πίσω από τον κυρίαρχο παραδοσιακό διαχωρισμό ανάμεσα στην αντικομμουνιστική άκρα δεξιά και το "δημοκρατικό πατριωτικό μέτωπο των Μακαρειακών δυνάμεων". Ακόμα, η διάταξη των πολιτικών δυνάμεων από πιο "διαλλακτικές" σε πιο "αδιάλλακτες" ήταν η ίδια: ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, Εκκλησία.

Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ

Το πρόβλημα φυσικά για όλους αυτούς είναι το ίδιο. Πως η Ελληνοκυπριακή αστική τάξη θα κυριαρχήσει ξανά στην Κύπρο, και πως θα αντιμετωπίσει τους Τουρκοκύπριους και την Τουρκία.

Αυτή η κυριαρχία έχει δυο συνιστώσες. Την πολιτική και την οικονομική.

Αυτό που παίζεται μετά το 1974, είναι φυσικά η πολιτική συνιστώσα. Δηλαδή η μορφή που θα έχει το κυπριακό κράτος που θα προκύψει από μια συμφωνημένη λύση. Ενιαίο κράτος ή διπεριφερειακή ομοσπονδία; Με ισχυρή ή αδύνατη κεντρική κυβέρνηση; Με δικαίωμα των προσφύγων για επιστροφή και άρα ουσιαστική παρουσία του ελληνικού στοιχείου στον Τουρκοκυπριακό τομέα ή χωρίς αυτό το δικαίωμα; Με αυτόματο δικαίωμα των Ε/Κύπριων για απόκτηση περιουσίας στον Τ/Κυπριακό τομέα ή χωρίς αυτό; Με αυτόματη ή σταδιακή αποχώρηση των Τούρκικων στρατευμάτων; Πόσες και ποιές παραχωρήσεις μπορούν ή θα χρειαστεί να γίνουν στους Τ/Κύπριους σε αυτά και σε άλλα παρόμοια ζητήματα;

«Διαλλακτικοί» και «Αδιάλλακτοι»

Το ΔΗΣΥ είναι, από τη στιγμή της δημιουργίας-του, το κόμμα που υποστήριξε τον "συμβιβασμό" στον πολιτικό τομέα.

Ήταν το κόμμα που μίλησε για τις "χαμένες ευκαιρίες", δηλαδή παλιές λύσεις που είχαν απορριφθεί από τους "αδιάλλακτους", όπως το σχέδιο Άτσεσον του '72.

Όλοι οι υπόλοιποι είχαν απομονώσει το ΔΗΣΥ ακριβώς σαν το "προδοτικό" κόμμα που ήταν έτοιμο να "ξεπουλήσει" την Κύπρο, ενώ το ΔΗΣΥ σαν αντιπολίτευση κατηγορούσε την κυβέρνηση και το παλιό μέτωπο ΕΔΕΚ, ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ για "κενή συνθηματολογία" σε σχέση, για παράδειγμα, με την απαίτησή-τους για επιστροφή όλων των προσφύγων.

Ωστόσο οι "διαλλακτικοί", και συγκεκριμένα το ΑΚΕΛ, υπήρχαν και μέσα στο "δημοκρατικό πατριωτικό μέτωπο":

"Στις αποφάσεις εκείνης της Ολομέλειας της Κ.Ε. (Νιόμβρης '74) στηρίχθηκε ένα κατά τη γνώμη-μου ιστορικό έγγραφο του κόμματός-μας προς τον Μακάριο και συνέβαλε στην διαμόρφωση των απόψεων και της πολιτικής-του. Σ' ότι αφορά τη συνταγματική πτυχή του προβλήματος η Κ.Ε. έκανε τη θέση-της όσο ποτέ προηγούμενα καθαρή: Η γεωγραφική Ομοσπονδία δεν ήταν δυνατό να αποφευχθεί. Θ απροτιμούσαμε την πολυπεριφερειακή αλλά δεν θα αποκλείαμε την Ομοσπονδία των δυο περιφερειών". (Α.Ζιαρτίδης, ομιλία στο 14ο Συνέδριο του ΑΚΕΛ— Αύγουστο 1978, υπογράμμιση πρωτότυπου).

Επίσης από πολύ νωρίς είχαν αρχίσει και οι αψιμαχίες μέσα στο "πατριωτικό μέτωπο":

"Στο Εσωτερικό Μέτωπο παρουσιάζονται μερικά ρήγματα. Καταβάλλεται προσπάθεια να υπαναχωρήσουμε από τις προτάσεις που υποβάλλουμε για λύση του Κυπριακού, να αποσύρουμε αυτές τις προτάσεις...Λέγονται επίσης απόψεις από μερικούς άλλους... να εφαρμόσουμε την τακτική του επιθετικού πολέμου..." (Χ.Μιχαηλίδης, ομιλία στο 14ο Συνέδριο του ΑΚΕΛ— Αύγουστος 1978).

Δηλαδή από πολύ νωρίς το ΔΗΚΟ κατηγορούνταν ότι ήθελε να "υπαναχωρήσει" από την αποδοχή της διπεριφερειακής Ομοσπονδίας και η ΕΔΕΚ ότι υπέθαλπε ιδέες για στρατιωτική λύση.

Το μεγαλύτερο προηγούμενο ξέσπασμα αυτής της διαφωνίας έγινε το 1980, όταν το ΑΚΕΛ κατηγορούσε τον Κυπριανού ότι "δεν φαίνεται να έχει χωνέψει είτε τις 4 κατευθυντήριες γραμμές της συμφωνίας Μακάριου-Ντεκτάς, είτε τη γραμμή της διπεριφερειακής Ομοσπονδίας", και απαιτούσε "όπως η κυβέρνηση τιμήσει τις υποσχέσεις-της και εφαρμόσει... μέτρα που έχει εξαγγείλει για την επαναπροσέγγιση

με τους Τουρκοκύπριους" (ομιλία Παπαϊωάννου στο συλλαλητήριο 14 Ιούλη 1980).

Σ' αυτές τις κατηγορίες ο Κυπριανού απαντούσε χαρακτηριστικά ότι "Δεν υπήρξε ασυνεπής ούτε άτολμος. Έχει την τόλμη να δεχτεί λύση εθνικά παραδεκτή, έχει όμως και την τόλμη να απορρίψει κάθε τι απαράδεκτο". (εφ. Αγών, 18 Ιούλη 1980).

Σ' όλο αυτό το διάστημα η Εκκλησία και η ΕΔΕΚ κρατούσαν στάση απόρριψης της ίδια της διαδικασίας των συνομιλιών.

Έτσι, απ' αυτή τη σκοπιά, οι τελευταίες εξελίξεις δε αποτελούν παράδοξη και ουσιαστική ανατροπή των προηγούμενων πολιτικών τοποθετήσεων των κομμάτων. Εκείνο που συνέβηκε είναι ότι άλλαξαν οι καθοριστικοί παράγοντες των συμμαχιών. Από συμμαχίες που διαμορφώνονταν σύμφωνα με το παραδοσιακό φάσμα άκρα δεξιά-κεντροδεξιά-κεντροαριστερά-αριστερά (ή αλλιώς φιλοδυτικοί-"αδέσμευτοι"-φιλοσοβιετικοί) μετατράπηκαν σε συμμαχίες που καθορίζονται από την "διαλλακτική" ή "αδιάλλακτη" στάση απέναντι στην πολιτική πλευρά λύσης του κυπριακού και στις υποχωρήσεις προς τους Τουρκοκύπριους αστούς.

Ωστόσο από "ιδεολογική" άποψη, η αλλαγή και οι νέες συμμαχίες δεν παύει να είναι και πολύ ριζική και, για τους οπαδούς ιδιαίτερα των δυο μεγάλων κομμάτων, να τους μπερδεύει όσον αφορά το βασικό πολιτικό-τους προσανατολισμό.

Θα μπορούσε άραγε μια απλή διαφωνία τακτικών όσον αφορά τους "χειρισμούς" στο Κυπριακό να δικαιολογήσει μια τόσο σοβαρή αναστροφή συμμαχιών, τέτοια πολιτική όξυνση, τέτοια επικίνδυνα για την κυριαρχία πάνω στους οπαδούς-τους ιδεολογικά άλματα από τη μεριά του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ, καθώς και τη σκληρή στάση του Κυπριανού τη στιγμή που η εκλογική-του βάση είναι τόσο σαθρή;

Θα μπορούσε ακόμα να δικαιολογηθεί και όλο το παρελθόν που αναφέραμε πιο πάνω; Νομίζουμε ότι όλα αυτά δεν δικαιολογούνται παρά μόνο με την ύπαρξη ουσιαστικών διαφορών συμφερόντων που αφορούν την ίδια τη λύση του κυπριακού.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΗ ΝΥΦΗ;

Η διατήρηση της σημερινής κατάστασης σημαίνει σίγουρα για όλους τους Ε/Κύπριους αστούς την αύξηση των κινδύνων που προέρχονται από την μεγαλύτερη εδραίωση του Τ/Κυπρικού κράτους και την πιθανότητα αν όχι πολιτικής αναγνώρισής-του τουλάχιστον μιας οικονομικής "αναγνώρισης" και συνεργασίας με το Τ/Κυπριακό κράτος από τις αστικές τάξεις άλλων χωρών. Έχουν κιόλας γίνει αρκετές επαφές για συνεργασία με Ευρωπαίους επιχειρηματίες στον Τουρισμό, στην βιομηχανία και στις υπηρεσίες. Σύμφωνα με τελευταίες δηλώσεις του Ντεκτάς, 80 χώρες έχουν ήδη εμπορικές σχέσεις με τον Βορρά.

Τί θα σήμαινε όμως για τους Ε/Κύπριους αστούς μια συμβιβαστική λύση που για να προλάβει αυτούς τους κινδύνους θάδινε πολλά πολιτικά και εδαφικά ανταλλάγματα στους Τ/Κύπριους;

Πρώτ' απ' όλα, όπως τόνισε τελευταία και κάποιος βουλευτής του ΔΗΣΥ, μια τέτοια λύση δεν θα αποτελέσει το τέλος του δρόμου. Μελλοντικά δηλαδή οι Ε/Κύπριοι αστοί ελπίζουν ότι θα ξανακερδίσουν ένα μεγάλο μέρος από αυτά που θα παραχωρήσουν.

Τα πιο άμεσα αποτελέσματα ωστόσο μιας τέτοιας λύσης θα διαφέρουν πολύ ανάλογα με τα κοινωνικά στρώματα που επιρρεάζονται απ' αυτήν.

Το ότι η πολιτική εξουσία εξυπηρετεί οικονομικά συμφέροντα είναι δεδομένο για μας.

Άλλα όμως οικονομικά συμφέροντα είναι πολύ εξαρτημένα από την βοήθεια της πολιτικής εξουσίας ενώ άλλα λιγότερο.

ΠΟΙΟΙ ΘΑ ΕΠΙΒΙΩΣΟΥΝ

Είναι γνωστό ότι το ΔΗΣΥ συγκεντρώνει και εκφράζει τα πιο δυνατά και δυναμικά τμήματα της Ε/Κυπριακής αστικής τάξης. Αυτοί θα επιβιώσουν και θα έχουν και τη δυνατότητα να επιβληθούν και να ενσωματώσουν κάτω από τον έλεγχότους τους Τ/Κύπριους ακόμα και σε μια Ομοσπονδία όπου οι Τ/Κύπριοι θα είχαν τυπικά μεγάλη πολιτική δύναμη.

Επίσης το ΑΚΕΛ δεν είναι ένα συνηθισμένο ρεφορμιστικό κομμουνιστικό κόμμα. Είναι πια κι ένας οικονομικός οργανισμός με μεγάλες εμπορικές, βιομηχανικές, ακόμα και τουριστικές επιχειρήσεις. Αναπόφευκτα η κοινωνική βάση που επηρρεάζει τις βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής-του είναι μια μεγάλη κομματική και συνδικαλιστική γραφειοκρατία, τα στελέχη των επιχειρήσεων-του και ένα ολόκληρο στρώμα από μικροαστούς που επωφελούνται επαγγελματικά από την προτίμηση των επιχειρήσεων του κόμματος καθώς και με άλλους τρόπους (υποτροφίες για τα παιδιά-τους στις Ανατολικές χώρες κλπ). Από αυτή την άποψη είναι ένας συλλογικός καπιταλιστής.

Συγχρόνως είναι και ένα ρεφορμιστικό κόμμα που στηρίζεται στην επιρροή-του μέσα στην οργανωμένη στις συνδικαλιστικές-του οργανώσεις εργατική τάξη.

Είναι ένας αντιφατικός ρόλος που ωστόσο μπορεί και λειτουργεί μέσα στις Ε/Κυπριακές συνθήκες. Ο Ακελικός εργάτης δεν ελπίζει μόνο στην καλυτέρευση της ταξικής-του θέσης μέσα από την ρεφορμιστική πολιτική του ΑΚΕΛ, αλλά

και σε ορισμένες ατομικές ωφέλειες μέσα από ένα πολύ καλοστημένο κύκλωμα υποτροφιών, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης μέσω της ΠΕΟ, δανείων, ιατρικών διευκολύνσεων σε ανατολικές χώρες, εργοδότησης σε επιχειρήσεις του κόμματος κλπ. Νιώθει ότι έχει και αυτός κάποιο συμφέρον από την επιχείρηση-κόμμα ΑΚΕΛ.

Το Ακελικό κεφάλαιο νιώθει κι αυτό ισχυρό και ικανό να ενσωματώσει τους Τ/Κύπριους μέσα σε μια Ομοσπονδία.

Παράλληλα το ΑΚΕΛ είναι σκληρό φιλοσοβιετικό κόμμα χωρίς σοβαρές ενδείξεις για ευρωκομμουνιστικού τύπου αποκλίσεις. Και αυτό δεν είναι παράξενο, διότι μεγάλο μέρος του τζίρου-του προέρχεται από το εμπόριο με τις Ανατολικές χώρες, χώρια τα άλλα "μικροκίνητρα" που αναφέραμε πιο πάνω.

Παρόλο που η ύπαρξη του κυπριακού προβλήματος βολεύει τη Σοβιετική Ένωση σαν μια "ανοιχτή πληγή" μέσα στο ΝΑΤΟ, τελευταία το χτίσιμο με αμερικάνικη βοήθεια του αεροδρομίου του Λευκόνοικου στην Βόρεια Κύπρο, με φημολογούμενη προοπτική τη χρησιμοποίηση-του σαν αμερικάνικη βάση έχει ίσως κάνει τη διατήρηση αυτής της "ανοιχτής πληγής" (και παράλληλα της ανεξέλεγκτης Τ/Κυπριακής συνεργασίας με τους Αμερικάνους) λιγότερο συμφέρουσα. Αυτός είναι ακόμα ένας λόγος που σπρώχνει το ΑΚΕΛ να βιάζεται για μια λύση του Κυπριακού.

Το κοινό που έχουν τα δυο κόμματα ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ και τα συμφέροντα που εκφράζουν είναι ότι πιστεύουν πως από μια λύση με πολιτικές παραχωρήσεις στους Τ/Κύπριους

δεν κινδυνεύει η "βιωσιμότητά"-τους αλλά αντίθετα έχουν και δυνατότητες να εδραιώσουν την οικονομική-τους εξουσία (και, με τον χρόνο, και την πολιτική) σε ολόκληρη την Κύπρο. Κάτι τέτοιο όμως φαίνεται δεν ισχύει για το ΔΗΚΟ και την ΕΔΕΚ και την Εκκλησία.

ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ ΘΑ ΧΑΣΟΥΝ

Η Κυπριακή Εκκλησία έχει "Εθναρχικές" φιλοδοξίες, δηλαδή θέλει να συνεχίσει να λειτουργεί σαν πολιτικό κόμμα και να προωθεί τις δικές-της θέσεις πάνω στο Κυπριακό.

Συγχρόνως είναι κι αυτή ένας τεράστιος για τα κυπριακά δεδομένα, οικονομικός οργανισμός.

Εκτός όμως από τις ιδιομορφίες του κεφάλαιου της Εκκλησίας (είναι μεγάλος γαιοκτήμονας βασικά, πράγμα που την κάνει ευαίσθητη στην πολιτική εξουσία, αν και ελέγχει και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, μια μεγάλη τράπεζα και την Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρεία), η Εκλησία είναι, για πολύ ευνόητους λόγους που αφορούν την ιδεολογική-της επικυριαρχία, ιδιαίτερα ευαίσθητη στην πιθανότητα ενός "συνεταιρικού" Χριστιανο-Μουσουλμανικού κράτους!

Η ΕΔΕΚ, με εκλογική δύναμη γύρω στο 9% που φιλοδοξεί τώρα να γίνει το ΠΑΣΟΚ της Κύπρου, εκφράζει μικροαστούς διανοούμενους (Φιλόλογους, δικηγόρους, καλλιτέχνες, γιατρούς κλπ), τους γνωστούς "μικρομεσαίους" επιχειρηματίεςκαι, χαρακτηριστικά, λειτουργεί σαν ιδιόμορφος πολιτικός και εμπορικός σύνδεσμος με τη Λιβύη, οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων προς την οποία αποτελούν την πιο σημαντική μετά τον τουρισμό πηγή ξένου συναλλάγματος για την Νότια Κύπρο.

Είναι γνωστή η δύναμη της εθνικιστικής ιδεολογίας μέσα στο στρώμα των μικροαστών διανοούμενων. Σαν φορείς της "εθνικής κληρονομιάς", "παράδοσης" κλπ. έχουν πολλά να χάσουν από μια τοπική πολιτική "συρρίκνωση του Ελληνισμού" που θα έχει την αντανάκλασή-της φυσικά στον πολιτιστικό και επιστημονικό τομέα.

Οι "μικρομεσαίοι" θα είναι επίσης εξίσου ευαίσθητοι σε πολιτικές παραχωρήσεις που θα γίνουν στους Τ/Κύπριους στην περίπτωση μιας "διαλλακτικής" λύσης, και εκτός που θα αποκτήσουν ανταγωνιστές, πιθανότατα θα θυσιάζονται στα παζαρέματα μεταξύ των ισχυρών των δυο κοινοτήτων.

Όσο για την Λιβύη από την οποία η ΕΔΕΚ και οι επιχειρηματίες των ειδών ένδυσης εξρτώνται σχεδόν απόλυτα οικονομικά, έχει ήδη κατά καιρούς δείξει τάσεις να φλετάρει με την Τ/Κυπριακή κοινότητα, και κάποτε είχε προτείνει να γίνει ο μεσολαβητής για τη λύση του Κυπριακού.

Οι κίνδυνοι από μια λύση που θα αφαιρέσει το εμπόδιο της "παράνομης" υπόστασης του Τ/Κυπριακού κράτους από τις σχέσεις Τ/Κυπρίων και Λιβύης είναι μεγάλοι.

Το ΔΗΚΟ είναι πιο αντιφατικό κόμμα από τα άλλα και τα συμφέροντα που εκφράζει πιο ρευστά. Είναι χαρακτηριστικές οι διασπάσεις που έγιναν και προς το διαλλακτικότερο (ο πρώην υπουργός εξωτερικών μεγαλοβιομήχανος

Ρολάνδης, ο πρώην συνομιλητής Ιωαννίδης) και προς το πιο "αδιάλλακτος" σε σχέση με την συνεργασία με το ΑΚΕΛ (ο υπουργός Παιδείας Σοφιανός που συνεργάστηκε με την ΕΔΕΚ, μικρά κόμματα όπως η ΝΕΔΗΠΑ και η Ένωση Κέντρου). Ακόμα, τελευταία έγιναν, χωρίς επιτυχία, προσπάθειες προσέγγισης με το ΔΗΣΥ.

Βασικά όμως το ΔΗΚΟ υποστηρίζεται από, και εκφράζει, επιχειρηματίες άμεσα εξαρτώμενους από την κρατική υποστήριξη και κρατικά συμβόλαια. Εκτός από το συμφέροντους για την παραμονή στην εξουσία του συγκεκριμένου κόμματος, αυτοί θα είχαν πολλά να χάσουν από μια μοιρασιά της πολιτική ςεξουσίας (και άρα και της κρατικής εύνοιας) με τους Τ/Κύπριους.

Ακόμα, υποστηρίζεται από λιγότερο δυναμικές μεσαίες επιχειρήσεις και από επιχειρήσεις εξαρτώμενες από τις καλές σχέσεις του ελληνοκυπριακού νότου με χώρες της Μ.Ανατολής όπως η Λιβύη.

Πολλή σημαντική είναι και η ανάπτυξη από το 1976 μιας ανώτερης και ανώτατης κρατικής γραφειοκρατίας που είναι το προϊόν μιας μεγάλης προσπάθειας που έγινε από το ΔΗΚΟ για να ελέγξει τον κρατικό μηχανισμό, και που βλέπει τα προνόμιά-της να κινδυνεύουν από το μοίρασμα της πολιτικής εξουσίας με τους Τ/Κύπριους και τις ανακατατάξεις στον κρατικό μηχανισμό που θα προκύψουν.

Το πόσο σημαντική είναι αυτή η σύνδεση του ΔΗΚΟ με τα ανώτερα στρώματα του κρατικού μηχανισμού φαίνεται από την εκστρατεία που ανάλαβε τα τελευταία χρόνια το ΔΗΣΥ αλλά και το ΑΚΕΛ (όταν ακόμα ήταν συνέταιροι με το ΔΗΚΟ!) για να κατηγορήσουν τον κρατικό μηχανισμό για παρασιτισμό, ανικανότητα, σκανδαλώδεις μισθούς κλπ.

Φυσικά, αυτό λειτουργούσε και σαν προσπάθεια διάσπασης και χτυπήματος της εργατικής τάξης γενικεύοντας την κατηγορία του "προνομιούχου" και "παράσιτου" σε όλους τους δημόσιους υπάλληλους.

Ωστόσο, αυτός δεν ήταν ο μόνος στόχος του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ. Απόδειξη, εκτός από το γεγονός ότι ήταν ειδικά αυτά τα κόμματα που έδειξαν το μεγαλύτερο ζήλο σ' αυτή την εκστρατεία, είναι και οι τελευταίοι νόμοι με τους οποίους το ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ χρησιμοποίησαν την πλειοψηφία-τους στην βουλή για να καταργήσουν το υπουργείο προεδρίας και ένα υφυπουργείο, να καταργήσουν άλλες θέσεις και να κόψουν κονδύλια από τον κρατικό προυπολογισμό.

Αυτή η συμμαχία εξαρτώμενων από το κράτος μεγαλοεπιχειρηματιών, μεσαίων κεφαλαιοκρατών και προνομιούχων κρατικών γραφειοκρατών διαμορφώνουν ένα κόμμα που αυτή τη στιγμή προτιμά την διατήρηση της τωρινής κατάστασης από μια συμβιβαστική συνεταιρική λύση του κυπριακού.

ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΔΙΑΜΑΧΗ

Τα τρία μέτωπα

Η Ε/Κυπριακή αστική τάξη στην προπαγάνδα-της παριστάνει το θύμα μιας συνωμοσίας που εκδηλώθηκε το '74 με το πραξικόπημα, την εισβολή και την κατοχή της Β.Κύπρου από τα τουρκικά στρατεύματα. Γι' αυτούς, όλα ξεκίνησαν το '74!

Η πραγματικότητα είναι διαφορετική. Η διαμάχη ανάμεσα στους Ε/Κύπριους και τους Τ/Κύπριους αστούς είναι πολύ παλιά, και το 1974 δεν είναι παρά η πιο πρόσφατη στρατιωτική εξέλιξη που αφορούσε αυτή τη διαμάχη. (Όπως φυσικά και την Ελλαδο-Τουρκική διαμάχη, αλλά αυτό είναι άλλο ζήτημα).

Η διαμάχη αυτή εκφράζεται σε τρία μέτωπα. Το Οικονομικό, το Πολιτικό, και το Στρατιωτικό. Για τον οικονομικό πόλεμο θα αφήσουμε να μιλήσει ο Α.Ζιαρτίδης Γεν.Γραμματέας της ΠΕΟ (της συνδικαλιστικής Ομοσπονδίας του ΑΚΕΛ):

"Μέσα στα τελευταία εξήντα χρόνια η οικονομία της Νήσου (εμπόριο, υπηρεσίες, βιομηχανία) πέρασε κάτω από τον σχεδόν πλήρη έλεγχο της ελληνικής πλειονότητας του πληθυσμού... Η ελληνική κυπριακή αστική τάξη δεν επεδίωξε, αντίθετα απέφυγε, ίσως μάλιστα να αρνήθηκε την οικονομική συγχώνευση των δυο κοινοτήτων. Ούτε μικτές εμπορικές επιχειρήσεις, ούτε μικτές υπηρεσίες, ούτε Τούρκοι μέτοχοι στις κυπριακές τραπεζικές επιχειρήσεις, ούτε καν Τούρκοι υπάλληλοι" (Ομιλία στο 13ο συνέδριο του ΑΚΕΛ, Απρίλης 1974).

Αυτός ο οικονομικός ανταγωνισμός πέρασε από διάφορα στάδια. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες είναι οι καταστάσεις που δημιουργήθηκαν μεταξύ του 1960 και του 1963, όταν λειτούργησε το κυπριακό κράτος των συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, και οι Ε/Κύπριοι χρησιμοποίησαν το κράτος αυτό για την δικιά-τους οικονομική ανάπτυξη ενώ ταυτόχρονα εμπόδιζαν την ανάπτυξη των Τ/Κύπριων. Από το 1974 και μετά έχει πάρει την μορφή της πολιτικής του οικονομικού αποκλεισμού.

Στο πολιτικό επίπεδο, ο ανταγωνισμός φάνηκε στην καθαρή-του μορφή από την εποχή των παζαρεμάτων που οδήγησαν στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου. Σημαντικότεροι σταθμοί ήταν, η διαμάχη για τη δημιουργία πέντε χωριστών δήμων για τους Τ/Κύπριους που πρόβλεπε το σύνταγμα του '60 και που ματαίωσαν οι Ε/Κύπριοι μέσα στο '62, και η αναθεώρηση του συντάγματος που προσπάθησαν να επιβάλουν οι Ε/Κύπριοι το '63 με τα "13 σημεία" του Μακάριου που αφαιρούσαν κάθε πολιτικό έλεγχο των Τ/Κύπριων στο κράτος και που τελικά οδήγησαν στα γεγονότα του Δεκέμβρη του '63 με το πέρασμα του κυπριακού κράτους στους Ε/Κύπριους και τον αποκλεισμό των Τ/Κύπριων στους θύλακες.

Από τότε, υπάρχει η προσπάθεια να διατηρηθεί η διεθνής αναγνώριση του Ε/Κυπριακού κρατικού μηχανισμού σαν το επίσημο κυπριακό κράτος (η λεγόμενη διεθνοποίηση του κυπριακού), οι συνομιλίες, οι προσφυγές στον ΟΗΕ μέχρι και γεγονότα όπως η συμμετοχή της "Κύπρου" (δηλαδή των Ε/Κύπριων) στη Γιουροβίζιον, στους Ολυμπιακούς, κ.ά.

Το '74 σίγουρα δεν ήταν η πρώτη φορά που συγκρούστηκαν στο στρατιωτικό-πολεμικό μέτωπο Ε/Κύπριοι και Τ/Κύπριοι. Από το '56 η ΕΟΚΑ έκανε στρατιωτικές επιχειρήσεις εναντίων των Τ/Κύπριων. Η μεγάλη επιτυχία των Ε/Κύπριων ήταν τα γεγονότα που άρχισαν τον Δεκέμβρη του '63 και συνεχίστηκαν μέχρι το καλοκαίρι του '64, όταν η Τουρκία απείλησε εισβολή.

Από το '64 μέχρι το '68 υπήρχαν συνέχεια αψιμαχίες, με αποκορύφωμα την κατάληψη και σφαγή των κατοίκων του Τ/Κυπριακού χωριού Κοφίνου από την Εθνική Φρουρά με διοικητή τον Γρίβα και με "κάλυψη" από Ελληνικά στρατεύματα που υπήρχαν τότε στην Κύπρο.

Όταν το 1974 ηττήθηκαν στρατιωτικά για πρώτη φορά οι Ε/Κύπριοι, όλα τα παραπάνω σβήστηκαν ως δια μαγείας από την ιστορία, και έμεινε μόνο η "απρόκλητη εισβολή και κατοχή ανεξάρτητου κράτους-μέλους του ΟΗΕ" από την Τουρκία.

Τα ρήγματα στο μέτωπο των αστών

Άλλοτε υπήρχε συμφωνία ανάμεσα στα σημαντικότερα τμήματα της Ε/Κυπριακής αστικής τάξης για το ρόλο και τον συνδυασμό αυτών των τριών μετώπων στη διαμόρφωση της πολιτικής-τους, ενώ άλλοτε δημιουργούσε ρήγματα ανάμεσά τους.

Αυτή είναι η πραγματικότητα πίσω από τη σημερινή διαίρεση σε "διαλλακτικούς" και "αδιάλλακτους". Οι "αδιάλλακτοι" επιμένουν στις πολεμικές προετοιμασίες, την πολιτική απομόνωση των Τ/Κύπριων με την διεθνοποίηση, στο σαμποτάρισμα των συνομιλιών και στον οικονομικό αποκλεισμό.

Αντίθετα οι "διαλλακτικοί" είναι πρόθυμοι να υποχωρήσουν στον πολιτικό τομέα, εφόσον αυτό θα οδηγήσει σε κάποια λύση που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια νέα φάση του οικονομικού πολέμου, όχι πια με τη μορφή πολιορκίας αλλά διείσδυσης και ενσωμάτωσης.

Πολύ χαρακτηριστικά εκφράζει αυτή την αντίληψη ο Χριστοφής Οικονομίδης, είναι αστός μέλος για χρόνια του Κ.Σ. του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητήριου:

"Να μεταθέσουμε προτού είναι πολύ αργά, τον ελληνοτουρκοκυπριακό ανταγωνισμό, από πολεμικό πεδίο, στο οποίο οι Τούρκοι υπερέχουν ... στο ειρηνικό πεδίο, στο οποίο έχουμε αναμφισβήτητη οικονομική υπεροχή".

Αυτό θα γίνει με αρκετές και "οδυνηρές" πολιτικές παραχωρήσεις που θα κάνουν δυνατή μια λύση. Ωστόσο όμως για αυτές τις παραχωρήσεις παρατηρεί ότι:

"Ο ρους της κοινωνικής ζωής και προόδου παραμερίζει και ατονεί συνταγματικάς προνοίας που στέκονται εις το δρόμο της προόδου, αρκεί τούτο να γίνεται βαθμιαίως, ειρηνικώς και σιωπηρώς και να μην βιαζόμεθα να θέλωμεν να σβήσωμεν και από το χαρτί αυτό που ατονεί εις την πράξην"

"Η Κύπρος, ως ανεξάρτητον κράτος, οσονδήποτε βαθμόν "τοπικής αυτονομίας" κι αν έχουν οι Τ/Κύπριοι εντός αυτής εις την πράξην θα διευθύνεται πολιτικώς και οικονομικώς από τους Έλληνας".
(Χριστοφής Οικονομίδης "Το Κυπριακό Πρόβλημα στην Κρισιμοτάτην-του φάση", Λευκωσία, Σεπτέμβρης 1978)

Τέτοιες όμως μπορούν να είναι οι προσδοκίες μόνο του πιο δυναμικού κομματιού της Ε/Κυπριακής αστικής τάξης οι οποίοι φυσικά δεν θα διστάσουν να θυσιάσουν τους πιο αδύνατους συναδέρφους-τους στην προσπάθεια να βασίσουν την "βιωσιμότητα" μιας τέτοιας λύσης σε "αρκετά χρόνια καλής συνεργασίας κυρίως στον οικονομικό τομέα, με τους Τ/Κύπριους" (Οικονομίδης).

Φυσικά, όλα τα προηγούμενα είναι μια απλουστευμένη σκιαγράφηση ενός μόνο από τους παράγοντες που διαμορφώνουν μια πολύπλοκη κατάσταση. Πιστεύουμε όμως ότι όσον αφορά τους Ε/Κύπριους αστούς, είναι ο καθοριστικός παράγοντας που μπορεί να εξηγήσει όχι μόνο τις τωρινές "παράδοξες" κομματικές τοποθετήσεις και συμμαχίες αλλά και παλιότερες.

Η ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ ΑΣΤΩΝ

Οι κυρίαρχες πολιτικές αντιλήψεις στην Κύπρο, ιδιαίτερα οι "αριστερές", τονίζουν το ρόλο που παίζουν τα ξένα κράτη στο κυπριακό, παρουσιάζοντάς-τα συνήθως σαν την α ι τ ί α του κυπριακού προβλήματος. Ιμπεριαλιστικές συνωμοσίες, τούρκικος επεκτατισμός, διαιρετική πολιτική της αγγλικής αποικιοκρατίας, κλπ.

Το ότι όλοι αυτοί έχουν βάλει το χέρι-τους στην διαμόρφωση του κυπριακού προβλήματος είναι αναμφισβήτητο. Και θάταν φυσικά αδύνατο να μην συμβεί κάτι τέτοιο στον σημερινό κόσμο.

Οι Ε/Κύπριοι αστοί όμως αντιστρέφουν τη σχέση αιτίου και αποτελέσματος, προς το συμφέρον-τους φυσικά, γιατί και τις δικές-τους ευθύνες κρύβουν κατευθύνοντας την προσοχή προς τα έξω, και καλλιεργούν την πολύτιμη για τους αστούς αίσθηση της εθνικής ταυτότητας-ενότητας παρουσιάζοντας όλους, ανεξάρτητα τάξης, σαν κοινά θύματα των ίδιων ξένων δυνάμεων.

Το κυπριακό διαμορφώνεται και επηρρεάζεται σίγουρα και από την γενικότερη ελλαδοτουρκική διαμάχη και από τις αντιθέσεις μεταξύ του δυτικού και ανατολικού στρατόπεδου και από άλλους διεθνείς παράγοντες. Πρέπει όμως να ξεκαθαριστεί ότι δεν π ρ ο κ α λ ε ί τ α ι από αυτούς. Αν αυτοί οι παράγοντες ήταν διαφορετικοί, η πορεία του κυπριακού θα ήταν διαφορετική, αλλά το πρόβλημα πάλι θα υπήρχε.

Η α ι τ ί α του κυπριακού προβλήματος είναι ο αναπόφευκτος μέσα στον καπιταλισμό εθνικός ανταγωνισμός. Η ρίζα του προβλήματος είναι ο ανταγωνισμός ανάμεσα στους Ε/Κύπριους και Τ/Κύπριους αστούς.

Σε αυτόν τον ανταγωνισμό, η Ε/Κυπριακή αστική τάξη δεν είναι με κανένα τρόπο το αθώο θύμα.Ιστορικά ακολούθησε μια επιθετική πολιτική εθνικής καταπίεσης των Τ/Κύπριων και στον οικονομικό και στον πολιτικό και στον στρατιωτικό τομέα. "Διαλλακτικοί" και "αδιάλλακτοι" έχουν κοινό στόχο τη σύνεχιση αυτής τη πολιτικής, έστω κι αν υπάρχει προς το παρόν διαφορά στην τακτική.

Έτσι, ακόμα και η επικράτηση της "διαλλακτικής" πολιτικής δεν εγγυάται καθόλου τη "συνεργασία" και την "ειρήνη" ανάμεσα στις δυο κοινότητες, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Οι κίνδυνοι νέων ταραχών και πολέμων δεν θα φύγουν. Φυσικά και η εθνική καταπίεση των Τ/Κύπριων θα αναζωπυρωθεί με την πρώτη ευκαιρία.

Επίσης, όλοι οι Ε/Κύπριοι αστοί χρησιμοποιούν το κυπριακό για να σύρουν τους Ε/Κύπριους εργαζόμενους στην ταξική συνεργασία: ταξική ενότητα μπροστά στον "κοινό εχθρο", την Τουρκία και τον Ντεκτάς.

ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗ ΤΑΞΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η αναγνώριση αυτής της πραγματικότητας θα πρέπει να είναι η βάση μιας διεθνιστικής ταξικής πολιτικής για την Ε/Κυπριακή εργατική τάξη. Σ' αυτό το στάδιο η πολιτική μπορεί να στηριχτεί σε ορισμένες βασικές αρχές:

— Ουδετερότητα απέναντι σ' όλες τις αστικές λύσεις (από ενιαία Κύπρο μέχρι τη Διπλή Ένωση). Μια ουδετερότητα βασιμένη στο ότι καμιά αστική λύση δεν μπορεί να λύσει τα προβλήματα που δημιουργούνται από τους αστικούς ανταγωνισμούς, δεν μπορεί δηλαδή να είναι "δίκαιη, βιώσιμη, και ειρηνική" για να χρησιμοποιήσουμε την έκφραση των ίδιων των Ε/Κύπριων αστών.

— Συγχρόνως, καταγελία των επιθυμητών από την Ε/Κυπριακή αστική τάξη λύσεων. Καταγγελία για παράδειγμα της υποκρισίας-τους όταν ισχυρίζονται ότι θα σεβαστούν τα δικαιώματα των Τ/Κύπριων σε ένα ενιαίο κυπριακό κράτος τη στιγμή που όσοι πρωτοστάτησαν στις σφαγές Τ/Κύπριων πριν το '74 είναι ελεύθεροι και πολλοί είναι σημαίνοντα πρόσωπα της πολιτικής και οικονομικής ζωής. Καταγγελία, για παράδειγμα, της απαίτησης όλων των κομμάτων να διωχθούν οι Τούρκοι έποικοι από την Κύπρο, κάτι που τώρα δεν είναι τίποτα άλλο από βίαιη προσφυγοποίηση δεκάδων χιλιάδων φτωχών μαζών, με μόνο σκοπό τη διατήρηση της δημογραφικής υπεροχής των Ε/Κύπριων τη στιγμή που ισχυρίζονται ότι σ' ένα ενιαίο κυπριακό κράτος οι Τ/Κύπριοι θα έχουν "ίση" μεταχείριση.

— Αντίδραση στην εκφραζόμενη στη σημερινή φάση επιθετικότητα της Ε/Κυπριακής αστικής τάξης από τους Τ/Κύπριους. Παραδείγματα είναι ο οικονομικός αποκλεισμός, οι "αμυντικές" στρατιωτικές δαπάνες, οι ειδικές εισφορές για την "άμυνα" (0,5% του μισθού των εργαζόμενων) κ.ά.

— Αναγνώριση του δικαιώματος των Τ/Κύπριων για αυτοδιάθεση. Πρακτικά, αυτή η αναγνώριση του δικαιώματος για αυτοδιάθεση σημαίνει την αντίθεση και αντίδραση σε όλες τις προσπάθειες των Ε/Κύπριων αστών να εμποδίσουν αποσχιστικές εξελίξεις στο Βορρά. Καταγγελία για παράδειγμα της υποκρισίας των διαφόρων εκφράσεων του τύπου "ψευδοκράτος" κλπ. Με την ίδια αστική νομική λογική μπορεί να χαρακτηριστεί "παράνομο" και το κυπριακό κράτος από το 1964 και μετά.

— Καταγγελία της προπαγάνδας ότι οι ενδοκυπριακές συνομιλίες έχουν οποιοδήποτε φιλειρηνικό περιεχόμενο ή αποτεούν ένδειξη διαλλακτικότητας. Τέτοια επιχειρήματα είναι ιδιαίτερα αγαπητά στο ΑΚΕΛ που τα θέτει χαρακτηριστικά με την έκφραση "ή θα συνομιλούμε ή θα σφαζόμαστε". Όμως οι αστοί έχουν κάθε δυνατότητα να "συνομιλούν" και να "σφαζόμαστε" εναλλάξ ή και ταυτοχρόνως, και οι συνομιλίες δεν μπορούν ν' αντικαταστήσουν τον αντιπολεμικό διεθνιστικό αγώνα της εργατικής τάξης.

Εννοείται φυσικά ότι οι αρχές αυτές αφορούν μόνο την Ε/Κυπριακή εργατική τάξη. Ο διεθνισμός απαιτεί από την Τ/Κυπριακή την τουρκική και την ελληνική εργατική τάξη να δουν από διαφορετική οπτική γωνιά το κυπριακό, και να διαμορφώσουν αντίστοιχα την πολιτική-τους.

ΠΟΙΑ Η ΛΥΣΗ;

Όλα τα προηγούμενα, από μόνα-τους μοιάζουν με στείρα α ρ ν η τ ι κ ή κριτική. Παύουν όμως να είναι τέτοια στο βαθμό που χρησιμοποιούνται θ ε τ ι κ ά και π ρ α κ τ ι κ ά σαν πολιτική που προωθεί την ταξική πάλη σε αντιπαράθεση με την πολιτική της ταξικής συνεργασίας με πρόσχημα το κυπριακό.

Για πολύ καιρό οι Ε/Κυπριακές συνδικαλιστικές οργανώσεις προωθούν με επιτυχία την "αυτοσυγκράτηση" μπροστά στον "κοινό εχθρο". Έτσι, μια ξεκάθαρη διεθνιστική κριτική είναι απαραίτητη για να στηρίξει μια επιθετική πολιτική ταξικού αγώνα και οικονομικών διεκδικήσεων μέσα στις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τους χώρους δουλειάς.

Το ίδιο αναγκαία είναι μια τέτοια κριτική και σε όλους τους τομείς της πολιτικής και κοινωνικής ζωής στην Ν.Κύπρο (παιδεία, στρατός, κουλτούρα, θρησκεία) όπου ο εθνικισμός και η ψυχολογία του πολιορκημένου διατηρούν το συντηρητισμό. Υπάρχουν πάμπολλες περιπτώσεις που η διεθνιστική κριτική μπορεί να στηρίξει συγκεκριμένα αιτήματα (πχ. για τις εισφορές για την άμυνα και τον οικονομικό αποκλεισμό) και να εξηγήσει την πραγματική σημασία διάφορων γεγονότων (από την εκστρατεία ενάντια στην "υπογεννητικότητα" την έκτρωση κλπ της κυπριακής Εκκλησίας ως τη συμμετοχή της "Κύπρου" στους Ολυμπιακούς μετά το '74).

Υπάρχει λοιπόν μια μεγάλη ποικιλία από άμεσα και πρακτικά αιτήματα, καταγγελίες και προπαγάνδα που πηγάζουν αβίαστα από μια διεθνιστική θεώρηση του κυπριακού προβλήματος. Από την άλλη αυτή η θεώρηση δεν μπορεί ούτε πρέπει να παρασυρθεί στο να προτείνει μια "πρακτική συνταγή" λύσης του κυπριακού, παρά την αναπόφευκτη πίεση για κάτι τέτοιο (η ερώτηση "καλά, αλλά εσείς τί προτείνετε να γίνει" είναι σχεδόν αναπόφευκτη).

Ο λόγος είναι, με λίγα λόγια, ότι από τη μια είναι ουτοπία μια "δίκαιη, ειρηνική και βιώσιμη" λύση στα πλαίσια της συνέχισης των αστικών ανταγωνισμών, και από την άλλη η πολιτική απόσταση από την σοσιαλιστική επανάσταση είναι μεγάλη. Μια δίκαιη και πρακτική λύση σε συνθήκες όπου η σοσιαλιστική επανάσταση αποτελεί πραγματική δυνατότητα θα εξαρτηθεί από τις συνθήκες όπως θα έχουν διαμορφωθεί από άγνωστες αυτή τη στιγμή μελλοντικές εξελίξεις.

Κάθε προσπάθεια να προταθεί μια λύση μέσα στα αστικά πλαίσια αποδυναμώνει την πολιτική που βασίζεται στην αναγνώριση του αναπόφευκτου των αστικών ανταγωνισμών και της υποχρέωσης της ελληνοκυπριακής εργατικής τάξης να πολεμήσει την επιθετικότητα των "δικών"-της αστών ενάντια στους Τ/Κύπριους.

Κάθε προσπάθεια να προταθεί μια λύση που προϋποθέτει τον σοσιαλισμό είναι μεταφυσική στη σημερινή φάση και αναπόφευκτα αποπροσανατολίζει από τα σημερινά π ρ α κ τ ι κ ά διεθνιστικά καθήκοντα. Το περισσότερο που μπορεί να γίνει είναι να τονίζονται οι δημοκρατικές-διεθνιστικές α ρ χ έ ς με τις οποίες η εργατική εξουσία θα μπορέσει να λύσει το πρόβλημα.

Για να χρησιμοποιήσουμε ένα απόσπασμα από τον Λένιν: "Οι προλετάριοι προωθούν τις α ρ χ έ ς-τους στο εθνικό ζήτημα σε α ν τ ί θ ε σ η προς την π ρ α κ τ ι κ ό τ η τ α της μπουρζουαζίας... Αυτό που επιδιώκει κάθε αστική τάξη στο εθνικό ζήτημα είναι είτε προνόμια για το δ ι κ ό-της έθνος είτε ιδιαίτερα πλεονεκτήματα για την ίδια. Αυτό το λένε "νάμαστε πρακτικοί". Το προλεταριάτο είναι αντίθετο σ' όλα τα προνόμια...".(Critical Remarks to the National Question, σελ. 53).

ΕΞΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Η αδυναμία να προτείνει μια "άμεσα εφαρμόσιμη" συνταγή λύσης για το κυπριακό, κάνει τη διεθνιστική πολιτική "δύσπεπτη" ιδιαίτερα για τους ριζοσπαστικοποιημένους μικροαστούς διανοούμενους στην Κύπρο.

Ωστόσο μπορεί να προωθηθεί με επίμονη αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων. Ο ιδανικός χώρος για κάτι τέτοιο είναι τα συνδικάτα και οι χώροι δουλειάς όπου το "εθνικό" χρησιμοποιείται συνέχεια από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τ' αφεντικά για να καταπιέζουν τους εργαζόμενους, και έτσι επιχειρήματα που ξεσκεπάζουν την υποκρισία και την επιθετικότητα των Ε/Κύπριων αστών μπορούν να βρουν πιο πρόθυμο ακροατήριο, και να χρησιμοποιηθούν για να προωθήσουν την ταξική πάλη. Είναι φανερή λοιπόν η ανάγκη μιας επαναστατικής οργάνωσης με επέμβαση στην εργατική τάξη για να προωθήσει αυτή την πολιτική.

Η μόνη εξωκοινοβουλευτική αριστερή οργάνωση στην Ν. Κύπρο είναι η ομάδα που εκδίδει την εφημερίδα "Σοσιαλιστική Έκφραση" και αυτοεπωνομάζεται τα τελευταία λίγα χρόνια "Αριστερή Πτέρυγα της ΕΔΕΚ". Είναι η αδερφή οργάνωση του "Ξεκίνημα" στην Ελλάδα.

Είναι η μόνη οργάνωση που προπαγανδίζει τον ταξικό αγώνα στην Ν.Κύπρο και είναι εναντίον της ταξικής συνεργασίας.

Δυστυχώς η υπόλοιπη πολιτική-της θυμίζει το ρητό "αν η γιαγιά-μου είχε ρόδες θα ήταν σιδηρόδρομος".

Αντιγράφουμε από την εφημερίδα-της: "Η υιοθέτηση από το ΑΚΕΛ και την ΕΔΕΚ μιας ενιαίας ταξικής πολιτικής και το σπάσιμο της συνεργασίας-τους με τους Ε/Κύπριους αστούς θα μπορούσε να δώσει φτερά στην Τ/Κυπριακή αριστερά και να την οδηγήσει σύντομα στην πλειοψηφία στη Βουλή και την κατάληψη της Προεδρίας".

"Αυτό που χρειάζεται σήμερα η ΕΔΕΚ είναι μια επιθετική πολιτική με στόχο εξουσία" (Σοσιαλιστική Έκφραση, Ιούνης 1985)

Και από ένα πρόσφατο κειμενό-τους:

"Η άρνηση της συνεργασίας με τους αστούς σημαίνει και εγκατάλειψη της αναζήτησης λύσης μέσα από τις ενδοκυπριακές συνομιλίες. Αυτές πρέπει να αντικατασταθούν με συνομιλίες ανάμεσα στα κόμματα της εργατικής τάξης στις δυο κοινότητες για τη χάραξη κοινής γραμμής για τη λύση του κυπριακού... Τα εργατικά κόμματα μπορούν εύκολα να συμφωνήσουν στο εδαφικό και την άμεση επιστροφή σημαντικού αριθμού προσφύγων".

Το ΑΚΕΛ και η εθνικιστικότατη και χωρίς οργανωμένη εργατική βάση ΕΔΕΚ παρουσιάζονται σαν εργατικά κόμματα (όπως και τα αντίστοιχά-τους στην Β.Κύπρο) που πρέπει και μπορούν να πάψουν να είναι ρεφορμιστικά και να καταλάβουν την εξουσία.

Συγχρόνως, παρόλη τη διεθνιστική φρασεολογία-τους, χ ρ η σ ι μ ο π ο ι ο ύ ν για προώθηση της πολιτικής-τους τις εθνικιστικές προκαταλήψεις και φοβίες των Ε/Κύπριων αντί να τις καταπολεμούν:

"Ακόμα χειρότερα τώρα, αν η ηγεσία της ΕΔΕΚ προχωρήσει στην υποστήριξη Κυπριανού θα αφήσει το εθνικό θέμα στα ίδια αδιέξοδα, με μόνη προοπτική τη διπλή ένωση". (Σοσ. Έκφραση, Μάης 1985).

Έτσι, ενώ τα δυο βασικά καθήκοντα μιας επαναστατικής πολιτικής είναι η καταπολέμηση των εθνικιστικών και ρεφορμιστικών αυταπατών μέσα στην εργατική τάξη, η Σοσιαλιστική Έκφραση δεν κάνει με συνέπεια ούτε το ένα ούτε το άλλο.

Ν.Α. και Α.Φ.
Λευκωσία, Ιούλης 85

ΓΚΟΡΜΠΑΤΣΩΦ Ο ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΗΣ

Το «ανθρώπινο πρόσωπο» του κρατικού καπιταλισμού

Στα ματια της παγκοσμιας κοινης γνωμης η Σοβιετικη Ενωση ηταν και θα παραμενει η προσωποποιηση των μακραιωνων ελπιδων των ανθρωπων, πρεπει να ειναι το παραδειγμα υψηλης οργανωσης και αποδοτικοτητας της οικονομιας.
(Εισηγηση του Γκορμπατσωφ στη συσκεψη της Κ.Ε. του ΚΚΣΕ στις 11/6/85).

Οι παραδοσεις του παρελθοντος κρεμονται σαν εφιαλτης πανω απο τα κεφαλια των ζωντανων. (Καρλ Μαρξ)

Οι Financial times ξεκινουν ενα προσφατο αρθρο τους για την ΕΣΣΔ ως εξης: "Ο Μιχαηλ Γκορμπατσωφ ειναι σημερα ενα ονομα πολυ οικειο σ'ολες τις περιοχες του πλανητη μας, ακομα και αν μερικοι λαοι δυσκολευονται ακομα και να το προφερουν." Ο ρεπορτερ της εφημεριδας νομιζω οτι επεσε διανα. "Οικειο" ! Αν ειναι κατι που ο διεθνης τυπος και τα μαζικα μεσα ενημερωσης —απο το TIME και τοBBC ως τα προπαγανδιστικα εντυπα των φιλοσοβιετικων ή ευρωκομμουνιστικων ΚΚ και της ιδιας της ΕΣΣΔ – αναδεικνυουν συνεχως σα μονιμο χαρακτηριστικο του ηγετη του ΚΚΣΕ, αυτο ειναι η "οικειοτητα", που προκαλει. Ο Γκορμπατσωφ, σε αντιθεση με τους προκατοχους του, "φιλικος και καλοσυνατος" ειτε βολταρει στις οχθες του Ταμεση, ειτε μιλαει στο TIME, ειτε συζηταει με τους Ρωσους εργατες και διευθυντες σε καποιο εργοστασιο της νοτιοδυτικης ΕΣΣΔ.

Πισω απο το χαμογελαστο ειρηνικο προσωπο του νεου ηγετη της κρατικοκαπιταλιστικης γραφειοκρατιας , τα ορθοδοξα κομμουνιστικα κομματα ανα-

καλυπτουν ενα αλλοθι για την υπερασπιση της "Μεγαλης Σοβιετικης Πατριδας", οι ευροκομμουνιστες μια ελπιδα για καποια συμφιλιωση (ή αναγνωριση για το "δικο μας" ΚΚΕ εσ) απο τη μαμα-Ρωσια και τα δυτικα καπιταλιστικα κρατη τις ευκαιριες για επενδυσεις πολλων δισεκατομμυριων στην ΕΣΣΔ.

Το "φαινομενο Γκορμπατσωφ" — η επιδιωξη της υφεσης στις σχεσεις με τη δυση συνδυασμενη με τις εσωτερικες οικονομικες μεταρρυθμισεις — μοιαζει να ικανοποιει, σε πρωτη φαση, καθε δυσπιστο φιλο, εχθρο ή κριτικα συμπαραστεκομενο στον "υπαρκτο σοσιαλισμο". Η σοβιετικη εργατικη ταξη, ισως να αποτελει τη μοναδικη τρανταχτη εξαιρεση.

Το μηνα Ιουνιο ο Μ.Γκορμπατσωφ στην εισηγηση του στην κεντρικη επιτροπη, ανελυσε το σχεδιο για το πενταχρονο πλανο 1986—1990. Στο λογο του εκανε προσωπικη επιθεση σε τεσσερεις υπουργους. Τον Κ.Μπελιακ (μηχανηματα αγροτικης εκμεταλλευσης) και τον Α.Γιασιν (υλικα οικοδομων), που τους κατηγορησε για την επιμονη τους σε χαμηλους παραγωγικους στοχους. Τον Β.Φεντορωφ (πετροχημικα), που "δεν κραταει τις υποσχεσεις του" και το Ι.Καζανετς (χαλυβουργια), που ειναι "αμεσα υπευθυνος για τη μη επιτευξη των στοχων του προηγουμενου πενταχρονου".

Σαν αποτελεσμα των παραπανω ο Γκορμπατσωφ παραδεχτηκε οτι ακομα και τα καλυτερα Ρωσικα προιοντα "ωχριουν σε συγκριση" με τα αντιστοιχα δυτικα.

Ο στοχος, συμφωνα με την ομιλια του, θα πρεπει να ειναι η επιτευξη ετησιου ρυθμου αναπτυξης 4% (διπλασιου δηλαδη, απ'οτι σημερα), με τον εκσυγχρονισμο των επιχειρησεων που ηδη υπαρχουν.

Ο Γκορμπατσωφ ζητησε μια "εκ βαρθρων αναδομηση" ολης της Ρωσικης οικονομιας, ετσι ωστε η παραγωγη κακης ποιοτητας προιοντων να παψει να ειναι επικερδης για τους διευθυντες των εργοστασιων. Η επιμονη του, στον καθορισμο της λειτουργιας καθε ξεχωριστης επιχειρησης με βαση την ποιοτητα του τελικου προιοντος, ειναι προφανης στην εισηγηση: "Ο πιο αντικειμενικος και καθολικος δεικτης της επιστημονοτεχνικης προοδου, του επιπεδου οργανωσης της παραγωγης, της κουλτουρας και της πειθαρχιας της δουλειας ειναι η ποιοτητα του προιοντος... Ωστοσο πρεπει να παραδεχτουμε οτι η ποιοτητα, το τεχνικοοικονομικο επιπεδο των προιοντων μας ειναι ενα απο τα πιο τρωτα σημεια της οικονομιας μας..." (Εισηγηση στην Κ.Ε.).

Σα συνεπεια, οι στοχοι στο επιπεδο σχεδιασμου της οικονομιας για το νεο πενταχρονο θα ειναι απο τη μια: περισσοτερη εξουσια στους ξεχωριστους διευθυντες των επιχειρησεων και στην κορυφη της κρατικης διοικητικης πυραμιδας και απο την αλλη: περικοπη των εξουσιων των μεσαιων στελεχων της γραφειοκρατιας. "Στις νεες συνθηκες πρεπει να αλλαξει ορολος και η λειτουργια των υπουργειων. Αυτα πρεπει να συγκεντρωσουν στο επακρο την προσοχη τους στον μακροπροθεσμο προγραμματισμο...

...Αυτο θα επιτρεψει να μειωθει ουσιαστικα ο διοικητικος μηχανισμος στους κλαδους και να καταργηθουν οι παραπανησιοι κρικοι του... Οφειλουμε στην πραξη να μεταφερουμε τις επιχειρησεις σε σκληρη ιδιοσυντηρηση και να μειωσουμε εντονα τον αριθμο των προγραμματικων στοχων που καθοριζονται κεντρικα." (Εισηγηση στην Κ.Ε).

Βασικη κατευθυνση για αυτους που παιρνουν τις αποφασεις σε καθε επιχειρηση, θα επιδιωχτει να ειναι η παραγωγη καλης ποιοτητας προιοντων που χρειαζονται σε αλλους τομεις της οικονομιας. Για τον καθε ξεχωριστο διευθυντη το κινητρο ειναι χρηματικο, αλλα για τον κεντρικο σχεδιαστη, στοχος θα ειναι να κανει τον διευθυντη υπευθυνο για την αποδοτικοτητα της οικονομιας σα συνολο παρα για ενα συγκεκριμενο κλαδο της.

Οσο παλια ειναι η αδυναμια ευελιξιας της Ρωσικης οικονομιας, αλλο τοσο παλιες ειναι και οι προσπαθειες που εχουν κατα καιρους γινει για την επιλυση των προβληματων που προκαλει. Το 1965 ο Α.Ν.Κοσυγκιν σε μια αντιστοιχη εισηγηση του στην Κ.Ε. αρχιζε το λογο του ως εξης: "Στοχευοντας στην επεκταση της οικονομικης ανεξαρτησιας των ξεχωριστων επιχειρησεων, προτεινεται η μειωση του αριθμου των δεικτων που υποδειχνονται απο τα πανω. Ταυτοχρονα οι υπολοιποι δεικτες που θα διατηρηθουν στο κεντρικο πλανο θα πρεπει να αποσκοπουν στην ανυψωση της παραγωγικης ικανοτητας... (Λογω της μεγαλυτερης αυτονομιας) οι επιχειρησεις θα δωσουν μεγαλυτερη προσοχη στην ποιοτητα των προιοντων που παραγουν για να καλυψουν τις επιδιωξεις τους μεσα στην αγορα. Πολυ συχνα, με το σημερινο συστημα, μια επιχειρηση "κρυβεται" πισω απο τον ογκο, παρα απο την ποιοτητα των προιοντων που παραγει."

Αυτου του τυπου την αποκεντρωση προωθησε, μεχρις ενος βαθμου, και ο Μπρεζνιεφ. Δεν ειναι τυχαιο, οτι οι ιδιοι που μιλουν σημερα για μια "εντυπωσιακη στροφη της Ρωσικης οικονομιας", ανφεροντουσαν στην περιοδο Μπρεζνιεφ σαν την "εποχη των ειδικων και της επιστημονικοτεχνικης συνεργασιας". Στα ιδια βηματα κινηθηκε αργοτερα και ο Αντροπωφ.

Ομως, αν διακρινουμε μια μονοτονη ομοιοτητα στις κατα διαστηματα επαγγελιες της Ρωσικης γραφειοκρατιας για "αποκεντρωση της οικονομιας", εξισου σημαντικο ειναι να δουμε τη συγκυρια μεσα στην οποια επιχειρειται η σημερινη "στροφη". Αυτη η συγκυρια δεν εχει να κανει μονο με τα συμφυτα προβληματα του κρατικου καπιταλισμου, αλλα και με τη διεθνη κατασταση και κυρια το κυνηγι των εξοπλισμων.

Η προβολη του Γκορμπατσωφ σαν την περιστερα που φερει κλαδο ελαιας απο τον Ριζοσπαστη και την Αυγη και η προσφατη "θετικη" αντιμετωπιση του απο περιοδικα σαν το ΤΙΜΕ, ειναι αμεσα δεμενη με τα προβληματα, που αντιμετωπιζει η δευτερη μεγαλυτερη στον κοσμο οικονομια.

Ειναι γεγονος οτι η υφεση στις σχεσεις με τον Δυτικο καπιταλισμο τιναχτηκε στον αερα αφηνοντας στη θεση της τον " νεο ψυχρο πολεμο" (βλ Μαμη ν.1 και ν.5). Η ΕΣΣΔ στην περιοδο Μπρεζνιεφ εφτασε στο σημειο να αυξησει εκπληκτικα την παραγωγη οπλων για να ανταγωνιστει τη Δυση. Ακομα και αν το τεχνολογικο επιπεδο των στρατευματων της Ανατολικης Ευρωπης ειναι χαμηλοτερο απο το αντιστοιχο του ΝΑΤΟ, ειναι αληθεια οτι η ΕΣΣΔ, που στηριζει ουσιαστικα τον προυπολογισμο του Συμφωνου της Βαρσοβιας, αυξανει συνεχως τους εξοπλισμους που προφανως ξεφευγουν και απο τον ελεγχο της ιδιας. Ο Σοβιετικος στρατος διατηρουσε στις αρχες της δεκαετιας του 80 σαραντα μεραρχιες στα Κινεζικα συνορα.

Τα πυρηνικα οπλοστασια της ΕΣΣΔ πρεπει να κοιταζουν και στην Ανατολη εκτος απο τη Δυση. Ειναι και το Αφγανισταν, οπου ο Μπρεζνιεφ εισεβαλλε για να "σταθεροποιησει" μια ευαισθητη συνοριακη περιοχη, αλλα και για να προλαβει πιθανες εξελιξεις αναμεσα στους Μουσουλμανους στο εσωτερικο της χωρας. Τελος, υπαρχει και η απειλη απ' την ιδια την Αν.Ευρωπη. Το 1968 τα Ρωσικα τανκς εισεβαλλαν στην Τσεχοσλοβακια. Ομως, η εξεγερση "μεταφερθηκε" στην Πολωνια, οπου η Μοσχα χρειαστηκε να ενθαρυνει και να στηριξει μια στρατιωτικη δικτατορια. Την ιδια εποχη, η Ρωσικη γραφειοκρατια ξοδευε τεσσερα δις δολλαρια το χρονο για να βοηθησει τα κλονιζομενα απο την κριση καθεστωτα του Βιετναμ και της Κουβας.

Η πιεση του ανταγωνισμου των εξοπλισμων, εστω και αν δεν καταφερε στην ΕΣΣΔ τα πληγματα που επιθυμουσε ο

Ρηγκαν, οπωσδηποτε επαιξε καταλυτικο ρολο στην αρνητικη αποδοτικοτητα που επεσημανε ενοχλημενος ο Γκορμπατσωφ.

Η Ρωσικη πολεμικη μηχανη ειναι ετσι φτιαγμενη, ωστε μεσα απο την κεντρικη διαχειρηση της οικονομιας να ξεπερνα καθε παραγωγικη δυσχερεια μονο προς την κατευθυνση της πολεμικης ετοιμοτητας. Μια συνεπεια των παραπανω ειναι η χρονια αποδιοργανωση της προσφορας για την μη στρατιωτικη παραγωγη και η πιεση στους διευθυντες των επιχειρησεων να αποθηκευουν τεραστιες προμηθειες, που πιθανα θα χρειαζοντουσαν για να αντισταθμισουν αυτην την αποδιοργανωση. Το προφανες αποτελεσμα ειναι η χαμηλη αποδοτικοτητα.

Για μια ολοκληρη περιοδο η Σοβιετικη γραφειοκρατια προσπαθησε να λυσει το προβλημα της κρισης της με το να απομονωθει απο τις επιδρασεις του Δυτικου καπιταλισμου. Στη φαση του "νεου ψυχρου πολεμου" αυτο οδηγησε και σε οξυνσεις στις σχεσεις μεσα στο ιδιο το Συμφωνο της Βαρσοβιας (πιεσεις στον Χονεκερ της Α.Γερμανιας για να μην επισκεφτει τη Βοννη, ακυρωση του ταξιδιου Ζιβρκωφ στο Α. Βερολινο κλπ). Ομως, αυτη η επιστροφη —εστω και εν μερει— στη σταλινικη πολιτικη της οικονομικης αυταρκειας, εφερε μια ακομα μεγαλυτερη δυσλειτουργια στο ηδη δυσκινητο στατους της Ρωσικης οικονομιας. Ταυτοχρονα, οι πιεσεις απο τον Δυτικο καπιταλισμο σε "κομμουνιστικες" χωρες που ειχαν βουτηξει μεχρι το λαιμο στις οικονομικες συναλλαγες με τη Δυση, οπως η Πολωνια και η Ουγγαρια, εγιναν ακομα πιο δυσβασταχτες. Η χαμηλη, σε σχεση με τη Δυση, Σοβιετικη τεχνολογια δεν ειχε περιθωρια εξελιξης μεσα στα πλαισια της ΚΟΜΕΚΟΝ. Ο "νεος ψυχρος πολεμος" επρεπε να υποχωρησει.

Οταν ο Γκορμπατσωφ αναφερει στην εισηγηση του στην Κ.Ε. οτι: "θα καταβαλλουμε καθε προσπαθεια να σταματησουμε το κυνηγητο των εξοπλισμων και να προχωρησουμε στην ελαττωση των πολεμικων δαπανων", δεν προκειται για απλη προπαγανδα πλατειας καταναλωσης. Η αναγκη για διαμορφωση μιας οικονομιας που να κατευθυνεται προς τη συσσωρευση, αλλα χωρις να δεσμευεται εξοντωτικα απο την εξοπλιστικη βιομηχανια, καθως και η ανγκη για τεχνολογικη αναπτυξη, πιεζουν τη Ρωσικη γραφειοκρατια στο να παρουσιασει ενα χαμογελαστο προσωπο ευπρεπους ειρηνιστικης συμπεριφορας προς τη Δυση.

Εξω ομως, απο τα κυρηγματα ειρηνης υπαρχει και κατι αλλο, που προβαλλει σαν κεντρικο ερωτημα στα εντυπα των ΚΚ και στον αστικο τυπο. Θα μπορεσει ο Γκορμπατσωφ να πετυχει την αναδομηση της Ρωσικης οικονομιας; Ο Ριζοσπαστης ειναι απολυτως βεβαιος (αυτο που δεν εχει καταλαβει ακομα ειναι, πως ειναι δυνατον να υπαρχουν προβληματα, αλλα για να το λεει ο Γκορμπατσωφ κατι θα ξερει..).Η Αυγη ελπιζει και βρισκει θετικα τα βηματα στο εσωτερικο μετωπο της οικονομιας. Ο φιλοκυβερνητικος τυπος αρκειται σε περιγραφες, που "μαλλον ειναι θετικες". Οι δεξιες εφημεριδες διακεινται φιλικα αλλα επιμενουν οτι, οτι και να κανει ο Γκορμπατσωφ, η ανικανοτητα της Σοβιετικης οικονομιας ειναι τετοια που να καταδικαζει αμεσα καθε προσπαθεια αναδομησης.

Τα πραγματα βεβαια, δεν ειναι τοσο απλα. Η Ρωσια δεν ειναι σαν την Ουγγαρια που εχει μια σχετικα μικρη οικονομια και η αυξηση του εμποριου με τη Δυση επηρεαζει την εσωτερικη δομη της. Ουτε ειναι σαν την Κινα, οπου η μεγαλη φτωχεια δεν προσφερει πολλες πηγες στους κεντρικους σχεδιαστες της οικονομιας για στροφες του τυπου Γκορμπατσωφ.Η Ρωσια ειναι η δευτερη μεγαλυτερη οικονομια στον κοσμο και εχει απειρες δυνατοτητες οσον αφορα τις πρωτες υλες. Οσα προβληματα και αν εχει στη διαχειριση, εξακολουθει να πετυχαινει ρυθμους αναπτυξης που τουλαχιστον ειναι πανω απ'αυτους πχ της Βρετανιας ή της Ολλανδιας. Και ολα αυτα σε συνδυασμο με το βαρος των εξοπλισμων που ειναι αναγκασμενη να σηκωνει. Ολα τα παραπανω επιτρεπουν κοντοπροθεσμα να υπαρξει λιγος χωρος για μεταρρυθμιστικους ελιγμους. Μακροπροθεσμα ομως, τα περιθωρια στενευουν σημαντικα. Η παγκοσμια καπιταλιστικη κριση, που συνεχιζεται, δεν επιτρεπει πολυτελειες εξαιρεσεων και το κυνηγι των εξοπλισμων δεν εξορκιζεται με εισηγησεις στην Κ.Ε.

Τελευταια, οι αναλυσεις για το "φαινομενο Γκορμπατσωφ" ολο και πληθαινουν. Απ'ολες σχεδον απουσιαζει ενας συντελεστης και αυτο δεν ειναι καθολου τυχαιο. Μιλαμε για την εργατικη ταξη της ΕΣΣΔ που πανω στην πλατη της θα παιχτουν τα μεταρρυθμιστικα πειραματα. Η εισηγηση Γκορμπατσωφ εχει και μερικα αλλα στοιχεια που σπανια βλεπουμε στον τυπο: "Ωριμασε η αναγκη να μπει μια ταξη στη χρησιμοποιηση μεσων για τη βραβευση των εργασιακων ομαδων και εργατων για τις επιτυχιες που σημειωσαν... Συχνα τα βραβεια θεωρουνται σαν καποια μηχανικη προσθηκη στο μισθο, που πληρωνεται σε ολους ανεξαιρετα, ανεξαρτητα απο την συμβολη του συγκεκριμενου εργατη στα αποτελεσματα που σημειωθηκαν. Ετσι χανεται ο παρακινησιακος ρολος του βραβειου...Πρεπει να απομακρυνουμε τολμηρα καθετι που εφαγε τα ψωμια του ... Απαιτητικοτητα και παλι απαιτητικοτητα: να το βασικο και κυριο καθηκον της καταστασης που δημιουργηθηκε".

Τα πριμ παραγωγης σε συνδυασμο με την εντατικοποιηση θα ειναι το δελεαρ για τον Ρωσο εργατη-τρια στην "μαχη της αναδομησης". Απ'οτι φαινεται οι μεταρρυθμισεις του Γκορμπατσωφ θα δωσουν μεγαλυτερη ελευθερια στους διευθυντες των εργοστασιων να απολυουν εργατες και να εντατικοποιουν το ρυθμο δουλειας.

Το αποτελεσμα θα ειναι η αυξηση της δυσαρεσκειας σε ενα εχθρο της Ρωσικης γραφειοκρατιας πολυ πιο θανατηφορο απ'οτι ο Ρηγκαν και Σια: Στην ιδια την Ρωσικη εργατικη ταξη. Το που θα οδηγησει αυτη η δυσαρεσκεια ειναι κατι που δεν εξαρταται μονο απο τις πιεσεις που θα δεχτει.

Κωστας Πιττας

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ή ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ;

Το ρατσιστικο καθεστώς της Ν.Αφρικής φαίνεται σα να έφτασε στην τελειωτική-του κρίση. Οι απεργίες και οι διαδηλώσεις διαδέχονται οι μεν τις δε, ενώ τίθενται ταυτόχρονα σε λειτουργία οι πιο βάρβαροι κατασταλτικοί μηχανισμοί. Οι εικόνες που μας δίνονται, είναι εικόνες χώρας που βρίσκεται στα πρόθυρα εμφύλιας σύρραξης.

Μέρα με τη μέρα, γίνεται όλο και πιο φανερό ότι δεν βρισκόμαστε μάρτυρες απλά και μόνο μιας "εθνικοαπελευθερωτικής επανάστασης" που θα γκρεμίσει ένα απαρχαιωμένο και βάρβαρο αποικιοκρατικό καθεστώς. Ολοένα και περισσότερο γίνεται καθαρό ότι μια οργανωμένη πλέον εργατική τάξη έρχεται σε σύγκρουση με την άρχουσα τάξη μιας από τις πλέον αναπτυγμένες καπιταλιστικά χώρες του πλανήτη. Εάν σ' αυτό προστεθεί και το ειδικό βάρος της Ν.Αφρικής για ολόκληρη την αφρικανική ήπειρο, τότε μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε όλη την έκφταση του προβλήματος. Να κατανοήσουμε το γιατί είναι τόσο "προσεκτικές" η αμερικάνικη και οι ερυωπαϊκές κυβερνήσεις απέναντι στο καθεστώς και αρνούνται τη λήψη σοβαρών κυρώσεων εναντίον-του.

Η οικονομική δύναμη του ρατσιστικού καθεστώτος και ο βαθμός ενσωμάτωσής-του στην παγκόσμια οικονομία αποτελούν την μια όψη του προβλήματος για τους δυτικούς καπιταλιστές. Η Ν.Αφρική παράγει το 22% του ακαθάριστου προϊόντος ολόκληρης της αφρικανικής ηπείρου, το 40% του συνολικού βιομηχανικού προϊόντος, και καταναλώνει το 53% της ενέργειας ολόκληρης της ηπείρου. Από την άλλη πλευρά γιγάντιες πολυεθνικές έχουν επενδύσει τεράστια κεφάλαια σ' αυτή τη χώρα —IBM, Ford, Kodak— ενώ η Βρεττανία έχει επενδύσει το 55% όλων των εξωτερικών επενδύσεών-της (8,7 δισ. δολλάρια).

Η άλλη όψη του νομίσματος, είναι ο ειδικός ρόλος της Ν.Αφρικής στην ήπειρο, που λειτουργεί στην περιοχή σαν παράγοντας προς όφελος των γενικότερων επιλογών του δυτικού καπιταλισμού. Η στρατιωτική και οικονομική δύναμη της Ν.Αφρικής είναι τέτοια που της επιτρέπει να είναι ικανή να επιβάλει "συντηρητικότερες πολιτικές" στις διάφορες χώρες με τις οποίες συνορεύει και έχει σχέσεις. Η Αγκόλα και η Μοζαμβίκη, που εξαναγκάστηκαν στην υπογραφή συνθηκών ευνοϊκών για το καθεστώς, αποτελούν ίσως τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα.

Η "αναταραχή" στην Ν.Αφρική, για όλους αυτούς τους λόγους, αποκτά διαστάσεις πολύ ευρύτερες, και ο αντίχτυπος μιας νίκης του κινήματος εκεί, θέτει σε λειτουργία διαδικασίες απρόβλεπτες για το σύνολο του καπιταλισμού στην αφρικανική ήπειρο.

Η άρχουσα τάξη μπροστά στο πρόβλημα

Αντιμέτωπη με τα συνεχώς ογκούμενα προβλήματα από τις μαχητικές κινητοποιήσεις της μαύρης εργατικής τάξης —αλλά και από τις αντιφάσεις του ίδιου του απαρτχάιντ— η άρχουσα τάξη έχει διασπαστεί ως προς την τακτική που πρέπει να ακολουθηθεί.

Η μια-της μερίδα αποτελεί τη φιλελεύθερη εκδοχή της άρχουσας τάξης. Αυτή αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της κατάργησης του απαρτχάιντ —γιατί δημιουργεί εκρηκτικές κοινωνικές συνθήκες που δυναμικά απειλούν να δυναμιτήσουν τον ίδιο τον καπιταλισμό. Τονίζει ότι τα συμφέροντα πλέον που διακυβεύονται είναι τεράστια γι' αυτό πρέπει να κυριαρχήσει η ...λογική και όχι ..." το τυφλό- πάθος"! Αισθάνεται ότι έχει τη δύναμη να προχωρήσει σε αυξήσεις μισθών, αναγνώριση των "μαύρων" συνδικάτων, και να παραχωρήσει το δικαίωμα ψήφου στους Αφρικανούς μέσα σε μια είδους "δυτική δημοκρατία", που θα διατηρεί βέβαια την κυριαρχία της λευκής άρχουσας τάξης μέσω πιο "συναινετικών διαδικασιών". Και μη νομιστεί ότι αυτή η μερίδα αποτελείται από "προο-

δευτικούς" μικρομεσαίους. Κάθε άλλο. Σαν ηγέτης-της εμφανίζεται ο πρώην πρόεδρος της γιγάντιας Anglo-American, Χάρυ Οπενχαίμερ. Οι δυο ενώσεις βιομηχάνων της Ν.Αφρικής επίσης, πιέζουν αποφασιστικά προς μια τέτοια κατεύθυνση. Αμέσως μετά το λόγο του Μπόθα

Χ.Οπενχάϊμερ.

στο συνέδριο του κόμματός-του (έγινε στις 15 Αυγούστου αυτού του χρόνου) εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση στην οποία τόνιζαν ".. σ' αυτή την ώρα της κρίσης, ο πρόεδρος... δεν μπόρεσε να είναι συγκεκριμένος στο να σπρώξει το έθνος προς τη θετική κατεύθυνση της ανανέωσης και της εθνικής συμφιλίωσης".

Το άκρο της άρχουσας τάξης αποτελεί φυσικά η ...άρα δεξιά συσπειρωμένη κύρια γύρω από το συντηρητικό κόμμα του Andries Tuernicht. Η τακτική που προτείνεται είναι απλή: περισσότερη καταπίεση του μαύρου πληθυσμού και...όλα θα πάνε καλά. Τα περισσότερα τάνκς και οπλοπολυβόλα του στρατού, θα αποτελέσουν τη λύση του προβλήματος. Στηρίζονται από μερικούς μεγάλους γαιοκτήμονες, λευκούς εργάτες που αποειδικεύτηκαν και είδαν τους μισθούς και τα προνόμια-τους να διαβρώνονται και φυσικά από γόνους της μικροαστικής τάξης με την ιδεολογία της κυριαρχίας του λευκού. Αυτοί αντιδρούν σε κάθε μεταρρυθμιστική διαδικασία και κάθε άλλο παρά αμελητέα ποσότητα μπορεί να θεωρηθούν. Υπολογίζεται ότι ελέγχουν το 30% του λευκού πληθυσμού της Ν.Αφρικής.

Τέλος υπάρχει η τακτική και η στρατηγική εκείνων που διαχειρίζονται την κρατική εξουσία σήμερα και είναι συσπειρωμένη γύρω από τον πρόεδρο Μπόθα. Αυτή πρέπει να αντιμετωπίσει την άμεση πραγματικότητα, να δώσει λύσεις, πέρα από τις "ιδεολογικοποιημένες απλουστεύσεις" των δυο προηγούμενων τάσεων. Αναγνωρίζει τις εκρηκτικές κοινωνικές συνθήκες που δημιουργούνται από τη διατήρηση του απαρτχάιντ. Αναγνωρίζει την αναντιστοιχία του απαρτχάιντ (διαβατήρια για τη διακίνηση των αφρικανών, "προσωρινή" διαμονή των μαύρων εργατών στους ίδιους τους τόπους εργασίας-τους) με το γεγονός ότι η οικονομία της Ν.Αφρικής είναι πλήρως ανεπτυγμένη και χρειάζεται "σταθερό" εργατικό δυναμικό. Επίσης, το κόστος της διατήρησης ενός υπερβολικά μεγάλου κατασταλτικού μηχανισμού (στρατού και αστυνομίας) συνεχώς αυξάνει. Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία για όλους τους λευκούς και η διατήρηση της στρατιωτικής ετοιμότητας μέχρι τα 65 χρόνια, προκαλεί έξοδο από την αγορά εργασίας σημαντικού τμήματος των λευκών εργατών, πράγμα το οποίο αυξάνει την διαπραγματευτική ικανότητα των αφρικανών εργατών.

Επιζητείται μια λύση που αμβλύνοντας αυτά τα προβλήματα, δεν θα έθετε όμως σε κίνδυνο την εξουσία τωνλευκών καπιταλιστών. Η ταχτική του "διαίρει και κυβέρνα" φαίνεται να έχει επιλεχτεί σαν στρατηγική. Από τη μια προσπαθεί να προσεταιριστεί τους μιγάδες και ασιάτες δίνοντάς-τους το δικαίωμα της ψήφου και τη δημιουργία μιας δικιάς-τους Βουλής. Δεύτερο προσπαθείνα δημιουργήσει μια "υπεύθυνη ηγεσία" των αφρικανών μέσω "συμβουλευτικών συμβουλίων" που δημιουργούνται στις πόλεις και στους δήμους όπου διαμένουν. Αυτά βέβαια αποτελούνται από τη μαύρη μεσαία τάξη. Προς την ίδια κατεύθυνση είναι και η προσπάθεια για τη δημιουργία μιας ελεγχόμενης συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας που θα είναι ο διάμεσος ανάμεσα στη ρατσιστική εξουσία και τους μαύρους εργάτες.

Τέλος η αναθέρμανση των διαφορών μεταξύ των διαφόρων "φυλών" από τις οποίες αποτελείται ο μαύρος πληθυσμός. Μη ξεχνάμε ότι η "φυλετική" διάκριση μέσα στον "εθνικό πληθυσμό" είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά της αφρικανικής ηπείρου. Έτσι γίνεται προσπάθεια να προσεταιριστούν στο καθεστώς, με διάφορα προνόμια, "φυλετικοί αρχηγοί". Για παράδειγμα, ενθαρρύνθηκε ο αντιπρόσωπος των Ζουλού Butheleri να ιδρύσει χωριστικό κίνημα που ονομάστηκε "Η Δύναμη είναι δική-μας", το οποίο έχει επιρροή μεταξύ των Ζουλού εργατών και που έχει επιτύχει και στο παρελθόν να σπάσει απεργίες (όπως στο Σοβέτο το 1976).

Τον τελευταίο καιρό, έχει αρχίσει να σχηματοποιείται ένα καινούριο σενάριο από την κυβέρνηση, που αποτελεί, κατ' αρχήν, μια ολοκληρωμένη πρόταση διεξόδου από την κρίση. Προτείνεται η διαίρεση της χώρας σε οκτώ "αναπτυξιακές περιοχές" που θα αντικαταστήσουν τις σημερινές τέσσερις επαρχίες της χώρας. Σε κάθε μια από αυτές θα υπάρχει καθολικό δικαίωμα ψήφου και θα δημιουργηθούν "μικτές" τοπικές κυβερνήσεις. Ένας συνδυασμός λευκών πολιτικών και διοικητών μαζί με μαύρους μικροαστούς πολιτικούς και αντιπροσώπους "φυλών". Και τέλος μια ομοσπονδιακή κυβέρνηση όπου ο τελικός έλεγχος του "εθνικού" κρατικού μηχανισμού (και ειδικά του στρατού) θα εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια των λευκών καπιταλιστών.

Σ' αυτά θα πρέπει να προστεθεί η στρατιωτική και οικονομική πίεση που εξασκεί η Ν.Αφρική, στις γειτονικές χώρες, για να σταματήσουν να παρέχουν οποιαδήποτε υποστήριξη στις διάφορες αντάρτικες οργανώσεις. Έτσι τόσο η Αγκόλα όσο και η Μοζαμβίκη εξαναγκάστηκαν στην υπογραφή συμφωνιών που υποχρεώνονται να μην παρέχουν βάσεις στο έδαφός-τους στους αντάρτες.

Είναι δυνατή η μεταρρύθμιση του Απάρτχάϊντ;

Η αντικατάσταση του απαρτχάιντ μ' ένα σύστημα πιο συναινετικών διαδικασιών, φαίνεται από πρώτη άποψη, να συναντάει αξεπέραστες δυσκολίες για τους καπιταλιστές της Ν.Αφρικής. Το απαρτχάιντ αποτέλεσε το μοχλό της καπιταλιστικής ανάπτυξης της χώρας. Κάθε άλλο παρά ένα απαρχαιωμένο σύστημα διακυβέρνησης είναι. Υπήρξε, και σ' ένα βαθμό εξακολουθεί να είναι, το ...πλέον εκσυγχρονισμένο σύστημα διακυβέρνησης για τους λευκούς καπιταλιστές. Χάρη σ' αυτό το σύστημα, δημιουργήθηκε μια μαύρη εργατική τάξη χαμηλόμισθη, ελεγχόμενη (διαβατήρια, μετά τη χρονική λήξη των συμβολαίων παραμονής μπορούσαν τους "ενοχλητικούς" εργάτες να τους στείλουν πίσω στα "ανεξάρτητα κρατίδια"τους) και γι' αυτό εξατομικοποιημένη. Από την άλλη πλευρά, επέτρεψε στους λευκούς καπιταλιστές, να δημιουργήσουν ένα ευρύτερο κοινωνικό μπλοκ μέσα στον κυρίαρχο λευκό πληθυσμό, που να στηρίζει τις επιλογές-τους. Έτσι, για παράδειγμα, κατοχυρώθηκε ήδη από τη δεκαετία του '20, το προνόμιο των λευκών εργατών να εργάζονται, μόνο αυτοί σε ειδικευμένες εργασίες, ενώ οι μαύροι εργάτες μόνο σε ανειδίκευτες. Αποτέλεσμα ήταν οι μισθοί και τα προνό-

Δακτυλικά αποτυπώματα για εσωτερικό διαβατήριο.

μια των λευκών εργατών να βρίσκονται στα ύψη σε σχέση με τους μαύρους.

Δεν είναι μόνο τα λιγότερο ανεπτυγμένα κομμάτια του νοτιοαφρικανικού κεφάλαιου, που στηρίζονται για να επιβιώσουν, στην ύπαρξη της φτηνής εργατικής δύναμης των μαύρων. Και η σημαντικότερη μερίδα της μπουρζουαζίας, που ελέγχει τα ορυχεία χρυσού, έχει απόλυτη ανάγκη της ίδιας φτηνής εργατικής δύναμης, τη στιγμή που αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα του συνολικού κόστους-της. Αρκεί εδώ να σκεφτούμε τα απότομα ανεβοκατεβάσματα της τιμής του χρυσού για να κατανοήσουμε τη σημασία της φτηνής εργασίας.

Ακόμα περισσότερο, σήμερα, με την παγκόσμια οικονομική κρίση και την όξυνση του ανταγωνισμού, την ανάγκη εκσυγχρονισμού των εργοστασίων με νέα τεχνολογία, για τους νοτιοαφρικάνους καπιταλιστές η φτηνή εργατική δύναμη είναι ένα πλεονέκτημα ζωτικότερο από ποτέ άλλοτε. Μια πρόσθετη δυσκολία για τους καπιταλιστές στο να γίνει μια ομαλή μετάβαση από το καθεστώς του απαρτχάιντ σε ένα είδος "δυτικοευρωπαϊκής δημοκρατίας" είναι το ίδιο το κίνημα. Τα διάφορα φιλελεύθερα μέτρα που απαιτούνται για κάτι τέτοιο, απειλούν μέσα στις δοσμένες συνθήκες καταπίεσης του μαύρου πληθυσμού, να δημιουργήσουν ανεξέλεγχτες καταστάσεις, μέσω όλο και περισσότερων "απαιτήσεων", κινητοποιήσεων και γενικά αύξησης της αυτοπεποίθησης του κινήματος. Πράγμα που θα έθετε σε κίνδυνο συνολικά πλέον τον καπιταλισμό στην Ν.Αφρική.

Στην Δ.Ευρώπη η ευρύτερη κοινωνική συναίνεση προέρχεται από το γεγονός ότι υπάρχουν οι "μηχανισμοί ενσωμάτωσης και συναίνεσης" μέσα στη δομή της κοινωνίας. Π.χ. η ύπαρξη της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας μεταξύ της εργατικής και αστικής τάξης. Στην Ν.Αφρική δεν υπάρχει καμιά "υπεύθυνη ηγεσία" που να ελέγχει τη μάζα της μαύρης εργατικής τάξης και να διαπραγματεύεται με τους αστούς. Αυτή για να δημιουργηθεί χρειάζεται επιτυχίες. Από την αύξηση —μέχρι και την εξίσωση— των μισθών με τους λευκούς εργάτες, έως καλύτερες συνθήκες στέγασης και κοινωνικής πρόνοιας. Τέτοια μέτρα όμως, μέσα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης φαίνονται εντελώς απαγορευτικά.

Η εργατική τάξη, οι πολιτικές οργανώσεις, η επαναστατική προοπτική

Από τα προηγούμενα δεν θα πρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα, ότι η μετάβαση σε μια νέου είδους "αστική ομαλότητα" είναι αδύνατη. Η αστικοδημοκρατική προοπτική δεν μπορεί να αποκλειστεί από τα πιθανά σενάρια για το μέλλον του καπιταλισμού στην Ν.Αφρική. Η πρόσφατη εμπειρία άλλωστε έχει αποδείξει ότι μπορεί να δοθεί τέτοιου είδους λύση. Τα ζωντανά παραδείγματα της εγκαθίδρυσης αστικοδημοκρατικών καθεστώτων σε μια σειρά χωρών της Λ.Αμερικής (Αργεντινή, Βραζιλία, Ουρουγουάη) είναι χαρακτηριστικά. Κι αυτό παρά την επιβολή σ' αυτές τις χώρες από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο "αιματηρών" προγραμμάτων λιτότητας που σήμαναν την εξαθλίωση για εκατομμύρια εργάτες.

Για άλλη μια φορά, αποδεικνύεται ότι οι "δημοκρατικές διαδικασίες" αποτελούν την καλύτερη μορφή διακυβέρνησης για την αστική τάξη. Οι "συναινετικές διαδικασίες" και ο "διάλογος" ακόμα και στις πιο αντίξοες συνθήκες, μπορούν ν' αποτελέσουν τη βάση της εξόδου από την κρίση, για τους καπιταλιστές. Και γι' άλλη μια φορά, αποδεικνύεται ότι δεν είναι οι "άθλιες" οικονομικές συνθήκες που κινούν την ταξική πάλη, αλλά ο βαθμός οργάνωσης και συνειδητοποίησης της εργατικής τάξης είναι αυτός που καθορίζει την έκβαση της ταξικής πάλης κάθε φορά.

Το καινούριο στοιχείο της σημερινής κρίσης στη Ν.Αφρική είναι η ύπαρξη μιας δυναμικής και οργανωμένης μαύρης εργατικής τάξης. Και η οποία κάθε άλλο παρά αμελητέα είναι ακόμα και αριθμητικά. Η οικονομική άνθιση των δεκαετιών '50 και '60 και η ανάγκη για εργατικά χέρια δημιούργησαν τις συνθήκες για την ύπαρξη μιας μαζικής μαύρης εργατικής τάξης. Το 1971 υπήρχαν 6,1 εκατομμύρια μαύροι εργαζόμενοι στη βιομηχανία, τα ορυχεία, και τις υπηρεσίες. Αποτέλεσμα της ύπαρξης πολύ λιγότερων λευκών εργατών, για να καλύψουν τις

συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες για ειδικευμένα εργατικά χέρια, υποχρέωσε την εκ των πραγμάτων χρησιμοποίηση των μαύρων εργατών σε ειδικευμένες εργασίες. Αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας ήταν ν' αυξηθεί η διαπραγματευτική ικανότητα της μαύρης εργατικής τάξης. Η οργάνωση της τάξης σε συνδικαλιστικά όργανα ήταν το φυσικό επακόλουθο. Ενώ το 1973 οι συνδικαλιζόμενοι εργάτες ήταν μόνο 40.000, το 1980 έγιναν 220.000 ενώ το 1983 έφτασαν 670.000. Η ικανότητα όμως των συνδικάτων να κινητοποιούν πολύ περισσότερους εργάτες από όσους έχουν μέλη είναι πολύ μεγαλύτερη. Στην απεργία που κηρύχθηκε τον περασμένο Νοέμβρη στην Transvaal συμμετείχαν 800.000 εργάτες. (Για την κατάσταση της μαύρης εργατικής τάξης βλέπε το άρθρο στη ΜΑΜΗ Νο 7, Ν.Αφρική: Στην σκιά του Σαρπβιλ).

Η κατάσταση στη Ν.Αφρική έχει όλα τα χαρακτηριστικά μιας αναπτυγμένης καπιταλιστικής χώρας, όπου υπάρχει εργατική εξέγερση. Το πρόβλημα της πολιτικής έκφρασης αυτής της δυναμικής εργατικής τάξης είναι πλέον επίκαιρο, όσο ποτέ άλλοτε. Η ύπαρξη, όμως, των φυλετικών διακρίσεων συσκοτίζει την εικόνα, σε σημείο που τα γενικά,(αταξικά) συνθήματα —ήγια να το πούμε καλύτερ— η ρεφορμιστική τακτική των σταδίων, να βρίσκουν εύφορο έδαφος. Οι δυο κύριες οργανώσεις στη Ν.Αφρική θεωρούν ότι ο σημερινός χαρακτήρας του κινήματος είναι "εθνικοαπελευθερωτικός".

Η πολιτική οργάνωση με τη μεγαλύτερη επιρροή, είναι το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο (A.N.C.). Μέσα στις γραμμές-του λειτουργεί και το ισχυρό ΚΚ της Ν.Αφρικής, που έχει και την ισχυρή υποστήριξη της Ρωσίας. Βρίσκεται στην παρανομία από το 1960 και ο ηγέτης-του Νέλσον Μαντέλα είναι στη φυλακή καταδικασμένος σε ισόβια δεσμά. Από το 1983 το A.N.C. ίδρυσε ένα "πλατύτερο μέτωπο δημοκρατικών δυνάμεων" το Ενωμένο Δημοκρατικό Μέτωπο (U.D.F.). Έχει ακόμα ένα στρατιωτικό τμήμα, το Umkhonto Wesiswe (M.K.).

Υπάρχει επίσης, μια δεύτερη πολιτική δύναμη μ' αξιοσημείωτη επιρροή η National Forum Commitee(Επιτροπή του Εθνικού Συνεδρίου, N.F.C.). Ποιά είναι όμως η πολιτική που προτείνουν;

Η στρατηγική που προτείνεται από το A.N.C. είναι η γνωστή σταλινική ταχτική των σταδίων. Μια παραλλαγή —ας πούμε— της στρατηγικής του ΚΚΕ που προβλέπει ένα πρώτο στάδιο αντιμπεριαλιστικό-αντιμονοπωλιακό, πριν τη σοσιαλιστική επανάσταση. Πιο συγκεκριμένα: Η αντίληψη του A.N.C./U.D.F. είναι ότι η πάλη ενάντια στο απαρτχάιντ ταυτίζεται, στην πρώτη φάση, με την πάλη για Δημοκρατικά Δικαιώματα και με τον αγώνα για Εθνική Απελευθέρωση. Σ' αυτό το στάδιο η πάλη μπορεί να διεξαχθεί από ένα ευρύτερο μπλοκ κοινωνικών δυνάμεων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται η "εθνική μπουρζουαζία", η μικροαστική τάξη, χέρι-χέρι με το προλεταριάτο και τους "λευκούς δημοκράτες".

Το N.F.C. συμφωνεί με την παραπάνω ανάλυση, με τη διαφορά ότι δεν βλέπει συνεργασία με τους λευκούς αντιρατσιστές. Ακόμα φαίνεται να θέλει να χρησιμοποιήσει περισσότερη επαναστατική φρασεολογία, με το να απευθύνεται κύρια στην εργατική τάξη. Μια φρασεολογία που την υπονομεύει με ...συνέπεια, χάρη στη θέση του ότι όλοι οι μαύροι είναι εργατική τάξη.

Αντιμέτωπο με τη σημερινή όξυνση της κρίσης το A.N.C., φαίνεται σε πρώτη φάση να έχει αποφασίσει την μεγαλύτερη δραστηριοποίηση του στρατιωτικού-του τμήματος (M.K.). Δημιούργησε ένα Στρατιωτικό Συμβούλιο, απαιτεί από τα μέλη-του "στρατιωτική πειθαρχία" και έρριξε το σύνθημα "πάμε για πόλεμο". Στην προσπάθεια-του να συνδεθεί πιο στενά με το εργατικό κίνημα στις πόλεις, διέταξε το στρατιωτικό-του τμήμα να επιτίθεται σε "μαλακούς στόχους", λευκούς αξιωματούχους και μαύρους συνεργάτες.

Όμως, το στρατιωτικό-του τμήμα έχει υποστεί καίριο πλήγμα, με τις συμφωνίες της Ν.Αφρικής με Αγκόλα και Μοζαμβίκη, που τις υποχρεώνει να μην παρέχουν στο έδαφός-τους βάσεις για τους αντάρτες. Αλλά το πρόβλημα δεν βρίσκεται

Μαύροι,που φυλακίστηκαν επειδή πέρασαν σε περιοχή λευκών.

ουσιαστικά εδώ. Βρίσκεται στην ίδια την αντίληψη του A.N.C. (που περιγράψαμε σχηματικά παραπάνω), και που δεν βλέπει να προωθεί τον αυτόνομο ρόλο της εργατικής τάξης. Οι καπιταλιστές της Ν. Αφρικής δεν πρόκειται να θιγούν από τα όποια σαμποτάζ, όσο σοβαρα κι αν είναι. Γιατί η δύναμή-τους (και η αδυναμία) δεν είναι στην ύπαιθρο αλλά στις πόλεις: Η Ν.Αφρική δεν είναι μια καθυστερημένη χώρα, αλλά μια ανεπτυγμένη βιομηχανική δύναμη. Στις πόλεις δημιουργείται ο πλούτος των καπιταλιστών και άρα η οικονομική και στρατιωτική-τους ισχύς. Μονάχα το συνεχές ανέβασμα των αγώνων της εργατικής τάξης, μέχρι το επίπεδο της οργάνωσης της τάξης σε όργανα εξουσίας (εργατικά συμβούλια), είναι ικανό να παραλύσει τους καπιταλιστές.

Όμως η προώθηση μιας τέτοιας πολιτικής έρχεται σε αντίθεση με τη στρατηγική του A.N.C. Το τελευταίο απαιτεί από την εργατική τάξη να χαλιναγωγεί τις "απαιτήσεις"-της, για να μην τρομάζει η "Εθνική αστική τάξη" και οι μικροαστοί σύμμαχοι. Έτσι, δεν είναι περίεργο που απαιτεί οι εργατικοί αγώνες να καθοδηγούνται από την συνδικαλιστική-του παράταξη το SACTU, που είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη μέσα στη Ν.Αφρική. Επίσης, φροντίζει να ξεκαθαρίσει τις γραμμές-του, από αγωνιστές που μπορούν να "τρομάζουν" τους συμμάχους που έχει επιλέξει. Έτσι διέγραψε πρόσφατα τη Μαρξιστική Εργατική Τάση που προπαγάνδιζε ότι στις δοσμένες συνθήκες της Ν.Αφρικής είναι όριμη η Σοσιαλιστική Επανάσταση.

Μ' αυτή-του την τακτική το A.N.C. ανοίγει ένα παράθυρο προς τον ρεφορμισμό, προς την ίδια κατεύθυνση που θέλουν και οι καπιταλιστές. Με δεδομένο τη δύναμη των τελευταίων, οικονομική και (καθοριστική σήμερα) στρατιωτική. Με δεδομένο ότι οι καπιταλιστές απευθύνονται, με την τακτική που ακολουθούν τελευταία, στις ίδιες κοινωνικές δυνάμεις με το A.N.C., την μαύρη αστική τάξη και τους μικροαστούς (οι οποίοι κάθε άλλο παρά την εργατική εξέγερση επιδιώκουν). Παίρνοντας όλα αυτά υπόψη ο δρόμος για τη δημοκρατική λύση του προβλήματος φαινέται να είναι δυνατός.

Τα προηγούμενα δεν σημαίνουν ότι για τους καπιταλιστές ο δρόμος που πρέπει να διανύσουν είναι εύκολος. Προηγουμένως εξηγήσαμε γιατί η "δημοκρατική λύση" στην Ν.Αφρική παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες. Το εργατικό κίνημα είναι εδώ μαχητικό, και οργανωμένο όσο ποτέ άλλοτε. Το στοίχημα που υπάρχει, είναι στο κατά πόσο η εργατική τάξη της Ν.Αφρικής θα βρει τη δική-της επαναστατική έκφραση.

Άγγελος Καλοδούκας

Μια συνέντευξη με το ανεξάρτητο εργατικό συνδικάτο FOSATU

Ο Εθνικός Γραμματέας του τμήματος επιμόρφωσης του FOSATU Alec Erwin μιλάει στην αγγλική εφημερίδα Sosialist Worker (14/9/85)

Ερώτηση: Θα ήθελα να ξεκινήσουμε με το ξεκαθάρισμα ενός ζητήματος. Πώς τοποθετείστε στο αίτημα για σταμάτημα των ξένων επενδύσεων και την επιβολή κυρώσεων στην Ν.Αφρική;

Απάντηση: Υποστηρίζουμε αυτή την πίεση. Όσο μεγαλύτερη τόσο καλύτερα. Πράγματι αυτό πονάει την κυβέρνηση, και θα είναι μια αποτελεσματική πίεση στο να εξαναγκαστεί να αλλάξει τακτική. Φυσικά είμαστε αντίθετοι στην έξοδο κεφαλαίων από τη χώρα, γιατί πιστεύουμε ότι αποτελούν μέρος του κοινωνικού πλούτου της Ν.Αφρικής. Εάν αισθανθούμε ότι κάποιου είδους άμεση και απτή αλλαγή θα επακολουθήσει σαν αποτέλεσμα αυτής της εξόδου (κεφαλαίων), θα πρέπει να αναθεωρήσουμε την θέση-μας. Σ' αυτό το στάδιο όμως πιστεύουμε ότι τα κεφάλαια πρέπει να παραμείνουν εδώ, και μιλώντας μακροπρόθεσμα, να τεθούν υπό εργατικό έλεγχο.

Ερώτηση: Σχεδιάζεται να γίνει, στο κοντινό μέλλον, μια νέα ομοσπονδία των συνδικάτων. Η απόφαση της *CUSA* (Το Συμβούλιο των Συνδικάτων της Ν.Αφρικής) πάνω στο θέμα ήταν αρνητική, αλλά ένα από τα πλέον σημαντικά τμήματά-της, το Εθνικό Συνδικάτο των Εργατών Ορυχείων, συμφώνησε να συνεργαστεί, όπως επίσης κι ένας αριθμός από συνδικάτα που δεν αποτελούν μέρος του *FOSATU*. Ποιά είναι η σπουδαιότητα αυτής της νέας ομοσπονδίας;

Απάντηση: Συζητάμε για μια νέα ομοσπονδία τα τελευταία χρόνια, αλλά υπάρχουν διαφορές ως προς το πώς πρέπει να λειτουργεί. Το FOSATU και τα μεγαλύτερα συνδικάτα, Τροφίμων και Συσκευασίας, το CAWUSA (Εμπορικών Προ-

μηθευτών και Εξαρτόμενων Εργατών) και νομίζω αυτές τις μέρες το Εθνικό Συνδικάτο των Εργατών Ορυχείων, πιστεύουν ότι πρέπει να είναι σφιχτοδεμένη, παρόμοια με τις σημερινές δομές του FOSATU.

Αυτό που τώρα προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε είναι το πρόβλημα των βιομηχανικών συνδικάτων. Θα προτιμούσαμε να δούμε ένα συνδικάτο ανα βιομηχανικό κλάδο. Δεν θέλουμε να υπάρξει καταναγκασμός δια μέσου της ομοσπονδίας. Σκοπεύουμε να αναγγείλουμε τη νέα ομοσπονδία στις 30 Νοεμβρίου.

Μπορεί να εξαναγκαστούμε να αφήσουμε το πρόβλημα των βιομηχανικών συνδικάτων να συζητηθεί και να αποφασιστεί τι πρέπει να γίνει στο εναρκτήριο συνέδριο. Έχουμε πλέον ένα καταστατικό που έχει συμφωνηθεί από όλα τα μεγάλα συνδικάτα. Τα μικρότερα συνδικάτα που είναι συνδεδεμένα με το Ενωμένο Δημοκρατικό Μέτωπο UDF, πιθανόν να θέλουν να κάνουν παρατηρήσεις και συγκεκριμένες αλλαγές.

Αν και το UDF και οι άλλες πολιτικές δυνάμεις έχουν μια εθνική παρουσία, εν τούτοις, έχουν πολύ μεγαλύτερη δυσκολία από τα συνδικάτα, για μια συνεκτική οργάνωση σε πανεθνική κλίμακα. Τα συνδικάτα, πιθανώς, είναι οι πλέον αποτελεσματικές δυνάμεις για να φέρουν σε πέρας καμπάνιες οποιουδήποτε είδους.

Η δοκιμασία (για τα συνδικάτα) θα έρθει όταν θα αρχίσουμε να οργανώνουμε εργάτες των σιδηροδρόμων, λιμενεργάτες, κι όταν θα μπούμε στο τεραίν γιγαντιαίων πολυεθνικών, όπως τις Barlow Rand, Anglo-American.

Ερώτηση: Η εντύπωση που μου δημιουργήθηκε είναι ότι το *UDS* και οι άλλες οργανώσεις δέχτηκαν σοβαρά χτυπήματα από την καταπίεση. Μήπως αυτό δημιουργεί μια αυξανόμενη πίεση στο *FOSATU* σαν ηγεσία, όχι μόνο των συνδικάτων, αλλά του κινήματος σαν σύνολο;

Απάντηση: Είναι αλήθεια ότι το FOSATU αναμείχθηκε πάρα πολύ στην πολιτική αρένα. Είναι πολύ ενδιαφέρον να αναλαμβάνεις πολιτική δράση και να διαμαρτύρεσαι για ότι συμβαίνει. Οπωσδήποτε όμως το FOSATU ακόμα παραμένει, ένα πολύ αποτελεσματικό συνδικαλιστικό όργανο για τους εργάτες.

Δεν μπορούμε να συμπεριφερόμαστε σαν πολιτική οργάνωση, όπως για παράδειγμα, στην περίπτωση του SAAWU (Συνδικάτο των Ενωμένων Εργατών της Ν.Αφρικής).

Το να θέσουν εκτός νόμου το FOSATU θα είχε σαν αποτέλεσμα να υπάρξει μεγάλη σύγκρουση με το σύνολο των συνδικάτων, και αναταραχή των εργατών της κάθε ξεχωριστής επιχείρησης. Αυτό είναι κάτι που το κράτος και οι μεγάλοι επιχειρηματίες πρέπει πάντα να έχουν υπόψη.

Είμαστε πολύ συνδεδεμένοι με τα εργοστάσια. Οι αντιπρόσωποι της βάσης αποτελούν το θεμέλιο για κάθε συνδικαλιστική επιτροπή.

Ερώτηση: Το *FOSATU* οργανώνει τους "τοπικούς" αντιπροσώπους βάσης, μαζί με αντιπροσώπους εργατών από διαφορετικά εργοστάσια και συνδικάτα της ίδιας περιοχής. Ποιά είναι η σπουδαιότητα αυτών των "τοπικών αναπροσώπων" όπως ονομάζονται;

Απάντηση: Οι "τοπικοί αντιπρόσωποι" αποτελούν το σκαλοπάτι μεταξύ των συνδικάτων και της ευρύτερης πολιτικής δραστηριότητας. Επιτρέπει σε εργάτες που οργανώθηκαν για να αντιμετωπίσουν προβλήματα της παραγωγικής διαδικασίας, να έρθουν σε επαφή με την δύναμη και την συνεκτικότητα η οποία απορρέει από το γεγονός ότι αποτελούν μέλη μιας ευρύτερης κοινότητας.

Σ' αυτή την πρόσφατη κρίση πειραματιζόμαστε για την ακριβή σχέση μεταξύ των "τοπικών" και της κοινότητας. Για παράδειγμα, στο Springs-Kwa-Thema (στο Transvaal) οι "τοπικοί" έδρασαν σαν κρυφή πολιτική δύναμη μέσα σε συμβούλια όπου συμμετείχαν αντιπρόσωποι από άλλες οργανώσεις.

Στο Pinetown-Claremont (κοντά στο Durban) δημιουργήσαμε ένα συμβούλιο της κοινότητας αποτελούμενο από δυο αντιπροσώπους από κάθε οργανωμένο εργοστάσιο, δύο από κάθε σχολείο, και δυο από κάθε οργάνωση.

Η εμπειρία-μας είναι ότι οι "τοπικοί" ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες της κρίσης και τώρα αναζητούμε ποιού είδους μόνιμη λειτουργία πρέπει να έχουν σε σχέση με την κοινότητα.

Προσπαθούμε να δημιουργήσουμε εργατικά συμβούλια, σε άλλες συνθήκες και περιστάσεις. Σ' αυτό το στάδιο οι "τοπικοί" αναπτύσσονται μ' έναν μάλλον αυθόρμητο τρόπο. Δεν υπάρχει κεντρική γραμμή από το FOSATU. Πρέπει να εξετάσουμε ποιές πολιτικές δυνάμεις λειτουργούν εκεί, στην Ν.Αφρική —είναι ένα πολύ μπλεγμένο περιβάλλον.

Ερώτηση: Ποιά είναι η σχέση μεταξύ των συνδικάτων και των πολιτικών οργανώσεων όπως το *UDF*;

Απάντηση: Είναι ουσιώδες για τις ομοσπονδίες συνδικάτων, να είναι ανεξάρτητες από κάθε είδους πολιτική δέσμευση, γιατί αυτό θα ήταν διασπαστικό. Πιστεύουμε ότι τα συνδικάτα πρέπει να παίζουν πολιτικούς ρόλους όποτε και όπου είναι αναγκαίο, αλλά σαν ομοσπονδία συνδικάτων. Αυτό μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους.

Μπορεί να είναι μια καμπάνια που γίνεται από εμάς και με τις δικές-μας δυνάμεις, ή μπορεί να είναι μια καμπάνια που επιχειρούμε σε επαφή με άλλες δυνάμεις.

Ερώτηση: Πιστεύετε ότι τα συνδικάτα πρέπει να δημιουργήσουν ένα εργατικό κόμμα με δικό-του πρόγραμμα.

Απάντηση: Η ομοσπονδία σαν τέτοια δεν έχει άποψη πάνω σ' αυτό. Όλοι συμφωνούμε ότι έχουμε ανάγκη ενός πολύ περισσότερο ξεκάθαρου προγράμματος για πολιτικές και οικονομικές απαιτήσεις. Πιστεύουμε ότι αυτό είναι μακροπρόθεσμο. Δεν προετοιμάζουμε ένα εργατικό κόμμα. Αυτό θα ήταν πρώιμο και μη συνετό.

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ ΟΤΕΛΟ ΚΑΡΒΑΛΙΟ

"Καθορίζομαι απο την στρατηγική επιλογή της Σοσιαλιστικής Επανάστασης σαν μόνη λύση για τη κρίση στην Πορτογαλλία, απο την αντίληψη οτι σοσιαλισμός σημαίνει οτι η εξουσία ανήκει στους εργάτες και ασκείται δημοκρατικά απ' αυτούς, και την πίστη οτι η εργατική τάξη μπορεί να πετύχει αυτό το στόχο μονο με τ'οπλο στο χέρι."
Οτέλο ντε Καρβάλιο.
Αθήνα 1979.

11,5 χρόνια μετά την έκρηξη της Πορτογαλλέζικης επανάστασης,ενας απο τους βασικούς της πρωταγωνιστές, ο Καρβάλιο βρίσκεται στην φυλακή .Οι συγκεκριμένες κατηγορίες και ο τρόπος της δίωξης δεν εχουν μεγάλη σημασία.Γύρω απο την δίκη του Καρβάλιο και των συντρόφων του η Πορτογαλλική Δημοκρατία ξεκαθαρίζει τους λογαριασμούς με την επανάσταση που την έφερε στην εξουσία: Στήν Πορτογαλλία της φτώχειας ,της ανεργίας, του απίθανου πληθωρισμού ακόμα και η μαραμαίνη ανάμνηση της "εποχης των γαρυφάλλων" ειναι ενοχλητική.Με την δίκη ενάντια στον Καρβάλιο τοποθετείται ανοικτά στο στοχαστρο της Δημοκρατίας η "στρατηγική της σοσιαλιστικης επανάστασης σαν μόνη λύση για την κρίση στη Πορτογαλλία".Και δεν πρόκειται για παλιούς λογαριασμούς,αλλα αντίθετα για τον προσδιορισμό του πλαισίου μέσα στο οποίο μπορει ο οποιοσδήποτε να κινηθεί νόμιμα μέσα στήν σημερινή πολιτική κρίση στην Πορτογαλλία.Οι "σοσιαλιστές" του Σοάρες, φρόντισαν να θωρακίσουν την Δημοκρατία από τα αριστερά πρίν την παραδώσουν στη δεξιά.

Η δίκη του Καρβάλιο εχει απλώσει σ'ολη την Ευρώπη ενα κυμα συγκίνησης .Οι ελπίδες που ειχε σκορπίσει μέσα στον κόσμο το 68 ,η "ηρωική εποχή" που έκλεισε μέ την ηττα τις 25 Νοέμβρη στην Πορτογαλλία, δεν ηταν δυνατόν να μήν εχουν αφήσει σημάδια εστω και μετά απο δεκα χρόνια ηττας ,λάσπης, και απογοήτευσης.Αυτή ειναι η βάση για την πλατιά καμπάνια συμπαράστασης που εχει άναπτυχθει στην Ευρώπη.Σ'αύτη την καμπάνια υπάρχει και ενα παράδοξο στοιχείο:σε περίοπτη θέση ανάμεσα στις υπογραφές διαμαρτυρίας υπάρχουν κορυφαία στελέχη των σοσιαλιστικών κομμάτων των ιδιων των συντρόφων του Σοάρες.Στήν Ελλάδα ,η ΚΕ του ΠΑΣΟΚ ,ο κ.Τζουμάκας και ο κ. Μπέης ενωνουν την φωνή τους με την διαμαρτυρία για την φυλάκιση του Καρβάλιο.Πρόκειται για φαινόμαινο που εχει έπαναληφθει αρκετές φορές:Αυτοί που στην χώρα τους οργανώνουν την αστικη πολιτική εξουσία,"εκει" ,στην μακρυνή Πορτογαλλία δεν ειναι με το Σοάρες ειναι με τον Καρβάλιο,με την αριστερά, με την επανάσταση.Πρόκειται για μια ανέξοδη απόπειρα στελεχων των σοσιαλιστικών κομμάτων να αναπληρώσουν κάποια απο την φθορά τους μέσα απο την σύνδεση που προσκαιρα αναπτύσσουν σε κάποιες τέτοιες στιγμές με την συγκίνηση που προκαλ ειται μέσα στο κόσμο.Η μιά πλευρα αυτης της συμμετοχης ειναι η"χρησιμοποίηση" των υπογραφών τους απο την καμπάνια συμπαράστασης.Η αλλη πλευρα ειναι η οικειοποίηση γενονότων συμβόλων η προσώπων του κινήματος απο δυνάμεις εχθρικές σ'αυτό.Το που θα γύρει η πλάστιγγα ειναι ενα θέμα που κάθε φορά παίζεταισυγκεκριμένα .

Ο Καρβάλιο ειχε επισκευθεί την Ελλάδα το 1979.Εκτός απο τις μεγάλες ανοικτές εκδηλώσεις οπου μίλησε, ειχε συμμετέχει σε μια πιό κλειστή και ουσιαστική συζήτηση με συντρόφους της ΕΑ.Αυτή η συζήτηση ειχε γίνει στα γραφεία της ΟΣΕ και ενα τμήμα της ειχε δημοσιευθεί στην Εργατική Πρωτοπορεία. Σήμερα αναδημοσιεύουμε αυτή την συνεύτευξη σαν ενα κείμενο οπου ο ιδιος ο Καρβάλιο εξηγει τις θέσεις του πάνω σε κεντρικα ζητήματα της εξέλιξης στην Πορτογαλλία.Πρόκειται ακριβως για τις θέσεις που οδήγησαν τον Καρβάλιο στην απέναντι πλευρα του οδοφράγματος απο αυτη που κράτησε ο Σοάρες και το κόμμα του.

Ερ: Μέ τήν επανάσταση στίς 25 'Απρίλη μέσα στό MFA τί στόχους είχατε γιά τό ποιός θά έρθει στήν έξουσία μετά τό φασιστικό καθεστώς;

Ο.Κ: Στίς 25 'Απρίλη τόMFA κινήθηκε μέ στόχο νά γκρεμίσει τό καθεστώς τού Γκαετάνο καί νά δώσει τήν έξουσία στούς έπαγγελματίες πολιτικούς. Μέ τήν άνάπτυξη όμως μέσα στό 75 τού έπαναστατικού κινήματος τό MFA χωρίστηκε σέ τρεϊς τάσεις, άπό τίς όποϊες μόνο ή μιά, αύτή τήςCOP CON πού ήτανε συνδεδεμένη μέ τήν έπαναστατική άριστερά, άντιμετώπιζε τό πρόβλημα άπό τήν σκοπιά τού πώς νά βοηθήσουμε τούς έργάτες νά πάρουν τήνέξουσία.

Ερ: Σέ ποιές τάσεις χωρίστηκε τό MFA καί ποιός ήταν ό συσχετισμός μεταξύ τους;

Ο.Κ: Τό MFA χωρίστηκε σέ3 τάσεις. Ή μεγαλύτερη ήτανή δεξιά γύρω άπό τόν Μέλο 'Αντούνες,πού ήταν συνδεδεμένη μέ τό Σοσιαλιστικό Κόμμακαί πού προετοίμασε καί έκανε τήν 25 Νοέμβρη.Μιά μικρότερη όμάδα άξιωματικών ήταν ή ρεφορμιστική τάση,γύρω άπό τόν Βάσκο Γκονσάλβες καί συνδεδεμένη μέ τό Κομμουνιστικό Κόμμα. Τέλος ή τάση τής 'Επαναστατικής 'Αριστεράς , ή τάση τής COP CON πού διοικούσα έγώ, καί πού είχε πολύ καλές σχέσεις μέ τίς όργανώσεις τής 'Επαναστατικής 'Αριστεράς .

Ερ: Πώς άντιμετωπίσατε αύτή τήν διάσπαση;

Ο.Κ: 'Η 'Επαναστατική 'Αριστερά δέν μπόρεσε νά προβλέψει αύτή τή διαφοροποίηση μέσα στό MFA καί νά προετοιμαστεϊ γιά μιά πάλη πού νά έμποδίζει τήν πορεία πρός τίς 25 Νοέμβρη.

ΕΡ: Τί σήμαινε γιά τό έπαναστατικό κίνημα ή 25 Νοέμβρη καί πώς φτάσατε σ'αύτή ;

Ο.Κ.: 'Η 25 Νοέμβρη είναι τό σημεϊο άνακοπής τού έπαναστατικού προτσές στήν Πορτογαλλία.Είναι ή ήττα.'Ο μεγά είναι ή έπαναστατική άριστερά.Φτάσαμε στίς 25 Νοέμβρη κάτω άπό δύο βασικούς παράγοντες:

* Τήν περίοδο τής άνάπτυξης τού έπαναστατικού κινήματος τό 74-75,στήν έπαναστατική άριστερά έπικράτησε ένα κλίμα ύπεραισιοδοξίας καί θριαμβευτισμού πού σέ συνδυασμό μέ τήν πολυδιάσπασή της δέν έπέτρεψε τήν πραγματική συγκρότηση μιάς όργάνωσης τών μαζών.
* Στήν ϊδια περίοδο ή έπαναστατική άριστερά ξέχναγε ότι ή δυνατότητα άνάπτυξης τού έπαναστατικού κινήματος στηριζόταν βασικά στήν ϋπαρξη μιάς ένοπλης δύναμης,τής COP CON πού δημιουργούσε έκείνες τίς συνθήκες πού εύνοούσαν καί έπέτρεπαν τίς καταχτήσεις τών έργατών καί τού λαϊκού κινήματος.
* Σ'αύτά μπορώ νά προσθέσω ένα τρίτο παράγοντα.Τήν έπίθεση τού ΚΚΠ στήν έπαναστατική άριστερά πού τήν θεώρησε σάν κύριο έχθρό του.Τό74 75 τό ΚΚΠ είχε τρομοκρατηθεϊ,γιατί οί μάζες τό προσπέρναγαν τραβώντας πρός τά άριστερά."Ετσι τό ΚΚΠ,πούδέ θίχτηκε καθόλου μετά τίς 25 Νοέμβρη,έξαπόλυσε μιά έπίθεση έξόντωσης τής Ε.Α πού άντιμετώπιζε σοβαρές δυσκολίες.Καί αύτό ήταν σημαντικό, γιατί έκείνη τή στιγμή τό ΚΚΠ είχε αύτό πού έλειπε άπό τήν Ε.Α:ένα ίσχυρό κομματικό μηχανισμό,τεράστεια οίκονομική δύναμη-σταθερή παρουσία έμπείρων στελεχών σέ πολλούς χώρους.

Γενικά μπορώ νά πώ,καί αύτό είναι μιά αύτοκριτική,κάναμε θαυμάσια πράγματα.Μέ τόν ένθουσιασμό καί τήν έπαναστατική μας όρμή όδηγήσαμε τίς μάζες μπροστά στό προχώρημα τής έπανάστασης.Δέ μπορέσαμε όμως νά οργανωθούμε σάν σώμα ,μέ κεφάλι πόδιακαί χέρια ,πού νά μπορεϊ νά στηρίξει αύτό τό κίνημα καί νά ανοίξει τίς προοπτικές πού θά θέλαμε. . . .

γιά τό κίνημα τών φαντάρων, τό SUV (στρατιώτες ένωμένοι θά νικήσουν);Πώς φτιάχτηκε, πώς άναπτύχθηκε,τί δυνατότητες παρέμβασης είχε στίς 25 Νοέμβρη;

Ο.Κ: Τό καλοκαίρι τού 75 ό σ Corvalho ταγματάρχης συνδεδεμένος μέ τήν COPCON καί φίλος μου,πήρε προαγωγή σέ ταξίαρχο καί άνέλαβε τή διοίκηση τής πιό συντηρητικής περιοχής,τού Βορρά,μέ έδρα τό όπόρτο.'Η δεξιά όμως άντέδρασε άφαίρεσε τή διοίκηση άπ'αύτόν ,καί τόν ύποβίβασε σέ ταγματάρχη.Γιά νά άντιμετωπιστεϊ αύτή ή ένέργεια οί έπαναστάτες ύπαξιωματικοί τού Βορρά πήραν τήν πρωτοβουλία γιά τό κίνημα "στρατιώτες ένωμένοι θά νικήσουν".Αύτό τό κίνημα κέρδισε τήν ύποστήριξη ή καί τήν ένεργό συμμετοχή έκατοντάδων ή καί χιλιάδων φαντάρων μέσα στούς στρατώνες, έξαπλώθηκε γρήγορα σ'όλη τή χώρα,έκανε πολύ γερές άγωνιστικές διαδηλώσεις,κέρδισε άρκετή λαϊκή ύποστήριξη. Τό SUV ήταν μιά πρωτοβουλίατής Ε.Α. Τό ΚΚΠ έμεινε έξω άπό τό κίνημα αύτό καί τό χτύπησε μέ κάθε τρόπο."Ομως τό SUV άν καί άνέπτυξε μια. μεγάλη καί γερή προπαγανδιστική δράση δέν μπόρεσε νά συγκροτηθεϊ σέ ένιαϊο όργανωτικό σχήμα πού νά μπορεϊ νά άντιπαρατεθεϊ στό σκληρό καί πειθαρχημένο στρατιωτικό μηχανισμό πού χρησιμοποίησε ή δεξιά."Ετσι τό SUV δέν μπόρεσε νά κινητοποιήσει τούς φαντάρους στίς στρατώνες στίς 25 Νοέμβρη καί νά άπαντήσει στήν έπίθεση τής δεξιάς."Αλλο ένα σημεϊο πού φαίνεται ή παρουσία άλλάκαί ή άδυναμία τής ΕΑ.

Ερ:Τά έργατικά συμβούλια πώς φτιάχτηκαν,τί σχέσεις είχαν μέ τούς έπαναστάτες καί μέ τό στρατό;

Ο.Κ Τά έργατικά συμβούλια άποτέλεσαν τό ξεκίνημα τής δημιουργίας μιάς πραγματικής δύναμης.Φτιάχτηκαν σέ

πολλά άπό τά μεγάλα καί σημαντικά έργοστάσια τῆς βιομηχανικῆς περιοχῆς τῆς Λισαβώνας,βασικά μέ τή πρωτοβουλία ένός κόμματος τῆς ΕΑτοῦ PRP BP (έπαναστατικό κόμμα τοῦ προλεταριάτου - έπαναστατικές ταξιαρχίες).Αύτό τό κίνημα πού συσπείρωσε πολλούς έπαναστάτες έργάτες συνδέθηκε στενά μέ τό PRP καί εἶχε σχέσεις καί μέ τό SUV. Ὅμως τό PRP ἦταν ἕνα μικρό κόμμα πού δέ μπόρεσε μόνο του νά φτιάξει μιά δύναμη μέσα στά έργοστάσια πού νά μπορεῖ νά σταματήσει τήν έπίθεση τῆς δεξιᾶς.Αύτό τό κίνημα πού άναπτύχθηκε μόλις δύο μῆνες(Καλοκαίρι-Φθινόπωρο τοῦ 75)διαλύθηκε μέ τό άναποδογύρισμα τοῦ έπαναστατικοῦ προτσές πού άκολούθησε τίς 25 Νοέμβρη.Ἔτσι

στήν πραγματικότητα στίς 25 Νοέμβρη ή ΕΑ μπορούσε νά στηριχτεῖ μόνο στό μικρό έκτελεῖο τῆς COP CON

Ερ: Μετά τίς 25 Νοέμβρη τί πολιτικές έξελίξεις ὑπῆρχαν;

Ο.Κ : Τό 76 σημαδεύτηκε άπό τίς τρεῖς έκλογικές μάχες. Τίς έκλογές γιά τόν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας,τίς βουλευτικές έκλογές καί τίς έκλογές γιά τούς Δήμους.Μέσα ὅμως στό 77 διατρέξαμε σοβαρό κίνδυνο.Μέ τήν προαγωγή τοῦ Εάνες σέ άρχηγό τοῦστρατοῦ ξηρᾶς,τήν άπομάκρυνση ὅλων τῶν άριστερῶν άξιωματικῶν άπό καίριες θέσεις, καί τήν άποκατάσταση τῆς ίεραρχίας μέσα στούς στρατῶνες , κυρίαρχοι μέσα στό στρατό ἔμειναν οί παληοί άντιδραστικοί μεγάλοι βαθμοφόροι.Ἔτσι μέσα σ'αύτό τό χρόνο κινδυνέψαμε σοβαρά τουλάχιστο δυό φορές άπό πραξικόπημα τῆς στρατιωτικῆς δεξιᾶς.Σήμερα μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τέτοιος κίνδυνος δέν ὑπάρχει. Μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου οί ὑπαξιωματικοί τοῦ 74-75 βρίσκονται πιά σέ καίριες θέσεις μέσα στίς μονάδες.Ένδεικτικό γιά αύτή τήν άλλαγή τῆς κατάστασης μέσα στό στρατό εἶναι τό γεῦμα-έπέτειος πού όργανώνουν κάθε χρόνο στίς 25 Άπρίλη.Πρόπερσυ μαζί μέ τίς οίκογένειες τῶν άξιωματικῶν πού συμμετεῖχαν εἴμασταν 550 ἄτομα.Πέρσυ ὑπῆρχαν 700 άξιωματικοί, καί φέτος παρόλες τίς άντίθετες διαταγές τοῦ Εάνεςκαί τίς πιέσεις τῶν διοικητῶν συμμετεῖχαν 1200 άξιωματικοί ὅλων τῶν βαθμῶν.Ἡ ὕπαρξη ένός τέτοιου προοδευτικοῦ ρεύματος μέσα στό στρατό δέ σημαίνει βέβαια τή δυνατότητα άναδημιουργίας ένός MFA,γιατί οί συνθῆκες πού τό δημιούργησαν τότε ἔχουν άλλάξει, ή πολιτική ἔχει άπομακρυνθεῖ πιά άπ'τούςστρατῶνες. Μᾶς δίνει ὅμως τή βεβαιότητα ὅτι αύτή τή στιγμή ἕνα στρατιωτικό πραξικόπημαστήν Πορτογαλλία εἶναι πρακτικά άδύνατο.Μ'αύτή τή βεβαιότητα μποροῦμε νά άφοσιωθοῦμε στό ἔργο τῆς άνάπτυξης τῆς ΕΑ μέσα στά πλαίσια τοῦ λαϊκοῦ κινήματος πού άνασυντάσεται.Τόν τελευταῖο καιρό εἴχαμε πολλές άπεργίες έργατῶν,καί συγκρούσεις μέ τήν άστυνομία ἤ κινητοποιήσεις άγροτῶν πού άντιστέκονταν στήν παλινόρθωση τῶν προνομίων τῶν γεοκτημόνων.

Ερ: Μετά τίς 25 Νοέμβρη τί άνακατατάξεις ὑπῆρξαν στήν ΕΑ ;

Ο.Κ : Ἡ τελευταία μεγάλη κεντρική πολιτική μάχη τῆς ΕΑ ἦταν ή ὑποψηφιότητά μουστίς προεδρικές έκλογές τοῦ 76 . Ἡ ὑποψηφιότητά μου ὑποστηρίχτηκε άπό 6 όργανώσεις:τό PRP (έπαναστατικό κόμμα τοῦ προλεταριάτου),τήν UDP (λαϊκή δημοκρατική ένότητα) τό MES (κίνημα σοσιαλιστικῆς άριστερᾶς),τό FSP (λαϊκόΣοσιαλιστικό μέτωπο),τό MSU (ένοποιημένο σοσιαλιστικό κίνημα) καί ή LCR (κομμουνοστικός έπαναστατικός σύνδεσμος).

Μέσα σέ ἕνα κύμα λαϊκοῦ ένθουσιασμοῦ καί συμμετοχῆς τῶν έργατῶν στίς συγκεντρώσεις μας,παρουσιάσαμε ἕνα άπλό πρόγραμμα δέκα σημείων πού ἦταν μιά έπαναστατική έναλλακτική πρόταση στό πρόγραμμα τοῦ ρεφορμισμοῦ.Ἡ καμπάνια κατάληξε σέ 800.000 ψήφους,δηλαδή στό 17%,τήστιγμή πού ό ὑποψήφιος τοῦ ΚΚΠ συγκέντρωσε γύρω στό 8%.

Μέ τό τέλος ὅμως τῆς καμπάνιας,καί ένῶ ὑπῆρχαν οί δυνατότητες νά χτίσουμε μιά πραγματική πολιτική δύναμη τῆς ΕΑ μέσα στό γενικό ένθουσιασμό πού έπικρατοῦσε,ή ένότητα πού εἶχε καταχτηθεῖ ἔσπασε.Οί ήγεσίες τῶν διαφό

ρων ὀργανώσεων ρίχτηκαν σέ μιά σκληρή διαμάχη γιά τήν ἡγεμονία αὐτοῦ τοῦ κινήματος.Σέ 5 μῆνες αὐτό τό κίνημα διαλύθηκε....

Ερ: Σήμερα σέ ποιά κατάσταση βρίσκονται οἱ ὀργανώσεις τῆς ΕΑ ;

Ο.Κ. : Σήμερα ἡ ΕΑ εἶναι πολυδιασπασμένη.'Από τίς παλιές ὀργανώσεις ὑπάρχουν μόνο τρεῖς: <u>UDP</u> (Λαϊκή Δημοκρατική 'Ενότητα).Πρόκειται γιά ἕνα μέτωπο διαφόρων μαοικῶν ὀργανώσεων μέ κύρια τό ΚΚΠ (ἀνασυγκροτημένο).Εἶναι μιά σκληρή σταλινική πολύ σεχταριστική ὀργάνωση."Εχει πολύ καλές σχέσεις μέ τό δικό σας ΚΚΕ-ΜΛ . Μέ τήν UDP ἔχουμε,ὅπως φαντάζομαι καί σεῖς,πολλά προβλήματα νά συνεργαστοῦμε.'Η δουλειά μαζί τους εἶναι ἄν ὄχι ἀδύνατη , τουλάχιστον πολύ δύσκολη.Σήμερα εἶναι διασπασμένη σέ τρεῖς τάσεις:'Η μιά πού κυριαρχεῖ στό ΚΚΠ (ἀνασυγκροτημένο) καί πού πρόκειταινά συμμετάσχει στίς ἐκλογές μόνη της.'Η δεύτερη γύρω ἀπό τόν μοναδικό βουλευτή τῆς UDP πού ἔχει φύγει ἀπό τό κόμμα ἀλλάπαραμένει στήν UDP.Καί ἡ τρίτη γύρω ἀπότήν συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας τῆς UDP "φωνή τοῦ λαοῦ".Οἱ δύο τελευταῖες τάσεις μᾶλλον θά κατέβουν μαζί μας στίς ἐκλογές.

<u>Τό MES</u> (Κίνημα Σοσιαλιστικῆς Αριστερᾶς).Τό κύριο χαρακτηριστικό τοῦ MES σήμερα εἶναι ὅτι εἶναι μιά μικρή ὀργάνωση στελεχῶν χωρίς μεγάλη ἐπιρροή καί παρουσία στούς χώρους τοῦ κινήματος. Εἶναι χωρισμένο σέ δύο τάσεις οἱ ὁποῖες ὅμως δέν ἀποκλίνουν καί παραμένουν στήν ἴδια ὀργάνωση.

<u>'Η base FUT</u> (βάση τοῦ ἑνοποιημένου ἐργατικοῦ μετώπου). Μιά μικρή ἀλλά καλά ὀργανωμένη καί ἑνιαία ὀργάνωση μέ κύριο προσανατολισμό τό συνδικαλιστικό κίνημα.'Από τίς ἄλλες ὀργανώσεις τό FSP διαλύθηκε,ἐνῶ τόMSU μέ μιά συγχώνευση ἐξελίχτηκε σέ μιά δεξιά ρεφορμιστική ὁμάδα ἀνάμεσα στό σοσιαλιστικό καί τό κομμουνιστικό κόμμα.

<u>Τό PRP-BR</u>(ἐπαναστατικό κόμμα τοῦ προλεταριάτου-ἐπαναστατικές ταξιαρχίες).Μισοδιαλύθηκε μετά ἀπό μιά ἄγρια ἐκστρατεία τοῦ κατασταλτικοῦ μηχανισμοῦ ἐναντίον του 'Η ἐπίθεση αὐτή πού κορυφώθηκε τόν 'Απρίλη τοῦ 78 ἔγινε μετά ἀπό ὁρισμένες ἔνοπλες ἐνέργειες τοῦ PRP-BR (ἐπιθέσεις σέ τράπεζες γιά χρήματα,χτυπήματα καπιταλιστικῶν ἤ φασιστικῶν στόχων, μέ ἐκρηκτικά).Σήμερα 40 καθοδηγητικά στελέχη του μέ προέλευση τίς ἐπαναστατικές ταξιαρχίες βρίσκονται στόἐξωτερικό,ἐνῶ ἄλλοι 30 σύντροφοι εἶναι στή φυλακή συνέχεια ἀπό τόν Απρίλη τοῦ 78. 'Ανάμεσά τους βρίσκονταικαί οἱ βασικοί ἡγέτες τῆς ὀργάνωσης.'Αλλά τότε ἀκριβῶς('Απρίλης 78) φτιάχτηκε μιά νέα ὀργάνωση τῆς ΕΑ στήν Πορτογαλλία,ἡ OUT

'Η OUT (ἑνοποιημένη ὀργάνωση ἐργατῶν) φτιάχτηκε ἀπό τήν πλειοψηφία τῶν στελεχῶν τοῦ PRP καί τράβηξε πολλά μέλη τῆς UDP,τοῦ FSP , τοῦ MES καί ἀνοργάνωτους ἀγωνιστές.Συγκροτήθηκε μέσα ἀπό μιά διαδικασία συγκεντρώσεων-συζητήσεων μέ ἑκατοντάδες ἐργάτες στήν ὁποῖα πῆρα ἐνεργό μέρος.Εἶναι ἡ πιό σοβαρή πολιτική ὀργάνωση στήν Πορτογαλλία.Καθορίζεται ἀπό τή στρατηγική ἐπιλογή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπαναστασης σά μόνης λύσης γιά τή κρίση στήν Πορτογαλλία,ἀπό τήν ἀντίληψη ὅτι σοσιαλισμός σημαίνει ὅτι ἡ ἐξουσία ἀνοίκει στούς ἐργάτες καί ἀσκεῖται δημοκρατικά ἀπ'αὐτούς, καί τήν πίστη ὅτι ἡ ἐργατική τάξη μπορεῖ νά πετύχει αὐτό τό στόχο μόνο μέ τό ὅπλο στό χέρι.'Η OUT διατηρεῖ σά βασικά πολιτικά ντοκουμέντα τό "ντοκουμέντοτῆς COP CON ") καί τή διακήρυξη τοῦ MFA "για τήν ἑνότητα λαοῦ-κινήματος ἐνόπλων δυνάμεων".

Στό ἱδρυτικό της συνέδριο συμμετεῖχαν 1200 ἀντιπρόσωποι.Τό 37% ἀπ'αὐτούς ἦταν ἐργάτες τῆς βιομηχανικῆς ζώνης τῆς Λισαβώνας,τό 30% ἀγρότες τῶ ν μεγάλων κτημάτων τοῦ νότου,τό 22% γυναῖκες.

• • •

Ερ:Ποιά πιστεύεις ὅτι εἶναι ἡ προοπτική τῆς ΕΑ στήν Πορτογαλλία;

Ο.Κ. : "Οπως σᾶς εἶπα,σήμερα στή Πορτογαλλία δέν ὑπάρχει δυνατότητα στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος.Ταυτόχρονα ἡ ἀστική τάξη δέν ἔχει μπορέσει συνταγματικά νά δώσει λύση στήν κρίση.Σήμερα τό λαϊκό καί ἐργατικό κίνημα ἀνασυντάσσεται μετά τήν ἧττα τοῦ 75.Πιστεύω ὅτι οἱ ἐπαναστάτες μέσα ἀπό μιά συζήτηση γιά τά λάθη τοῦ παρελθόντος θά μπορέσουν νά φτάσουν τήν ἄνοιξη τοῦ 80 σ'αὐτό πού ὀνομάζουμε "συνέδριο ἐπαναστατικῆς λαϊκῆς ἑνότητας" καί νά συγκροτήσουν μιά ἰσχυρή πολιτική δύναμη στήν Πορτογαλλία.'Ενδεικτικά σᾶς λέω ὅτι στίς ἑπόμενες βουλευτικές ἐκλογές ἐλπίζω νά συγκεντρώσουμε,ἄν ὄχι τό 17%,ἕνα ποσοστό γύρω στά 12-15%.

Η Αγγλια της Θατσερ καιγεται

Χαντσγουωρθ, Μπέρμινχαμ.Μια συνοικία της δεύτερης σε μέγεθος πόλης της Βρετανίας που έγινε πασίγνωστη οταν (σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις)"έξαλλες συμμορίες νεαρών μαύρων απ'τις Δυτικές Ινδίες και Ασιατών συνεπλάκησαν μεταξύ τους και κατόπιν πυρπόλησαν σπίτια και λεηλάτησαν καταστήματα".

Μπέρμινχαμ.Κάποτε ηταν η καρδιά της βιομηχανίας της Βρετανίας.Σήμερα...Οι απολύσεις εχουν ουθμό 1000 την βδομάδα. Το 1983 ανακοινώθηκαν επίσημα 7000 χαμένες θέσεις εργασίας.Ενας στούς πέντε κατοίκους ζει με επίδομα ανεργίας.Στην συνοικία Χάντσγουωρθ η αντιστοιχία εινα ενας στούς τρείς.Σε μιά άλλη συνοικία , το Σπάρμπουρκ,ειναι ενας στους δύο.Απο τους 1434 απόφοιτους Γυμνασίω στο Χαντσγουωρθ, πέρυσι μόνο 99 βρήκαν δουλειά και από αυτούς μόνο 8 ηταν μαύροι.Η ανεργία στην νεολαία φτάνει στο 50% .Στήν πραγματικότητα εινα γύρω στο 95%,επειδη ενα μεγάλο κομμάτι νέων απασχολείτε σε Σχολές Μαθητείας με μισθούς πείνας.Ενας στούς τρείς κατοίκους της μείζονος περιοχής ζει κάτω απο το επίσημα καθορισμένο οριο φτώχειας.Το 1981,60.000 σπίτια στη πόλη θεωρήθηκαν ακατάλληλα για διαμονή.ΣτόΧάτσγουωρθ μία στις δέκα οικογένειες δεν εχει τουαλλέτα μεσα στο σπίτι.

Μέσα σ'ανα τέτοιο περιβάλλον, οι αστυνομικές ρατσιστικές προκλήσεις ξεπερνούν καθε όριο.Η αφορμή για τις ταραχές ηλθε οταν κάποιοι "φιλήσυχοι" πολίτες κάλεσαν την αστυνομία να επέμβει γιατι στήν περιοχή γινόταν διακίνηση ναρκωτικών.Ομως, οπως λένε και οι υπάλληλοι του Τοπικού Κέντρο Νομικής Βοήθειας "η αστυνομία τα έχει κάνει πλακάκια με τους ντήλερς ηρωΐνης και κοκαΐνης.Την πέφτει μόνο σε νεαρούς έγχρωμους για μικροποσότητες μαριχουάνας.Ολη την προηγούμενη περίοδο οι αστυνομικές επιδρομές σε πάμπ ηταν καθημερινό φαινόμενο."

Τα γεγονοτα ξέσπασαν οταν οι μπάτσοι ξηλοκόπησαν άγρια ενα μαύρο οδηγο ενω του έδιναν κλήση Εκατοντάδες μαύροι νέοι συγκεντρώθηκαν στο αστυνομικό τμήμα και στίς συγκρούσεις που ακολούθησαν αντιμετώπισαν την αστυνομία με μολώτωφ και τούβλα ενω έκλεψαν τρόφιμα και στερεοφωνικά μηχανήματα απο σούπερ -μάρκετ.Τά μέσα μαζικης ενημέρωσης θέλησαν αρχικά να παρουσιάσουν τις ταραχές σαν εσωτερική σύγκρουση των μαύρων απο την Καραϊβική με τους Ασιάτες.Ομως, αυτό διαψεύδεται και απο τις φωτογραφίες οπου μαύροι λευκοί και ασιάτες συγκρούονται ενωμένοι με την αστυνομία, αλλα και από το γεγονός τα μαγαζιά που λεηλατήθηκαν δεν ανήκαν σε μαγαζάτορες συγκεκριμένης εθνότητας.Ενας Ινδός την ωρα του κλεφτοπόλεμου με την αστυνομία δήλωσε στήν εφημερίδα SOCIALIST WORKER: "τέτοιοι διαχωρισμοί δεν υπάρχουν εδώ,Εχουμε τους

πλούσιους και τους φτωχούς-κύρια τους άνεργους. Αυτοί υποφέρουν πιό πολύ απ'ολους.Εγώ εχω δουλει ά και θεωρούμαι τυχερός.Τις μαλακίες που λέει η τηλεόραση μην τις πιστεύετε".

Μετά το Μπέρμινχαμ, ακολούθησε το Μπρίξτον στο Ν Λονδίνο ,το Τόξτεθ στο Λίβερπουλ και την ωρα που γράφεταιτο άρθρο στο Τότεναμ στο Β Λονδί νο.Οι αφορμές για τις συγκρούσεις μοιάζουν να έ-χουν βγεί με καρμπόν.Στό Μπρίξτον, η αστυνομία εισβάλει σ'ενα σπίτι στις 7 το πρωΐ και πυροβο - λει την Τσέρυ Γκρός μαύρη μητέρα ενός "καταζητού μενου".Οι φίλοι της οικογένεις μάζεύονται στο ασ τυνομικό τμήμα.Ο διευθυντής δεν τους δέχετε' και το τμήμα δέχεται ενα κατεγισμό από μολώτωφ και τούβλα.Οι συγκρούσεις γενικεύονται στην περι οχή.Ειναι χαρακτηριστική η αντίδραση πολλων ηλι-κιωμένων μαύρων κατοίκων :"Αντι να καινε τ'αυτο-κινητα, θάπρεπε να καταστρέψουν τελείως το αστυ-νομικό τμήμα και τις τράπεζες" .Οι δυνάμεις της αστυνομίας αποκτούν τον ελεγχο της κατάστασης με τά απο ωρες και αφού εχουν καεί κυριολεκτικά δυο κεντρικοί δρόμοι.Οταν αραιώνει ο κόσμος γίνονται 149 συλλήψεις ,πολλες απ αυτές μετά από εισβολή σε σπίτια.

Στο Τότεναμ, μιά γυναίκα παθαίνει συγκοπή κα θώς ερευνούν το σπίτι της.Στις συγκρούσεις που α κολουθούν,σκοτώνεται απο μαχαιριές ενας μπάτσος η αστυνομία μιλάει για διαδηλωτές οπλισμένους με πυροβόλα όπλα και ζητά να της δοθεί άδεια για χρήση πλαστικών σφαιρών .

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνονται τουλάχι-στον 22 συνοικίες σε διάφορες πόλεις της Αγγλίας βρίσκονταν σε αναβρασμό τη στιγμή που γράφεται το άρθρο.

* * *

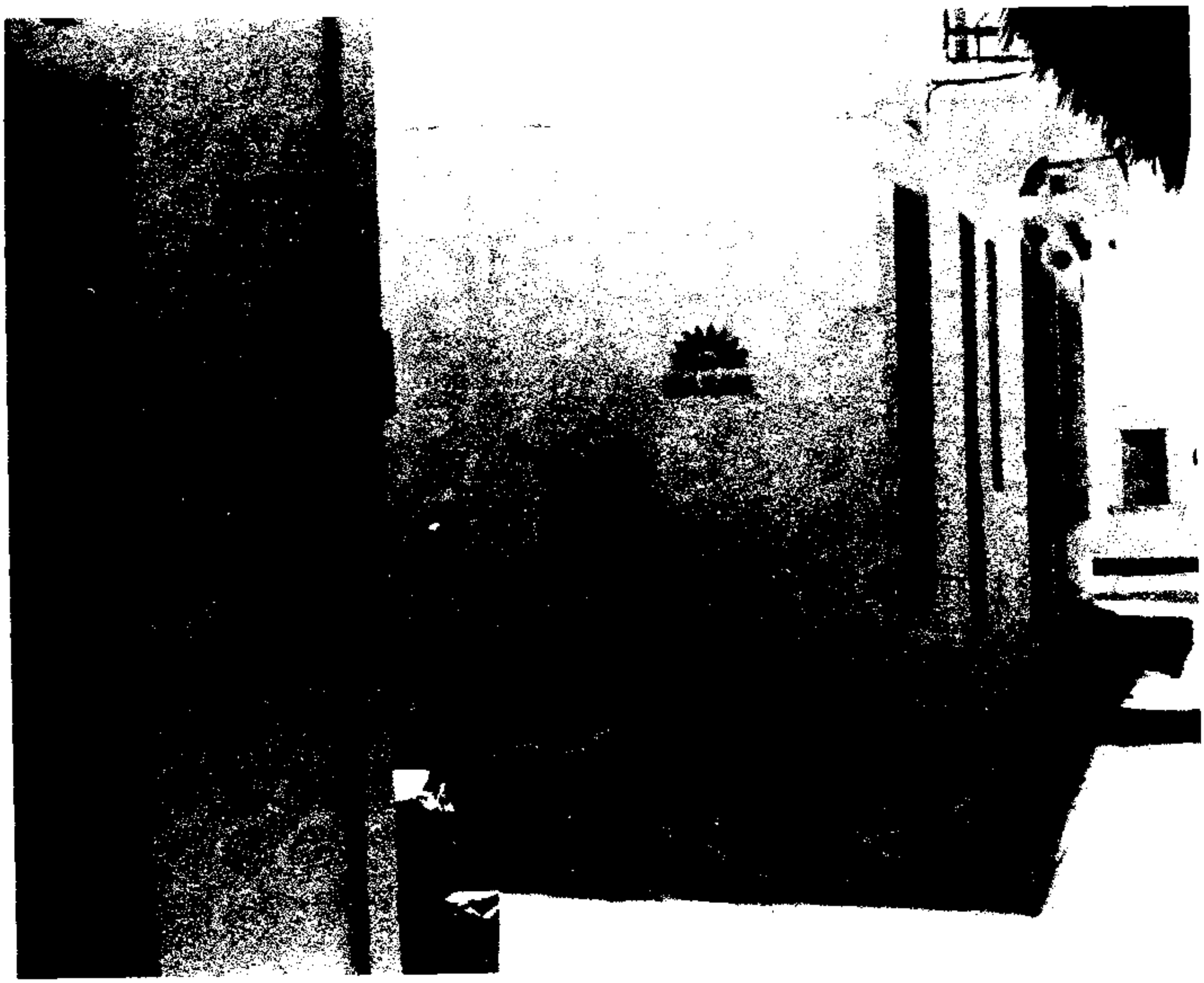
Το κεντρικό άρθρο του Socialist workerγια τις συγκρούσεις στο Μπέρμινχαμ άρχιζε ως εξής:

"Οταν οι νέοι του Χάντσγουωρθ απώθησαν την ασ τυνομία μακριά πο την Λόζελς ρόουντ τη Δευτέρα το βράδυ,αυτό που συνεβαινε ηταν ενα καρναβάλι των καταπιεσμένων. Η αστυνομία, που καθημερινά προσέβαλε την μαύρη νεολαία, ξαφνικά εγινε καπνός Μια αίσθηση αυτοπαιποίθησης ξαπλώθηκε στην περι οχή.Μια εργατική νεολαία ειχε για λίγες ωρες πά-ρει στα χέρια της των έλεγχο των δρόμων της γει-τονιάς της και ως ενα βαθμό της ζωής της...

Ομως... μια τέτοια σύγκρουση "τινάζεται σαν ρ ουκέτα και πέφτει σαν τούβλο". Τέσσερα χρόνια με τά απο τις αντίστοιχες συγκρούσεις το καλοκαίρι του 1981 και τίποτε δεν εχει μεινει ουσιαστικα σαν οργανωμένη αντίσταση .Οι μολώτωφ και τα τούβ λα δεν τα βγάζουν περα μόνες τους με το οπλοστά-σιο του κράτους. "Τό κράτος εχει το μονοπώλειο της οργανωμένης βίας και ειναι δύσκολο να το νι-κίσεις στην εδρα του...οι συγκρούσεις βασίζονται κύρια στην γειτονιά οπου υπάρχουν άνθρωποι με δι αφορετικά συμφέροντα.Αυτή ειναι και η διαφορά με το χώρο δουλειας, οπου υπάρχει η υλική βάση για μια συνεχιζόμενη αγωνιστική συλλογικότητα."Η σύγ κρουση ,ειναι συχνα η αρχή για κάτι και ακόμα συχνώτερα η κατάληξη.Ομως, ανάμεσα στην αρχή και το τέλος μεσολαβει το κτίσιμο μιας συλλογικής δομ σης και μνήμης, μιας οργανωμένης καθημερινης πά-λης για την δημιουργία των συνθηκων ανατροπής τω καπιταλισμού.Το Χατσγουωρθ, το Μπρίξτον, το Τοξ-τεθ, το Τότεναμ ειναι κομμάτια αυτης της διαδικα σίας. Ομως, το καίριο κτύπημα δίνεται μόνο στην καρδιά του συστήματος:Τό κέρδος

7-10-85 Κώστας Πίττας

Το μαθητικό κίνημα μετά τον αντι-309

Η κατασταση στα σχολεια σημερα χαρακτηριζεται κυρια απο :

* Την προσπαθεια διαχειρισης της κρισης του αστικου σχολειου, απ΄το ΠΑΣΟΚ,με αιχμη το νομο 1552 αντι του δεξιου 309.

* Απ΄την αδυναμια παρεμβασης σαν κινημα των ιδιων των μαθητων και εν μερει των καθηγητων προς την κατευθυνση της οξυνσης της κρισης , στην αντικαπιταλιστικη προοπτικη.

Γ Ι Α Τ Ο Ν Α Ν Τ Ι - 3 0 9

Αναλυτικοτερα για τον αντι-309,σα διαδικασια διαχειρισης,μπορουμε να δουμε οτι επιχειρει :

* Την προσαρμογη της εκπαιδευτικης λειτουργιας με βαση την κατασταση στην αγορα εργασιας οπως διαμορφωνεται σημερα. Ετσι προωθει την αναγκαστικη στροφη στην Τεχνικη εκπαιδευση μεσω της καθιερωσης του Ενιαιου Πολυκλαδικου Λυκειου, που συστεγαζει Γενικο και Επαγγελματικο,αμβλυνοντας την παραδοσιακη εικονα για τα Τεχνικα. Παραγει ετσι και ειδικευμενους εργατες με λιγοτερο κοστος κινησης μεσα στους εκπαιδευτικους μηχανισμους και μεταθετει το προβλημα της ανεργιας απο τις δουλειες που θελουν πτυχιο σε αλλη μορφη συνθετης εργασιας με προοπτικη τη μεγαλυτερη δυνατοτητα κοινωνικου ελεγχου.

* Οξυνει το διδυμο εντατικοποιηση-επιλογη.

Απο την Α΄Λυκειου και με πλεγμα διαρκους επιλογης που διαμορφωνει και το παραδοσιακο εξεταστικο πλαισιο και η οξυνση των αποκεντρωμενων,μεσα στο σχολικο χρονο,εξετασεων οπως διαγωνισματα, τεστ,προφορικες βαθμολογιες,ξεχωριζουν οσοι προοριζονται για τα ΑΕΙ.Οι υπολοιποι πειθαναγκαζονται να παραμεινουν στο σχολειο εχοντας πανω τους την εμφαση στην ιδεολογικη διαμορφωση.

* Να ρυθμισει τις εργασιακες σχεσεις με τους καθηγητες,στην κατευθυνση της εντατικοποιησης της εργασιας τους.Αυτο σημαινει οτι οι αναγκαιες λειτουργιες του σχολειου καλυπτονται με οικονομικοτερο τροπο,πιεζοντας περισσοτερο τους ρυθμους δουλειας των καθηγητων.
* Να διαμορφωσει νεο πλαισιο εξουσιων-ιεραρχιων μεσα στη μεση εκπαιδευση,ριχνοντας την εμφαση στη δυνατοτητα επιρροης των κομματων και των συσχετισμων τους,που ελεγχουν Νομαρχιακες Επιτροπες,Σχολικα Συμβουλια,Δημοτικες και Κοινοτικες αρχες.
* Να διατηρησει,να συστηματοποιησει και να οξυνει ολες τις αλλες πλευρες καταπιεσης και υποταγης των μαθητων,που υπαρχουν απο πριν, αναβαπτιζοντας τες σε "προοδευτικη" κατευθυνση.

Ο Ι   Μ Α Θ Η Τ Ε Σ

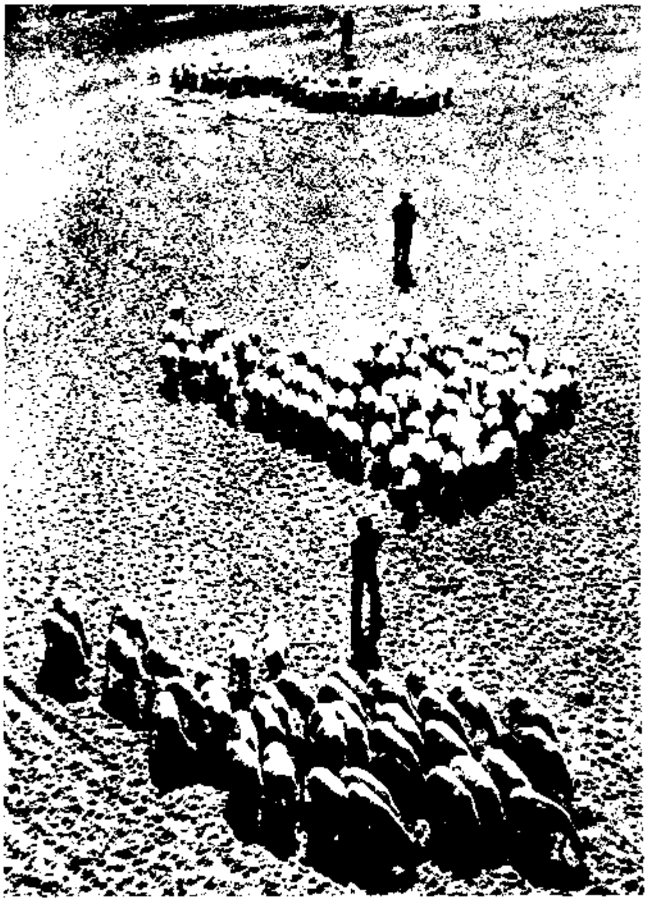
Ετσι, οι παραπανω εξελιξεις για τους μαθητες σημαινουν :

* Τη βιαιη υποταγη στους κατανεμητικους μηχανισμους με πρωτοφανη οξυνση της επιλογης.Οχι μονο δεν αλλαζει,αλλα δυναμωνει το πλαισιο "εξετασεις-βαθμοι-πανελλαδικες",που σημαινει,οτι για να ανταποκριθει κανενας σ΄αυτο,πρεπει να οργανωσει τη ζωη του με βαση το διαβασμα,το φροντιστηριο,την εντατικοποιηση συνολικα,που ο ρολος της στην υποταγη των μαθητων γινεται κεντρικος σε ενα "συγχρονο" σχολειο.
* Τη διατηρηση του προσανατολισμου για σπασιμο καθε δυνατοτητας αντιστασης στα παραπανω σημεια.Το χαμηλο οριο των απουσιων κρεμεται σα βεργα πανω απ΄τα κεφαλια,ειτε της αυθορμητης αγανακτησης των κοπανατζηδων,ειτε της προσπαθειας αγωνιστικης-συλλογικης αντιστασης π.χ. αποχες,καταληψεις κλπ.

Η απαγορευση διακινησης εντυπων εξω απο τον ελεγχο του σχολικου μηχανισμου,αποτελει επιθεση σε μια στοιχειωδη κατακτηση του κινηματος, μετα το 74,δειχνοντας το πραγματικα κατασταλτικο προσωπο,που εχει αν χρειαστει, το "δημοκρατικο" σχολειο.

Τα παραπανω (εντατικοποιηση,απουσιες,απαγορευση διακινησης ιδεων) ειναι φραγματα στην οποιαδηποτε αυτονομη οργανωση του μαθητικου κινηματος.

* Ολα αυτα παιζονται σε μια γανικοτερη κατασταση,που υπαρχει μεσα στη νεολαια,και καθοριζει τη ζωη των μαθητων οχι σαν τετοιων πια,αλλα σαν κομματι αυτης της νεολαιας.Ειναι η μιζερια της ανεργιας,η αγρια εκμεταλλευση στη δουλεια. Ειναι το στρατοπεδο με τη διαπαιδαγωγηση στις αστικες αξιες,τα καψονια, τα στρατοδικεια, τις φυλακες,την απομονωση εικοσιδυο μηνες.Ειναι η οικογενεια,που βγαινει αναβαθμισμενη σαν συναισθηματικη φωλια η σαν ταμειο ανεργιας στους δυσκολους καιρους.Ειναι η πολιτιστικη κριση,που θεοποιει την καθε ειδους μιζερια και απομακρυνει την τεχνη απ΄τη χαρα της ζωης ολων μας.Ειναι ο αντινεολαιιστικος ρατσισμος,ειναι η κριση του κυριαρχου προτυπου κανονικοτητας,που αφου δεν

ξεπερνιεται βιωνεται σαν αυτοκαταστροφη.

Ο καταλογος βεβαια μπορει να μακραινει σ΄ολα τα επιπεδα..

Γ Ι Α   Τ Ο   Μ Α Θ Η Τ Ι Κ Ο   Κ Ι Ν Η Μ Α

Το να πιανεις,ομως θεματα οπως τα παραπανω, που η κυριαρχη νοοτροπια τα θεωρει "εξωτερικα" απο το σχολειο,σημαινει οτι μπορεις να παλαιψεις συνολικα μεσα στο σχολειο,σαν κομματι του μαθητικου κινηματος,που κινειται μαζι με την εργατικη ταξη,σε μια αντικαπιταλιστικη προοπτικη.Ετσι ξαναγυρναμε σ΄ενα στοιχειο με μεγαλη βαρυτητα : Την διαλυση του κινηματος μεσα στα σχολεια.Διαλυση που υπαρχει σε ολα τα επιπεδα,αντιθετα απο τις θριαμβολογιες των ρεφορμιστων,που το βλεπουν να αναπτυσσεται και να δυναμωνει.

Αυτη η διαλυση ειναι αποτελεσμα,περα απο την υφεση του κινηματος συνολικα (σε σχολες,εργοστασια),της αναγκης για πολιτικη συγκροτηση και προχωρημα,που ειχε το κινημα μετα το 74και πως ανταποκριθηκαν σ΄αυτη οι πολιτικες αποψεις.

Στην πρωτη περιοδο κυριαρχησε η γραμμη του "δημοκρατικου σχολειου",που ειχαν τα ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ--ΚΚΕ εσ και εν μερει η λαικοδημοκρατια.Αυτη εδενε το κινημα στη στρατηγικη εκσυγχρονισμου της αστικης ταξης για την εκπαιδευση,ανοιγοντας τον δρομο στο νεο πλαισιο ελεγχου-ιεραρχιας, εμποδιζοντας το βαθαιμα του προβληματισμου και του αγωνα γυρω απο το σχολειο,που σε καμμια περιπτωση δεν το ονομαζε αστικο.Αυτη η γραμμη οδηγησε τελικα,σαν οργανωτικη εκφραση,την μαχητικη διαθεση σε εκλογικη πελατεια.

Απο την αλλη,οι ομαδες των αυτονομων μαθητων δημιουργημενες στο κενο αναμεσα στην κριτικη των παραταξεων απεναντι στο σχολειο και την πραγματικη κατασταση,λειτουργησαν βαζοντας σαν

αμεσο ,το στρατηγικο συνθημα "το μονο κοκκινο σχολειο ειναι αυτο που καιγεται".Κατεληξαν ετσι ειτε στην υποκατασταση του κινηματος απ΄τις ομαδες,ειτε στην αδρανεια και την ομφαλοσκοπηση.

Και για τις δυο αποψεις,το ΠΑΣΟΚ στην εξουσια σημανε την κριση τους.Διαλυοντας τους στοχους τους διελυσε και τη συλλογικοτητα τους,με αποτελεσμα την πρωτοφανη εξατομικοποιηση στο χωρο του σχολειου.Η υπογεια αγανακτηση ομως,που δεν επαψε σε καμμια περιπτωση να υπαρχει,τροφοδοτησε αλλες πρακτικες (χουλιγκανς κλπ).

* * *

Ενας ολοκληρος κοσμος,δειλα-δειλα,αρχιζει να αναζητα δρομους για μια πιο συλλογικη αντιπαραθεση απεναντι στο σχολειο,στην καθημερινη μιζερια της οικογενειας,ολης της ζωης,που γκρεμιζει τα ονειρα της νεολαιας : στρατος,ανεργια,αστυνομια.

Ακριβως σ΄αυτον τον κοσμο,που δεν καταφερε να τον εκφρασει με το "μαχητικο" της προσωπειο η ρεφορμιστικη πολιτικη της ΚΝΕ με το "15: για να λειτουργησει πιο σωστα το σχολειο",χρειαζεται να επιχειρηθει μια απ΄ευθειας επικοινωνια.

Μπορει να μην εκκρεμουν μεγαλες μαχες με διαρκεια,ομως καποιες αντιπαραθεσεις δεν θα λειψουν.Ουτε περισσοτερο δεν θα εξαφανιστουν ολοι αυτοι,που σημερα βρισκονται σκορπιοι και απομονωμενοι στα σχολεια τους.

Η ΟΣΕ μαζι με μια σειρα απο συναγωνιστες και συναγωνιστριες στα σχολεια,αρχισε απο την αρχη της χρονιας μια διαδικασια συζητησης.Στοχος της "Μαθητικης Πρωτοβουλιας" ειναι η εξασφαλιση της δυνατοτητας συζητησης αναμεσα σ΄αυτον τον κοσμο για τα ζητηματα που βαζει η διαχειριση του σχολειου απ΄το ΠΑΣΟΚ,η προσπαθεια συγκροτησης μιας απαντησης απεναντι στα προβληματα,που ανοιγει αυτη η πολιτικη.

Ετσι η λειτουργια αυτη εχει μια εσωτερικη ζωη με συζητησεις για το αστικο σχολειο,τον αντι-309,την κατασταση του μαθητικου κινηματος, αλλα και γενικοτερες οπως για τι σοσιαλισμο μιλαμε και πως φτανουμε εκει.

Παραπερα ο βασικος προσανατολισμος μας ειναι η προσπαθεια να δημιουργηθει ενα δικτυο επαναστατων μαθητων-τριων,που να προσπαθησει να απευθυνει τις ιδεες και τις προτασεις του σ΄ολο αυτο το πλατυτερο ακροατηριο που μιλησαμε πιο πανω.Ακριβως απ΄αυτη τη διαδικασια πιστευουμε οτι μπορει να προχωρησει η πολιτικοποιηση και η συνειδητοποιηση ενος κοσμου μεσα στα σχολεια,σε μια επαναστατικη κατευθυνση.

Ποι ειναι το περιεχομενο αυτης της δουλειας, που προτεινουμε :

1) Σαν επαναστατες μαθητες : Να αρνηθουμε ολες εκεινες τις θυσιες,που πανε να μας προσαρμοσουν στις αναγκες της αγορας εργασιας.Εναντια στους ασφυκτικους ρυθμους της μαθητικης ζωης,τις απουσιες,τους βαθμους,τα κοσκινα των εξετασεων,στις περικοπες δαπανων και το φορτωμα τους στις πλατες των εργαζομενων,να προβαλουμε διεκδικησεις συγκεκριμενες,για ελευθερη προσβαση στα ΑΕΙ και ΤΕΙ,σπασιμο της εντατικοποιησης,για ελευθερη διακινηση των ιδεων.

2) Σαν μαθητες επαναστατες :Μακρια απο την ρεφορμιστικη αντιληψη,που θελει τους μαθητες ξεκομενους απο το κινημα της νεολαιας,να προβαλουμε ζητηματα εναντια στον μιλιταρισμο,τους εξοπλισμους και τη διχρονη απομονωση της νεολαιας στο στρατο,εναντια στη μιζερια της ανεργιας,που δεν εχεις ουτε ενα επιδομα ανεργιας,εναντια στην οικογενεια και την προσπαθεια να κρατικοποιηθουν οι εκφρασεις της νεολαιας η να κατασταλλουν με το ρατσισμο και την αστυνομια.

3) Στη σημερινη περιοδο,σε αντιπαραθεση με τους καθε ειδους ρεαλισμους της σοσιαλδημοκρατιας και του Γκορμπατσωφ,βλεπουμε σα μονο στρατηγικο στοχο για ενα μαθητικο κινημα τη συνδεση του με τους αγωνες των εργατων στην κατευθυνση της ανατροπης του καπιταλισμου,του περασματος του ελεγχου της κοινωνιας στα χερια των ιδιων των εργατων.

Υπαρχουν πολλες ευκαιριες,που βλεπουμε να αξιοποιουμε για συγκεκριμενες πρωτοβουλιες.Πχ οι εκλογες για τα δεκαπενταμελη,η μαθητικη παρελαση και ο σωβινισμος στη γιορτη της 28 Οκτωβρη και αλλα.

Η "Μαθητικη Πρωτοβουλια" ειναι ανοιχτη σε καθε συναγωνιστη και συναγωνιστρια που συμφωνει με τον πιο πανω προσανατολισμο.Συνεδριαζει καθε Σαββατο στις 5μ.μ. στα γραφεια της ΟΣΕ.

Η ιστορία μιας μαθητικής απεργίας στην Αγγλία του 1911

Όταν οι μαθητές εμπνέονται από τους εργατικούς αγώνες

Το παρακατω κειμενο αναφερεται σε μια απεργια μαθητων στα Αγγλικα σχολεια το 1911. Η μαχητικοτητα, η μαζικοτητα και η διαρκεια της δικαιολογουν τη χρηση της λεξης απεργια και οχι αποχη. Δεν εχουμε δηλαδη να κανουμε με το συνηθισμενο τυπο μαθητικης κινητοποιησης, αλλα με μια αγωνιστικη διεκδικηση του δικαιωματος των παιδιων για ενα μη αυταρχικο σχολειο, για ενα σχολειο, που δεν ειναι προσαρμοσμενο στις αναγκες της καπιταλιστικης παραγωγης, αλλα στις αναγκες των ιδιων των μαθητων.

Αυτο που εχει ενδιαφερον να δουμε ειναι μεσα σε τι κατασταση και ποια παιδια αποκτησαν συνειδηση τοσο της ταξικης επιλογης που συντελειται μεσα στο σχολειο, οσο και του κατασταλτικου ρολου του σχολειου για τη διαμορφωση της προσωπικοτητας τους και παλαιψαν εναντια σ'αυτα. Το γεγονος δηλαδη οτι οι ταραχες στα Αγγλικα σχολεια ξεσπασαν σε μια περιοδο εντονης κινητικοτητας της εργατικης ταξης δεν ειναι ουτε τυχαιο, ουτε συμπτωματικο.

Ο ριζοσπαστιμος των αιτηματων των μαθητων (πληρωμη για την παρακολουθηση των μαθηματων, μειωση των διδακτικων ωρων) αποκαλυπτει οτι παραλληλα με τις διαδικασιες του εργατικου κινηματος ευαισθητοποιειται και αποκταει κριτικη αποψη για την κατασταση του ενας ολοκληρος κοσμος που βρισκεται παραδιπλα.

Ειναι αμφιβολο αν πραγματα καθημερινα (η αυθαιρεσια ενος δασκαλου) θα συναντουσαν τετοια αντιδραση και κλιμακωση της σε τετοια εκταση και με τετοια ενταση σε μια περιοδο νεκρη απο αποψη κινηματος. Στην περιοδο ομως εκεινη οι κατακτημενες απο το εργατικο κινημα τακτικες οργανωσης και διεκδικησης αιτηματων μεταφερθηκαν μεσα στα σχολεια απο τους μαθητες εκεινους που δοκιμασαν απο την αρχη κι'ολας της ζωης τους την εμπειρια του να ανηκεις σε μια ταξη που καταπιεζεται και γινεται αντικειμενο εκμεταλλευσης.

Ετσι κατεβηκαν με αιτηματα λιγο "παραδοξα", που ομως δειχνουν πολυ καθαρα την απεχθεια τους για ενα σχολειο που μας προετοιμαζει για να γινουμε απλα τα εξαρτηματα ενος παραγωγικου μηχανισμου.

Κατα τη διαρκεια της απεργιας ανακαλυψαν οχι χωρις καποια εκπληξη για ποσα πραγματα ειναι ικανα, οταν απαλλαχτουν απο την τυραννια της μονοτονιας και της ρουτινας και απελευθερωθουν απ'τον αυταρχισμο καποιας αυθεντιας, που απο τη γεννηση τους κι'ολας εχει καθορισει οτι ειναι οντα με περιορισμενες δυνατοτητες και ενδιαφεροντα, γιατι απλα ειναι απαραιτητα καποια τετοια για να συνεχιζει να λειτουργει μια εκμεταλλευτικη κοινωνια.

Τον Σεπτεμβρη του 1911 οι μαθητες των σχολειων της Βρετανιας εμφονιζονται στο προσκηνιο της ιστοριας. Σαν συνεπεια της καταπιεσης του σχολειου, αλλα και επηρεασμενοι απο τις μαχητικες απεργιες του προηγουμενου καλοκαιριου, κατεβηκαν στο πεζοδρομιο για να διαδηλωσουν τα αιτηματα τους.

Η ιστορια ξεκινησε απο το Λανελλυ. Ενα αγορι τιμωρηθηκε για ασημαντο παραπτωμα και το σχολειο βγηκε στους δρομους διαμαρτυρομενο. Μετα απο μια μικρη διαδηλωση ξαναγυρισαν στις ταξεις τους.

Την επομενη μερα παιδια απο σχολεια της περιοχης Ετζχιλλ του Λιβερπουλ κατεβηκαν σε απεργια. Εξελεξαν απεργιακη επιτροπη, η οποια παρουσιασε τα αιτηματα τους στους δασκαλους: Απαγορευση του ξυλου στο σχολειο, επιπλεον μιση μερα ελευθερη καθε βδομαδα, πληρωμη για τους επιμελητες.

Επειτα εκαναν πορεια προς ολα τα σχολεια της περιοχης ζητωντας υποστηριξη. Εδειραν τους απεργοσπαστες με ραβδια και οπως αναφερει η Northen Daily Telegraph "ηταν τετοιες οι εξελιξεις σε μια περιπτωση, ωστε προταθηκε να καλεσουν μια ομαδα προσκοπων".

Καθως η απεργια απλωνοταν, εγινε φανερο οτι οι προσκοποι, ειτε τους καλουσαν, ειτε οχι, δεν θα ηταν αρκετοι για να ελεγξουν την κατασταση. Στο Μαντσεστερ οι απεργιακες φρουρες εκαναν πορειες σ'ολη την πολη οπλισμενες με ραβδια και ψευτικα πιστολια για να τρομαξουν τους απεργοσπαστες. Οι τοπικες εφημεριδες που πριν αντιμετωπιζαν με ειρωνικη διαθεση την απεργια, τωρα κρουουν τον κωδωνα του κινδυνου. Αστυνομια εγκατασταθηκε στις πυλες των σχολειων.

Οι εκλεγμενες κινητες απεργιακες φρουρες — παιδια ηλικιας εξι εως δεκατρια με πικετες κρεμασμενες στην πλατη τους — αφηναν τις περιοχες τους για να ζητησουν υποστηριξη απο τα γειτονικα σχολεια.

Απ'το Σορντιτς πηγαν σε σχολεια στο Ισλιγκτον: "ακριβως τη στιγμη που οι μαθητες εμπαιναν στο σχολειο εμφανιστηκαν δεκα απεργοι, οπλισμενοι με ραβδια, πετρες, κομματια σιδερα κλπ. Εριχναν πετρες στα παραθυρα και οι αστυνομοι της φρουρας των σχολειων δυσκολευτηκαν πολυ να σταματησουν την αναταραχη.

Οι απεργιακες φρουρες στο Σεφηλντ κυνηγησαν τους απεργοσπαστες μεσα στην αυλη του σχολειου και τους εσυραν εξω. Στο Ποττεριc : "μαθητες οπλισμενοι με ραβδια και πετρες επιτεθηκαν στο Χανλευ και σε καθε σχολειο εσπασαν δεκαδες τζαμια, ενω παραθυρα σε αλλα σχολεια βρεθηκαν επισης σπασμενα".

Σε πολλες περιοχες η αφιξη και μονο των απεργιακων φρουρων ειχε το επιθυμητο αποτελεσμα. Μια εφημεριδα στο Αμπερντην εγραψε : "μολις εμαθαν τα παιδια οτι υπαρχει ενας μεγαλος αριθμος απεργων απ'εξω εξεγερθηκαν. Αναποδογυρισαν θρανια και σε μια αγρια εξοδο για να ενωθουν με τους υπολοιπους εσπασαν τις πορτες".

Αλλου χρησιμοποιησαν τις ζωνες τους για να δεσουν τις πυλες του σχολειου και εκαναν πορεια στους δρομους, σπαζοντας παραθυρα και λαμπες και γραφοντας με κιμωλια τα αιτηματα τους στους τοιχους.

Τα αιτηματα συχνα παρουσιαζονταν

στον τυπο απο τις απεργιακες επιτροπες. Στο Μοντροουζ ο καταλογος περιλαμβανε : Συσκευη θερμανσης με ατμο, υποχρεωτικη φοιτηση μεχρι τα δεκατεσσερα, συντομοτερες διδακτικες ωρες, διακοπες για τη συγκομιδη της πατατας, καταργηση του ξυλου, δωρεαν μολυβια και γομμες.

Τα πιο δημοφιλη αιτηματα ηταν η μειωση των ωρων και η καταργηση του ξυλου. Στο Νταρλιγκτον ηθελαν μονο μια ωρα το πρωι και μια το μεσημερι, ενω στο Νταραμ ζητουσαν "να αρχιζει το σχολειο στις 9.30 το πρωι μεχρι τις 12 το μεσημερι, να ξαναρχιζει στις 2 μεχρι τις 4 και αν αυτοι οι οροι δεν εκπληρωθουν ο Αντελμαν Κοστελλο δεν θα'πρεπε να ελπιζει οτι θα γινει δημαρχος του Γκεϊτσχεντ τον επομενο χρονο".

Σε πολλες περιοχες τα αιτηματα περιλαμβαναν πληρωμη για την παρακολουθηση των μαθηματων. Στο Νταρλιγκτον ζητουσαν ενα σελλινι τη βδομαδα. Στο πιο ριζοσπαστικο Λεστερ ζητουσαν τριαντα σελλινια. Τα πανω στο Νιουκαστλ ζητουσαν να δινεται μια πεννα απ'τον προυπολογισμο του σχολειου σε καθε αγορι καθε Παρασκευη. (Τα κοριτσια γενικα δεν πηραν μερος στην απεργια.Οι μονες αναφορες για σχολεια θηλεων που συμμετειχαν ειναι απο λιγες πολεις στη Σκωτια και μια απο το Πορτσμουθ).

Το 1911 επιτρεπόταν η εργασία δεκατετράχρονων στις στοές των ανθρακορυχείων της Βρετανίας.

Στα μεσα του Σεπτεμβρη αναφερθηκαν απεργιες σε πανω απο εξηντα πολεις. Η αστυνομια χρησιμοποιηθηκε κανονικα εναντιον μπλοκ μαθητων.

Μαθητές στη διάρκεια της Γενικής Απεργίας του 1926.

Στο δικαστηριο Ταουερ Μπριτζ του Λονδινου : "προσηχθησαν δυο μπομπιρες ηλικιας εξι και οχτω ετων με την κατηγορια οτι αλητευαν δεξια και αριστερα χωρις την καταλληλη συνοδεια" (αυτοι οι "μπομπιρες" προφανως προβαλαν τη δικη τους υπερασπιση — οτι ηταν σε απεργια, δεν αλητευαν — και αφεθηκαν ελευθεροι).

Η μεγαλυτερη απεργια ηταν στο Νταντη. Μια τοπικη εφημεριδα εγραψε : "Θορυβωδεις σκηνες συνεβησαν χτες στο Νταντη σε σχεση με μια απεργια μαθητων. Συμμετειχαν οχι λιγοτερα απο οχτω σχολεια και υπολογιστηκε οτι μεχρι το απογευμα ειχαν εξεγερθει αρκετες εκατονταδες αγορια... Τα αγορια εκαναν παρελαση μεσα στην πολη και υιοθετησαν ποικιλες τακτικες για να διασφαλισουν τις γραμμες τους απο επιθεσεις. Μια ομαδα απο αυτα εφτασε στο Λυκειο και οπλισμενη με ραβδια και πετρες ξεκινησε μια διαδηλωση".

Σε πολλες περιοχες ομως, ηταν η μειοψηφια που απεργησε. Ο μεσος ορος ηταν πενηντα με ογδοντα μαθητες στα σχολεια, που πηραν μερος. Οταν ηταν λιγοτεροι οι δασκαλοι ευκολα απομονωναν τους ηγετες και οι τιμωριες ηταν σκληρες. Το ξυλο ηταν το λιγοτερο. Υπηρχε μειωση της διαγωγης σε εγγραφα απαραιτητα για να βρει κανεις δουλεια.

Η ανταποκριση των γονιων ποικιλλε απο περιοχη σε περιοχη. Σε μερικες ενθαρρυναν την κινητοποιηση. Σε αλλες προσπαθουσαν να σπασουν την απεργια

τραβωντας τα παιδια πισω στο σχολειο. Σε καποιες αλλες εφτιαξαν ακομα και επιτροπες περιφρουρησης στις πυλες των σχολειων (ωστε να μη βγαινει κανεις εξω). Αλλα στις πολεις που επηρεαστηκαν περισσοτερο απο τις απεργιες του προηγουμενου καλοκαιριου των ναυτων και των λιμενεργατων, των εργατων στους σιδηροδρομους και στα εργοστασια, οι απεργιες των σχολειων ηταν οι πιο δυνατες και χρησιμοποιηθηκαν οι μεθοδοι των σωματειων.

Η πρωτη φαση των μαχητικων εργατικων κινητοποιησεων, που διαρκεσαν μεχρι το 1914, ηταν απ'το Σεπτεμβρη του 1910 μεχρι το Σεπτεμβρη του 1911. Αρχιζοντας με μια απεργια στα ορυχεια, οπου οι συγκρουσεις συνταραξαν τις Ουαλικες κοινοτητες, η εστια των απεργιων μεταφερθηκε τον Ιουνη στις μεταφορες.

Οι κινητοποιησεις αρχισαν πρωτα απ'τα λιμανια. Μετα συνεχιστηκαν με την πανεθνικη απεργια στους σιδηροδρομους. Οι απεργιες ηταν μαχητικες και αντιμετωπιστηκαν με ενοπλη βια. Στις 15 Αυγουστου σκοτωθηκαν δυο εργατες στο Λιβερπουλ, και λιγες μερες αργοτερα αλλοι δυο στο Λανελλυ την πολη απ'οπου ξεκινησε η απεργια στα σχολεια.

Σχεδον ολοι οι απεργοι μαθητες προερχονταν απ'τα δημοσια σχολεια και απ'τις πιο φτωχες περιοχες των βιομηχανικων πολεων. Οι περισσοτεροι απ' αυτους εργαζονταν καποιες ωρες της εβδομαδας. Ολοι ζουσαν στριμωγμενοι σε σπιτια με πολυμελεις οικογενειες. Σε πολεις οπως το Ντανττη, οι ιδιοκτητες βιομηχανιων επεξεργασιας της γιουτας (ειδος φυτικης ινας), οι οποιοι ηταν και αυτοι που απασχολουσαν τον μεγαλυτερο αριθμο εργαζομενων παιδιων, ειχαν χτισει ταξεις μεσα στα εργοστασια αφοτου θεσμοθετηθηκε η υποχρεωτικη εκπαιδευση για να "εξασφαλισουν" οτι τα παιδια μορφωνονται.

Ετσι υπηρχε πολυ μικρος διαχωρισμος μεταξυ σχολειου και εργοστασιου, μεταξυ αναπτυσσομενου και αναπτυγμενου ατομου. Τα αυτακια των παιδιων δεν προστατευονταν απο τις πολιτικες συζητησεις και τη σκληρη πραγματικοτητα της περιοδου.

Οι αρχες τους αποκαλουσαν "οι κοπανατζηδες" και τους ανταμειβαν με μια εκπαιδευση γεματη περιορισμους, αυστηρα προγραμματα και ξυλοδαρμους. Οι φτωχοτεροι απομονωνονταν και τους φερονταν οσο πιο ασχημα μπορουσαν. Συχνα επισης τους εμποδιζαν να παιρνουν μερος στα πιο διασκεδαστικα σπορ και επιστημονικα μαθηματα, γιατι δεν ειχαν λεφτα.

Και ηταν αυτα ακριβως τα παιδια, που ανακαλυψαν εναν καινουργιο κοσμο

Πολλά παιδιά μάζευαν λαχανικά γυρίζοντας απ'το σχολείο. Στη φωτογραφία,στις αρχές του αιώνα,ένας Σκωτσέζος αστυνομικός ανακρίνει δυό παιδιά σαν κλέφτες λαχανικών.

κατα τη διαρκεια της απεργιας. Μερικοι παρελαυναν στους δρομους τραγουδωντας "tramp tramp tramp, the boys are marching..." με συνοδεια σφυριχτρας και αλλων οργανων, που παιζονται με το στομα.

Αλλοι σχηματιζαν ομαδες συζητωντας και εκλεγοντας τους εκπροσωπους τους. Αλλοι εγραφαν μουσικη και εβαζαν νεα λογια σε παλια τραγουδια, ενω καποιοι εστηναν "θεατρο του δρομου". Καποιοι πηγαιναν για μπανιο και για πικ-νικ και αλλοι για να μαζεψουν βατομουρα.

Η απεργια αλλαξε λιγα πραγματα στο εκπαιδευτικο συστημα, αλλα τις βδομαδες που κρατησε, τα παιδια που τα χαρακτηριζαν τουβλα και "αλητες" εδειχναν, τι ηταν ικανα να κανουν οταν απελευθερωνονταν για λιγο απ'τη μονοτονια και την καταπιεση του σχολειου και του εργοστασιου.

Clare Fermant

...(Απο το Sosialist Worker Review 9/1985)

Το "δημοκρατικο" Πανεπιστημιο μπροστα στην οικονομικη κριση

Πρίν τέσσερα χρόνια, με τον νόμο 1268, τα εκ συγχρονιστικά και αναπτυξιακά όνειρα για την ανώτατη εκπαίδευση έφταναν στο ζενίθ:τα Ελληνικά Πανεπιστημια καλούνταν σε θέση μάχης για να στηρίξουν μια νέα δυναμική αναπτυξιακή εξόρμηση των καπιταλιστών, αυτή που λεγόταν "να μήν χάσουμε το τραίνο της τεχνολογικής επανάστασης".Γύρω απ'αυτό τον πυρήνα προοπτικών ευημερίας εμοιαζαν να λύνονται εύκολα ολα τα δευτερεύοντα ζητήματα: "βαθειές" θεσμικές αλλαγές τροποποιήσεις των συμμαχιών στήριξης των νέων θεσμών, συμμετοχική και δημοκρατική διαδικασία,εσωτερική λειτουργία και αποδοτικότητα, ιδεολογική ανανέωση κλπ.

Απ'αυτό το όνειρο ,- που συνεπήρε τραπεζίτες και μάνατζερς, χονδρέμπορους και νέους τεχνοκράτες καθηγητές,κομματικές νεολαίες και συνδικαλιστές του ΕΔΠ- σήμερα δεν εχει μείνει τίποτε όρθιο.

Στήν Πάτρα, έκλεισαν η Πολυτεχνική και η Ιατρική. Στήν Αθήνα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η ΑΣΟΕΕαφήνουν να κυκλοφορήσει (Βήμα 6/10) οτι αδυνατούν να πληρώσουν το λογαριασμό της ΔΕΗ και κηρύσσουν γενικευμένο πρόγραμμα λιτότητας: περιορισμός των τηλεφωνημάτων(!;)και της γραφικής ύλης , καθυστέρηση πληρωμών σε συνεργάτες και υποτρόφους περικοπές κονδυλίων για τους φοιτητές και τα κτίρια(επισκευές,εκδρομές, κονδύλια για καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες και "ενδεχομένως κατάργηση της κεντρικής θέρμανσης(!!!)".

Στα Γιάννενα, το Πανεπιστήμιο ζητά έκτακτη ενίσχυση ύψους 23 εκατ. πάνω απο τον τακτικο προϋπολογισμό,χρήματα που ήδη χρωστά σε τρίτους απο την ως τα τώρα λειτουργία του.Εδω,μιάς και κάθε περικοπή σε σχέση με την κατάσταση των φοιτητών και των κτιρίων ειναι αδύνατη λόγω του ηδη άθλιου επιπέδου, η λιτότητα κατευθύνεται αλλου: σύμφωνα με τον πρύτανη "ισως να μην καταβάλλουμε εγκαίρως τις αποδοχές των μελών του ΔΕΠ" και "εχουν ληφθεί δρακόντια μέτρα για οικονομία στο φώς και το τηλέφωνο" .Η ιδια λίγο-πολύ κατάσταση επικρατεί στο Πανεπιστήμιο της Θράκης και το ΕΜΠ.Στή θέση του "σύγχρονου και δημοκρατικού"ΑΕΙ εμφανίζεται η εικόνα της παραγκας που καταρρέει και ο ιδιοκτήτης προσπαθεί να τα βγάλει πέρα με οικονομίες στο φώς και το νερό.

Απέναντι σ'αυτή τη πραγματικότητα η κυβέρνηση ακολουθεί τακτική πάτερ-φαμίλια που μοιράζει πάντα αυτά που διαθέτει και "αδυνατεί παρ'οτι κατανοεί" να καλύψει τα αγωνιώδη αιτήματα των Σχολων. Ετσι, παρόλη την κατακόρυφη αύξηση του κόστους λειτουργίας και του αριθμού των φοιτητών στο διάστημα 81-85,ο προϋπολογισμός για τα ΑΕΙ παραμένει στα ιδια επίπεδα.Η στανόνα ομως που ξεχείλησε το ποτήρι ηταν με την έναρξη της φετεινής περιόδου. Το Υπουργείο με εγκύκλιο του ειδοποίησε πως απο το προϋπολογισμό κάθε σχολής το πραγματικά διαθέσιμο ειναι το 75% του ποσού.Πρόκειται για περικοπές υψους 25% που πρίν προλάβουν να δημιουργήσουν αντιδράσεις,δημιουργησαν πανικό: "Πτώχευση Κηρύσσουν τα Πανεπιστήμια" ειναι η γενικη εικόνα,εικόνα που δεν βγαίνει σαν προπαγάνδα της δεξιάς αλλα σαν εκτιμήσεις πρυτάνεων και Συγκλήτων, συνεργατων του ΠΑΣΟΚ και συμπολιτευόμενων εφημερίδων.

Πρόκειται για το τέλος μιας σειράς διακηρύξεων,για το τέλος μιας πολιτικής που οπως αποδεικνύεται στηριζόταν σε αυταπάτες, σε υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων του ελληνικού καπιταλισμού να απαντήσει στα προβλήματα της κρίσης με μια επιθετική στρατηγική ανάπτυξης.Η εικόνα που δίνουν σήμερα τα ΑΕΙ ειναι η εικόνα μιας πολιτικής που,εγκαταλείποντας τα μακρόπνοα σχέδια ,γυρίζει στην καθημερινή διαχείρηση,στα μέτρα λιτότητας και περικοπων "μέχρι να περάσει η μπόρα"Και μάλιστα γυρίζει έξω απο κάθε σχεδιασμό και πολιτική πρόβλεψη ,μ'ενα τρόπο που υπαγορεύεται αμεσα και "αυθόρμητα" απο τους ρυθμούς της κρίσης και ετσι πολλαπλασιάζει τις δυσκολίες,τις αντιθέσεις,τη γελοιοποίηση των "υπεύθυνων φορέων".

Πως αντιμετωπίζουν αυτή τη κατάσταση οι καθηγητές και η ιεραρχία του ανώτατου εκπαιδευτικου μηχανισμου;Οι ανακοινώσεις του πρύτανη του Πανεπιστημίου της Αθήνας Σταθόπουλου και Φιλοκύπρου, ειναι ενδεικτικές.

Απ'την μιά το κλείσιμο των σχολών θεωρείται "λάθος τακτική" γιατί δίνει(δηλαδή φανερώνει) εκρηκτικέςδιαστάσεις στο πρόβλημα και δημιουργεί συνθήκες "πεζοδρομιακών" παρεμβάσεων στο θέμα.Οι δύο φωτισμένοι καθηγητές προτιμούν την "υποβαθμισμένη λειτουργία" δηλαδή το κρυφό μαράζωμα απο το φανερό κλείσιμο οσων σχολών αντιμετωπίζουν πιό αμεσα το πρόβλημα.

Απ'την αλλη ο κ Φιλοκύπρου δηλώνει οτι η λύση βρίσκεται στις διαδικασίες "πιέσεων" και μέ "ορθές μεθόδους πρόσβασης στην κρατική μηχανή". Που σημαίνει ,απλά, ομολογία πως λύση δεν υπάρχει και πως κάποιες σχολές, που διαθέτουν δυνατότητες "πιέσεων" και"πρόσβασης στην κρατική μηχανή" θα επιβιώσουν ,ενω οι άλλες θα αφεθούν στην τύχη τους.Οι ευγενείς πανεπιστημιακοί δάσκαλοι κατέρχονται στο στίβο "θάνατός σου η ζωή μου" με δεδομένους καποιους συσχετισμούς στις δυνατότητες "πρόσβασης στην κρατική μηχανή" ,οι προοπτικές των περιφερειακών ΑΕΙ δεν μοιάζουν και πολύ ρόδινες.

Βέβαια αν οι καθηγητές εχουν σοβαρούς λογους να ανησυχουν για τα προνόμια καί τή δύναμή τους, για τους φοιτητές η κατάσταση γίνεται πολύ πιο σοβαρή .Τα κονδύλια για τις εστίες και τη σίτιση ειναι τα πρωτα απο οπου γίνονται οι αφαιρέσεις.Με δεδομένα (ηπάλι λογω της κρίσης)τα προβλήματα μεγαλύτερης στήριξης του κόστους των σπουδων στην οικογένεια οι συνθήκες για τους περισσότερους ειναι απελπιστικές:Χωρίς σπίτι,χωρίς λεφτά, σε συνθήκες υποσιτισμού,5-6 χρόνια προσπάθειας για ενα πτυχίο που εξασφαλίζει μια θέση στίς λίστες των άνεργων πτυχιούχων.Τι εχει απομείνει απο την παλια εικονα της "ξένοιαστης και όμορφης" φοιτητικής ζωής;

Μέσα σ'αυτές τις συνθήκες,απο πολλές πλευρές ωριμάζει η πιο αντιδραστική πρόταση αντιμετώπισης της κατάστασης :Να σπουδάζουν λιγώτεροι, ωστε αυτοί που θα κατωρθώνουν να σπουδάζουν και να περνανε καλύτερα και να εχουν καλλίτερες προπτικές.

Η πρόταση εχει ηδη κατατεθει σε πολλές (κυρίως περιφερειακές) σχολές με την μορφή του περιορισμου τωϋ εισακτέων και συγκεντρώνει αρκετή υποστήριξη ακόμα και απο τους φοιτητές.Η απόσταση από αυτό το σημεία μέχρι τις διαγραφές και των "άχρηστων" ή"απροσάρμοστων" φοιτητων δεν ειναι μεγάλη αν τα πράγματα προχωρήσουν με απρόσκοπτους σκοπούς.Απέναντι σ'ολα αυτά τί κανει το πάλαι ποτέ ζωηρό φοιτητικό κίνημα;

Ως τά τώρα η μόνη δύναμη που εχει κινηθεί ειναι η ΚΝΕ.Η διεκδίκηση της αύξησης των δαπανων για την παιδεία, ταιριάζει αρκετά με την γενική πολιτική του ΚΚΕ απέναντι στο ΠΑΣΟΚ και σήμερα η συγκυρία σπρώχνει στην επιφάνεια αυτή την διεκδίκηση.Η ΚΝΕ παραγκωνισμένη για μεγάλο διάστημα μέσα στη γραφειοκρατία του φοιτητικού συνδικαλισμού, προσπαθεί ν'αρπάξει αυτή την ευκαιρία χρησιμοποιώντας μορφές πάλης και προπαγάνδας που ως τα τώρα καθόλου δεν συνήθιζε: κατάληψη εστιών, "κατασκηνώσεις" διαμαρτυρίας σε δημόσιους χώρους κλπ.βέβαια ο βαθεια συντηριτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας της χρωματίζει και κάθε πρωτοβουλία που παίρνει. Ταυτόχρονα οι περιορισμοί στίς σχέσεις ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ προσδιαορίζουν και το μέχρι που μπορεί να φτάσει η αγωνιστική της έξαρση.Ηδη η ενργοποίηση της ΕΦΕΕ ετοιμάζει το κοινό πλαίσιο αντιμετώπισης της κατάστασης από ΠΣΚ-ΠΑΣΠ-ΔΑ,που σημαίνει την αναστολή κάθε παρέμβασης και την προτεραιότητα των ελιγμών της "ενιαίας έκφρασης των φοιτητών".

Μέχρι τωρα οι Συσπειρώσεις δεν εχουν δείξει κανένα σημειο δυνατοτήτων αφύπνισης .Στο περσυνό τους τριήμερο είχαμε εισηγηθεί μια στροφή της πολιτικής τους ακριβως σ'αυτή την κατεύθυνση:περιγράφοντας το πέρασμα απο τον εκσυγχρονισμό της ανάπτυξης στις διαδικασίες διαχείρισης της κρίσης είχαμε προτείνει μια στροφή των Συσπειρώσεων τόσο στην θεματολογία οσο και στην απεύθυνση τούς στόχους και τις μορφές τις δράσης τους.Τότε είχαμε συναντήσει διάφορες αντιρήσεις αλλά κύρια ενα αγνωστικισμό καί μια αδυναμία προσδιορισμού της κατεύθυνσης των εξελίξεων.Αυτή η συζήτηση πιστεύουμε οτι σήμερα μπορεί να κλέισει ουσιαστικά.

Το κομμάτι των συσπειρώσεων που έβαζε σα κέντρο του προβληματισμού του τα ζητήματα του περιεχόμενου των σπουδών και την διαμόρφωση εναλλακτικών προτάσεων τόσο επί της ουσίας(αλλη κατεύθυνση της επιστήμης),οσο και στην οργάνωση και τις σχέσεις καθηγητών-βοηθώνφοιτητών,σήμερα πιστεύουμε πως βρίσκεται οριστικά εκτός τόπου και χρόνου.Ο επιστημονισμός και η τεχνοκρατική απόκλειση, που και τότε υπήρχε στις απόψεις τους σήμερα γίνονται απαγορευτικό όριο,που αποκλείει κάθε επικοινωνία με το πιό ζωντανό κομμάτι των φοιτητων.

Για την πλειοψηφία, που ειχε στηρίξει την απόφαση του περσυνού τριήμερου, αλλά με πολλά ερωτιματικά και αμφιβολίες που εμπόδιζαν την μετατροπή της σε επαναπροσδιορισμό της δράσης των συσπειρώσεων,πιστεύουμε, πως φέτος υπάρχουν πολύ περισσότερα στοιχεία,που πείθουν για την ορθότητα της σαν κατεύθυνση.Ακριβως αυτό το κομματι των συσπειρώσεων πρέπει φέτος, από την αρχή της χρονιάς,να πάρει πρωτοβουλίες που να διαμορφώνουν πόλο παρέμβασης ανεξάρτητα απο την ΕΦΕΕ, αλλα και ικανό να εμπνεύσει μεγάλο κομμάτι φοιτητών για την δυνατότητα να αντιπαρατεθεί στην απελπισμένη υποταγή η συγκεκριμένη και αποτελεσματική μαζική πάλη. Αξονες στη συζήτηση και την παρέμβαση των συσπειρώσεων αυτή την εποχή πιστεύουμε πως πρέπει να είναι :

* Αντιμετώπιση των κλεισιμάτων των σχολών με ευθύνη των φοιτητών.
* Απάντηση σε κάθε τάση περιορισμού των εισακτέων.Εγγραφή των πρωτοετών,σε περιπτώσεις άρνησης από τη σχολή, με ευθύνη και αποφαση των φοιτητικών συλλόγων.Διεκδίκηση της ελεύθερης πρόσβασης σ'ολες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
* Διεκδίκηση της σίτησης και της στέγασης για ολους χωρίς προϋποθέσεις απόδοσης στις σπουδές.
* Αντιμετώπιση της ανεργίας ,σε σύνδεση και συμπαράσταση με τους αγώνες των εργαζομένων.

Ξεκινόντας από αυτά τα θέματα, μόνο οι συσπειρώσεις μπορούν να ολοκληρώσουν σε μόνιμη τακτική την αναγκαία αντιπαράθεση με το καθεστώς των περικοπών και της λιτότητας, που βαραίνει σήμερα πάνω στις σχολές.Μεσοβέζικες αντιπαραθέσεις ήοι διαδοχικοί συμβιβασμοί της ΚΝΕ και της ΕΦΕΕ το μόνο που μπορούν να κάνουν ειναι να εντείνουν την αφερεγγυότητα της πολιτικής πάλης, σαν απάντηση στα προβλήματα της κρίσης, να ανοίξουν το δρόμο για μεγαλύτερη εξατομικοποίηση και παθητικότητα, να διευρύνουν τις δυνατότητες ανοιχτά αντιδραστικού κλίματος μέσα στις σχολές.

A.N.

Οι φοιτητες της Πατρας και το στεγαστικο

Στη Πάτρα η φετεινή χρονια αρχισε αρκετά δυναμικά για τις πενιχρές δυνάμεις του χώρου που δρωνε εκεί.

Από το τέλος του Αυγούστου, που κάποιοι σύντροφοι μαζεύτηκαν μετά τις διακοπές, το κύριο θέμα συζήτησης στούς χώρους που συχνάζουν οι φοιτητές και η νεολαία, ηταν η παντελής έλλειψη σπιτιών και τα υπέρογκα νοίκια. Υπήρχε η πραγματικότητα ενός φοβερά οξυμένου στεγαστικού προβλήματος από την μιά και η αγανάκτηση του κόσμου από την άλλη. Δέν ειναι λίγα τα ατομα που νοίκιασαν σπίτια στό Ρίο και στό Καστρίτσι (ορεινό χωριό). Στήν Πατρα η γκαρσονιέρα νοικιαζόταν 15.000 και το δυάρι 20-25.000, ενω υπήρξαν και περιπτώσεις που διαμερίσματα βγήκαν στην δημοπρασία παό τους ιδιοκτήτες τους.

Μέσα σ'αύτή την κατάσταση πάρθηκε η πρωτοβουλία για παρέμβαση, κύρια απο κάποιους νέους συντρόφους που δεν ειχαν καμμιά παλιώτερη συγκροτημένη παρέμβαση. Η ενασχολησή μας με το ζήτημα αρχισε με ενα συντεχνιακό και συνδικαλιστικό τρόπο (στο Πανεπιστήμιο και στα ΤΕΙ), και ολη η πορεία μας ηταν ακριβώς το πέρασμα σ'ολο και πιό πολιτική αντιμετώπιση του ζητήματος.

Τα γεγονότα εχουν ως εξής:

Μια μέρα, και ενω εμείς είχαμε αρχίσει τις συζητήσεις πάνω στό πρόβλημα οι Ρηγάδες μας κάλεσα στά γραφεία τους και εκεί αποφασίστηκε η δημιουργία Επιτροπής Πρωτοβουλίας για το Στεγαστικό. Μιας Επιτροπής χωρίς πολιτικό πλαίσιο, φοιτητοκεντρικης και συντεχνιακής. Φτάνει να σημειωθεί πως η πρώτη προκήρυξη, αυτή της δημοσιοποίησης της Επιτροπής, θεωρούσε το στεγαστικό σαν απόρροια των πολλών καινουργιων πρωτοετών, αποσυνδέοντας το από την κοινωνική του διάσταση, από την οικονομική πολιτική λιτότητας απο την φύση του σαν πρόβλημα που γεννάει ο ιδιος ο καπιταλισμός, και που οι επιπτώσεις του υπάρχουν για ολους τους εργαζόμενους.

Η Επιτροπή αρχισε καμπάνια για το ζήτημα, που κράτησε κοντά στο μήνα με προκηρύξεις, αφίσσες, και μια υποτυπώδη κατασκήνωση στη πλατεία Ολγας όπουλειτουργουσε τραπεζάκι με ταμπλώ, προκήρυξη, ντουντούκα.

Αποφασίστηκε να γίνει εκδήλωση συζήτηση στο Παράρτημα, που θα έμπαινε πιό μαζικά και το ζήτημα κατάληψης δημόσιου ή εκκλησιαστικού σπιτιού σαν παραπέρα μέσο της πάλης μας. Και ενώ προπαγανδίζαμε επί 4 μέρες αυτή την εκδήλωση, η ΠΣΚ-ΚΝΕ μέσω του ελεγχόμενου από αυτή ΔΣ της Εστίας (4 στούς 7 Κνίτες) προπαγανδίζει 20 μόλις ώρες πρίν την προγραμματισμένη μας συζήτησα, ,δικια της εκδήλωση στον ιδιο τόπο και χρόνο με την δικιά μας Αξίζει να σημειωθεί οτι η αφίσα της ηταν σχεδόν ίδια με αυτή της επιτροπής. Η συνέχεια ηταν ξυλοδαρμοί, συμπλοκές ,προβοκατορολογία και μιά εκδήλωση από το ΚΚΕ για το ΚΚΕ που κράτησε μόλις 20 λεπτά της ώρας.

Ηταν πια δεδομένο για μάς οτι το στεγαστικό ηταν ζήτημα που μπορούσε να κινητοποιήσει κόσμο και να κοντράρει το ΠΑΣΟΚ και την οικονομική του πολιτική. Η τέτοιου τύπου περέμβαση των ρεφορμιστών του ΚΚΕ το επιβεβαίωνε .

Εδώ πρέπει να αναφερθεί οτι οι σύντροφοι της ΕΑ μέσα στην Επιτροπή και κύρια οι πιό νέοι τράβηξαν σχεδόν μόνοι τους της προπαγανδιστική δουλειά και ενας λόγος ηταν το φεστιβάλ του Ρήγα που συνέπεσε την ιδια περίοδο. Αυτή η ενασχόληση η καθημερινή τριβή, η επαφή με τον κόσμο και τα πηγαδάκια, καθώς και οι συζητήσεις που έκανε το κομμάτι αυτό, προχώρησαν την προβληματική μας παραπέρα και ηταν κοινή διαπίστωση οτι ο συντεχνιακός και συνδικαλιστικός χαρακτήρας της Επιτροπής, λίγο μας κάλυπτε πιά. Αυτή η αντίθεση δεν ειχε μπει ακόμη πολιτικά, αλλα εκφραζόταν με το ζήτημα ΚΑΤΑΛΗΨΗ που το βάζαμε πια πιεστικά.

Αποφασίσαμε απο κοινού με το Ρηγα τη διοργάνωση άλλης εκδήλωσης οπου το ζήτημα κατάληψη θα έμπαινε στο κόσμο.

Η εκδήλωση αυτή ηταν επιτυχημένη απο κάθε άποψη. Η μέτρια μαζικότητα, 80 με 90 άτομα, δεν εμπόδισε να γίνει μια καταπληκτική για τα δεδομένα της Πατρας συζήτηση. Από τις τοποθετήσεις μας φάνηκε οτι το ζήτημα ΚΑΤΑΛΗΨΗ συνδεόταν με κάποιο πιό προχωρημένο πλαίσιο .Με μια κόντρα στην οικονομικη πολιτική του ΠΑΣΟΚ, με οργανική επαφή με τους μαζικούς χώρους των εργαζόμενων και της νεολαίας, και με μια προβληματική οπου ειναι απαραιτητες οι αναφορές στίς περικοπές, στίς απολύσεις την ανεργία, την μείωση του εισοδήματος, την οικονομική συμπίεση των νέων, την λιτότητα. Στήν προσέγγιση του προβλήματος απο την αντικαπιταλιστική του πλευρά ,ενταγμένο στο υπαρκτό καμμάτι του κινήματος που αντιστέκεται στα κλεισίματα, τις απολύσεις και την λιτότητα, κάτω απο τον οποιογραφειοκρατικό-ρεφορμιστικό έλεγχο. Εγινε φανερό απο κάθε σύντροφο που τοποθετιόταν οτι οσο πιό επειτακτικά εμπαινε η κατάληψη, τόσο πιό αναγκαία ηταν η σύνδεση με τους μαζικούς χώρους, σύνδεση που θα έφερνε την πολιτική στήριξη που χρειαζόταν η ενεργειά μας. Ετσι τελικά ακόμα και τα νεοφώτατομα του Ρήγα βρέθηκαν να υποστηρίζουν τις απόψεις μας και οχι την πρόταση των συνδικαλιστών τους που πήγαιναν το ζήτημα απο αναβολή σε αναβολή και με μιά λογική στην οποια η πρόταση για δημιουργία Συλλόγου Προστασίας Ενοικιαστών χωρούσε περισσότερο απο οτι η ιδέα της κατάληψης.

Το αποτέλεσμα ολης αυτής της συζήτησης ηταν να δημιουργηθεί μια γενική διάθεση για κατάληψη και μάλιστα με ορουςκόντρας στην πολιτική του ΠΑΣΟΚκαι συνδεσή της με τους μαζικούς χώρους.

Η κατάληψη αποφασίστηκε για την άλλη μέρα το πρωί. Κανονίστηκε η ομάδα των καταληψιών, η ομάδα που θα μοίραζε απο το πρωί την προκήρυξη της κα-

τάληψης στούς μαζικούς χώρους, καθώς και οι σύντροφοι που θα λειτουργούσαν ραδιοπομπό με τα μηνύματα της κατάληψης.

Μέχρι αυτό το σημείο, η διαδικασία για το στεγαστικό ειχε πάει σε ψηλώτερα επίπεδα συγκρότησης και πολιτικοποίησης και μέσα από την πορεία της ειχε καταδειχτεί οτι σ'ενα πρόβλημα τόσοπλατύ και οξυμένο έπρεπε να περάμβουμε πολιτικά σε Παμπατραϊκό επίπεδο.Η προκήρυξη της κατάληψης και τα κείμενα του ραδιοπομπόύ ,οπου πραγματοποιόταν η σύνδεση με την λιτότητα, την ανεργία τις εργατικές και νεολαϊστικές διεκδικήσεις, το καταδείχνουν.

Από κει και πέρα, για διάφορους λόγους ειτε τεχνικούς, ειτε πολιτικούς, αρχισε η αντίστροφη μέτρηση.

Το πρωΐ η ομάδα των καταληψιών ξεκίνησε ανοργάνωτη ,χωρίς διαρυκτικά εργαλεία και η πόρτα του προς κατάληψη σπιτιού, οι φωνές κάποιων "αγανακτισμένων πολιτών", πιθανά ασφαλειτών για αστυνομία, ΙΠΟ κλπ καθώς και η αναποφασιστικότητα των ρηγάδων εμπόδισε την κατάληψη.

Στό ραντεβού που οργανώθηκε μετά και που συμμετείχαν 50 ατομα, ο Ρήγας κατέβασε την άποψη να ξεχαστεί η ιδέα της καταληψης για κάποιο καιρό, προσπαθώντας να αιτιολογήσει την υποχωρησή του μεδιάφορους τρόπους. Το μεγαλύτερο κομμάτι ομως και μέσα σ'αυτό πολλές επιρροές του ίδιου του Ρήγα αποφάσισε πως δεν υπάρχει κανένα καινουργιο πολιτικό δεδομένο που να μεσολάβησε και να κανει ακαιρη και αστήριχτη την κατάληψη.

Κατά το απόγευμα χωρίς την συμμετοχή των Ρηγάδων με την υποστήριξη των περισσότερων,και εφοδιασμένοι μέ λοστούς και δαρηκτικά εργαλεία,προσπαθήσαμε να ξαναμπούμε στο ίδιο σπίτι,κάτι που αποδείχτηκε φοβερό λάθος.Η ασφάλεια μας περίμενε, έχοντας στήσει παγίδα.Η πόρτα του σπιτιού καρφωμένη με σανίδες , και ασφαλίτες μέσα και έξω από το σπίτι να παριστάνουν τους "αγανακτισμένους". Μπροστά στην αποφασιστικοτητά μας ομως και αφού η πόρτα κόντευε να υποχωρήσει,το κόλπο των "αγανακτισμένων" γύρισε σε καταδίωξη απο ασφαλίτες και περιπολικά.Εγινε και μια σύλληψη ατόμου μακριά απο το σπίτι της κατάληψης,που ετυχε να ειναι Ρηγας, τον οποίο και αφήσανε. Γρήγορα πέρασε και ενα κλίμα τρομοκρατίας, είχαμε χαθεί μεταξύμας, στούς δρόμους κυκλοφορούσανε ασφαλίτικα,υπήρχαν φήμες γιά παραπέρα συλλήψεις.Καί σαν να μή εφτανε αυτό η ρηγάδες δηλώσαν την άρνησή τους να καλύψουν την επιτροπή.Προσπάθησαν μάλιστανα εμποδίσουν την Επιτροπή ναπάει στην Ασφάλεια για τυχόν συλληφθέντες.

Στήν συζήτηση που έγινε το ίδιο βράδυ,καταδείχτηκετο αδύνατο της παραπέρα συνεργασίας με τούς ρηγάδες.Το αρνητικό ηταν μια επιφυλακτικότητα πιά από τους συντρόφους στό ζήτημα της κατάληψης , και το θετικό η απόφασή μας να βάλουμε το πλαίσιο που έβγαινε με την προκήρυξη της κατάληψης σε μια προπαγανδιστική μας δουλειά στούς μαζικούς χώρους .

Από ολη αυτή την ιστορία βγήκαν για μας καποια σπουδαία συμπεράσματα, κάποιες "σταθερές" για την παραπέρα πορεία μας.Η ανάγκη πολιτικής παρέμβασης,η ανάγκη δουλειάς στούς μαζικούς χώρους και πάνω απ'ολα η υπαρκτή δυνατότητα γιαυτό.Μας εχει γίνει καθαρό οτι πρέπει να περάσουμε σε άλλα επίπεδα τη δουλειά μας, να κτυπήσουμε τήν αποσπασματικότητα, το συντεχνιακό, την ευκαιριακή ενασχόληση με ζητήματα που προκύπτουν στην Αθήνα και να παρέμβουμε σαν πολιτική ομάδα στην Πάτρα στα ζητήματα που μπαίνουν με την κρίση του καπιταλισμού και την επιθετική πολιτική του ΠΑΣΟΚ στούς εργαζόμενους και τη νεολαία.Φάνηκε επίσης οτι οι πιό νέοι σύντροφοι πολιτικοποιούνται πάνω στη παρέμβασή τους περισσόερο απο τους πιο παλιούς.Αυτό φάνηκε από την άρνηση τους για εποικοδομητικές προτάσεις στη Νομαρχία ή στο Πανεπιστίμιο, θέση που εκφράστηκε απο κάποιους του Αγροτικού Φοιτητικού Συνεταιριμού καθώς και από "αριστερούς " Πασπίτες ή Ρηγάδες, και την καταχτημένη τους μεσα απο μιά μηνιάτικη διαδικασία ,απόφαση να αναδείξουν το στεγαστικό σαν Ζήτημα αιχμής για τη περίοδο ,πάνω στο οποίο θά δίναμε μιά κόντρα στή οικονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ και στις επιπτώσεις της στούς εργαζόμενους και τη νεολαία, Τέλος αξίζει να σημειωθεί οτι εχει ηδη ξεκινήσει μια διαδικασία συγκρότησης μας σε ομάδα παρέμβασης στην Πάτρα ,συνδικαλιστικά πρός το παρόν στο Πανεπιστήμιο και τα ΤΕΙ και παραπέρα προπαγανδιστικά στούς μαζικούς χώρους.Το στέκι που θα φτιάξουμε ειναι προς αυτή την κατεύθυνση...

ΓΙΩΡΓΟΣ Σ·

«Η βία είναι η μαμή κάθε παλιάς
κοινωνίας που κυοφορεί μια καινούργια»
ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ

η Μαμή

Διμηνιαίο περιοδικό της
Οργάνωσης Σοσιαλιστική Επανάσταση

Ιδιοκτήτης: Ο.Σ.Ε. Μενάνδρου 50, Ομόνοια, Αθήνα 101, Τηλ. 5241001
Εκδότης: Μαρία Στύλλου, Μενάνδρου 50, Αθήνα 101, Τηλ. 5241001
Εκτύπωση: Κώστας Δελής, Αγ. Παρασκευής 62, Περιστέρι, Τηλ. 5751223
Φωτογράφιση: Α. Ζώντος, Αγχιάλου 25, Σεπόλια, Τηλ. 5124665
Υπεύθυνος διακίνησης: Σταμάτης Χατζηδήμου, Τηλ. 6448423

Κυκλοφορεί στα κεντρικά περίπτερα. Επίσης μπορείτε να βρείτε τη Μαμή στα εξής ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ:

Αθήνα:	Αίολος, Αιχμή, Βαβέλ, Βιβλιοθήκη, Βιβλίο και το παιδί, Δωδώνη, Ελεύθερος Τύπος, Θεμέλιο, Ιστορικές Εκδόσεις, Κομμούνα, Λέσχη του Βιβλίου, Λίμπρο, Μήνυμα, Νέα Σύνορα, Νεφέλη, Όπερα, Παρατηρητής, Πλέθρο, Πρωτοπορεία, Φωτογραφία, Χνάρι.
Άργος:	«Αναγέννηση», Β. Γεωργίου Α΄ 12α
Βόλος:	«Διάλογος», Τοπάλη 21
Βέρροια:	«Επίκεντρο»
Ηράκλειο:	«Πράξις», Β. Ανδρεαδάκη 4
Θεσ/νίκη:	Βιβλιοθήκη, Εκδοτική Ομάδα, Θυμέλη, Ιάνος, Ιστορικές Εκδόσεις, Κατώι του Βιβλίου, Κεντρί, Κέντρο του Βιβλίου, Κοτζιάς, Μπαρμπουνάκης, Παρατηρητής, Ράγιας, Σημάδια, Τύπος-Πρεσς, Ψαρράς, και στην Φοιτητική Λέσχη.
Καλαμάτα:	«Α. Θερριού», Αριστομένους 1, «Π. Μακρής» Αριστομένους 6.
Καρδίτσα:	«Θυμέλη» Σμύρνης 17
Κατερίνη:	«Μάτι» Αγ. Λαύρας 18
Κέρκυρα:	«Τυφλοπόντικας», Μητρ. Μεθοδίου 5
Λαμία:	«Κεντρί», Υψηλάντου 7
Λάρισα:	«Κέραμος», Κούμα 34
Πάτρα:	«Βιβλιοθήκη», Κανακάρη 69
Πειραιάς:	Πρίσμα, Κιβωτός, Ζαχαρόπουλος, Μποστάνογλου
Τρίκαλα:	«Β. Κόπανος», Βύρωνος 19
Χαλκίδα:	«Ρωγμή»
Χίος:	«Νεφέλη», Αγαλάστου 7

Περιεχόμενα

Σελ.